

275760



ГРАМАТИКЪ РОМЪНЕАСКЪ.

DE

П. М. КЪМПЕАНЪ.



Іаѡіі.

Типографіа: Інститѣтѣл Албинеі.
1848.

1848
THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY



THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1848

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

ГРАМАТИКЪ



РОМЪНЕАСКЪ.

1 SEP 2012

DE

1 SEP 2012

П. М. КЪМПЕАНЪ.



E. de Sturza

BIBLIOTECA „ASTRA”
SIBIU

Ian. 11.

Типографія: Института Албинеї.

1848.

4932

1984

1991

1998

1996

ГРАМАТИКА

ПОМЪВЪНЪА ОРЪ

DE

215160

H. M. P. B. I. E. A. N. S.



1910

Publica de Institutul de Cercetari

1913

1984

ПРЕКЪВЪНГАРЕ.

Дъмнезеѣ аѣ датѣ омѣлаѣ нѣште пѣстерѣ, че сѣнт маѣ пре-
сѣеѣ де а ле челора-лалте фѣице лѣментѣ: чентрѣл аче-
лора е минтеа; еа е принципалѣ днтре тѣте; еа е пѣтереа
де а фаче идеѣ шѣ а ле дескоперѣ саѣ де а кѣдетѣ шѣ а
ворвѣ. Фзикциѣ ачесте доѣе а ле минциѣ оменештѣ аѣ о desti-
нациѣ палтѣ, де ачеса шѣ лѣкрѣрѣле лорѣ зѣкъ пѣмаѣ ла
зѣѣ скопѣ съзлѣмѣ ар' тревзѣ сѣ пѣззескъ. — Тотѣ скопѣл
ла каре еле пѣззескъ дѣлѣ фѣре, е кѣноштѣнѣца адевърѣ-
лѣѣ, е кѣлтѣра омѣлѣѣ, е перфекциѣа лѣѣ, е ферѣчѣреа
лѣѣ. Фзикциѣле ачестеа сѣнт зна, пентрѣ-къ шѣ destina-
циѣа лорѣ е зна, шѣ пѣззѣнѣца лорѣ е зна: легѣтѣра днтре
дѣнселѣ е маре, пентрѣ къ е фѣреаскъ шѣ фѣкѣтѣ дѣлѣ о
леѣе маѣ дѣалтѣ; де ачеса нѣмене пѣ поѣте кѣдетѣ, фѣрѣ
а ворвѣ тот'-одатѣ дѣн сѣне, нѣчѣ а ворвѣ кѣ алтѣл, фѣрѣ а
кѣдетѣ тот'-одатѣ дѣн сѣне; дѣкѣтѣ се поѣте зѣче кѣ темѣѣѣ,

*

къ, тот'-чел'-че кздетъ ворбеште, ші тот'-чел'-че ворбеште кздетъ саѣ челѣ пзцінѣ ар' тревзі съ кздете. — Кздетареа ші ворбіреа сѣнт легате днтре сіне кіарѣ де ла патъръ, ші деосевіреа днтре джиселе пз е дзпъ матеріе, чі пзмаі дзпъ формъ ші дзпъ дескоперіре. Матеріеа ѣмбелорѣ сѣнт днсеші ідеіле ностре, каре, дакъ ле кздетъмѣ, се пзмескѣ кончепте; еаръ дакъ ле ворбімѣ, се пзмескѣ кзвінте: кончептеле ші кзвінтеле сѣнт знѣ че іdentікѣ, адікъ: кончептеле сѣнт днсеші ідеіле че ле кздетъмѣ, еаръ кзвінтеле сѣнт днсеші ідеіле че ле ворбімѣ саѣ сѣнт кіарѣ кончептеле ностре, днтрѣ-кѣтѣ ле дескоперімѣ пріи граіѣ. Челѣ-че ворбеште кз мінтеа са, се дескопере пзмаі дн гласзл ші аззъл кзѣтетълѣ съѣ; еаръ чел'-че ворбеште кз алтъл, се дескопере дн гласзл гъріі ші аззъл зрекіі. Кзѣтетъл е ка зн фзndamentѣ, еаръ ворба ка знѣ edіfічіѣ; фзndamentъл ачеста пз атърпъ дела ноі, пентрѣ къ елѣ е ашезатѣ дн мінтеа нострѣ де днсеші дзмнезеѣ креаторъл а тоте, е ашезатѣ дзпъ ніште леіі морале, зніверсале ші етерне; edіfічіѣл днсе атърпъ дела ноі, пентрѣ къ ноі жлѣ фачемѣ, ноі жлѣ modіfікѣмѣ ші ноі жлѣ днфрѣзмѣсепемѣ. Феріче де паісеа* че опореазъ фзndamentъл ачестѣ dіvіnѣ, феріче zіbѣ de ea, деакъ рѣдікъ деасзпра ачелзѣа знѣ асепенеа edіfічіѣ націонал, плінѣ де determіnасіе, де сіметріе ші де гѣстѣ естетікѣ! — Формеле кздетъріі саѣ а ле ворбіріі, че о фаче чінева кз мінтеа са, се пропзнѣ дн Лоіікъ; еаръ а ле ворбіріі, че о фаче кз алтъл саѣ кѣтрѣ алтъл, се пропзнѣ дн Граматікъ. Адевъръл се дмвракъ дн ѣмбеле форме де одатъ, ші тотѣ ашеа тревзе съ'лѣ дескоперімѣ ші ноі ѣпкъ: Органъл чел' маі німерітѣ челѣ ноте аве омѣл

* Bezі n. 99 ла 2 л. ам.

ла асемenea дмврѣкаре ші дескоперіре а адевѣрѣлзі, е претѣгіндеа лімба лзі чеа національ, еа е аша зікндѣ органл оменіріі націонализате. Мзма че дѣ тѣтѣрор фіїлорѣ сеі де-о-потривѣ органл ачеста, е наіеа: еа е мѣмѣ адевѣратѣ ші комѣлѣ пентрѣ тоді чеі-че аѣ ачесаші ориѣіне, ачесаші історіе, ачелеші datіne ші ачесаші лімба національ. Ізвіреа мзмеі чеі адевѣрате кѣтрѣ фіїі сѣі е mare, пентрѣ кѣ е фіреаскѣ, тот'-астфелѣ е ші ізвіреа фіїлорѣ челорѣ адевѣрацікѣтрѣ мзма лорѣ; тóтѣ рѣчелала дарѣ че о аратѣ чінева кѣтрѣ мзма са чеа комѣлѣ, кѣтрѣ наіеа са, се лóте пріві ка зп пѣкатѣ; пентрѣ кѣ ачеса е дп контра лецілорѣ мінціі ші а ле патѣреі: асемenea ші тóтѣ пентѣсареа че о аратѣ чінева кѣтрѣ лімба са чеа національ е ашіждереа пѣкатѣ, пентрѣ кѣ ачеса е дп контра кѣдетѣлзі ші а сѣмѣцѣлзі націоналѣ; пѣ тревѣ дечі сѣ не шірѣмѣ ші кѣ атѣта маі пѣцінѣ сѣ не сѣлѣрѣмѣ, кѣндѣ vedemѣ, кѣ зпѣ омѣ, дп каре с'аѣ дештепнатѣ кѣдетѣлзі ші сѣмѣцѣлзі націоналѣ, дпчеле а авѣ амбіціе національ, дпчеле а се мѣндри ші а се лѣздá кѣ ориѣінеа, історіа, пзмеле ші лімба наіеі сале; пентрѣ кѣ о амбіціе ка ачеста е ертатѣ, ші пентрѣ че есте еа ертатѣ? Пентрѣ кѣ е фіреаскѣ, е адевѣратѣ, е паівѣ, е невіноватѣ ші повілѣ, ші пентрѣ кѣ еа е прівітѣ дп окії лзміі ка о дескоперіре а мінціі ші а ініміі сѣѣ ка зп граіѣ фірескѣ ал кѣдетѣлзі ші ал сѣмѣцѣлзі дпѣзптрѣ; маі алесѣ ѣлкѣ атѣнчі амѣ тревзі сѣ не шірѣмѣ, кѣндѣ амѣ vedѣ лѣкрѣл дп контра: ші кѣ адевѣратѣ, зпѣ омѣ че п'аре амбіціе національ, че п'аре сѣмѣцѣлзі націоналѣ, че е атѣтѣ де індіферінте кѣтрѣ наіеа са, дпкѣтѣ елѣ пічі о пѣлчере пѣ сѣмѣте дп сіне, кѣндѣ азде де пзмеле, кѣлтѣра, бінеде ші ферічіреа еі, зпѣ омѣ ка ачела, зікѣ, аратѣ дп фантѣ кѣ елѣ п'аре маі мѣлтѣ дп сіне лзміпѣ, кѣлдѣрѣ ші віеацѣ

націоналъ, п'аре маї мълтѣ дн сине карактеръл пре каре
'лаѣ фостѣ кьпътатѣ кь паштереа ши пре каре 'лаѣ фостѣ
сзптѣ кь цѣца шзтеї сале челеї комзне, а націей сале.—
Лѣмба націоналъ е зпѣ обектѣ атѣтѣ де днсемпатѣ, атѣтѣ
де повѣлѣ ши атѣтѣ де импортанте, днкѣт чѣнева зѣоа ши
пѣште ар тревѣи съ кѣдете ла днмксѣл ши съ се окзне кь
днмксѣл, прѣвѣндѣ 'л неконтенѣтѣ ка пре матерѣеа челеї маї
марѣ плѣчерѣ, а челеї маї сѣнчере ѣзвѣрѣ ши а челеї маї вѣї
сѣмцѣрѣ, ши пѣ фѣрѣ кахсѣ; кѣчѣ, кѣм прѣвеште чѣнева
асзѣра лѣмвѣї сале чеї націонале, ашеа прѣвеште шиасзѣра
есѣстѣнцей сале чеї націонале, ши кѣм се днгрѣжеште де
ачеа, ашеа се днгрѣжеште ши де сѣне, ашеа ши де фѣнца
са чеа націоналъ! Лѣмба націоналъ е прѣвѣтѣ ла тотѣ
лѣмбеа ка зпѣ Рефлессѣвѣ адеврѣатѣ ал націей. Ашеа есте;
пентрѣ кь дн декзрѣдереа чеа неконтенѣтѣ а тѣмплѣзѣ, пѣ-
маї лѣмбѣле потѣ репрезентѣ маї вѣне ши маї фѣреште пре
нації; пѣмаї еле факѣ пре нації немзрѣторѣ; дн трѣнселе
ши пѣмаї дн трѣнселе пѣтемѣ кѣнѣште асѣзѣї кь зѣмѣре ши
мѣраре, че фелѣ де нації марѣ аѣ фостѣ одатѣ Елѣнѣї ши
Романѣї стрѣмошѣї пострѣї: тотѣ дн трѣнселе кѣнѣштемѣ
ши пре націїле челе модерне, прекѣм днпрезѣвѣ ши градѣл
де кѣлтѣрѣ дн каре еле се афлѣ. Адеврѣл ачеста е а-
прѣятѣ, пої жлѣ днцелецетѣ, пої жлѣ кѣнѣштемѣ, пої жлѣ
сѣмцѣмѣ кь топѣї пѣлѣ ла зпѣл: мѣнтеа, сперѣнца ши
ѣсторѣеа цѣпѣлѣї оменескѣї нѣ 'лѣ спѣзпѣ, нѣ 'лѣ аратѣ, нѣ 'лѣ
доведескѣї дндетѣлѣ де лѣмзрѣтѣ. — О націе се асѣмѣнѣ
кь зпѣ органѣсмѣ, днтокмаї ка ачеста жпѣї аре ши еа пѣте-
реа са органѣкѣ, органеле сале ши матерѣеа са де органѣ-
затѣ; еа дечѣї ка тотѣ органѣсмѣл жпѣї аре пѣтерѣле сале,
лѣцѣле сале, вѣаца са, карактерѣл сѣѣ, прѣн зрѣаре ши еа
ка зпѣ органѣсмѣ че есте, пѣмаї дн сѣне, де сѣне, ши прѣн
сѣне тревѣе съ се цѣе, съ се десволтезе, съ се кѣл-

tiveze ші съ днфлореаскъ: естенеіеа, інстенеіеа ші протенеіеа * лъкрърілор еї аратъ тот'-деазна зелъл ші енерціеа, къ каре еа се окъплъ дн асемене марі ші дівіне сконърі. Органъл пріа каре се по́те цінє, се по́те десволта́, се по́те кълтїва́ ші по́те днфлорї зпѣ́ органисмѣ́ націоналѣ́ есте, прекъмѣ́ амѣ́ маї зїсѣ́ одагъ, днсаші́ лімба́ націоналѣ́: еа е термометръл націей, градъл кълтъреї націонале, че акъм се сзїе, акъм се десчїнде дн термометръл ачеста, аратъ скїмбарєа тіпїлзї́ дн атмосфера націоналѣ́, аратъ зїкѣ́ тот'-деазна, че фелѣ́ де кълдъръ саѣ́ рѣчеамъ аре дн сіне сѣмцїл націоналѣ́; дн термометръл ачеста даръ се по́те ведє́ маї віне кълтъра знеї нації. О лімбѣ́ націоналѣ́ тревзіе́ съ пѣшаскъ фъръ днтреръзмперє́ де тіпїѣ́ дн кълтъра са, леѣа ачєаста е џенералѣ́ пентрѣ́ то́те ратъріле́ де кълтъръ. Къте епохе́ аѣ́ статорїчїтѣ́ патъра пентрѣ́ ратъріле́ кълтъреї оменештї́, атѣа токмаї́ ші пентрѣ́ ал' лімбї́ націонале: імітаціеа раціоналѣ́, манїера пропрїѣ́ ші солїдѣ́, класїчїтатеа ідеїлор ші а лімбї́ сѣмт ка піште́ по́те карактерїстїче́, ка піште́ кондіці́ неалъратє́ ла епохеле́ ачєстеа. Епоха́ чеа д'вѣтеїе́ саѣ́ а імітаціей́ е днчензтъл, е фзндаментъл чолора-лалте; еа дєчї́ тревзе́ съ айбѣ́ о анъкътъръ раціоналѣ́-націоналѣ́, о дірекціє́ раціоналѣ́-націоналѣ́ ші зп сконѣ́ раціоналѣ́-націоналѣ́: към ва фі́ фзндаментъл, анъкътъра, дірекцієа́ ші контінацієа́, ашеа ва фі́ ші прогрєсъл, ашеа ші ресълтатъл! Жздеката ачєаста е фіреаскъ ші спрїжїнігъ́ де то́те леѣїле́ мїнції́ оменештї́; дн че кїпѣ́ днсе дештептарєа́ сѣмцїлзї́ націоналѣ́ чере кълтъръ́ де лімбѣ́, дн ачєлаші́ кїпѣ́ тревзіпцєле́ інтелектзалє́, морале́ ші матеріале́ а ле націей́ дн прогрєсъл еї́, черѣ́ ідеї́, черѣ́ кълтъръ́ інтелектзалѣ́, мора-

* Естенеіеа = лъдїреа матеріей; інстенеіеа = гърїєа пзтерії; протенеіеа = лъдїреа матеріей ші гърїєа пзтерії де одагъ.

лъ ші материалъ, черѣ адікъ о некомпенітъ днешнѣтъцире дн сфера мінциі, а ініміі ші а індустриіеі націонале: база тѣтзорѣ ратѣрілорѣ ачестора де кѣлтѣрѣ се дн темейазъ не лімба, літератѣра ші едѣкаціеа націоналъ.

Noi, каріі трѣімѣ днтрѣшнѣ веакѣ дѣ чівілізаціе, днтрѣшнѣ веакѣ де лѣміні інтелектѣале, пѣтемѣ сѣ авемѣ ідеі дндестѣале, дндестѣале пентрѣ орікаре ратѣ де кѣлтѣрѣ; а ічі днсе се паште о днтрѣваре ка де ла сіне: кѣм адікъ амѣ пѣтѣ формѣ о пропріетате націоналъ дн ідеіле ачелѣа, саѣ кѣ алте кѣвінте зікѣндѣ, кѣмѣ ле-амѣ пѣтѣ трече дн лімба пѣстрѣ, дн Дікціонаріѣл пѣстрѣ? Респѣнсел е зморѣ. Модѣл ачестѣ ші лѣ аратѣ днсамі фііпца націеі ші а лімбѣі пѣстре. Фііпца ачестѣ е пѣскѣтѣ дн дннтѣа ші лімба веке ромѣпѣ, а кѣрсіа діалектѣ класікѣ аѣ фостѣ ші есте латіна; дозе пѣте: Ромѣпѣ ші Лімбѣ сѣнт де ажѣнсел днтрѣ алтеле, спре а кѣпѣште адеврѣл ачестѣ; днсе лімба пѣстрѣ аѣ фостѣ, прекѣм еа ші акѣм есте, пѣмаі шнѣ діалектѣ попоралѣ, дн че кнпѣ маі сѣнт ші алтеле дн Італіа; тѣте кѣвінтеле дечі, пре каре поі пѣ ле авемѣ акѣм, прекѣмѣ ші пре каре поі пѣ ле-амѣ авѣ дн вііторіѣ пентрѣ днврѣкатѣл ідеілорѣ пѣстре, ле пѣтемѣ лѣа фѣрѣ шѣстраре де кѣдѣтѣ дн днсшн діалектѣл челѣ класікѣ ал Ромѣнілорѣ: ачестѣ аѣ фѣкѣтѣ ші Італіеніі ші Спаніоліі ші Порѣтѣгезіі ш. а. Noi, че е дрептѣ, пѣавемѣ невоіе де формѣ, чі пѣмаі де матеріе; пентрѣ кѣ лімба пѣстрѣ шні аре формеле сале пропріе, днтокмаі кѣм шні аѣ ші челе-латте діалекте ромѣне пре а ле лорѣ: кѣ тѣте ачестѣа, сокѣтѣ, кѣ пімене пѣ не пѣте стѣ дн кале, врѣндѣ сѣ не дндрептѣмѣ лімба дѣпѣ регѣлеле Філолоціеі, сѣ о кѣрѣцімѣ дѣпѣ пѣтнпѣ де естероденіетатеа че се афлѣ дн трѣпса, сѣ о редѣчетѣ, днтрѣ-кѣтѣ еартѣ фіреа еі, ла піште форме

сѣмпле шѣ детермінате, дѣскертѣ съ 'ї дѣмѣ зѣнѣ характерѣ
 дензѣнѣ черзѣтѣ де гѣстѣл естетѣкѣ шѣ де Фѣлолодѣе, маї
 алесѣ кѣнд шѣтѣмѣ, кѣ нѣмаї дѣн модѣл ачеста о нѣтемѣ
 фаче органѣ деннѣ* шѣ де о кѣлтѣрѣ маї дѣналѣ. Дѣн прѣ-
 вѣреа ачеста пої нѣтемѣ асемѣнѣ лѣмба нѣстрѣ кѣ зѣнѣ
 рмѣ, че 'шѣ аре оріѣнеа са, ісворѣл съѣ, овѣршѣеа са кѣн
 мѣ зѣчетѣ. Алѣї'а зѣнѣ рмѣ чере тот-деазна о дѣндрентаре
 шѣ о кѣрѣнѣре нѣтѣпчѣсѣ, тот-деазна о лѣнѣре, о дѣтѣндере
 шѣ о адѣнчѣте амѣзсратѣ; нѣнтрѣ кѣ нѣмаї ашеа нѣте съ
 фѣе ана лѣї кѣратѣ шѣ фолосѣтѣре, нѣмаї ашеа нѣте съ 'шѣ
 нѣе шѣ еа характерѣл съѣ челѣ дензѣнѣ шѣ съ кѣргѣ дѣн-
 презнѣ кѣ дѣнсел дѣн очевѣл челѣ таре ал анелорѣ лѣ-
 мѣ; аналогѣ дѣчѣ дѣндрентаре, кѣрѣнѣре, лѣнѣре, дѣтѣндере
 шѣ адѣнчѣте чере шѣ дѣнсашѣ лѣмба нѣстрѣ ка зѣн дѣалектѣ
 дерѣватѣ че есте: чере зѣнѣ шѣ еа ѣлкѣ о прѣлѣкѣре ра-
 цѣналѣ, адекѣ: о кѣлтѣрѣ адеѣвѣратѣ, о кѣлтѣрѣ солѣдѣ, о
 кѣлтѣрѣ фѣлолодѣкѣ саѣ лѣтерарѣ; кѣчѣ нѣмаї ашеа 'шѣ нѣ-
 те рекѣнѣтѣ шѣ еа характерѣл съѣ чел' дензѣнѣ, нѣмаї а-
 шеа се нѣте фаче шѣ еа органѣ нѣмерѣтѣ дѣнтрѣ а не нѣте
 дѣнѣлѣнѣ ідеїле нѣстре прѣн трѣнѣса шѣ дѣнтрѣ а ле нѣте
 дерѣвѣ дѣн зрѣмѣ еарѣшѣ тотѣ прѣн трѣнѣса дѣн очевѣл
 челѣ таре ал Адеѣвѣрѣлѣї. Дѣнченѣтѣл челѣ вѣнѣ, челѣ лѣѣ дѣн
 зѣлеле нѣстре кѣлтѣра лѣмѣвѣї, не прѣмѣте** тѣлѣтѣ, не
 дѣ тѣлѣтѣ спѣранѣѣ: статорнѣчѣеа, зѣлѣл шѣ дѣнѣлѣпчѣзнеа
 Фѣлолодѣлорѣ нѣстрѣ не прѣмѣтѣ шѣ маї тѣлѣтѣ, не даѣ шѣ маї
 таре спѣранѣѣ; зѣн лѣкѣрѣ нѣмаї ар' маї фѣ де дорѣтѣ, адѣкѣ: ка
 съ нѣтемѣ авѣ шѣ пої дѣн смѣнѣл наѣїеї нѣстре, дѣнѣ есемѣлѣл
 алтора, о соѣїетате фѣлолодѣкѣ-лѣтерарѣ нѣнтрѣ кѣлтѣра
 лѣмѣвѣї, шѣ тот-одатѣ алта архѣолодѣкѣ-їсторѣкѣ нѣнтрѣ прѣлѣ-

* Denno de la dignum лат. — (вреднѣкѣ), ка шѣ лѣмнѣ de la lignum.
 ** A promite de la promittere лат. — (фѣгѣдѣскѣ зѣнѣрѣ.) прѣкѣзмѣ а трѣмѣте (маї
 vine трѣмѣте) de la transmittare лат

крареа історіеі націонале. Еѣ кредѣ къ тоте се ворѣ пѣтѣ фаче къ днчетѣл, измаі дн поі ші днтре поі съ фіе кѣдетѣ, ста-торніе, енерѣе ші смѣѣ націоналѣ! — Пърінтеле лѣ-мінілорѣ съ не лѣмінезе, съ не дндрентезе ші съ не ажте, ка съ пѣтемѣ ажте ші поі зѣѣ асемenea тѣмѣ де ферічѣре! —

Еѣ аіче тѣ авѣтѣіѣ кът'ва де ла фіреа ші дестіна-ціяе че о аре Прекѣвѣнтареа знеі кърці ші маі алесѣ а знеі Граматіче, ашеа есте; кредѣ дусе къ нѣме пѣмі ва сокоті де рѣа аватереа ачеаста; пентрѣ къ ші еа ші авеа темейрїле сале, ші апоі тотѣ лѣкрѣл къ темейѣ е вѣѣ, ка зѣл че е днкѣвїицатѣ де дрепта жѣдекатѣ. Се череа съ зїкѣ чева деспре пѣбликаціяе Граматічеі ачестеіа. Еа е дестінатѣ пентрѣ скóлеле націонале де аічі, ші аѣме пентрѣ класеле пѣвліче де градѣл II; тотѣ пентрѣ ачестеа есте еа ші днкѣвїицатѣ. Еѣ амѣ къзтатѣ, прекѣт' амѣ пѣтѣтѣ, а о прелѣкрá днтр'зи стїлѣ скѣртѣ, фїрескѣ ші зшорѣ де днцелесѣ: аї да тот-одатѣ ші о формѣ де сістемѣ, шті-їндѣ преа вїне, къ маі деградѣ прїчепе тїнерїмеа зѣ лѣкрѣ, къндѣ і'л дншірї не скѣрт, дн сістемѣ ші днтр'зи modѣ фїрескѣ, декѣтѣ кънд і'л ворвешті не ларг, днтр'зи modѣ артїфіціалѣ ші фѣрѣ некѣѣ. Ші къ адевѣратѣ, дакъ лѣмѣа, патѣра, тотѣл дн зрѣм пѣ е декѣт пѣмаі зѣ ор-ганїсмѣ зѣїверсалѣ, о сістемѣ зѣїверсалѣ, че кѣпрїнде дн сїне атѣтеа ші атѣтеа сістеме де фїїнче реале, легате тоте днтре сїне прїп нїште некѣзрї ші леці естерне, дѣпѣ каре рѣндзіалѣ а фїреі пóте съ се аватѣ мїнтеа пóстрѣ дн лѣ-врѣрїле сале де ла ідеаа сістемеі? Дѣпѣ каре рѣндзіалѣ а фїреі пóте съ лѣкрезе еа фѣрѣ некѣѣ, фѣрѣ леці ші фѣрѣ прїнчїне? — Нїчі дѣпѣ о орѣндзіалѣ; де ачееа адаогѣ а зїче, къ ші тїнерїмеа сколастїкѣ зѣкъ пѣмаі атѣнчі ва днчепе а авѣ нїште ідсі маі лѣмѣрїте ші маі дестермінате

de Граматикъ, de лимбъ, de граиѣ ши ворбъ, кьнд еа ва диче-
 че а де кьноште пре ачестеа дитр'зи нексѣ лоѣикѣ ши
 дн системъ: нзмаї ашеа ва пзтѣ дичеа ши еа а'ши кьно-
 ште кь дичетъл пзтериле минѣї сале ши а де кьмпени кь
 греотатеа обіектълї de дивъцатѣ; нзмаї ашеа ва пзтѣ
 дичеа ши еа а'ши кьноште одатъ индивидуалитатеа са чеа
 спірітълъ! Маї віне е дзпъ опініеа меа, ка чінеа съ
 фіе дн сколь знѣ сколастїкѣ прогресївѣ, кь системъ, кь коп-
 штїицъ ши сѣмѣцѣ наѣоналѣ, декътѣ знѣ шарлатанѣ кь гъръ
 маре, ши знѣ аместекъторѣ дн тоте, фъръ нічі о копштїицъ
 ши сѣмѣцѣ наѣоналѣ! — Скопъл ши допїнда меа аѣ фостѣ
 ши есте а аръта прїн ачестеа зн дрѣмѣ лоѣикѣ ла дивъца-
 реа Граматїчеї ностре, пентрѣ кь ши еа, дитокмаї ка Ло-
 ѣїка, чере пе де о парте а фї дичъцошатъ дитр'зи modѣ ра-
 ѣоналѣ, дн консекъенѣїе; еаръ пе де алта, а фї дивъцатъ
 кь рефлессїе, кь кьцетаре, кь жъдекатъ ши кь дичелеѣере:
 чере деѣї ши еа знѣ лѣкрѣ, пре каре тінерїмеа де ла нзмі-
 теле класе нз л аре ѣнкъ, пре каре днсе еа тревзіе съ л
 айбъ ши поте съ л айбъ, нзмаї дакъ еа ва фї повъцзїтъ дитрѣ
 ачестеа дн modъл арътатѣ. Еѣ дзпъ сперїнѣа ши коп-
 вікѣїеа че о амѣ, нзтезѣ а зїче, кь тотѣ обіектъл de дн-
 въцатѣ, че се пропъне тінерїмеї пропъшїторе фъръ нексѣ
 лоѣикѣ ши даръ фъръ а л дичелеѣе еа кьм се каде, нз се поте
 сокотї пентрѣ днса алтїнтре, декът нзмаї ка зн лѣкрѣ і-
 деалѣ че е мортѣ саѣ ліпсїтѣ de тотѣ днсзфлелїреа ши віаѣа
 інтелектълъ: афаръ де ачееа знѣ modѣ ка ачестеа е ши стрїкъ-
 торїѣ тінерїмеї; пентрѣ кь елѣ ѣї днпѣдекъ десволтареа чеа
 фїреаскъ а фзїкѣїїлор інтелектъле, дн локѣ съ і-о ажзте, елѣ
 ѣї тѣмѣште мїнтеа, дн локѣ съ і-о аѣерѣаскъ, елѣ і-о днтзпе-
 къ, дн локѣ съ і-о лзмінезе, ва че е маї мзлѣ, методъл ачес-
 та дзче дн зртъ пре тінерїме ши дн іспїтъ де а креле, кь
 Дзмпнезѣ штіе кьтъ карте аѣ дивъцатѣ еа дн кьрсъл дивъце-

търей сале. Атът де тълтѣ дусемнеазъ а дивъца обіектеле
сколастиче дн системъ ші къ днцеледере! — Днгріжіреа де а
Фері пре тінеріме де о дивъцетъръ граматикалъ Фъръ легътъръ
лоуікъ, м'аѣ дндемнатѣ а фаче днесмі ші днтревьріле рес-
пектїве ла фїе-каре днпърцітъръ ші сьвт-днпърцітъръ де
Грамаіікъ, а ле прелзкрá дн зніре ідеалъ къ матерїеа де дн-
въпатѣ ші а ле ашезá дн тот локъл дн Фрзптеа ачелея; пен-
трзкъ есте штітѣ къ, кзм е днтребареа, ашеа е ші респзн-
съл, ші къ ла о днтребаре конфзсѣ ші педнцїлеасѣ, пічі о-
датъ пз се пóте аштентá знѣ респзнсѣ лъмзрїтѣ ші лоуікъ:
Се чере дечї песте тот ка, пз пзмаї песетзра обіектълї
де днвъпатѣ, даръ тот-одатъ ші дусемї днтревьріле ші ре-
спзнсзріле че с'ар фаче асзира ачелзіаншї, сѣ фїе днтемеіате
дзпъ пзтїнцъ пе прїнціпеле Лоуїчеї. Афаръ де ачестеа про-
пзнереа Грамаіічеї маї чере ѣккъ чева, адекъ; еа маї чере
ші есерчіції неконтенїте де аналїсе, де ортографїе, де че-
тіре ші де компзнере, днкътѣ ашї пзтѣ днкредіицá пре орї-
ші-чїве, къ днтрѣндѣ дн скóль, пзмаї дїп вр'о кътева е-
семпле че ле ар' да тінерїмеї, ва пзтѣ кзнóште, че фелѣ де
фзндаметѣ аре еа дн Грамаіікъ. Есте зн адевърѣ, къ Гра-
маііка пóстръ, маї алесѣ дн прївіреа ортографїеї, аѣ ажзсѣ
а фї аствзі челѣ маї греѣ обіектѣ де днвъцетъръ дн кла-
селе, дн каре еа се пропзне; се штіе дусе къ ачеста
пз віне дїп аїзре, декът пзмаї де аколо, къ пої ѣккъ
тот пз пзтетѣ зіче, къ авешѣ о лімбъ детермінатъ ші фї-
кعاتъ, прекзм ар' тревзі сѣ фїе; чї дн апропїереа пóстръ
кътръ асеменеа скоиѣ дорїтѣ, знії скріемѣ ашеа, алції алт-
мінтре, прекзм деспре ачеста се пóте vedè маї пе ларгѣ ла
Ортографїеа спецїалъ де ла фад. 233—240. Кз тóте ачестеа
кредѣ къ Професорзл, че пропъшеште d'їмпрезпъ къ кзлтз-
ра лімвїї, се ва невої тот-деазна сѣ аръте тінерїмеї діффе-
рїпцеле ортографїче, че с'ар пзтѣ іві дзпъ тіпнѣ дн скріп-

теле Филолоѳилорѳ ші а ле Асторілорѳ пострі: лзкрзл че 'лар кѳштігá елѳ пріп ачеаста ар фі, кѳ тіперітеа пічі о- датъ н'ар' маї вені дп копѳзсіе ші недзмеріре, кѳнд і с'ар' дптъмплá а vedè маї мзлте моделзрї de ортографіе. Зелзл ші прогресзл тіперітеі дп орїкаре обіектѳ de дпвѳ- петзрѳ, се дптемеіазъ totdeазпа не зелзл ші прогресзл Про- фесорзлї. Фъръ зелѳ, ізвіре ші пропѳшіре, пічі зп ратѳ de кзлтзрѳ нз се пóте дпзлцá ла ачелѳ gradѳ de перфек- ціе, ла каре омзл пзззеште дзпъ destіпаціеа са чеа орї- ціналъ.

Іаміі дп Маіѳ 1848.

Асторзлѳ.

Нанка II. Мисъ де Вагънъ	10
Нанка II. Аналііа	11
Сегісіа I. Аналііа дпперзлѳ	12
Сегісіа II. Аналііа дпперзлѳ	13
С. I. Сегісіа дп Аналііа	14
С. II. Аналііа	15
С. III. Аналііа	16
С. IV. Аналііа	17
С. V. Аналііа	18
С. VI. Аналііа	19
С. VII. Аналііа	20
С. VIII. Аналііа	21
С. IX. Аналііа	22
С. X. Аналііа	23
С. XI. Аналііа	24
С. XII. Аналііа	25
С. XIII. Аналііа	26
С. XIV. Аналііа	27
С. XV. Аналііа	28
С. XVI. Аналііа	29
С. XVII. Аналііа	30
С. XVIII. Аналііа	31
С. XIX. Аналііа	32
С. XX. Аналііа	33
С. XXI. Аналііа	34
С. XXII. Аналііа	35
С. XXIII. Аналііа	36
С. XXIV. Аналііа	37
С. XXV. Аналііа	38
С. XXVI. Аналііа	39
С. XXVII. Аналііа	40
С. XXVIII. Аналііа	41
С. XXIX. Аналііа	42
С. XXX. Аналііа	43
С. XXXI. Аналііа	44
С. XXXII. Аналііа	45
С. XXXIII. Аналііа	46
С. XXXIV. Аналііа	47
С. XXXV. Аналііа	48
С. XXXVI. Аналііа	49
С. XXXVII. Аналііа	50
С. XXXVIII. Аналііа	51
С. XXXIX. Аналііа	52
С. XL. Аналііа	53
С. XLI. Аналііа	54
С. XLII. Аналііа	55
С. XLIII. Аналііа	56
С. XLIV. Аналііа	57
С. XLV. Аналііа	58
С. XLVI. Аналііа	59
С. XLVII. Аналііа	60
С. XLVIII. Аналііа	61
С. XLIX. Аналііа	62
С. L. Аналііа	63
С. LI. Аналііа	64
С. LII. Аналііа	65
С. LIII. Аналііа	66
С. LIV. Аналііа	67
С. LV. Аналііа	68
С. LVI. Аналііа	69
С. LVII. Аналііа	70
С. LVIII. Аналііа	71
С. LIX. Аналііа	72
С. LX. Аналііа	73
С. LXI. Аналііа	74
С. LXII. Аналііа	75
С. LXIII. Аналііа	76
С. LXIV. Аналііа	77
С. LXV. Аналііа	78
С. LXVI. Аналііа	79
С. LXVII. Аналііа	80
С. LXVIII. Аналііа	81
С. LXIX. Аналііа	82
С. LXX. Аналііа	83
С. LXXI. Аналііа	84
С. LXXII. Аналііа	85
С. LXXIII. Аналііа	86
С. LXXIV. Аналііа	87
С. LXXV. Аналііа	88
С. LXXVI. Аналііа	89
С. LXXVII. Аналііа	90
С. LXXVIII. Аналііа	91
С. LXXIX. Аналііа	92
С. LXXX. Аналііа	93
С. LXXXI. Аналііа	94
С. LXXXII. Аналііа	95
С. LXXXIII. Аналііа	96
С. LXXXIV. Аналііа	97
С. LXXXV. Аналііа	98
С. LXXXVI. Аналііа	99
С. LXXXVII. Аналііа	100

КЪПРИНСЪЛ МАТЕРІЕІ.

	Фаци.
Партеа I. Граматика џепералъ.	
Капъл I. Idee de graiř	1
Капъл II. Idee de vorbъ	19
Партеа II. Граматика специалъ.	
Капъл I. Idee de Граматика Ромън	19
Капъл II. Аналітика.	
Секціеа I. Аналіка џепералъ	25
Секціеа II. Аналітика специалъ	33
§. 1. Събстантивъл ши Артикълъл	33
§. 2. Пропътеле	50
§. 3. Адіективъл	64
§. 4. Вербъл	80
§. 5. Адвербъл	118
§. 6. Препосіціеа	122
§. 7. Конжънкціеа	124
§. 8. Интеріекціеа	126
A. Аналісъл етімологікъ	127
B. Есемплъ	128
Капъл III. Сінтетика (Сінтаксъл)	130
Секціеа I. Сінтетика џепералъ	133
§. 1. Пропосіціле	139
§. 2. Фраселе	145
§. 3. Періоделе	149
I. Adascъ, Апликаціеа пасивълълі ши локъ de активъ	155
II. Adascъ, Констръкціеа фіреаскъ	160
Секціеа II. Сінтетика Специалъ	163
§. 1. Апликаціеа Артикълълі	163
§. 2. Апликаціеа Събстантивълълі	174

	Фад.
§. 3. Аплікація Пронемлі	177
§. 4. Аплікація Адіективлі	179
§. 5. Аплікація Верблі ші а Партіціпллі	182
§. 6. Аплікація Адверблі	195
§. 7. Аплікація Препосіціі	203
§. 8. Аплікація Конжункціі	208
§. 9. Аплікація Інтеріекціі	213
Капѣл IV. Ортографіа	215
Секція I. Ортографіа Ценераль	216
Секція II. Ортографіа Спеціал	222
Капѣл V. Просодіа	241
Секція I. Просодіа Ценераль	244
Секція II. Просодіа Спеціал	247

ГРАМАТИКЪ РОМЪНЕАСКЪ.

ПАРТЕА I.

ГРАМАТИКА ЦЕНЕРАЛЪ.

КАПЪЛ I.

IDEE DE GRAÛ.

1. Че есте граиэл? 2. Де кѣте фелзрѣ есте граиэл? 3. Каре сѣнт елеметеле граиэлѣ виѣ ши каре а ле челѣ мѣт? 4. Че дилелеметѣ прип сонзрѣле дѣн гѣрѣ? 5. Де кѣте фелзрѣ сѣнт сонзрѣле дѣн гѣрѣ? 6. Каре сѣнт оргanelе гѣрѣ пѣмѣте ши а ле сонзрѣлор? 7. Кѣнд дѣчене а се форма граиэл виѣ дѣн елеметеле сале? 8. Кѣнд дѣчене а се форма пѣмеле дѣн сонзрѣ? 9. Кѣнд се формеагѣ кѣвѣнтѣл дѣн пѣме? 10. Ла че привеште маѣ мѣлт пѣмеле ши ла че кѣвѣнтѣл? 11. Дѣн че се кѣвѣпринде адензрѣл зѣвѣ пѣме, ши дѣн че ал зѣвѣ кѣвѣнт? 12. Кѣте дѣкѣетзрѣ де кѣвѣнт пѣте сѣ айѣ зѣн пѣме (саѣ зѣн кѣвѣнт?) 13. Че се дѣчелеце прип о дѣкѣетзрѣ де кѣвѣнт? 14. Че дѣсепнеагѣ а грѣѣ дѣн граиэл виѣ? 15. Каре сѣнт оргanelе граиэлѣ виѣ? Каре сѣнт фзѣкѣиѣле саѣ лѣкрѣрѣле гѣрѣ ши а ле зрѣкѣѣ дѣн граиэл виѣ? Кѣм се пѣмеште азѣреа цѣнтѣтѣ кѣ лѣаре аминте ла рогѣреа пѣтелор ши а кѣвѣнтелор? 16. Че дѣчелецетѣ прип лѣтере? 17. Прип каре лѣтере се репрезентеагѣ сонзрѣле челе сѣмиле? Кѣм се пѣмескѣ лѣтереле ачестеа? Кѣм се дѣпартѣ еле? 18. Прип каре лѣтере се репрезентеагѣ оргanelе сонзрѣлор дѣн гѣрѣ? Кѣм се пѣмескѣ лѣтереле ачестеа? Кѣм се дѣпартѣ еле? 19. Кѣнд дѣчене а се форма граиэл мѣт дѣн елеметеле сале? 20. Че се дѣчелеце прип о десѣрѣцѣтзрѣ де кѣвѣнт? 21. Че дѣсепнеагѣ а грѣѣ дѣн граиэл мѣт? 22. Каре сѣнт оргanelе граиэлѣ мѣт саѣ дѣн скрѣсѣ? Каре сѣнт фзѣкѣиѣле саѣ лѣкрѣрѣле мѣнѣѣ, а ле тѣпарѣлѣ ши а ле окѣлѣлѣ дѣн граиэл дѣн скрѣсѣ? Кѣм се пѣмеште ведереа цѣнтѣтѣ кѣ лѣаре аминте ла кѣвѣнтеле скрѣсе саѣ тѣпѣрѣте?

1. Грайзл есте міжлокъл, prin кареле ворвімѣ.
2. Грайзл есте de doze фелзрі: зпѣл віѣ саѣ din гзрѣ, ші алтѣл мѣт саѣ din скрісѣ: чел віѣ се по́те аззі, еарѣ чел мѣт а се vedè.

3. Елементеле грайзлі віѣ сѣнт сонзріле din гзрѣ, еарѣ а ле челї мѣт сѣнт літереле.

4. а) Prin сонзріле din гзрѣ днцелечетѣ то-пзріле ачелеа фелзріте, пе каре ле пѣтемѣ форма кѣ ажзторізл оргanelор гзрії, (пѣміте ші а ле сонз-рілор.)

5. Сонзріле din гзрѣ сѣнт de doze фелзрі, ad. сімпле ші компѣсе, челе сімпле сѣнт еарѣші, саѣ лѣмзріте, саѣ пелѣмзріте: челе лѣмзріте се потѣ еспріта prin літереле: і, е, а, о, з; еарѣ челе пелѣмзріте prin літ. ъ, ж, д. Сонзріле компѣсе се паскѣ саѣ din doze сімпле пѣміте діфтонїї, кѣм сѣнт: ії, еї, аї, аѣ, ої, зї, ъї, жї, саѣ, din треї сімпле пѣміте трифтонїї, кѣм сѣнт: іеї, іаї іої, аїѣ, оїѣ; саѣ, дн зртѣ дінтр'о фелзрітѣ зпире а оргanelор гзрії, акѣм кѣ зп сон сімплѣ, d. e. мі, пе, ва, фо, дѣ, ш. а. акѣм кѣ діфтонїї, d. e. мії, пеї, ваї, фої, дѣї, ш. а. акѣм еарѣші кѣ трифтонїї, d. e. міеї, міаї, воїѣ, ш. а.

Лзаре амінте. Чеї маї мѣлї повѣдїдї de прінчїпѣл дерїваціей скріѣ астѣзі ó дн лок de oa; d. e. по́те, фóрте, мóрте, ш. а. дела potest, forte, morte: деспре днтіндепеа прінчїпѣлї ачестѣїашї маї департе, се ва vedè ла кап. IV. ал Гр. сн.

6. Органеле гзрїї пзміте шї а ле сонзрілор сжнт: гжтл, черїзл саѣ палатл гзрїї, лімба, дїнциї шї везеле, днтре каре тотшї лімба се сокоте ка чел прїнципал, де ачеа шї зїчетѣ: лімба ротънеаскѣ дн лок де граїзл ротънеск. Тоте органеле ачесте спре а пзтє продзче сонзрї маї кзрате, каптъ дплесїре де ла пзрї.

7. Граїзл віѣ днчепе а се форма дїн елементеле сале атзпчї, кьнд днчепетѣ а форма пзтеле обїектелор дїн тржнселе; аша д. е. прзпчїї чеї тічі атзпчї днчепѣ а грї, кьнд днчепѣ а пзмі обїектеле, саѣ а форма дїн сонзрї фелзрїте пзте, кзт сжнт: мама, тата, апа, ш. а.

8. Пзтеле обїектелор се формеазъ дїн сонзрї атзпчї, кьнд ачестеа фїе еле сїмпле саѣ компзсе каптъ кзте о семнїфікаціе саѣ днсемнаре детермінатъ; пентрз кз пзтеле пз е алта, де кзт пзпаї о компзпере де сонзрї кзте кз о семнїфікаціе детермінатъ, аша д. е. зршътореле сонзрї: еѣ, тз, л, еа, ом, кап, ш. а. сжнт пзте, пентрз кз фїе-кае дїн тржнселе аре кзте о днсемнаре детермінатъ.

9. Кзвжнтл се формеазъ дїн пзте атзпчї кьнд ачеста се аплїкъ дн ворбіре кз днделецере деплїнъ, аша: д. е. пзтеле еѣ, тз, ел, еа, ом, кап, ш. а. днтрз кзт еле се аплїкъ дн ворбіре кз днделецере деплїнъ, се пзтескѣ кзвінте.

10. Пзтеле прївеште маї шзлт ла семнїфікаціеа лзкрзлзї саѣ а обїектзлзї че се днсемнаазъ

ші се пзмеште прип тржнсъл; еаръ кзвжнтъл ла
лпцелелецереа сзвіектълзі ад. а персонеі че'л апліктъ
лп ворвіре кз лпцелелецере.

1. Л. ам. Деспре матеріеа ші класіфікаціеа кзвінтелор
се ва ведè ла етімологіе; деспре аплікаціеа лор лп ворві
ре, ла сінтаксѣ; деспре скріереа лор, ла ортографіе; еаръ
деспре ростіреа лор, ла просодіе.

2. Ъп кзвжнт, лптрѣкът ел пѣ се ростеште, чі пѣмаі е
кзцетъ ші се лпцелеле кз мінтеа, се пзмеште копчепт
еаръ лптрѣкът ел фаче парте ла еспрїмареа жздекѣдїї пò
стре, се пзмеште термін.

3. Кзвжнтъл аре маі мѣлте семніфікації, ел се іеа 1. лп
лок де пзмеле че се апліктъ лп ворвіре кз лпцелелецере де
плїпъ — п. 9. — 2. лп лок де граїѣ (sermo, oratio) аша зічета
d. e. класеле кзвінтелор сѣнт 8. лп лок де пѣрдїле граїѣ
лзі (partes orationis) сѣнт 8. — 3. лп лок де кзвсѣ саѣ прїчїн
d. e. ел п'аре кзвжнт де а се тѣпгї адекъ: ел п'аре прїчїн
ш. а. 4. лп лок де предїктъ, саѣ лпвѣдѣтѣрѣ мораль. 5. лп
лок де λογος греческ, ratio et verbum лат. raison франц. Verbum
церман ш. а. адекъ лп лок де дрептъл кзвжнт.

4. Ъп попор пòте авè маі мѣлте саѣ маі пѣдїне кзвінт
лп ворва са чеа де тóте зілеле, дѣпъ кѣм адекъ есте п
градъл кѣлтѣрїї лп каре ел се афл: тóте кзвінтеле ачеле
аної, лѣте лппрепъ кз формеле граїѣлзі ші а ворвеї, фак
лїмѣа попорѣлзі, еаръ дакъ кзвінтеле ачелеа се афл
скрісѣ, ашезате лп рѣндѣл алфаветїк, кзпрїнсъл лор се п
меште дїкціонар. Дїкціонаръл децї се пòте сокòтї ка о
дѣпѣтѣрѣ де материал, формеле граїѣлзі ші а ворвеї ка
план, дѣпъ каре дїп материалъл ачеста се пòте лпфїїнда
edїфїчїѣ интелектъл ад. ворва, еаръ ворвіторїѣл ка ѣп ар
тект че лпфїїндазѣ edїфїчїѣл ачеста, потрївїт кз планѣл
скопѣл ворвірїї.

11. Адевѣрѣл зпзі пзме се кзпрїнде лп сем
ніфікаціеа лзі, еаръ а зпзі кзвжнт лп лпцелеле
лзі чел адевѣрат.

12. *ḍn* пзте (саѣ *zn* кзвѣнт) пóте съ айбъ *doze*, *trei*, ва ші маї тзлте *ḍnkiétzrī*, пзмаї дакъ еле тóте *ḍnpreznlz* вор аве о семніфікаціе *determinat* тз ші *zn ḍncelész depłin*, аша *d. e.* пзмеле: ка-съ, *are doze*; *i-ni-tz*, *are trei*; *vz-pz-ta-te*, *are pa-grz*; *earz mo-ra-li-ta-te* *are činčī ḍnkiétzrī de kzvčnt*.

13. *Prin* о *ḍnkiétzr* de кзвѣнт (саѣ сілабъ *ḍn graizl viž*) се *ḍncelész fie-kare con*, че се фаче кз о *descidere de gzr* ші *kare formeaz* *ḍnpreznlz* ші о *parte deosebitz ḍn rostirea znčī pzme* саѣ а *znčī kzvčnt*; аша *d. e.* пзмеле *mo-a-li-ta-te* *are činčī ḍnkiétzrī de kzvčnt*, *pentrz ḍn rostirea lzī observčmž činčī conzrī kompzse*, че се факѣ кзте кз о *descidere de gzr*) аша *arz činčī pzrcī deosebite*.

L. am. Вокалеле, *diftončī* ші *triftončī*, *preznt* ші *tóte conzrile kompzse*, *ḍntzrčkt* еле се *rosteskž* саѣ *ḍn deosebitz*, саѣ ка *nište pzrcī* а *znčī pzme*, *formeaz* кзте о *ḍnkiétzr de kzvčnt*, саѣ кзте о сілабъ *ḍn graizl viž*. — п. 20. *am.* —

14. А *grzi din vižl graiz ḍncemneaz* а *grzi din gzr*, саѣ а *esprīma semnīfikaciea pzmelzī prin conzrī*, спре а о пзте *kznóšte askčltztorizl kz kčztorizl azzčlžī*.

Graizl viž се *ḍntemeeaz* не сѣмдѣл *esteru (dinafarz)*, *preznt* ші не *ḍnkičzirea* ші *ḍncelészerea mīndčī*.

15. Органеле *grazlžī viž* сѣнт: *gzra* ші *zre-ear*; *fznciciea* саѣ *lzkrarea gzrī ḍn graizl viž e-*

сте гръіреа ad. пзтіреа обіектелор, саѣ ростіреа пзтелор ші кзвжптареа саѣ ростіреа кзвіптелор; еарѣ а зрекії есте аззіреа: днсе аззіреа цінтітѣ кз лзаре аміпте ла ростіреа пзтелор ші а кзвіптелор, прекзт ші ла орї-каре алте сонзрі, тонзрі ші гласзрі, се зіче аскзлтаре. — п. 22. —

Л. am. Днтре органеле граізлві віѣ гъра се сокоте ка зп активѣ (лзкръторіѣ,) еарѣ зрекеа ка зп пасівѣ (пзтіміторіѣ) пентрѣ кѣ 1. сонзріле ка элементеле граізлві віѣ кѣ гъра ле форштѣ 2. пентрѣ кѣ фіндѣ зрекеа съпзтосѣ пої пзтемѣ а пз аззі кѣ еа сонзріле че днтрѣ дн трѣпса.

16. в. Прін літере днцелепетѣ ніште семне арвітраре, формателе кѣ скоп de а се пзте репрезента (днкпзі) прін трѣпселе сонзріле ші органелелор. — п. п. 5. 6. —

17. Сонзріле челе сімпле се репрезентеазѣ прін літереле: і, е, а, о, з, ъ, ж, д, дншірате аічі дзпш модзл днлеспірії кѣ каре се факѣ ші днсенї сонзріле че се репрезентеазѣ прін трѣпселе.

Літереле ачестеа се пзмескѣ вокале саѣ съпзторе, дпн казсѣ, кѣ прін фїе-каре дпн трѣпселе пзтемѣ сѣ форштѣ кѣте зп сон деосевітѣ.

Вокалеле ка ші сонзріле сімпле че се репрезентеазѣ прін еле, сжнт саѣ лътзріте, ка: і, е, а, о, з, саѣ пелътзріте ка: ъ, ж, д, de ачееа, прекзт дпн сонзріле сімпле, аша ші дпн вокале се потѣ наште сілаве, діфтонці ші тріфтонці. — п. п. 5. 13. —

1. Л. am. Філолоції де астзї прївескѣ асзпра вокалелор ка асзпра зпор пзтері, пентрѣ кѣ а) сонзріле ка элем. гра-

излѣи виѣ!prin трѣпселе се фортеазъ. б) дикіетѣрїле зѣи кѣ-
вѣлт пѣмаї prin трѣпселе се потѣ лега ла олатѣ дитр'ѣп
organismѣ мик дителектѣал адекѣ: дитр'ѣп кѣвѣлт. с) акчен-
тѣл че еспїрїтѣ пѣтереа зѣи кѣвѣлт, саѣ шї а зѣеї зїчерї
дїтреѣї, пѣмаї асѣпра вокалелор се пѣне, ш. а.

2. Літереле: ш, ѣ, v, н, џ, пѣ се аплїкѣ маї мѣлт дп лі-
тератѣра нѣстрѣ, дндеплїнеа лор деѣї се фаче дп модѣл
ѣрмѣторїѣ, ad. ш, се дндеплїнештѣ prin о, d. e. om дп лок
de шm; ѣ, prin ea шї ia d. e. дрептатеа дп лок de дрептатѣ,
кіар дп лок de кѣр, ш. а: н, шї v, prin i, d. e. мїстерїѣ дп
лок de мѣстерїѣ, віне дп лок de віне ш. а. џ, prin ѣ, d. e. ѣ-
пѣл дп лок de џпѣл ш. а.

3. Фїнд кѣ асѣпра аплїкадіеї літерелор ѣ, ѣ, д, сѣлт фе-
лѣрїте опїнїї, пѣ фѣрѣ темейѣ сокотїмѣ а не да шї пої аїчї
пѣререа нѣстрѣ дп прївіреа ачеаста: де дпсѣмнатѣ деѣї е-
сте, кѣ кѣвінтеле че-ле авемѣ дерївате дїн лімѣа веке ро-
манѣ, мама лімѣїї нѣстре 1. ѣ, дїне де-комѣн локѣл лѣї а,
шї пѣмаї а раре-орї а літ. е, о, ѣ; d. e. ромѣн (romanus,) а-
рѣндѣ (arando,) кѣлкѣндѣ (calcando,) жѣдекѣндѣ (judicando,) ш. а.
рѣѣ (reus,) сѣфѣрѣ (suffero,) ш. а. кѣтрѣ (contra,) мѣнѣ (manus) ш. а.
2. ѣ дїне де-комѣн локѣл лѣї е, rap а лѣї i, ѣ, шї ie, d. e.
шезѣндѣ (sedendo,) зѣкѣндѣ (jacendo,) зїкѣндѣ (dicendo,) кѣле-
гѣндѣ (colligendo,) рѣѣ (rivus,) сѣм, шї сѣлт (sum шї sunt,) фѣ-
кѣндѣ (faciendo) ш. а. 3. д дїне пѣмаї локѣл лѣї i, d. e. дп (in)
дїтрѣ, (intro,) дїтродѣкѣ, (introduco) дїтрепрїндѣ (interpretando,)
ш. а. астѣзї дпсе с'аѣ лѣатѣ а се скрїе де-комѣн кѣ ѣ дп лок
de д.

4. Не темейѣл прїнчїпѣлїї де маї сѣс, партїчїпїї ѣрѣн-
діалї де ла конжѣгаціеа I. се скрїѣ кѣ ѣ, d. e. арѣндѣ (arando,
tot de конж I.) ш. а. аѣї де ла конжѣг. II. шї III. кѣ ѣ, d. e.
шезѣндѣ (sedendo, конж II), кѣлегѣндѣ (colligendo конж III),
еарѣ чеї де ла конж IV. се скрїѣ кѣ i, шї ѣ, d. e. азїндѣ шї
азѣндѣ, мїндѣндѣ шї мїндѣндѣ (audiendo, mentiendo конж IV),
еарѣ хотѣрѣндѣ (конж IV) се скрїе пѣмаї кѣ ѣ.

18. Органеле конѣрїлор дїн гѣрѣ се репрезен-
теазѣ prin літереле: х, к, г, џ, ж, з, ш, ч, џ, с,
р, п, л, d, т, џ, ф, в, м, п, б, дпшїрате аїчї дп

ржндзл че'л цінѣ ші днсеші оргanelе че се репре-
зентеазъ прін тржнселе, пентрѣ къ ші еле днченѣ
ла гжт ші се термінеазъ ла възе. — п. 6. —

Литереле ачестеа се пзтескѣ консонанте саѣ
песзпътоаре, дін казсъ къ пої пічі зп сон пз пз-
темѣ формà прін тржнселе фърѣ ажзторіѣл знеї во-
кале.

Консонантеле се дшпартѣ дзпъ оргanelе че се
репрезентеазъ прін тржнселе, де ачееа зпеле се
зікѣ а ле гжтзлзі, алтеле а ле палатзлзі гзрії, а-
ле лімбеї, але дінцілор, еарѣ алтеле але възелор.

1. Л. am. Консонантеле пз се потѣ зіче консзпате, пентрѣ къ вервзл сзпъ, ка зпзл че е пентрѣ, пічі ла Romanї пічі ла пої пз пріметште форма пасівъ, де ачееа ші зічемѣ де-комзп, къ клопотзл аѣ сзпат, еарѣ пз къ ел есте сзпат: маї пімерітѣ днсе пзтемѣ съ зічемѣ, саѣ дшпрезпъ-сзпъторе пентрѣ къ консонантеле пзмаї дшпрезпъ къ вокалеле потѣ съ дее оаре-каре сон; саѣ песзпъторе, пентрѣ къ еле фърѣ ажзторіѣл знеї вокале пз потѣ да вре зп сон; саѣ дакъ пз воімѣ съ прімімѣ еспресііле ачестеа; съ не цінемѣ де кзвзптъл латін, консонанте, ка де зп термін технік, пентрѣ къ сзпате ші консзпате саѣ ші кзсзпате, афарѣ де кзвса маї сзс атіпсъ, пічі пз сзпъ віне ла зрекеа ротзпзлзі.

2. Філолоції де астззі аша прівескѣ асзпра консонантелор ка асзпра зпор пзріці де матеріе, пентрѣ къ карактерістіка ачелора ка ші ачестеїа есте інерціеа саѣ левевіреа вечнікъ (аша зікандѣ.) 2. Пентрѣ къ дн че кін матеріа, спре а се пзте формà дін тржнса трзп патзрал, тревзе съ фіе зпїтѣ къ зпа саѣ маї мзлте пзтерї: дн ачел кін ші консонантеле, спре а се пзте наште дін тржнселе зп трзп інтелектзл ад. кзвзптъл, тревзе съ фіе зпїте къ зпа саѣ маї мзлте вокале. — п. 17. 1. Л. am. —

3. Нз пзмаї де не формеле гзрірії ші а ле ворвірії да-рѣ дшпрезпъ ші дін мзлцітеа консонантелор ші а вокалелор

че се афлѣ дн кѣвинте пѣтемѣ кѣпѣште че феліѣ de ориѣне
аре о лимѣѣ, ші кѣ адевѣрат лимѣеле: цернапа ші слована,
ка ѣтеле че сѣлт аспре пентрѣ мѣлѣмеа консонантелор, пѣ
потѣ съ айѣе тото ориѣне кѣ ачелеа романе, кѣм сѣлт: іта-
ліана, спаниола, портуѣза, ромѣнеаска, ш. ч. каре тѣте пент-
трѣ мѣлѣмеа вокалелор, сѣлт маї мої, маї соноре ші маї
плѣкѣте ла азѣѣ.

4. Алфаветѣл дн Авечедарѣ пѣ се днтемееазѣ тот пе ѣн
принѣип кѣ ачел дн Граматикѣ, пентрѣ кѣ дншірареа літере-
лор че се фаче дн Авечедарѣ аре ѣн принѣип механік, мне-
монік (memorial) кѣнд ачееа че се фаче, саѣ кареа ар тре-
ѣѣи съ се факѣ дн Граматикѣ, аре ѣн принѣип органик, філоло-
дѣк; дн Авечедарѣ привимѣ маї мѣлт ла меморіе, де-кѣт ла
днѣелецере, еарѣ дн Граматикѣ маї мѣлт ла днѣелецереа
ші жѣдеката минѣїї де-кѣт ла меморіе; прѣнѣїї че днѣваѣѣ
ла Авечедар сѣлт маї кѣ самѣ сіліѣї а кѣпѣште елементе-
ле граїѣлѣї ші амї стрѣнѣе кѣ днѣетѣл материал чернѣт ла
формареа органиѣмѣлѣї лимѣеї, кѣнд ачел че днѣваѣѣ Грама-
тика, пѣзѣескѣ дншії амї форма органиѣмѣл ачеста дн ма-
теріалѣл адѣнат ад, а кѣпѣште матеріеа ші пѣтереа кѣвин-
телор, легѣтѣра лор чеа речіпрокѣ, формеле грѣїрії ші а ле
ворѣїрії, дн скѣрт а кѣѣетѣ, а жѣдекѣ ші а ворѣї кѣ днѣеле-
цере; пентрѣ кѣ Граматика кѣпрінде дн сіне тѣте формеле
днперале а ле днѣелецериї, ад. ачелеа дн каре тревѣе съ фіе
днѣврѣкатѣ жѣдеката пѣстрѣ, кѣнд ворѣимѣ.

5. Літеріле ѣ, ѣ, ѣ, пѣ се аплікѣ маї мѣлт дн літератѣ-
ра пѣстрѣ, днѣеплініреа лор дечї се фаче дн модѣл зрѣѣ-
торіѣ: ад. ѣ, се днѣеплінеште пріп кс, d. e. Ксенофон дн лок
de ѣенофон ш. а. ѣ, пріп пс, d. e. Псіхолоѣїеа дн лок de ѣі-
холоѣїеа ш. а. еарѣ ѣ, пріп т, d. e. тема дн лок de ѣема,
ш. а. асеменеа ші літера ѣ, привінде ла деріваѣїеа кѣвинте-
лор че се скріѣ кѣ дѣнса, с'ар пѣте днѣепліні акѣм пріп сѣ,
d. e. сѣїінѣѣ (scientia) дн лок de ѣїінѣѣ, ш. а. акѣм еарѣшї
пріп ст, d. e. стѣргѣ (stergo) дн лок de ѣѣергѣ ш. а. астѣзі
днѣсе, дн ѣмѣеле касѣрї с'аѣ лѣатѣ а се скріе де-комѣн кѣ
шт, дн лок de ѣ, d. e. штїінѣѣ, штергѣ, дештепт, ш. а.

6. ѣтеле дн консонанте с'аѣ лѣатѣ а се скріе де ла ѣн
тімп днкѣче дн дѣплѣ, пе темейѣ кѣ кѣвинтеле пѣстрѣ че

се претиндѣ а се скрие дн модѣл ачеста ар фї деривате дн ачелеа латїне саѣ romane, скрїсе de-acuminea кѣ дѣпле, еаръ кѣвїнтеле че се скрїѣ аст-фел сѣнт маї кѣ самъ вервѣ-рїле компѣсе дн кѣте зн вервѣ сїмплаш шї о препосїдїе, прекѣм дѣпъ ачееа шї сѣбстантївїї деривадї дн асемenea компосїдїе. Літереле че се дѣпликъ дн зїселе каскрї сѣнт кѣ de-осевїре: d. ф, л, m, п, р, d. e. ad-дѣкѣ (ad-duco) ш. а. сѣффѣрѣ (sub-fero suf-fero) ш. а. кѣл-легѣ (con-lego col-ligo) ш. а. сѣппѣнѣ (sub-pono sup-pono) ш. а. сѣр-рогѣ (sub-rogo sur-rogo) афаръ de ачестеа лїт. л, се маї дѣпликъ шї ла днмѣлдїтѣл пѣмелор фемеештї термінате тот кѣ дѣпса, спре а се пѣтѣ deосевї фїналѣл лор de артїкѣл d. e. верѣелле верѣелле-ле, стелле, стелле-ле, тѣрѣелле, тѣрѣелле-ле, ш. а. кѣ л дѣплаш се скрїѣ шї пропѣмеле зрѣтѣоре: еллѣ, елле, челлѣ, ачелеа асемене шї адїектївїї пропѣминалї: а мелле, а талле а салле, ш. а. opiniaa нѣстрѣ despre модѣл скрїерїї кѣ дѣпле се ва vede ла Кап. III. а Грам. спеціале.

19. Граїзл мѣт днчене а се форма дн элементеле сале ad. дн літере атѣнчї, кѣнд днченешѣ а скрїе кѣ дѣпселе пѣмеле обїектелор шї кѣвїнтеле дндеосевї. — п. 7. —

20. Прін о деспѣрдїтѣрѣ de кѣвѣнт (саѣ сїлабѣ дн граїзл дн скрїсѣ) се днцелече фїе-каре днкїетѣрѣ de кѣвѣнт, днтрѣ-кѣт ea се скрїе. — п. 13. —

Л. am. Вокалеле, дїфтонцїї шї трїфтонцїї прекѣм шї тѣте сонѣрїле компѣсе, днтрѣ-кѣт еле се скрїѣ саѣ indeосевї саѣ ка нїште пѣрцї а знѣї пѣме, формеазѣ кѣте о деспѣрдїтѣрѣ de кѣвѣнт, саѣ кѣте о сїлабѣ дн граїзл дн скрїсѣ. — п. 13. Л. am. —

21. А грїї дн граїзл мѣт днсемнеазѣ а скрїе, саѣ а еспрїма семнїфикацїеа пѣмелзї прїн літере, спре а о пѣте кѣнѣште прївїторїзл кѣ ажѣторїзл ведепїї. — п. 14. —

Л. ам. Грайъл мѣт ка шї чел виѣ се дптееазъ пе сѣм-
цѣл естерн (дин афаръ) прекѣм шї пе дкпвїреа шї дцеле-
цереа мїндїї. — п. 14. Л. ам. —

22. Органеле грайълї мѣт саѣ дїн скрісѣ сѣпт:
мѣна, тїпарїл шї окїл: фѣнкїеа саѣ лѣкрареа мѣ-
нїї дп грайъл мѣт есте скріереа, а тїпарїлї тїпъ-
рїеа, еаръ а окїлї ведереа; дпсѣ ведереа цїп-
тїтѣ кѣ лѣаре а мїнте ла кѣвїтеле скрісе, саѣ тї-
пѣрїте, прекѣм шї ла орї-че обїект дп фїндѣ, се
зїче прївїре (кѣзтаре кѣтаре.) — п. 15. —

1. Л. ам. Дптре органеле грайълї мѣт, мѣна шї тїпарїл
се сокотѣ ка актїве, еаръ окїл ка пасїв, пентрѣ кѣ 1. лїте-
реле ка елементеле грайълї мѣт се формезъ кѣ мѣна шї
прїп тїпар 2. пентрѣ кѣ фїндѣ окїл сѣлѣтос, пої пѣ пѣтемѣ
а пѣ ведѣ кѣ дѣнсѣл лїтереле шї обїектеле че се дпфѣдо-
шеазъ дпайнтеа лїї. — п. 15. Л. ам. —

2. Чїтїреа че се фаче (дп грайъл дїн скрісѣ) пѣмаї прїп
ведере се пѣтеште мѣтѣ, спре деосевїре де ачеа че се
фаче кѣ гѣра шї дп азѣѣ, каре се пѣтеште віе.

3. Дїн челе пѣн'аїчї атїнсе се пѣте веде лѣмѣрїтѣ, кѣ
грайъл мѣт дпдеплїнеште локѣл челвї виѣ, ад. мѣна шї тїпа-
рїл, локѣл гѣрїї; скріереа, локѣл ростїрїї; окїл, локѣл фре-
кїї; ведереа, локѣл азїрїї; прївїреа, локѣл аскѣлтѣрїї; лїте-
реле локѣл сонѣрїлор шї а органелор лор, деспѣрдїтѣра де
кѣвѣпт локѣл дпкїетѣрїї де кѣвѣпт, (ад. сілава дїн грайъл
мѣт, локѣл челеї дїн грайъл виѣ;) аша дарѣ кѣвѣптѣл дптрег
че се скріе, цїне локѣл челвї че се ростеште. — п. п. 17. 18.
13. 20. —

КАПЪЛ П.

IDEE DE VORBЪ.

23. Че есте ворва дн цепере лзатъ? 24. Де кѣте фелзрі есте ворва? 25. Каре сѣнт ементеле ворвеі вїі шї мѣте? 26. Че днцелечетѣ прїн пропозїціе дн ѣтвеле цензрі де ворве? 27. Де кѣте фелзрі сѣнт пропозїціеле? 28. Кѣте пѣрці аре о пропозїціе комплетъ? 29. Кѣте пѣрці аре о пропозїціе некомплетъ? 30. Дн че се кзпрїнде адевѣрл знеї пропозїції? 31. Кѣте персоне шї лзкрзрі се черѣ ла фортареа ворвеі? 32. Че днсетнеазъ а ворви дїн граїл вїѣ шї дїн ачел мѣт? 33. Каре есте фндментл ворвїрїї? 34. Каре есте скопл ворвїрїї? 35. Че се днцелече прїн лїмвѣ дн цепере шї че дн спецїе прїн ачеа націоналъ?

23. Ворва дн цепере лзатъ есте мїжлокъл прїн каре не дескоперїмѣ зпїї алтора кзцетѣрїе ностре. — п. 1. —

Л. ам. Кзцетѣрїе ностре се нѣмескѣ декомѣн шї жѣдекѣї; еарѣ маї мѣлте кзцетѣрї легате ла оалатъ прїн идеї цеперале, се нѣмескѣ медїтації.

24. Ворва есте де дозе фелзрі, ад. вїе саѣ дїн гзрѣ шї мѣтъ саѣ дїн скрїсѣ, чеа вїе се воте азї, еарѣ чеа мѣтъ а се веде. — п. 2. —

25. Ементеле ворвеі вїі шї мѣте сѣнт жѣдекѣїеле ностре, каре дакѣ се ростескѣ, саѣ се скрїѣ, се нѣмескѣ пропозїції.

Л. ам. Дїн пропозїції се паскѣ фразеле, еарѣ дїн ачестеа перїоделе. Днордндїреа саѣ ашезареа кзвїнтелор дн пропозїції, фразе шї перїоде, се нѣмеште констрѣкціе.

26. Прїн пропозїціе дн ѣтвеле цензрі де ворве днцелечетѣ еспрїтареа саѣ дескоперїеа знеї жѣдекѣї де але ноастре.

Л. ам. Ементеле знеї жѣдекѣї се нѣмескѣ концепте (идеї цеперале) еарѣ а знеї пропозїції, ад. а знеї жѣдекѣї еспрїмате прїн граїл вїѣ саѣ ачел дїн скрїсѣ, се нѣмескѣ термінї. — п. 10. 2. Л. ам. —

27. Пропозицііле ка ши жъдекъділе че се еспрѣмъ prin тpъкселе, сѣнт de дозе фелзрї ad. комплете (depline) ши некомплете (nedepline.)

28. О пропозиціе комплетъ аре треї пърці ad. сзвїектъл, атрївзтъл, ши кзвѣнтъл зпїрї (copula:) сзвїектъл е кзвѣнтъл кързіа се дпсзшеште чева, атрївзтъл е кзвѣнтъл prin каре се дпсешнеазъ дпсзшїмеа сзвїектълзї, еаръ кзвѣнтъл зпїрї е ачала че леагъ пре сзвїект кз атрївзтъл лзї, аша d. e. дп пропозиціеа зpтъторе комплетъ: Ioan есте дпцелепт; Ioan е сзвїект, дпцелепт е атрївзт, еаръ есте е кзвѣнтъл de зпїре.

29. О пропозиціе некомплетъ аре дозе пърці: ad. сзвїектъл ши предїкатъл; еле се пот еспрїма саъ prin дозе кзвїнтѣ ка дп пропозиціеа зpтъторе, Ioan скрїе (дп каре Ioan е сзвект, еаръ скрїе е предїкат,) саъ пзтаї прїптр'зи кзвѣнт ка дп верзрїле: плбъ, нїпце, тзпъ, ш. ч. дп каре сзвїектъл ши предїкатъл сѣнт концентрате къте дптр'зи сїпгър кзвѣнт.

1. Л. ам. Деспре афекціле саъ комплементеле пропозицілор, прекзт ши деспре комплетареа челор некомплете се ва аръта дп партеа сїптетїкъ; (сїптактїкъ) аїчі дечі сь fie de ажзпсѣ а да пзтаї кътева есемпле аша d. e. пропозицііле зpтъторе некомплете, Ioan скрїе. Тїт дпвацъ. Еміліеа чїтеште, се потѣ комплета аша: Ioan есте скрїїндѣ. Тїт есте дпвзцандѣ. Еміліеа есте чїтїндѣ; еаръ пропозицііле некомплете: плбъ, нїпце, ш. а. се потѣ комплета аша: черїл есте плбъндѣ ш. ч.

2. Дп пропозицііле комплете се зїче атрївзт ши нз предїкатѣ, дїп контръ дп челе некомплете се зїче предїкатѣ ши

нъ атривът: прип предикатъ дець се дцделеце фие-каре верв че фаче парте ла о пропозиціе некомплетъ, саъ нъмаі еа сѣнгър саъ дцпревнъ къ афекціле сале; еаръ прип атривът се дцделеце адіективъл, партіціпъл, пропъстеле, ші орі че нъ ме съвстаптив че фаче парте ла о пропозиціе комплетъ къ вервъл съвстаптив: а фі. — п. п. 28. 29. —

30. Адевъръл знѣй пропозиціи (комплете ші некомплете) се кзпрінде дп дцсзшї адевъръл жъдекціи, че се еспрїмъ прип трапса. — п. 11. —

31. Ла формареа ворвеї (вїи ші дїп скрісѣ) се черѣ чел пздіп дозе персоне ші зн лзкръ, персоне I. есте ачеа че ворвеште (дїп візл граїѣ саъ дп скрісѣ) II. е ачеа къріа се ворвеште, еаръ лзкръл есте обіектъл деспре каре се ворвеште; дцсъ а семене обіект поте съ фіе ші отъл, прекът ші орі че алтъ фїпцъ.

32. А ворбі дїп граїзл віѣ дцсемнеазъ а не дескоперї знї алтора кзцетърїле ностре къ гъра, спре а ле пзтѣ дцделеце къ ажъторїзл аззълї; еаръ а ворбі дїп скрісѣ дцсемнеазъ а не дескоперї знї алтора кзцетърїле ностре дп скрісѣ, спре а ле пзтѣ дцделеце къ ажъторїзл ведерїи. — п. 14. 21. —

Л. ам. Тогъ ворва, фіе еа віе саъ дїп скріс, се дцтемеаъ пе кзцетареа, жъдеката ші сокотїнда мїндїи ностре. — п. 14. Л. ам. п. 21. Л. ам. —

33. Фъндаментъл ворбірїи есте адевъръл кзцетърїлор саъ а жъдекцілор, че воїмѣ съ пі ле дескоперїмѣ знї алтора, саъ къ гъра саъ дп скрісѣ. — п. 32. —

Л. ам. Кзпоштїнда адевърълї есте лъміна мїндїи, еаръ

сѣмѣреа лѣ кѣ сѣфлетѣл, есте кѣлѣра ипимей пѣстре; дн лѣ-
мина минѣи шѣ кѣлѣра ипимей, сѣл дн кѣпоштѣнца адевѣрѣ-
лѣи шѣ сѣмѣреа лѣи кѣ тот сѣфлетѣл се кѣпрѣнде вѣаца
пѣстрѣ чеа моралѣ. Адевѣрѣл дечѣ есте—пентрѣ кѣ пѣмаѣ
ел пѣте сѣ фѣ—изворѣл днцелеледериѣи шѣ а жѣдекѣдѣи, а сѣм-
дѣриѣи шѣ а кѣпоштѣндеѣи, а воѣндеѣи шѣ а лѣкрѣриѣлор пѣстре че-
лор адевѣрат оменештѣи, дн скѣрт а кѣлѣриѣи шѣ а перфек-
дѣиѣи пѣстре чеѣ адевѣрате: де ачеа кѣпоштѣнделе шѣ штѣнде-
целе, принѣпеле шѣ идеѣле пѣстре, атѣт теоретѣче кѣт шѣ
практиѣче, че пѣ сѣнт днтемеее не адевѣр ка не кѣвѣлѣл
лѣи Дѣмѣзеѣл, сѣнт амѣриѣоре шѣ рѣтѣчиѣоре, ка знеле че
сѣнт лѣпсѣте де вѣаца интелектѣлѣл шѣ моралѣ ad. de вѣаца,
не каре омѣл ар тревѣи сѣ о аѣве дѣпѣл дѣстѣнаѣиѣе са чеа о-
риѣиѣлѣл.

34. Скопѣл ворѣриѣи (дн гѣрѣ шѣ дн скѣриѣл) е-
сте. **1.** Де а не дескопери прин трѣнса знѣи алто-
ра кѣцѣтѣриѣле шѣ идеѣле, кѣпоштѣнделе шѣ штѣнде-
ле пѣстре. **2.** А не пѣте днлесни прин трѣнса-
знѣи пре алѣи—дн кѣштѣгареа перфекдѣиѣи шѣ а кѣл-
тѣриѣи пѣстре чеѣ адевѣрате, **3.** А не пѣтѣ апроѣиѣа
прин трѣнса тот маѣ мѣлѣт де идеалѣл оменимей ad.
de оменѣре.

35. Прин лимѣл дн цѣпере се днцелеле граѣл
днпрезлѣл кѣ формеле гѣриѣи шѣ а ле ворѣриѣи, еа-
рѣл дн спѣдѣе прин ачеа наѣиѣналѣ се днцелеле
граѣл че есте комѣн ла о наѣиѣе днтреагѣл.

1. Л. ам. О лимѣл наѣиѣналѣ се пѣте днпѣрѣдѣи дн маѣ мѣлѣ-
те ратѣриѣ каре се пѣтѣскѣ дѣалекте: аст-фелѣл де дѣалекте
маѣ мѣлѣе аѣ лимѣеле: Итаѣиѣа, Франѣзеа, Цѣрманѣа, Сло-
ванѣа, ш. ч. днсе прекѣм дѣалектеле знѣи лимѣи се сокотѣ ка
пѣште сѣрорѣи, де асѣмене шѣ ѣменѣи че ле ворѣскѣл, се со-
котѣ ка пѣште франѣи.

2. Лимѣеле привѣте дѣпѣл вѣрста лор се днпартѣл дн векѣи

пъмите ши мърте, ши дп поже пъмите ши модерне; еаръ прѣ-
вите дъпъ перфекціеа лор, се дпартѣ дп кълтivate саѣ къл-
те пъмите ши класиче, ши дп некълтivate. Ла лимбеле класи-
сиче дѣнтре челе векї се пътъръ: еврееаска, еліна, ши лати-
на, (romana); еаръ дѣнтре челе модерне: italiana, францеца,
енглеца, ши германа: мълте дпсе ши дпн челедалте модерне
ѣнкъ аѣ дпчепѣтѣ а се кълтева астъзі, пропъшндѣ ши еле
кѣ літератъра лор пе зі че мерце тот маї мълт.

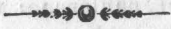
3. Лимбеле прѣвите дъпъ ориѣина лор, се дпартѣ дп ори-
ѣинале (сокотите ка піште маме) ши дп деривате (сокотите ка
піште фїиче) аша d. e. лимба попорълѣї векїѣ Roman се сокѣ-
те ка о мамѣ, еаръ ѣнеле дпн челе модерне ка фїичеле еї,
към сѣнт: чеа italiane, spaniolъ, portъceзъ, францезъ ши
romъneasкъ: еаръ кѣ лимба пѣстръ ар фї дптръ адевър фїїкъ
лимбеї векї romane, pimenе, (афаръ де чеї рѣтъчїцї кѣ мїн-
теа ши inima) пѣ се маї дпдоеште астъзі. Дпсашї паѣїеа
пѣстръ пѣ се пѣте сокотї алмїтерелеа де-кѣт пѣмаї ка о фїї-
кѣ а попорълѣї векїѣ Roman: адевърѣл ачеста (пе дпнгъ тѣр-
търїсіреа історїеї) се кѣпѣште кѣ дплеспїре ши дпн пътеле,
лимба, портъл ши datїнеле челе векї romane че ле пѣстрѣтѣ
кѣ скѣмпѣтате ши ка пе піште сѣвенїре неупреѣїте, пѣпъ
дп тїмпѣл де фадъ; дпкѣт, дакѣ кѣ тѣте ачестеа пѣ с'ар рѣ-
шина чїнева а нега (а тѣгѣдѣї) ас-фелѣ де адевърѣрї маї
ши лѣтърїте, пе ѣнѣл ка ачела пѣ тревѣе сѣ'л прївїмѣ алткъм,
де кѣт пѣмаї ка пе ѣн om че ар вої сѣ dovedeаскѣ, кѣ а-
тѣрчї е дптѣперекъл чел маї mare дп orїzonъл пѣстръ, кѣпѣ
сѣ сѣреле деасѣпра пѣстръла амеазѣї?! Да кѣ деѣї паѣїеа
romъneasкъ есте дптръ адевър фїїка попорълѣї векїѣ roman
еаръ лимба еї есте фїїка лимбеї векї romane, сѣ пѣ авемѣ
темере, пічї макар чеа маї пѣѣїпъ сѣїалъ дптръ а пе дппрѣ-
тѣта кѣ фелѣрїте кѣвїнте де ла лимба латїнъ саѣ romanъ, ши
маї алес кѣ термїнїї штїїпѣїфїчї пъмїцї технїчї, де кѣте орї-
кълтъра літератърїї ши а штїїпѣлор теоретїко-есперїмен-
тале пе'ар дпдемпа ла ачестаста; пентрѣ кѣ пѣтереа де а фа-
че асемеенеа дппрѣтѣтаре (ла каре се пѣте пътѣра ши аче-
еа а літерелор) се сокѣте ка ѣн дрїт стрѣмошеск, пе каре
пої ромѣнїї пѣрѣреа ѣл авемѣ дп прївїреа ачестаста, ка піште
адевѣраѣї стрѣнепѣдї аї Romanїлор: тревѣе пѣмаї сѣ кѣѣ

тъмѣ ка квинтелор челор дппрѣмѣтате дндатъ съ ле дѣмѣ форма лимвѣи поастре де астъзѣ, привѣндѣ тотдеазна ла армоніе ка ла карактерѣл фрѣмседеѣ естетиче. Кѣ асемenea modѣ с'аѣ кѣлтѣватѣ лимва італіанъ, франдезъ, ш. а. тот кѣ ачелашѣ даръ нѣ о пѣтемѣ кѣлтѣва шѣ поѣ не анострѣ.

4. Прекѣм націѣле аша шѣ лимбеле лор нѣ потѣ съ айбе ла дпчепѣтѣ де кѣт нѣмаѣ о сферѣ мѣкъ не дпсемпнатѣ шѣ не кѣлтѣватѣ, фіреа лѣкрѣлѣ шѣ історіеа оменімеѣ не аратѣ дп дестѣл де лѣмѣрѣт адевѣрѣл ачеста. Де аічѣ дпсъ нѣтрѣмеазъ, кѣ, дакъ о націе креште трѣпеште, еа тревѣе съ креаскъ нѣмаѣ декѣт шѣ сѣфлетеште: о націе креште трѣпеште прѣп дпмѣлдіреа фіѣлор сѣѣ ад. прѣп дпнопорацие, еарѣ сѣфлетеште прѣп дпмѣлдіреа фелѣрѣтелор кѣпоштѣнде, штѣнде шѣ ідеѣ атѣт теоретиче кѣт шѣ практиче, прѣп нѣне реа ачестора дп лѣкране кѣ еперѣе шѣ прѣп віртѣтеа соціалъ; крештереа сѣфлетеаскъ а ѣнеѣ націѣ (пентрѣ ка лѣкрѣрѣле еѣ дѣпѣ о кѣрѣере де тімп съ пѣтѣ фі класиче, тревѣе съ се дптемеезе не ѣрѣмѣторѣѣ стѣлпѣ аѣ віртѣдѣѣ ад. не прѣпчѣпеле реледѣѣ, а націоналітѣдѣѣ, а патріотісѣмѣлѣ шѣ а соціетѣдѣѣ; мѣжлокѣл прѣп каре крештереа ачеста се пѣте дпѣлда кѣ тѣрѣе шѣ мѣндрѣе асѣпра ѣпор асемenea стѣлпѣ мѣрѣдѣ, есте сѣпѣрѣ едѣкадѣеа націоналѣ, дпсодѣтѣ нѣрѣреа де іѣвѣреа кѣлтѣрѣѣ націонале, ад. де ачееа а літератѣрѣѣ, а історіеѣ шѣ а індѣстрѣеѣ націонале: съ прѣвѣмѣ пѣдѣп кѣ окіѣл історік ла націѣле кѣлтѣвате векѣ шѣ модерне шѣ дпдатѣ не вом дпкрѣдѣнѣца деспне адевѣрѣл ачеста.

5. Кѣкселе деосевѣтелор градѣрѣ шѣ карактере че ле аѣ лимбеле націонале дп кѣлтѣра лор, аѣ фост шѣ вор фі нѣрѣреа фелѣрѣте; орѣ кѣм вор фі ачелеа, едѣкадѣеа націоналѣ, прекѣм с'аѣ зѣсѣ шѣ маѣ сѣс, тревѣе прѣвѣтѣ ка органѣл чел маѣ нѣмерѣтѣ прѣп каре се пѣте фаче кѣ дпчетѣл пропѣшѣреа дорѣтѣ дп кѣлтѣра націоналѣ. Літератѣра, історіеа шѣ індѣстрѣеа націоналѣ сѣнт браѣеле челе маѣ пѣтерпиче кѣ каре пѣте съ лѣкрезе органѣл ачеста ла десволтареа мѣнѣдѣ шѣ а сѣмѣцетѣлѣлѣ, дп скѣрт, ла фортареа карактерѣлѣ націонал: карактерѣл че'л аре ѣн органѣсѣмѣ націонал дп кѣлтѣра са, нѣ пѣте съ фѣе зѣгрѣвѣтѣ маѣ вѣне де кѣт дп дпсамѣ лимва націоналѣ, дпн каре кѣксъ еа де-комѣн се шѣ сокѣте

1. ка характеръл прінчіпал ал націеї; дін лімба національ кьпнште націоналітатеа ші характеръл націонал! пьпъ кьпн есістъ лімба націоналъ пьпъ атъпчї ші націеа; кь контепире ачелеїа контепеште ші ачеаста де а маї фі націе вие, вѣ фьръ алта пъ пѣте есіста! 2. ка о оглндъ дп каре прівїпн чїнева кь лъаре амїпте, вшор пѣте кьпнште градъл кьлтъ дп каре се афлъ націеа, 3. ка о вїстіерїе комъпъ а спїрїт лїї націонал пентрѣ кь дптрѣпса ад. (дп лімбъ) ка дптр вїстіерїе, се страпце ші се депъне тѣтъ авереа інтеле тьалъ че о аре Націеа: кьте кьпнштїнде ші ідеї сѣпт депъ дп лімба націоналъ, атъта ші пьмаї атъта авере інтеле тьалъ аре ші націеа дптреагъ. Прекъпт вп ом ка о персо пъ фїсікъ, де асеменеа ші о націе ка о персоапъ зісъ мор лъ, пьмаї ші пьмаї кь пропрїетатеа са чеа адеврѣратъ се пѣ лъьда, пентрѣ кь авереа стръїпъ ретъпне пьрѣреа стръїпъ.



ПАРТЕА II.

ГРАМАТИКА СПЕЧАЛЪ.

КАПЪЛ I.

IDEE DE GRAMATIKA ROMÂNEASCÛ.

36. Че дѣвѣцетърѣ есте Грам: ромънеаскъ? 37. Към се поте кзпѣште молдз кз каре се формезъ грайзл шѣ ворѣа ромънеаскъ? 38. Ка че фелѣ de регъле се сокотѣ формеле дѣпъ каре грѣмѣ шѣ ворѣмѣ de-комзл ромънеште? 39. Към поте фѣ Граматика дѣвѣцетърѣ систематикъ? 40. Де къте фелърѣ сѣлт прѣчѣпеле не каре се дѣтееазъ регъледе Граматичеѣ ромънештѣ? 41. Към сзпъ прѣчѣпъл материал? 42. Към сзпъ прѣчѣпъл формал? 43. Към се дѣшпарте Грам: ромън: прѣвѣтъ дѣпъ прѣчѣпеле сале? 44. Къ че се окзпъ Аналитика шѣ към се сзѣ-дѣшпарте еа? 45. Къ че се окзпъ Синтетика шѣ към се сзѣ-дѣшпарте еа? 46. Къ че се окзпъ Ортографияеа шѣ към се сзѣ-дѣшпарте еа? 47. Къ че се окзпъ Prosodieа шѣ към се сзѣ-дѣшпарте еа.

36. Граматика ромънеаскъ есте о дѣвѣцетърѣ систематикъ деспре Формареа грайзлѣ шѣ а ворѣеѣ ромънештѣ.

I. Л. ам. Граматика ромънеаскъ шѣ пѣ ромънъ: пентрѣ къ а) прѣн ромънъ дрент ромънеште ворѣмѣдѣ, пѣмаѣ персѣна, ад. фетееа ромънъ се поте дѣделеде, б) пентрѣ къ дакъ еспресѣеа ромънъ се поте аплика пѣ пѣмаѣ ка пѣте пропрѣѣ, дарѣ шѣ ка адѣктив реал сазъ идеал, атѣнчѣ ар зрѣа, ка шѣ пѣтеле пропрѣѣ ромънъ сѣ се потъ аплика астфелѣ, шѣ сѣ зѣчетѣ: кал ромън: молдован, арделеан, зпгвреан ш. а. дѣ лок de кал ромънешк, молдовенешк, арделеанешк, зпгврешк, прекъм шѣ фѣре ромънъ, молдованъ ш. а.

дн лок de fire ромънеаскъ, moldoveneаскъ ш. а. с) финалеле
ан апъ ші ъп ъпъ се редѣкѣ пѣмаі ла персоне, d. e. бърват
roman, фетее romanъ, бърват ромън, фетее ромънъ, ш. а.
прекъм ші финалеле еск, ші еаскъ, пѣмаі ла лѣкрѣрїле реа
ле ші идеале че се динѣ de персоне, d. e. пѣтѣнт ромъ
нескъ, цара ромънеаскъ; еар нѣ пѣтѣнт ромън, ші цара ро
мънъ, d) адевърѣл арѣтатѣ маі сѣс се vede ші дин adver
вѣл: ромънеште, че есте derivat дин adїективѣл ромънескъ
Поецімор кѣ тоте ачестеа ле есте ертат а аплика кѣте odat
ші еспресїле ромън, ромънъ дн лок de ромънескъ, ромъ
неаскъ, еаръ алтор скріиторї кѣ греѣ!

37. Модѣл кѣ каре се фортеазъ граїзл ші вор
ва ромънеаскъ, се поте кзпощте дин формуле дзп
каре грѣимѣ ші ворѣимѣ de-комън ромънеште.

38. Формеле дзпъ каре грѣимѣ ші ворѣимѣ de-
комън ромънеште, се потѣ сокотї ка нїште регъле
граматїкале.

39. Грам: ром: ка орї каре алтъ Граматїкѣ
пѣмаі аша поте сѣ фїе днвѣдетѣрѣ сїстематїкѣ
дакъ регълеле еї се вор днтетееа не нїште прїн
чїпе статорнїче.

40. Прїнчїпеле не каре се днтетееазъ регъле
ле Граматїчеї ромънештї сѣнт de doze фелѣрї, а
зпѣл материал ші алтъ формал.

41. Прїнчїпѣл материал аша сѣпъ: еѣ грѣескѣ
ворвескѣ, скріѣ ші чїтескѣ ромънеште.

42. Прїнчїпѣл формал аша сѣпъ: еѣ тѣ сѣр
гѣескѣ а грѣї, а ворѣї, а скріе ші а чїтї вїне ро
мънеште.

1. Л. am. Еспрес: «ворва ші а ворѣї» се derivat дин кѣвѣнтѣ
лат. verbum; прїп кѣвѣнтѣл ачеста се фаче descoperїrea ші

дїи шї днченпътъл ворвіреї: пої пѣтемѣ днделеце кѣт де тѣлте
кѣвпнте днтр'о лїмѣъ, днсъ а ле апліка дн ворвіре пѣмаї а-
тѣпчї, кѣнд сѣптемѣ дн старе де а ле лега ла-олалтъ прїп
вр'ѣп верѣ дн форма кѣдетърїї; верѣл дечї есте пѣтереа
прїп каре се формеазъ шї се десконере ворѣа пѣстрѣ ка
ѣп organicmѣ интелектѣал, дн скѣрт верѣл есте органѣл дес-
коперїї пѣстре чеї сѣфлетештї. п. 23. ш. а.

2. А скріе шї пѣ а скрі: пентрѣ кѣ шї дн ворѣа конѣ-
пѣ зїчешѣ скріе-ре еарѣ пѣ скрі-ре: кѣвѣптел скріере есте
сѣвстантївѣ верѣал форматѣ дн инфїніт: а скріе-копж III; аст-
фел се формеазъ тоцї сѣвстантївїї инфїнітївї, аша d. e. дн
инфїніт: а жѣдека копж I се формеазъ сѣвстантївѣл: жѣдека-
ре, дн а шедѣ: копж II. шедѣ-ре, дн а фаче копж III. фаче-
ре, дн а азї: копж IV. азїре, прїп ѣрмарѣ дн инфїніт: а скрі
(копж IV. кѣм се vede) ар трѣвї сѣ се нѣтъ формѣ сѣвст:
скрі-ре, днсъ аст-фел де еспресїе пѣ е кѣпоскѣтъ дн лїмба
ротѣнеаскѣ.

3. Бїне: дн прїпчїпѣл формал се репѣртѣ ла модѣл кѣ
каре се формеазъ грѣїреа шї ворвіреа дѣпѣ фїреа лїмѣї,
ад. ла регѣлеле Граматїчеї.

43. Граматїка прївїтѣ дѣпѣ прїпчїпеле сале се
днпарте дн патрѣ пѣрцї, каре сѣпнт: Етїмоло-
дїеа сѣѣ Аналітїка 2. Сїптаксѣл сѣѣ Сїптетїка
3. Ортографїеа 4. Просодїеа.

44. Аналітїка се окѣпѣ кѣ фортареа граїзлї:
еа се сѣв-днпарте дн ѣенералѣ шї спецїалѣ.

1. Аналітїка ѣенералѣ не аратѣ: а) матерїеа
кѣвпнтелор. б) класїфикадїеа лор ѣенералѣ шї спе-
цїалѣ. с) днпѣрцїреа лор дѣпѣ фїреа че о аѣ ѣне-
ле, де а се модїфіка дн ворвіре, еар алтеле де а
ремѣне немодїфікате шї нескїмѣате.

2. Аналітїка спецїалѣ не аратѣ дн деосѣвї фї-

реа кзвітелор дзпъ класеле спеціале љн каре еле се афлъ ашезате. — п. 61. —

45. Сінтетіка се окзпъ кз фортареа ворвеіа се сзв-љтпарте љн љенералъ ші спеціалъ.

1. Сінтетіка љенералъ не аратъ: а) фортеле пропозиціилор, б) а фразелор с) а періоделор.

2. Сінтетіка спеціалъ не аратъ љн деосеві апликаціеа кзвітелор дзпъ класеле спеціале, љн каре еле се афлъ ашезате. — п. 61. —

46. Ортографіеа се окзпъ кз фортареа скріеріеа се сзв-љтпарте љн љенералъ ші спеціалъ.

1. Ортографіеа љенералъ не аратъ фіреа семелор, че се аплікъ љн скрісљ спре а пзтѣ чіті ші љнцелеце кз зшзрінљ скріеріле љн каре се афлъ љнврљкате кзљетъріле нљстре.

2. Ортографіеа спеціалъ не аратъ љн деосеві modъl de а аплика літереле ла скріереа кзвітелор дзпъ регзлеле Граматічеі ші фіреа літвіі нљстре.

47. Просодіеа се окзпъ кз фортареа ростзлїеа се сзв-љтпарте љн љенералъ ші спеціалъ.

1. Просодіеа љенералъ не аратъ modъl de не дескопері кзљетъріле нљстре зпї алтора, (ворвїндљ саљ чїтїндљ) потрївїт кз скопзл ла каре љїнтїмї прїп ростїреа лор, љн ворвїреа ші чїтіреа нљстрљ.

2. Просодіеа спеціалъ не аратъ modъl de акцентза - а љнтонà - сілабеле дзпъ фіреа кзвітелор

1. л. am. Dın челе нљлљ аїчі dedъce се vede љн destъ

de лѣтъритѣ, къ, а грѣи дѣтр'о лимѣ, не дѣвацѣ етимологіеа, а ворѣи, сѣнтакѣсѣ; а скріе, ортографіеа; еарѣ а рості віне ші кѣратѣ тот че грѣимѣ, ворѣимѣ ші чітіімѣ, не дѣвацѣ просодіеа.

2. Штізтѣ есте, къ, дѣтре жѣдеката ші ворѣа нѣстрѣ, се афлѣ кіар дін патѣрѣ о легѣтѣрѣ фѣрте стрѣпѣсѣ. Тот отѣл аре факѣлтате де а жѣдека дѣтр'о лимѣ, дѣсѣ нѣ тот дѣсѣл жѣдекѣ віне дѣ трѣпѣса, (саѣ чел нѣдін нѣ тот-деазна), де асеменеа еарѣші фіе-каре от аре факѣлтате де а ворѣи дѣтр'о лимѣ, дѣсѣ нѣ фіе-каре ворѣеште віне ші кѣратѣ дѣ трѣпѣса; прекум де чі спре а нѣтѣ жѣдека нѣрѣреа віне, се чере а) а не цінѣ тотдеазна де леѣіле челе оріцінале ші нѣверсале а ле мінціі жѣдекѣнде, саѣ де прінціпеле ші леѣіле Лоцічеі. б) а аве кѣпоштінца лѣкрѣрімор деспре каре воімѣ сѣ жѣдекѣмѣ; токмаі дѣ ачел кіп спре а нѣтѣ ворѣи віне дѣтр'о лимѣ се чере: а) а не цінѣ нѣрѣреа де формуле еі челе комѣне, ad. де прінціпеле ші регѣлеле Граматічеі. б) а кѣпоште маі де апрѣне фіреа лимѣеі дѣ каре воімѣ сѣ ворѣимѣ: дарѣ пентрѣ къ шор се нѣте дѣтѣшпа еарѣші, ка чінева сѣ жѣдече віне дѣтр'о лимѣ фѣрѣ сѣ ворѣеаскѣ віне дѣ трѣпѣса, прекум ші дін контрѣ сѣ ворѣеаскѣ віне ші кѣрат дѣтр'о лимѣ, фѣрѣ сѣ жѣдече віне дѣ трѣпѣса: де ачееа дрептѣл кѣвѣнт, ші дѣсаші фіреа чере де ла нѣрінці, ка іі дѣпѣ даторінцеле мор челе патѣрале ші морале. сѣ'ші депріндѣ фііі сѣі (не лѣнгѣ едѣкаціеа моралѣ) дін прѣпчіе дѣтрѣ а жѣдека ші а ворѣи віне дѣ лимѣа націоналѣ: даторінца ачеастѣ повілѣ ші моралѣ трече къ тімп де ла нѣрінці ла дѣвѣдеторіі ші крескѣторіі нѣвѣлічі ші прівацї. Мѣлт фаче а депрінде не тіперіме ла чева вѣн дѣ вѣрста еі чеа фраѣедѣ, адекѣ аі да о діректіе німерітѣ дѣ кѣцетаре, сѣмціре ші ворѣіре!

3. Дақѣ прівімѣ маі де апрѣне ла легѣтѣра чеа стрѣпѣсѣ че се афлѣ дін фіре дѣтре жѣдеката ші ворѣа нѣстрѣ, прін нѣраре ші дѣтре Лоцікѣ ші Граматікѣ, дѣтрѣ адевѣр тревѣе сѣ не нірѣмѣ, вѣзѣндѣ, къ нѣіі дін Граматічїі веакѣлѣ пострѣ челѣі лѣмінат ші сїстематік, тот се маі цінѣ ѣнкѣ де дефініціеа че се да Граматічеі дѣ веакѣл де нїжлок, ad. нѣіі дін трѣпшїі ші астѣзі зікѣ: къ Грам: ар фі вѣ

мештешъг саѣ о шѣстрие, че не ар дивѣца а ворби, а скрѣ
ши а чѣти днтр'о лимѣъ, кѣнд еа нѣ поѣте съ фѣе мештешъ
саѣ шѣстрие, ка о дивѣцетѣрѣ че днтокмаѣ ка Лоѣика, се
днтемееазъ не пиште принѣпе статорнѣче. Граматика— аш
зѣкѣндѣ— есте вестмѣнтѣл Лоѣичеѣ, пентрѣ къ ши ворѣа есте
вестмѣнтѣл кѣцетѣрѣи поастре; Граматика се поѣте соко
ка трѣп, еарѣ Лоѣика ка съфлет; пентрѣ къ ши ворѣа есте
трѣпѣл прин каре се дескопере кѣцетареа нѣстрѣ ка съ
флет; ши кѣ адеѣѣрат ворѣа, дн каре нѣ се веде о кѣцетар
дреапѣъ, саѣ о жѣдекатѣ днтемееаѣъ не адеѣѣр ка не фѣл
даментѣл ворѣиреѣ, нѣ се поѣте сокотѣ де-кѣт нѣмаѣ ка в
трѣп омепеск че се афлѣ дн агонѣа морѣѣи, лѣпсѣтѣ де тѣ
тѣ лѣмина минѣѣи! Грам:— ворѣиндѣ дн терминѣ фѣлософѣчѣ
се сокѣте ка ѣп феномен, еарѣ Лоѣика ка ѣп позмен инт
лектѣл, пентрѣ къ тот ачеастѣ асемѣпаре се афлѣ ши дн
тре ворѣа ши кѣцетареа нѣстрѣ. Граматика се сокѣте к
ѣп спаѣѣ, еарѣ Лоѣика ка ѣп timp интелектѣл; прин Грама
тикѣ се дескопере форма, еарѣ прин Лоѣикѣ пѣтереа ши л
крареа ворѣеѣ; дн че кѣп деѣѣ дн патѣрѣ пѣтереа ши л
крареа нѣмаѣ прин формѣ се потѣ дескопере ретѣинд тѣ
треле пѣрѣре днпреѣлѣ ши недеспѣрѣѣте ѣна де алта, дн а
чел кѣп ши дн лимѣъ ад. дн граѣѣ ши ворѣъ, Лоѣика нѣма
прин Граматикѣ се поѣте дескопере, афлѣндѣсе ши еле тот
деазна днпреѣлѣ, ши недеспѣрѣѣте ѣна де алта, де ши д
фашѣ Граматика нѣ се пропѣне дн кѣрсѣл Лоѣичеѣ, нѣчѣ е
рѣши ачеаста дн кѣрсѣл ачелеѣа; не темѣѣл тѣтѣрор аче
тора дарѣ зѣчетѣ, къ дакѣ Лоѣика есте шѣипѣѣ систематѣ
днтемееаѣъ не доѣе принѣпе, ѣнѣл материал ши алѣл фор
мал, нѣчѣ Грам: поѣте съ фѣе кѣпоскѣтѣ де алт фелѣ, ка
дивѣцетѣрѣ че тот не асемене принѣпе се днтемееазъ.

КАПЪЛ П.

АНАЛИТИКА.

СЕКЦИЯ I.

АНАЛИТИКА ЦЕНЕРАЛЪ.

48. Че се дццелече прип матеріеа де кзвінте? 49. Дп кѣте сфері се афлѣ о-
виектеле че потѣ фі матеріе де кзвінте? 50. Че се дццелече дп Грам: прип сфера
реалѣ ші идеалѣ? 51. Кѣм се пзмескѣ овиектеле де ътмеле сфері? 52. Кѣм се при-
веште фіе-каре овиект, ори де каре сферѣ ар фі ел? 53. Че се дццелече дп Грама-
тикѣ прип акциденциеа свѣстанцие? 54. Ла кѣте класе се потѣ редзче дпсшміле
овиектелор? 55. Че се дццелече дп Граматикѣ прип релацие? 56. Че се дццелече
дп Граматикѣ прип афекцие? 57. Дакеъ привеште Грам: ла матеріеа кзвінтелор?
58. Прип че фел де кзвінте ценерале се репрезентеазѣ пзмеле овиектелор саѣ а
свѣстанцилор, а акциденцилор саѣ а дпсшмілор, а релацилор дптре дпселе пре-
кзт ші еспресіеа афекциеі пбстре челеі дпн пѣзптрѣ? 59. Дп кѣте класе ценерале
се дпшпартѣ кзвінтеле привіте дѣпѣ модѣл кѣ каре еле се репрезентеазѣ дп ворвіре?
60. Каре сѣпѣт дпдеосеві класеле спеціале де кзвінте че се цпнѣ де ачеле ценера-
ле? 61. Кѣте сѣпѣт класеле спеціале, ла каре се потѣ аплика тоте кзвінтеле? 62.
Каре кзвінте дѣпѣ класеле спеціале прімескѣ скпмкаре саѣ модіфікацие дп ворвіре
ші каре пѣ? 63. Кѣм се пзмеште модѣл кѣ каре се модіфікѣ дп ворвіре свѣстан-
тивѣл ші пронѣтеле? 64. Кѣте деклинациі аре лімба ромѣнеаскѣ? 65. Че есте де
дпсепнатѣ дп фіе-каре деклинацие? 66. Кѣм се пзмеште модѣл кѣ каре се моді-
фікѣ дп ворвіре адиективіі калігѣциі? 67. Че есте де дпсепнат дп фіе-каре ком-
парацие? 68. Кѣм се пзмеште модѣл кѣ каре верѣзріле се модіфікѣ дп ворвіре?
69. Кѣте копѣзгациі аре лімба ромѣнеаскѣ ші де не че се поте кзпощте фіе-ка-
ре дпн трѣпселе? 70. Че есте де дпсепнатѣ дп фіе-каре копѣзгацие? 71. Кѣте
модѣрі аре о копѣзгацие? 72. Кѣм се дпшпарте тімпѣл дптр'о копѣзгацие? 73
Кѣм решѣне тімпѣл де фацѣ дп фіе-каре копѣзгацие? 74. Кѣм се дпшпарте тім-
пѣл трекѣтѣ? 75. Кѣм се дпшпарте тімпѣл вігориѣ? 76. Кѣці пзмері аре зп тімп
де копѣзгацие? 77. Кѣте персоне аре фіе-каре пзмѣр де копѣзгацие?

а) Матеріеа де кзвінте.

48. Прип матеріеа де кзвінте се дццелече: 1.
Тот овиектѣл че се поте репрезента дп ворвіре
ка о свѣстанцѣ 2. Тотѣ дпсшміеа де овиект, че
се поте репрезента дп ворвіре ка о акциденцѣ а

състанаѣи. 3. Тот модъл че се по̀те репрезента
ѡн ворвѣре ка о релациѣ ѡнтре състанаѣе ши ак-
чѣденѣе, саѣ ѡнтре обѣкте ши ѡнсъшимитѣ лор. 4.
Тотъ афекциѣа дѣн лъзнтрѣ, че се по̀те репрезен-
та ка о старе а инициѣ по̀стре.

49. а) Обѣктеле че потѣ фѣ матерѣе де кзвин-
те се афлѣ ѡн доѣе сферѣ, зна реалѣ ши алта идеалѣ.

50. Прип сфера реалѣ—ѡн Грамат: ка ши ѡн
Фѣлософѣе—се ѡнцелѣе лътеа материалѣ, патзра
тотъ, ѡн скзрт зпверсѣл кз тотѣ фънтзрѣе лѣ;
еарѣ прип чеа идеалѣ се ѡнцелѣе сѣфлетѣл пострѣ
ѡнпрезпѣ кз тотѣ лзкрърѣе лѣ.

51. Обѣктеле де сфера реалѣ се пзтескѣ: ре-
ле, материалѣ, сѣмцзале ши патзрале, кзт сѣнт:
сѣреле, лъпа, стелеле, аерѣл, пътѣнтѣл, апа,
каса, пъретеле, ш. а. ад. тотѣ обѣктеле че ле
пзтемѣ кзпѣште кз ажзторѣл сѣмцзрѣлор дѣн а-
фарѣ пзмите фѣсѣче; еарѣ челе де сфера идеа-
лѣ се пзтескѣ: идеале, спѣритзале, ѡнцелесзале ши
морале, кзт сѣнт: мѣнтеа, кзцетѣл, жздеката, со-
котѣнда, леѣеа, припчѣл, адевърѣл, дрептатеа, мо-
ралѣтатеа, вѣртзтеа, сзвѣмитатеа, оменѣреа ш. а.
ад. тотѣ обѣктеле че ле пзтемѣ кзпѣште кз ажз-
торѣл сѣмцзлѣ дѣн пъзнтрѣ, пзмитѣ ши псѣхѣ.

52. Фѣе-каре обѣкт, орѣ де каре сферѣ ар фѣ
ел, се прѣвеште ка о състанаѣѣ, ши апзте: чел де
сфера реалѣ, ка о състанаѣѣ реалѣ; еарѣ чел де
сфера идеалѣ, ка о състанаѣѣ идеалѣ п. 48. 51.

53. б) **Ап Грам**: prin акциденца съвстание се **Апцелеце** тогъ **Апсшимае** че о поте аве **Ап вор-вире** обиектъ, орі de каре сферъ ар фі ел.

54. **Апсшимае** обиектелор се потъ **редече** ла треі класе, ad. ла квалитатеа саѣ **Фелъримае**, ла квантитатеа саѣ кѣтимае ши ла посидіеа саѣ стареа лор.

1. **А. ам.** **Апсшимае** квалитѣдїи сѣнт de дове фелърї; ad. реале ши идеале, негръ кѣ пѣтаї de атѣтеа фелърї сѣнт ши обиектеле: — Челе реале сѣнт: d. e. аль, негръ, верде, рошѣ, галън, албастръ, вишнїѣ, дѣлче, апар, акръ, містрецѣ, сарвѣд, ш. а. ad. тоте **Апсшимае** че ле пѣтемѣ кѣноште кѣ ажторїа сѣнтѣрїлор дїн афаръ: саръ челе идеале сѣнт: d. e. сѣнтѣвал саѣ сепсвал, **Апцелесвал** саѣ **Аптелектвал**, морал, идеал, націонал, дрепт, чїнстїт, вїртѣос ш. а. ad. тоте **Апсшимае** че се потъ кѣноште кѣ ажторїа сѣнтѣлї дїн пѣнтръ: **Апсшимае** квантитѣдїи сѣнт асеменеа de дове фелърї, ad. кардинале саѣ de рѣдѣчїнъ, d. e. знъл, дої ш. а. ши ordinalе саѣ de рѣнд d. e. **Апгїа**, а доїле, а треїле ш. а. **Апсшимае** посидїеї сѣнт de патрѣ фелърї: ad. 1. съвстанціале d. e. а фї, 2. активе d. e. а фаче, а скріе, а дѣче, ш. а. 3. пасїве, d. e. а фї фѣкѣтѣ, скрісѣ, дѣсѣ, ш. а. ши 4. невре, d. e. а шедѣ, а терѣе, а зѣла ш. а. **Апсшимае** съвстанціалъ есте фундаментъа челоралате.

2. **Зпеле** дїн **Апсшимае** квалитѣдїи се потъ **аплика** de о потрївъ ла обиектеле реале ши идеале кѣм сѣнт: дрепт, **Апалт**, кѣрат ш. а. d. e. жѣдекатъ дреаптѣ, ши кале дреаптѣ; idee **Апалт** ши пом **Апалт**, інімъ кѣратъ ши апъ кѣратъ ш. а.

55. с) **Ап Грам**: prin релацие се **Апцелеце** тогъ **легѣтѣра** че о потъ аве **Ап ворвире** съвстанцие ши акцидентеле, саѣ обиектеле ши **Апсшимае** **знеле** кѣ алтеле.

А. ам. Релациїле кѣвїтелор се еспїрїмъ **Ап ворвире** prin **адвервѣрї**, **препозициї**, **конжѣкциї**, ши prin апликациеа артикѣ-

лілор ла касърї де-ші пої п'авемѣ артіквлї лзаці дп дпделе
свл чел адеврат. — п. 102. —

56. d) Дп Грам: прїп афекціеа дїп лъзптрѣ
се дпделеце тóтѣ стареа іпїмеї пóстре, че се
пóте еспрїма дп ворвїре прїп піште стрїгърї шї
ескламації.

Л. ам. Стареа іпїмії пóстре се репрезентеазѣ дп ворвї
ре прїп еспресїле че се пзмескѣ іптеріекції.

57. Граматїка пѣ прївеште ла матереа кзвїп
телор, чї пмаї ла модзл кз каре еа се пóте ре
презента дп ворвїре прїп кзвїпте.

58. Нзмеле обїектелор саѣ а сзвстанцелор се
репрезентеазѣ дп ворвїре прїп піште кзвїпте џене
рале че се пзмескѣ: Сзвстантївї; а Акчїденцелор
саѣ дпсзшїмілор кзалїтѣдїї шї а кѣтїмії, прїп Адїек
тївї; а Акчїденцелор саѣ а дпсзшїмілор сзвстанціа
ле, актїве, пасїве шї пѣстре, прїп Вервзрї; Рела
ціїле че се афлѣ речїпрок дптре обїекте, прекзш
шї дптре обїекте шї дпсзшїміле лор, се репрезен
теазѣ прїп Артіквлї аплікаці ла касърї, прїп Ад
вервзрї, прїп Препозїції шї прїп Копжзїкції; еарѣ
еспресїле афекцілор пóстре челор дїп пъзптрѣ
прїп Іптеріекції.

1. Л. ам. Локзл сзвстантївїлор ціпѣ дп ворвїре кзвїпте
ле че се пзмескѣ пропзме.

2. Ла адїектївї се пзмърѣ шї партїчїпеле прївїте ка а
дїектївї вервалї.

е) Класїфікаціеа џенералѣ шї спечїалѣ де кз
вїпте.

59. Къвѣнтеле, прѣвите дѣпъ модѣл къ каре еле се репрезентеазъ дп ворѣре се дшпартѣ дп патрѣ класе џенерале: I. есте а Съвстантѣвѣлѣ. II. а Акѣидентѣлѣ. III. а Релатѣвѣлѣ. IV. а Интерѣкѣѣѣ.

60. Де класеле џенерале а къвѣнтелор се џинѣ зртѣтѣореле класе специале: ad. de I. класѣ џенералѣ се џинѣ доѣе класе специале: а пѣтелор съвстантѣве шѣ а пропѣтелор; de II. кл. џен. се џинѣ асетеѣеа доѣе кл. специале, ad. а пѣтелор адѣкѣтѣве шѣ а верѣзрѣлор; de III. кл. џен. се џинѣ треѣ кл. специале, ad. а адверѣзрѣлор, а препозѣѣѣлор шѣ а копѣжѣкѣѣлор; еарѣ de IV. кл. џен. се џине пѣтаѣ о класѣ специалѣ, ad. а интерѣкѣѣлор.

Л. ам. Артѣкѣлѣѣ дп лѣтѣа пѣстрѣ пѣ потѣ съ формезе класѣ специалѣ de къвѣнте; деспре дѣпшѣѣ се ва арѣта маѣ пе ларѣ ла Аналѣтѣка специалѣ. — §. 1. п. п. 92. 93. 94. —

61. Класеле специале, ла каре се потѣ аплика тѣте къвѣнтеле, сѣпѣт зртѣтѣореле опѣ: I. есте Съвстантѣвѣл. II. Пропѣтеле. III. Адѣкѣтѣвѣл. IV. Верѣвѣл. V. Адверѣвѣл. VI. Препозѣѣѣа. VII. Копѣжѣкѣѣѣа. VIII. Интерѣкѣѣѣа.

Л. ам. Класеле џенерале de къвѣнте пѣ се атѣнгѣ дп Граматѣчеле пѣстре че ле авешѣ пѣпѣ акѣм тѣпѣрѣте, еарѣ челе специале аѣ алѣте пѣшѣрѣѣ, ad. дп зпеле Граматѣче се зѣкѣ пѣрѣѣле граѣлѣлѣ, дп алѣтеле, пѣрѣѣле ворѣеѣ: дпсѣ пѣшѣрѣле ачестеа пѣ сѣпѣт тетеѣлѣче, пентрѣ къ 1. прѣп пѣрѣѣле граѣлѣлѣ се дпѣделегѣ пѣтеле обѣкѣтелор, лѣате дп деосевѣ d. e. ом, кап, шѣпѣ, ш. а. 2. прѣп пѣрѣѣле ворѣеѣ дп пропозѣѣѣле пекомплете се дпѣделеѣе: сѣвѣкѣтѣл шѣ прѣдѣкатѣл, еарѣ дп челе комплете: сѣвѣкѣтѣл, атрѣвѣтѣл шѣ къвѣнтѣл de зпѣре (copula) — п. п. 7. 25. 28. 29. —

с) **Апгърдиреа** кзвітелор дзпъ фіреа че о е, ad. знеле de а се модіфіка, еаръ алтеле а ретънè немодіфікате ши нескімвате **Ап** ворвіре

62. Кзвітеле каре дзпъ класеле спеціале пратескѣ модіфікаціе саѣ оре-каре скімваре **Ап** ворвіре, сѣнт: 1. пзмеле съвстаптиве. 2. пропзмеле. 3. пзмеле адіектїве. 4. вервзріле; еаръ ачеле-че пз пратескѣ пічї зн фел de модіфікаціе, сѣнт: 1. адвервзріле. 2. препозїціїле. 3. копжзкціїле. 4. іптерїекціїле.

63. Модзл кз каре се модіфікѣ **Ап** ворвіре пзмеле съвстаптиве ши пропзмеле, се пзмеште de клїпаціе.

64. Лімба ротънеаскѣ аре пзтаї дозе de клїпації, зна пентрз пзмеле de цензл вървѣтеск, алта пентрз ачелеа de цензл фетееск.

65. **Ап** фіе-каре декліпаціе сѣнт de **Апсем** патѣ: 1. пзмерїї. 2. касзріле саѣ къдерїле. Назмерїї сѣнт дої: знзл сїпгзрїтѣ, ши алтзл **Ап** пзмзлцітѣ: ла чел сїпгзрїтѣ се **Апсатпъ** зн обїект. d. om, omзл; еаръ ла чел **Ап** пзмзлцітѣ маї мзлте, d. oamenї, oamenїї. Касзріле дзпъ методзл векиѣ сѣнт шесе, ad. номїнатївзл, ценїтївзл, датївзл, акзсатївзл, вокатївзл ши авлатївзл; еар дзпъ чел ноѣ сѣнт пзтаї треї, ad. ном. ценїтї ши датїв. пентрз кз пзтаї атътеа касзрї аре пперсона а треїеа а пропзмелзї персонал, дїп карсе формезл артїкзлїї, еаръ прїп тръпшїї ши касзріле декліпаціїлор. — п. 103. —

Л. am Деспре декл. се ва аръта маї пе ларг ла Анал. спеч. — §. 1. —

66. Модзл кз каре се модіфікз дп ворвіре адіективїи кзалітзціи се пзмеште компараціе — кзм-пеніре, алътзраре, асемънаре. —

67. Дп фїе-каре компараціе сжнт де дпсем-патъ: 1. градзріле. 2. цензріле. 3. нзмерїи.

1. Градзріле сжнт треї: посїтїв, d. e. взп, взпъ, компаратїв, d. e. маї взп, маї взпъ, сз-перлатїв d. e. шї маї взп, шї маї взпъ.

2. Цензріле ка шї дп декл: сжнт дозе, ad. вървътескѣ, d. e. взп, шї фетееск, d. e. взпъ.

3. Нзмерїи ка шї дп декл: сжнт дої, ad. зпзл сїпгзрїтѣ, d. e. взп, взпъ, шї алтзл дпмзлцїтѣ, d. e. взпї, взне.

Л. am. Деспре компараціе се ва веде маї пе ларг ла Аналітіка спеч: — §. 3. —

68. Модзл кз каре се модіфікз вервзріле дп ворвіре се пзмеште копжзгаціе.

69. Лімба ротън: ка шї чеа латїнъ аре патрз копжзгаціи, че се потѣ кзнóште де пе термінаціеа тїмпзлїи презент а модзлїи инфїнітїв. Копж I. децї дп тїмпзл шї модзл ачеста се термінъ дп а лзпг, d. e. а жздека ш. а. II. дп е апъсатѣ, d. e. а шедè ш. а. III. дп е скзрт, d. e. а фаче ш. а. IV. дп і, шї ж, амъндозе лзпцї, d. e. а аззі, а хотърж ш. а. — п. 42. ла а 2. Л. am. —

70. Дп фїе-каре копжзгаціе сжнт де дпсем-

патѣ: 1. модъриле, 2. тимъриле, 3. пзмеріи, 4. персоне ле.

71. О конжзгаціе аре чинчі модъри, ad. 1. модъла индикатив саѣ арътъториѣ. 2. императив саѣ порънчиториѣ. 3. кондиціонатѣ пзмит ши оптативдориториѣ. 4. конжзктив саѣ љппрезпъториѣ пзмит ши атърпъториѣ. 5. инфинитив саѣ пехотърпъториѣ.

72. Тимъла љптр'о конжзгаціе се љппарте љптрей: 1. есте тимъла презент саѣ де фадъ. 2. чел перфектѣ саѣ трекътѣ. 3. чел вииторіѣ.

73. Тимъла де-фадъ љп фие-каре конжзгаціе ретъне немодификатѣ, d. e. еѣ факѣ, тѣ фачі, ел саѣ еа фаче, ш. а.

74. Тимъла трекът се љппарте љп неперфект d. e. еѣ фъчеамѣ, тѣ фъчеаі, ел саѣ еа фъчеа ш. а. ши љп перфект; ачест динъ хртъ есте: 1. сѣмпла d. e. еѣ фъкъшѣ, тѣ фъкъши ел саѣ еа фъкъ ш. а. 2. компъсѣ, d. e. еѣ амѣ фъкътѣ, тѣ аі фъкътѣ ел саѣ еа аѣ фъкътѣ ш. а. 3. перфектъла I. демълт трекътѣ—plusquam-perfectum I. d. e. еѣ амѣ фостѣ фъкътѣ, тѣ аі фостѣ фъкътѣ, ел саѣ еа аѣ фостѣ фъкътѣ ш. а. 4. перфектъла II. демълт трекътѣ plusquam perfectum II. d. e. еѣ фъкъсетѣ, тѣ фъкъсеші, ел саѣ еа фъкъсе ш. а.

75. Тимъла вииторіѣ се љппарте љп вииторіѣ I. d. e. еѣ воіѣ фаче, тѣ веі фаче, ел саѣ еа во фаче ш. а. ши љп вииторіѣла II. d. e. еѣ воіѣ ф

ФЪКЪТЪ, ТЪ ВЕІ ФІ ФЪКЪТЪ, ЕЛ САЪ ЕА ВА ФІ ФЪКЪТЪ,
Ш. а. (се дцелече атъчї, кънд ш. а.) шї дн вїт.
Ш. d. e. еъ воїѡ фї фостъ фъкътъ ш. а.

76. Дн timp de конжзгаціе аре дої пзмерї, зпзл
сїнгрїтъ d. e. еъ факъ, тз фачї, ел саъ еа фаче, шї
алтзл днтзлцїтъ d. e. ної фачетъ, вої фачедї, еї
факъ.

77. Фіе-каре пзтър de конжзгаціе аре къте
треї персоне. Еъ, есте персоне I. тз, перс. II. ел
саъ е а, перс. III. —ла сїнгрїт: асемenea, ної перс.
I. вої, перс. II. еї саъ еле, перс. III. ла днтзлцїтъ.

СЕКЦІЕА П.

АНАЛІТІКА СПЕЧАЛЪ.

§. I. СЪБСТАТИВЪЛ.

78. Че се дцелече прїн събстатївъ? 79. Де къте фелзрї сѡнт пзмеле съб-
статїве? 80. Каре пзмсе се зїкъ реале саъ конкрете? 81. Каре пзмсе се зїкъ про-
прїї? 82. Каре пзмсе се зїкъ комъне? 83. Каре пзмсе се зїкъ ценерїче, колектїве,
шї матерїале? 84. Каре пзмсе се зїкъ идеале саъ австрактe? 85. Към се днтпартъ пз-
меле събстатїве дн прївїреа цесетърї лор? Каре сѡнт сїмпле шї каре компъсе?
86. Каре класъ спецїалъ де кзїнте есте маї дндетънатекъ центръ композиціеа пз-
мелор? 87. Де къте фел. сѡнт пзмеле съвст. дн прївїреа паштерї лор? Каре се
зїкъ орицінале шї каре дерївате? 88. Де къте фелзрї сѡнт пзмеле съвст. дн прївїреа
дензлї? 89. Каре сѡнт семпеле прїн каре се поте кзїнште дензл зодї пзмсе? 90.
Де къте фелзрї сѡнт пзмеле съвст. дн прївїреа сферїї саъ а днтїндерїї лор? Ка-
ре се зїкъ недетермінате шї каре детермінате? 91. Каре сѡнт семпеле дїн каре се
поте кзїнште, дакъ зп пзмсе есте детермінатъ, саъ нз? 92. Към се пзмескъ семпеле,
прїн каре се потъ детермінате пзмеле? Де къте фелзрї сѡнт артїкзлї атът центръ
дензл маскзлїн кът шї ачел фемїнї? 93. Де знде сѡнт днтпзмзтацї артїкзлїї не-
дентлїн-детермінатївї? 94. Де знде сѡнт днтпзмзтацї артїкзлїї, денлїн-детермінатї-
вї? 95. Към се термінъ ла сїнгрїтъ шї ла днтзлцїтъ пзмеле маскзлїне неде-
термінате? 96. Че фелъ де артїкзлїї іеаъ атът ла сїнгрїтъ, кът шї ла днтзлцїтъ,
пзмеле маскзлїне термінате дн консонантъ, дн з, шї е,? 97. Дн че се термінъ ла

сигаритѣ ші лз дѣлѣніѣ нѣмеле фемініне недетермінате? 98. Къдѣ артикълѣ нѣмеле фемініне, орѣ кѣм ар фѣ еле термінате? 99. Кѣм се термінѣт маѣ кѣ сѣм нѣмеле недетермінате де ценѣл аместекатѣ? 100. Че тревѣзе сѣ се факъ кѣ ар кѣлѣ, пентрѣ ка еѣ сѣ погѣ фѣ семне де релациѣ дѣнтре нѣме? 101. Карѣ сѣнт феміне деле деклѣнаціѣ пентрѣ артикълѣ маскълѣнѣ ші фемініні недеплѣн детермінатѣ? 102. Карѣ сѣнт формеле деклѣнаціѣ пентрѣ артикълѣ маскълѣнѣ ші фемініні недеплѣн детермінатѣ? 103. Карѣ сѣнт формеле деклѣнаціѣ пентрѣ нѣмеле маскълѣне фемініне кѣ артикълѣ недеплѣн-детермінатѣ? 104. Карѣ сѣнт формеле деклѣнаціѣ пентрѣ нѣмеле маскълѣне ші фемініне кѣ артикълѣ деплѣн-детермінатѣ? 105. Карѣ сѣнт формеле деклѣнаціѣ кѣ препосіціѣ, пентрѣ нѣмеле маскълѣне ші фемініне недетермінате? 106. Карѣ сѣнт формеле деклѣнаціѣ кѣ препосіціѣ пентрѣ нѣмеле маскълѣне ші фемініне недеплѣн-детермінате ші деплѣн-детермінате.

78. Прип сѣвстантѣвѣ се дѣделѣде зп нѣме ценѣ рѣкѣ, кѣ карѣ се дѣсемнеазѣ тѣте нѣмеле обѣктелор реале ші идеале. — п. 51. —

79. Нѣмеле сѣвстантѣве —ка ші сѣвстантеле се репрезентеазѣ прип трѣнселе—сѣнт де дозе фелѣрѣ, ад. реале саѣ конкрете ші идеале саѣ абстрактѣ — п. 51. —

80. Реале саѣ конкрете нѣме се зѣкѣ ачелеа карѣ се даѣ обѣктелор реале; еле се дѣпартѣ дѣ пропрѣ ші комѣне.

81. Пропрѣ нѣме се зѣкѣ ачелеа, карѣ се да дѣдеосевѣ персѣнелор, націѣлор, дѣтрѣлор, мѣнѣлор, апелор, ш. а. д. е. Сократ, Демостен, Черо, Сепека, Іѣн, Георгѣе, Романѣи, Ромѣнѣи, Італѣенѣи, Італѣеа, Романѣеа, Молдавѣеа, Алпѣи, Піонѣа, Істрѣ, Ністрѣ, ш. а.

82. Комѣне нѣме се зѣкѣ ачелеа, карѣ се да обѣктелор дѣпѣ нѣште семне комѣне: еле сѣнт дѣ треѣ фелѣрѣ, ад. ценѣрѣче —апелатѣве—колѣктѣве материалѣ.

83. Цеперіче пзте се зикѣ ачелеа, каре се даѣ з-
пзі деп де фіинцъ саѣ зпзі соіѣ де лзкрзрі, d. e. om,
animal, пом, касъ, ш. а. Колективе се зикѣ аче-
леа, каре се даѣ знеі колекціі де зп фел де фіин-
це, саѣ де зп фел де матеріе, фъръ а пріві дп де-
осеві ла пърділе еі, d. e. societate óste, търмъ,
пърдзре гръмаѣ ш. а. — Матеріале се зикѣ ачелеа,
каре се даѣ деопотривъ ші соізлзі де матеріе ші
пърділор еі, d. e. апъ, лапте, пътжнт, арапъ, фер,
ш. а. пентрз къ ана, тот апъ се пзмеште, орі кът
де пзлтъ ші орі кът де пзціпъ ар фі еа ш. а.

84. Идеале саѣ абстракте пзте се зикѣ аче-
леа, каре се даѣ обіектелор идеале, кзм сжнт d. e.
adevързл, дрептатеа, моралітатеа, віртзтеа ш. а. —
п. 51. —

85. Нзмеле свзстантыве реале ші идеале дп прі-
віреа десетзріі лор се дппартѣ дп сімпле ші ком-
пзсе: сімпле сжнт ачелеа, каре се кзпріндѣ дп дп-
кіетзріле лор челе фірешті d. e. timp, пзпере, дз-
чере, ш. а. еаръ компзсе сжнт ачелеа каре пе
лжпгъ дпкіетзріле лор челе фірешті маі аѣ дп сіне
пккъ ші піште пърді етероџене d. e. iestimp (de-
ла іст timp, саѣ іест timp,) а-пзпере, de-пзпере, пре-
пзпере, а-дзчере, ре-дзчере, ш. а. дп пзмеле аче-
стеа дечі: іест, а, de, пре, ре, сжнт пърді етеро-
џене.

Л. ам. Партеа фіреаскъ дп пзмеле компзсе се пзмеш-
те семніфікативъ, еаръ чеа етероџепъ, модіфікативъ: пентрз
къ зпа арапъ семніфікадіеа чеа фіреаскъ а пзмелзі, еаръ

алта аратъ модификація, че се дѣ прип трапса семпификаці
еї ла компьперea ачелѣаші.

86. Аотре тóте класеле спеціале де кзвінте, а
препосіцілор есте чеа маї дндетъпатекуъ пентра
компосіціеа пзмелор, аст-фелѣ сжнт d. e. зрмътó-
реле препосіції: а, de, dec, кз саѣ коп, пре, про,
ре, рес, сзв саѣ сз, тра саѣ тръ, стръ, ш. а. d. e.
а-пзпере, а-посіціе, de-пзпере депосіціе, dec-фаче-
ре, кз-лецере коп-дзчере, пре-пзпере, про-пзпере,
про-посіціе, ре-дзчере, рес-тзрпаре, сзв-жзгаре,
сз-пзпере, тра-дзчере саѣ тръ-дзчере, стръ-мз-
таре ш. а.

87. Нзмеле сзвстаптиве—реале ші идеале—д
прівіреа паштерїї лор сжнт de дозе фелзрї, ad. ори-
дїнале саѣ de ръдъчїпъ шї дерївате саѣ dedзсе: о-
рїцінале се зїкѣ ачелеа каре аѣ ръдъчїна лор д
сіне днсешї, d. e. om, къмп, касъ, ш. а. саръ de-
рївате ачелеа каре се dedзкѣ дїп челе оридїнале
d. e. дела om: omenїme, omenїpe, omenїe; дела къмп
къмпїе, къмпeanѣ, къмпсeanѣ ш. а. дела касъ
късъторїе, къспїчіе ш. а.

Л. am. Нзмеле сзвстаптиве се потѣ дерїва: 1. дїп алте п
me сзвст. d. e. дїп къмп: къмпїе; ш. а. 2. дїп адїектївїї к
тїмїї, d. e. дїп зн, знїme; doї, doїme; треї, треїme; ш. а. 3. дїп
адїект. квалїтъдїї, d. e. дїп вьпъ, вьпътате; стръмъ, стръмъ
тате; mare, мърїme, таре, търїe; ш. а. 4. дїп презентъл инфїнї
d. e. дїп а жздека, жздекаре; а шede, шedere, ш. а. 5. дїп парт
чїпеле трекуте, d. e. дїп аратѣ, арътъръ; семънатѣ, семъпъ
ръ; ш. а. дїп адїектївїї партїчїпїалї d. e. дїп жздекъторїѣ: ж
декъторїе; фертъкъторїѣ, фертъкъторїе ш. а.

88. Нзмеле сзвстаптиве—реале ші идеале—д

привіреа ґензлї сѣнт де дозе фелзрі, ад. де ґензл вѣрвѣтеск саѣ маскзліп, шї ачел фетееск саѣ фемініп.

89. Семпеле прїп каре се пóте кзпóште ґензл зпї пзте сѣнт: ел, шї еа; еї, саѣ ії, шї еле, ад. тóте пзмеле, деспре каре се пóте зїче ґп ворвѣ ла сїпґзрїтѣ ел, еарѣ ла ґпмзлцїтѣ еї саѣ ії, сѣнт де ґензл маскзліп, d. e. ом, леѣ, пзїѣ, пѣрїпте, (ел) шї ómenї, леї, пзї, пѣрїпцї, (еї) ш. а. асемїнеа, тóте пзмеле деспре каре се пóте зїче ґп ворвѣ ла сїпґзрїтѣ еа, еарѣ ла ґпмзлцїтѣ еле, сѣнт де ґензл фемініп, d. e. касѣ, мзере, мзндрїе, (еа) шї касе, мзерї, мзндрїї, (еле) ш. а.

Л. ам. Граматїчїї пóстрїї пзтѣрѣ треї ґензрї, ад. маскзліп, фемініп шї пзтрѣ пзмїтѣ шї комзп, прївїндѣ ґпсѣ чїпева маї де аурóне асзпра лїмвїї ротѣпе: веде, кѣ еа п'аре треї ґензрї, пзтрѣ кѣ атзпчї ар трезвї сѣ авемѣ шї о персóпѣ пзтрѣ ґптре ел шї еа, ґп че кїп аѣ Рóманїї ґптре із, шї еа, пе іd; шї Ңерманїї ґптре ег, шї сіе, пе еs; саѣ чел пзцїп сѣ авемѣ шї пої ка Рóманїї пзте де ґензл комзп саѣ епїчен дзпѣ квїптіліан, ґпсе лїмба пóстрѣ п'аре пїчї зпа дїп ачестеа: адевѣрат есте кѣ зпеле дїп пзмеле пóстре сѣнт ла сїпґзрїтѣ де ґензл маскзліп, еарѣ ла ґпмзлцїтѣ де фемініп, ґпсе дїп ачестеа зпкѣ пз зршеазѣ а зїче, кѣ ачелеа ар фї де ґензл пзтрѣ саѣ комзп, чї, чел мзлт кѣ еле сѣнт де зп ґен мїкстѣ ад. аместекат, кзп d. e. сѣнт: кап (ел) капете (еле); дрѣм (ел) дрзтзрї (еле), ос, (ел) óсе. (еле), аратрѣ саѣ пзг, (ел) аратре саѣ пзгзрї (еле), мортзлнт (ел) мортзлнтзрї шї мортпнте (еле), ад. пзмеле де ґензл аместекатѣ аѣ ла сїпґзрїтѣ семпеле ґензлї маскзліп, еарѣ ла ґпмзлцїтѣ ачелї фемініп, шї пзтрѣ ачееа ла сїпґзрїтѣ сѣнт сзпзсе деклінацїеї пзмелор маскзліне, еарѣ ла ґпмзлцїтѣ ачелор фемїніне ш. а. — п. 99. —

90. Измеле съвстапѣве—маскѣлине ши феминине—ди привіреа сферії саѣ а дииндерії лор сѣл саѣ недетерминате ад. нехотърѣте, саѣ детерминате ад. хотърѣте: — Недетерминате се зикѣ ачелеа каре аѣ кѣте о сферѣ џенерикѣ, кѣм сѣлт d. e. о џенѣл маскѣлин: ом, сокрѣ, леѣ, пѣиѣ, пѣринте, тѣчизне; еарѣ де ачел феминин: касѣ, мѣере, маиндріе, ш. а.— Дин контрѣ детерминате се зикѣ ачелеа, каре аѣ кѣте о сферѣ индивидуалѣ кѣм d. e. сѣлт де џенѣл маскѣлин: зп ом, ши ом-ѣл, зп сокрѣ ши сокрѣ-л, зп леѣ, ши лез-л, зп пѣринте, ши пѣринте-ле, зп тѣчизне, ши тѣчизне-ле, ш. а. еарѣ де џенѣл феминин: о касѣ, ши кас-а, о мѣере ши мѣере-а, о маиндріе, ши маиндріе-а, ш. а.

91. Семеле дин каре се пѣте кѣпѣште дакт зп пѣте есте детерминатѣ саѣ пѣ, сѣлт зрмѣтѣореле, ад. тѣте пѣмеле че ни се диинфѣдошеазѣ ла сингритѣ диноктаї кѣм еле сѣлт пѣскѣте, саѣ фѣр а лі се пѣне чева диинпите саѣ ди зрмѣ, се зикѣ недетерминате d. e. ом, сокрѣ, леѣ, пѣиѣ, пѣринте касѣ, мѣере, маиндріе, ш. а. еарѣ дакт лі се пѣне чева диинпите саѣ ди зрмѣ, се зикѣ детерминате, d. e. зп ом ши ом-ѣл, зп сокрѣ, ши сокрѣ-л, зп леѣ, ши лез-л, зп пѣиѣ, ши пѣиѣ-л, зп пѣринте ши пѣринте-ле; о касѣ ши кас-а, о мѣере ши мѣере-а, о маиндріе ши маиндріе-а, ш. а.

Л. am. A determina зп пѣте диинсемнеазѣ ал лѣа дин сѣра џенѣлѣи ши ал пѣне ди ачееа а индивидуалѣ, саѣ аї скимѣ карактерѣл џенерик ди ачел индивидуал.

92. Семеле при каре се потѣ детермина пш-меле, се пшмескѣ артиклї; еї сѣнт кѣте de doze фелзрї дн фїе-каре ценѣ; адекъ недеплин шї деплин-детерминативѣ:

I. Арт. недеплин-детерм. пентрѣ ценѣл масквлїнѣ есте, зн, еарѣ пентрѣ чел фменїнѣ, о = знѣ, еї стаѣ тот-деазна дранїтеа пшмелѣ шї пш се апликѣ ла днтвлдїтѣ, d. e. зн от, о касѣ, ш. а.

II. Арт. деплин-детерминативѣ.

1. Пентрѣ ценѣл масквлїнѣ сѣнт:

Ла сїнгзрїтѣ... ѣл саѣ лѣ, л саѣ лѣ шї ле еарѣ ла днтвлдїтѣ (пентрѣ тоте пшмеле маск.) есте I

ad. a) Пшмеле терминате дн консонантѣ, d. e. пом, domn, ш. а. іеаѣ ѣл

d. e. пом-ѣл, domn-ѣл ш. а.

b) Тот ачелашї пшме терминате дн ѣ d. e. помѣ, domnѣ ш. а. лепѣдѣндѣ сквртареа лѣ ѣ, іеаѣ лѣ d. e. помѣ-лѣ, domnѣ-лѣ, ш. а.

c) Пшмеле терминате дїп фїреа лор дн ѣ саѣ ѣ d. e. сокрѣ, лотрѣ, лѣѣ, пшїѣ, (дѣпѣ че лѣанѣдѣ сквртареа де ла ѣ), іеаѣ л, саѣ лѣ.

d. e. сокрѣ-л саѣ сокрѣ-лѣ, лотрѣ-л саѣ лотрѣ-лѣ, лѣѣ-л, саѣ лѣѣ-лѣ, пшїѣ-л саѣ пшїѣ-лѣ ш. а.

d) Пшмеле терминате дн е, d. e. пшрїнте, пшрїете ш. а. іеаѣ ле

d. e. пшрїнте-ле, пшрїете-ле, ш. а.

2. Пентрѣ ценѣл фменїнѣ есте:

Ла сїнгзрїтѣ а

Еарѣ ла днтвлдїтѣ ле

d. e. каса (де ла касѣ), касе-ле (де ла касе); мшїере-а (де ла мшїере), мшїерї-ле (d. мшїерї), мшндрїе-а (d. мшндрїе), мшндрїї-ле (d. мшндрїї), ш. а.

93. Артикълїи педеплин-детерминативї сѣнт дн-прѣмѣтацї де ла адїективї кѣтимїи: знѣл, зна: дн семпандѣ, кѣ пѣтеле артикълате аст-фелѣ пѣ сѣнт деплин-детерминате, денї еле аѣ трекѣтѣ дїн сфера ценѣлї дн ачеа а іndїvїдѣлї d. e. зн он, о тѣре ш. а.

94. Артикълїи деплин детерминативї сѣнт дн-прѣмѣтацї де ла персѣна а треїа а провѣтелї персѣнал, адекѣ чеї маскѣлїнї де ла ел, еарѣ чеї фемїнї де ла еа, дн сѣтпнѣндѣ кѣ пѣтеле артикълате аст-фелѣ сѣнт деплин детерминате d. e. ла сїнгѣрїтѣ: он-ѣл = (он ел), ле-ѣл = (леѣ ел) пѣрїнте-ле = (пѣрїнте ел); еарѣ ла дн тѣлїтѣ ѳменї = (ѳменї еї), леї = (леї еї), пѣрїндї = (пѣрїндї еї), ш. а.

Л. ам. Bezї despre materia ачеага шї п. 413—416.

95. Нѣтеле маскѣлїне педетерминате се термінѣ ла сїнгѣрїтѣ дн консѣпантѣ, дн ѣ, ѣ, шї е, d. e. он = онѣ, сокрѣ, леѣ, пѣрїнте ш. а. еарѣ ла дн тѣлїтѣ пѣтїаї дн ї сѣрт, d. e. ѳменї, леї, пѣрїндї, ш. а.

1. Л. ам. Ла сокрѣ, сокрї, ѣ шї ї се провѣдѣ деплин, пѣ ка ла леѣ, леї ш. а.

2. ї сѣрт де ла дн тѣлїтѣл пѣтелор маскѣлїне педетерминате, се скїтѣ дн лѣнї, фїндѣ еле детерминате — п. 96.

96. Нѣтеле маскѣлїне термінате дн консѣпантѣ іеаѣ ла сїнгѣрїтѣ артикѣлѣ ѣл, d. e. он, он-ѣл термінате дн ѣ іеаѣ, лѣ, d. e. онѣ, онѣ-лѣ термінате дн ѣ, іеаѣ л, саѣ лѣ, d. e. сокрѣ-саѣ сокрѣ-лѣ; термінате дн е, іеаѣ ле, d. e. пѣ

ринте-ле ад. ла сінг. тóте іеаѣ пропзтеле ел modi-
фікатѣ дзпъ термінаціеа лор, еаръ ла дпмълцітѣ
пе і скзрт ад. фіналъл де ла пропзтеле еї, d. e.
бшєніі, лей, пърінціі ш. а. — п. 94. —

Л. ам. Татъ, попъ, папъ, панъ, іеаѣ ла сінгзрітѣ арт. фем.
а, еаръ ла дпмълцітѣ пе і маскълін, d. e. тата, таціі; попа,
попї; папа, панї; паша, панї; дпсъ пштеле ачестеа сѣнт
дп ѡмїї пштері тот де цєвъл маскълін, центръ къ десуре
фіе-кареле се пóте зиче ла сінгзрітѣ ел; еаръ ла дпмълціт еї.

97. Нштеле фемініне недетермінате, се тер-
мінъ ла сінгзрітѣ дп ѣ, е шї іе, d. e. касъ, тзере,
мъдріе, ш. а. еаръ ла дпмълціт дп е, шї ї, пен-
тръ къ ѣ де ла сінгзрітѣ се скїмъъ дп е, еаръ е
тот де аколо се скїмъъ дп ї скзрт, ка ла мас-
кълїнеле недетермінате, d. e. касъ, касе; тзере,
тзєрі; мъдрїе, мъдрїї, ш. а. — п. 95. —

Л. ам. і скзрт де ла дпмълцітъл пштелор фемініне не-
детермінате, се скїмъъ дп лънг фїндѣ еле детермінате, ад.
дптокмаї ка ла пштеле маскълїне. — п. 95. 2 Л. ам. шї 98. —

98. Нштеле фемініне орї кзт ар фі еле тер-
мінате, аѣ пшмаї зп артїкъл деплїн детермінатївѣ,
ад. а, каре ла дпмълціт се скїмъъ дп ле, артїк-
ачєста єсте фіналъл пропзтелзї персовал еа, шї
еле, d. e. кас-а, касе-ле; тзєре-а, тзєрі-ле, мън-
дрїе-а, мъдрїї-ле ш а. — п. 94. —

Л. ам. Нштеле фем. стѣ, верцѣ, сърцѣ, сїмчѣ, пзѣ, ш. а.
нефїндѣ детермінате се термінъ ла дпмълцітѣ дп ле, d. e.
стеле, верцеле, сърчеле, сїмчеле, пзеле; кълд дпсъ еле се
детермінъ, іеаѣ ла сінгзрітѣ зп о дпаштеа артїкълзлї а, еаръ

ла дншълцѣтѣ тот л е, d. e. сте-о-а саѣ стеоа, стеле-ле, вер-
це-оа, верцеле-ле, ш. а.

99. Нѣмеле недетерминате де ценъла аместе-
катѣ се терминъ ла сѣнърѣтѣ, маї кѣсамъ днкон-
сонантъ, еаръ ла дншълцѣтѣ дн е, ете, шѣ зрѣ
d. e. ос, ѳс-е, кап, кап-ете, дрѣм, дрѣ-мѣрѣ; тот
ачестеа дакъ се детерминъ, іеаѣ ла сѣнърѣтѣ ар-
маск. зл, еаръ ла дншълцѣтѣ не ле feminin, d. e.
ос-зл, ѳсе-ле; кап-зл, капете-ле; дрѣм-зл, дрѣм-
рѣ-ле, ш. а. днсъ шортжнт-зл, се зѣче ла дншъл-
цѣтѣ, шортжнтрѣ-ле, шортинте-ле шѣ шортиндѣ-ле.

1. Л. ам. Літереле d, т, к, г, с, ка финале ла сѣнърѣтѣ
нѣмелор недетерминате, се скимъ ла дншълцѣтѣ дн алтеле
дакъ зрѣеаъ дѣпъ дѣнцеле і, шѣ апѣме: d, се скимъ дн з
d. e. вардѣ. берзі; т, дн ц, d. e. пѣнте, пѣнци; к, дн ч, d. e.
вакъ, вачѣ; г, дн ц, d. e. пѣнгъ, пѣнци; с, дн ш, d. e. пас,
пашѣ, ш. а. Літереле ачестеа тот асемenea регълъ пѣсееъ
шѣ ла верърѣ, кѣм се аратъ ла ѣ 4.

2. Ної авемѣ шѣлте кѣвинте адонтате дѣн лѣмъа латѣнъ, дн-
съ чеї-че леаѣ адонтатѣ ѣлтеїеа-датъ п'аѣ кѣзтат а ле тер-
мина дѣпъ фіреа лѣмъеї нѣстре шѣ дѣпъ есеплеле че ле а-
вемѣ днтрѣ ачестеа дн маї шѣлте кѣвинте адѣсе де стрѣмо-
шѣї пострѣї дѣн Італїеа; чѣ сѣ дн терминареа ачелоранѣ с'аѣ лѣ-
атѣ кѣм се vede маї шѣлт дѣпъ азъѣ, саѣ пѣ шѣтѣ дѣпъ че
регълъ: дестъла къ грешала лор, аплїкатъ днтрѣїї тѣмп днде-
лѣпгатѣ ка о леце, с'аѣ фѣкѣт фіре ла пѣлѣнъла пострѣ, днкъ
акѣм къ маре невоїе шѣ пѣмаї къ днчетъла се нѣте дндрепта
Аст-фелѣ де кѣвинте адонтате шѣ рѣѣ терминате, сълт: пѣдїеа
амѣдїеа, імітацїеа, ѳсервацїеа, пѣдїеа, деклѣрацїеа, асоп-
дїеа, алегадїеа, мїсїеа, професїеа, детермінацїеа, деклїна-
цїеа, ш. а. днскѣрт тѣте нѣмеле латѣне де а треїа деклїнацїе
терминате ла ном. сѣнърѣтѣлѣї дн іо, еаръ ла аблатѣвѣ дн
їоне; пентрѣ къ аст-фел де нѣме ар треѣї сѣ се терминате
ла пої дн ізне (ла сѣнър.), d. e. Нѣїїне, амѣчїне, +

mitъчїзне, обсервѣчїзне, рѣчїзне, деклѣръчїзне, асопїечїзне, алегѣчїзне, мїсїзне, професїзне, детермінѣчїзне, декїнѣчїзне ш. а. fїndѣ къ авемѣ къвїате векї адоптате ѣнкѣ дн Italea dїn lїmva romanѣ тот дн modѣл ачеста, кѣм сдѣт: тѣчїзне de ла tїtїo, tїtїone, рѣгѣчїзне, de ла rogatїo, rogatїone; дн кїпѣчїзне, de ла inclinatїo, inclinatїone, стрїкѣчїзне, de ла extricatїo, extricatїone, ш. а. аної асемenea регѣлѣ се пѣзеште шї ла алге термінатїї аша, d. e. зїченѣ; пѣрїете de ла parens, parente; пѣрїете de ла paries, pariete, ч е т а т е, de ла civitas, civitate; ш. а. vezї n. 434. ла 7 A. am. деспре скїмвареа лѣї а, ѣ, ѣ.

100. Пентрѣ ка артїкълїї се пѣтѣ фї семне де релатїе днтре пѣтме, еї тревѣе съ се сѣпнѣ маї ѣптеїѣ зпор форме де скїмѣърї, еарѣ дѣпѣ ачееа прїп трѣншїї шї пѣтмеле, аст-фелѣ де форме се пѣтмескѣ деклїнатїї.

A. am. Деспре деклїнатїї, пѣтмерї, шї касѣрї с'аѣ атїнсѣ ла Анал. генералѣ — пп. 64. 65. —

101. Формеле деклїнатїеї пентрѣ артїкълїї маскълїнї шї феменинї недеплїн-детермінатївї.

I.	II.
Пентрѣ зп, (de ла зп-ѣл.)	Пентрѣ о, зпѣ, (de ла зп-а)
N. зп (зп-ѣл.)	N. о, (зп-а)
Ц. а зп-ѣї, (а зп-ѣїа)	Ц. а зп-е-ї (а зп-е-їа)
D. зп-ѣї, (зп-ѣїа)	D. зп-е-ї (зп-е-їа)

1. A. am. Арт. недеплїн детермінатївї п'аѣ пѣтмерѣ днтѣлїтѣѣ, пентрѣ къ зпїї шї зпемеле дїсемнеазѣ о парте дїн тот, сѣѣ о спедїе дїн ѣен, сѣѣ дѣпѣ лодїкѣ ворїндѣ, зпїї шї зпемеле сдѣт семне пентрѣ концентеле дартїкълїаре, еарѣ пѣ пентрѣ ачеме сїпѣларе: ч е л шѣлт ла днтѣлїтѣѣ се пѣтме зїче нїште: d. e. нїште ѣменї. — п. 231. —

2. Кънд се деклїнѣ пѣтмеле къ арт. недеплїн-детермінатївї, пѣтмаї артїкълїї се скїмѣѣ дѣпѣ форма маї сѣс арѣтатѣ, еарѣ пѣтмеле ретѣнѣ пекїмѣвате, къ деосевїре тотѣшї, къ челе маскълїне ретѣнѣ дн тѣстреле касѣрї, ка дн помїна-

тивъл сінгзрїтълї, саръ челе феменине дп деп. шї дат. сінгзрїтълї ка дп ном. дпшълцїтълї. — пп. 97. 103. —

3. Адїективїи кѣтимїи зн-эл зна, іеаѣ пронос. а, ка пе зн ар тивъл дп капетъл депетивълї шї ал дативълї, d. e. а зпѣа, в пѣа, а зпѣа, зпѣа, кѣм се веде дп форма деклїнаціеї де маї съв.

102. Формеле деклїнаціеї пентрѣ артікълїи деплїн-детермінативї, маскълїнї шї феменинї.

Ла сінгзрїтѣ.

I.			II.			
Пентрѣ эл (лѣ), л (лѣ) ле, (дела ел),				Пентрѣ а, (дела еа),		
N. эл (лѣ), л (лѣ), ле, (ел.)				N. а, (еа)		
Ц. а элї, а лѣї, а лѣї, (а лѣї)				Ц. а...ї, (а еї)		
D. элї, лѣї, лѣї, (лѣї)				D. ї, (еї)		

Ла дпшълцїтѣ.

N. ї, пентрѣ тоцї арт. (еї)				N. ле (еле)		
Ц. а лор, (а лор)				Ц. а лор, (а лор)		
D. лор, (лор)				D. лор (лор)		

Л. ат. Дїп формеле ачестеа се веде лѣшрїтѣ, къ деклїнаціеа артікълїлор есте дпса шї деклїнаціеа персонеї а треїа а пропъштелї персонал, кѣ оре-каре модїфикаціе; шї фїндѣ къ персонеа ачестеа п'аре маї шълте де треї касърї, нїчї артікълїи потѣ съ аїбе маї шълте, ка нїште семне дпрѣшмътате де ла дѣкса пѣтаї сїре а пѣте детерміна релациїле дптре пѣте прїп касърї. Кѣ тоте ачестеа дакъ чїнева ар вої съ аї-къ маї шълте касърї, d. e. акъсативѣ, шї авлативѣ пе темейѣ, къ ачестеа аѣ дпашїтеа лор препосїциїле пре саѣ пе шї де-ла, че се пѣшърѣ де асеменеа дптре семнеле де релацие — пп. 55. 58. — знъл ка ачела ар тревъї съ-шї формезе атѣпчї атѣтеа касърї, кѣте препосїциї аветѣ дп лїмѣъ: воїндѣ дпсе съ пї-пешѣ пе акъсативѣ пентрѣ констрѣкциеа активѣ саръ пе авлативѣ пентрѣ чеа пасївъ, атѣлчї тревъзе съ ле тречетѣ ла деклїнаціеа препосїциїлор, пентрѣ къ ла ачеса а артікълїлор асеме-неа касърї пѣ потѣ аве лор. — Че се атїпде де вокативѣ, есте де дпсемнатѣ, къ ел нїчї дѣлѣ методъла чел векиѣ ѣнкѣ п'ар

авѣ лок ѡндре касърі, фіндѣ къ ел нѣ еспрѣнтъ вр'о релациѣ
обіективъ ѡндре нѣме, чі нѣмаі_о ескламациѣ саѣ о кетаре
дін партеа персонеі ворвѣторѣ д. е. Домъле! Домпѣлор! Фе-
меѣ! Фемеілор! ш. а.

**103. Формеле деклинаціѣ пентрѣ нѣмеле маскѣ-
ліне ші фемініне къ артикъліі педеплѣн-детермінативі.**

I.

Къ зп,

N. зп ом, леѣ, пѣрѣнте,
Ц. а зп-ѣі ом, леѣ, пѣрѣнте,
D. зп-ѣі ом, леѣ, пѣрѣнте,

II.

Къ о, зпѣ,

N. о касъ, фемеѣ, ма̀ндриѣ,
Ц. а зпѣі касѣ, фемеі, ма̀ндриі,
D. зпѣ-і касѣ, фемеі, ма̀ндриі,

Л. ам. Ла нѣм. I. се ѡнцелѣѣ ші зп леѣ зп пѣрѣнте, а
зпѣі леѣ, а зпѣі пѣрѣнте; зпѣі леѣ зпѣі пѣрѣнте; прекъш ші
ла нѣм. II. о фемеѣ, о ма̀ндриѣ; а зпѣі фемеі а зпѣі ма̀н-
дриі; зпѣі фемеі, зпѣі ма̀ндриі, ш. а. — п. п. 101. 97. —

**104. Формеле деклинаціѣ пентрѣ нѣмеле мас-
кѣліне ші фемініне къ артикъліі деплѣн-детермінативі.**

I.

ПЕНТРѢ НѢМЕЛЕ МАСКѢЛІНЕ.

Ла сінгѣрѣтѣ.

1. Къ арт. ѣл,

2. Къ арт. л,

3. Къ арт. ле,

N. пом-ѣл,	—	леѣ-л,	—	пѣрѣнтеле,
Ц. а пом-ѣлѣі,	—	а леѣ-лѣі,	—	а пѣрѣнте-лѣі,
D. пом-ѣлѣі,	—	леѣ-лѣі,	—	пѣрѣнте-лѣі,

Ла ѡнтѣлѣцітѣ.

N. помі-ї,	—	леі-ї,	—	пѣрѣнци-ї,
Ц. а помі-лор,	—	а леі-лор,	—	а пѣрѣнци-лор,
D. помі-лор,	—	леі-лор,	—	пѣрѣнци-лор,

Л. ам. Аша се деклѣнъ ші нѣмеле де ѣѣл аместекатѣ.

афлѣндѣсе еле ла сѣгѣрѣтѣ, d. e. N. кап, Ц. а кап-ѣлѣ,
D. капѣлѣ, ш. а.

II.

ПЕНТРѢ НѢМЕЛЕ FEMININE.

Ла сѣгѣрѣтѣ.

Кѣ арт. а.

1.		2.		3.
N. кас-а,	—	мѣере-а,	—	мѣндриѣ-а,
Ц. а касѣ-ї	—	а мѣерѣ-ї,	—	а мѣндриѣ-ї,
D. касѣ-ї,	—	мѣерѣ-ї,	—	мѣндриѣ-ї,

Ла дѣнтѣлѣтѣ.

N. касѣ-ле,	—	мѣерѣ-ле,	—	мѣндриѣ-ле,
Ц. а касѣ-лор,	—	а мѣерѣ-лор,	—	а мѣндриѣ-лор,
D. касѣ-лор,	—	мѣерѣ-лор,	—	мѣндриѣ-лор,

1. Л. ам. Аша се деклѣнѣ шѣ нѣмеле де ѣнѣл амѣстѣка
афлѣндѣсе еле ла дѣнтѣлѣтѣ, d. e. N. капѣте-ле, Ц. а капѣ-
те-лор, D. капѣте-лор, ш. а.

2. Цѣнт. шѣ датѣв. нѣмелор фѣмѣнѣне се формѣазѣ ла сѣ-
гѣрѣтѣ а) дѣн номѣнатѣвѣл ѣл аѣ еле ла дѣнтѣлѣтѣ, кѣнд нѣс' де
термѣнатѣ, б) дѣн артѣкѣл; аѣарѣ де аѣелеа ѣе се термѣнѣлѣ
їѣ, а кѣрора ѣѣнт. шѣ датѣв се формѣазѣ: а) дѣн номѣнатѣвѣл
сѣгѣрѣтѣ, б) дѣн артѣкѣл. прѣкѣм се пѣте веде ла формѣле де
мѣї сѣс, шѣ ла п. п. 97. 98.

3. Дѣнтѣ нѣнтѣр 1. а формѣї I. се деклѣнѣ: пом-ѣл, ом-ѣл
профѣсор-ѣл, пенот-ѣл, ѣѣрѣ-ѣл, прѣп-ѣл, прѣпк-ѣл, кѣшѣ-ѣл,
тѣр-ѣл, ѣпѣр-ѣл, шѣл-ѣл, вѣлтѣр-ѣл, кал-ѣл, порк-ѣл, нѣр-
ѣл, сѣрѣл-ѣл, кѣѣл-ѣл, кѣрѣл-ѣл, ш. а.

4. Дѣнтѣ нѣнтѣ 2. а формѣї I. се деклѣнѣ: Дѣнтѣзѣл, сѣ-
крѣ-л, дѣнтѣдеторѣл, вѣнтѣторѣл, вѣнтѣторѣл, вѣл-л, нѣл-л,
нѣкѣрѣл, ш. а.

5. Дѣнтѣ нѣнтѣр 3. а формѣї I. се деклѣнѣ: нѣрѣте-ле, нѣ-
те-ле, шерпѣ-ле, пѣште-ле, їѣнѣре-ле, кѣстрѣете-ле, вѣр-
те-ле, ш. а.

6. Дъпъ нѣтър. 1. а формей II. се деклинъ: маса, фата, фечіора, пепота, капра, вина, стеа, мина, ш. а.

7. Дъпъ нѣтър 2. а формей II. се деклинъ: минте-а, карте-а, вѣртѣте-а, дрептате-а, съпѣтате-а, сѣрте-а весте-а, пасере-а, мисіѣне-а, професіѣне-а, рѣгѣчѣне-а, дѣкпѣчѣне-а ш. а.

8. Дъпъ нѣтър. 3. а формей III. се деклинъ: фѣе-а трѣфѣе-а, вѣе-а, мѣе-а, вравѣе-а, мѣшелѣе-а, тѣкълошѣе-а, ш. а.

9. Дела нѣтър. 1. а формей I. факѣ есчендіе нѣтеле де депѣл аместекатѣ кѣм сѣнт d. e. сѣлет-ѣл, ос-ѣл, сат-ѣл, свакп-ѣл, деал-ѣл, топор-ѣл, гард-ѣл, кондеіс-л, дѣдѣл-л, оѣ-л, трѣп-ѣл, пічіор-ѣл, дрѣм-ѣл, торшѣнт-ѣл, ш. а. каре ла дѣпѣлдітѣ се деклинъ парте дѣпъ нѣтър. 1. парте дѣпъ нѣтър. 2. а формей II. — п. п. 99. 104. —

10. Де ла нѣтър. 1. а формей II. факѣ есчендіе вѣла, тѣсѣра, фѣпѣтна, пѣшка, вѣша, тѣла, стѣла, пѣнга, стрѣнга, фѣпѣтра, ш. а. каре ла дѣпѣлдітѣ се деклинъ дѣпъ нѣтър. 2. а формей II. d. e. фѣпѣтна, фѣпѣтѣпѣ-ле, тѣсѣра, тѣсѣрѣ-ле, ш. а.

11. Нѣтеле пропріі персонале де депѣл маскѣлп, іеаѣ дѣ депітѣвѣ ші датѣвѣ артѣкѣлѣл дѣпѣпте, пѣ дѣ зрѣтѣ ка чеделалте нѣте, d. e. N. Іѣн, П. а лѣі Іѣн, D. лѣі Іѣн, зрѣтѣндѣ дѣсе дѣпъ еле зп адѣкѣтѣвѣ прономінал d. e. меѣ, тѣѣ, ш. а. прѣмескѣ арт. дѣ зрѣтѣ ка ші алте нѣте d. e. N. Петрѣ меѣ, П. а Петрѣлѣі меѣ, D. Петрѣлѣі меѣ, еарѣ нѣтеле пропріі фемініне іеаѣ артѣкѣл дѣ зрѣтѣ, d. e. N. Маріеа, П. а Маріе-і, D. Маріе-і, ш. а. Нѣтеле пропріі п'аѣ де-комѣп нѣтерѣл дѣпѣлдітѣ.

105. Формеле деклінаціей кѣ препосіціі пентрѣ нѣтеле маскѣліне ші фемініне недетермінае.

I.

ПЕНТРѢ НѢМЕЛЕ МАСКѢЛІНЕ.

Ла сінгзрѣтѣ.

1. термінае дѣ консонантѣ, 2. термінае дѣ з, 3 термінае дѣ е,
N. ом, N. леѣ, N. пѣрпѣте.

Ц. de om,	Ц. de леѣ,	Ц. de пѣрпте,
D. ла om,	D. ла леѣ,	D. ла пѣрпте,
Ак. пре саѣ пе om,	Ак. пе леѣ,	Ак. пе пѣрпте,
Авл. дела om,	Авл. дела леѣ,	Авл. дела пѣрпте,

Л. ам. Нѣмѣрѣл дпмѣлцѣтѣ се пѣте форма кѣ дплеспѣр де ачѣеа нѣчѣ се маѣ адаоѣе ел ачѣ.

II.

PENTRŪ NŪMELE FEMININE.

Ла сѣнгѣрѣтѣ.

1. термѣнате дп ъ,	2. термѣнате дп е,	3. термѣнате дп ѣ
N. касъ,	N. мѣере,	N. мѣндрѣ,
Ц. de касъ,	Ц. de мѣере,	Ц. de мѣндрѣ,
D. ла касъ,	D. ла мѣере,	D. ла мѣндрѣ,
Ак. пре касъ,	Ак. пре мѣере,	Ак. пре мѣндрѣ,
Авл. дела касъ,	Авл. де ла мѣере,	Авл. дела мѣндрѣ,

Л. ам. Нѣмѣрѣл дпмѣлцѣтѣ се пѣте форма кѣ дплеспѣр

106. Формеле деклѣнацѣѣ кѣ препосѣдѣѣ, пентр нѣмеле маскѣлѣне шѣ фемѣнѣне, недеплѣн-детермѣнате шѣ деплѣн-детермѣнате.

I.

PENTRŪ NŪMELE MASCŪLINE III FEMININE
NEDEPLIN-DETERMINATE.

Ла сѣнгѣрѣтѣ.

1. Маскѣлѣне,

2. Фемѣнѣне,

N. ѣн om, ѣн леѣ, ѣн пѣрпте,	N. о касъ, о фемѣе, о мѣндрѣ
Ц. de ѣн om, ш. а.	Ц. de о касъ ш. а.
D. ла ѣн om, ш. а.	D. ла о касъ, ш. а.
Ак. пре ѣн om, ш. а.	Ак. пре о касъ, ш. а.
Авл. дела ѣн om, ш. а.	Авл. дела о касъ ш. а.

Л. ам. Ла нѣм. дпмѣлцѣтѣ нѣ се аплѣкѣ — п. 101. Л. ам.

II.

ПЕНТРЪ НЪМЕЛЕ МАСКЪЛИНЕ ШИ ФЕМИНИНЕ
DEULIN-DETERMINE.

A. Маскѣлине.

Ла сѣнгѣритѣ.

1. Кѣ арт. ѣл,
N. ом-ѣл,
Ц. de ом-ѣл,
D. ла ом-ѣл,
A. пре ом-ѣл,
Ав. дела ом-ѣл,

2. Кѣ арт. л,
N. сокрѣ-л,
Ц. de сокрѣ-л,
D. ла сокрѣ-л,
A. пре сокрѣ-л,
Ав. дела сокрѣ-л,

3. Кѣ арт. ле,
N. пѣринте-ле,
Ц. de пѣринте-ле,
D. ла пѣринте-ле,
A. пре пѣринте-ле,
Ав. дела пѣринте-ле.

Ла дѣштѣлцитѣ.

N. ѡmeni-ї,
Ц. de ѡmeni-ї,
D. ла ѡmeni-ї,
A. пре ѡmeni-ї,
Ав. дела ѡmeni-ї,

N. сокри-ї,
Ц. de сокри-ї,
D. ла сокри-ї,
A. пре сокри-ї,
Ав. дела сокри-ї,

N. пѣринци-ї,
Ц. de пѣринци-ї,
D. ла пѣринци-ї,
A. пре пѣринци-ї,
Ав. дела пѣринци-ї.

Л. am. Аісі се дѣтелеце омѣл, сокрѣл, ші пѣринтеле а-
честа саѣ ачела ad. деспре кареле с'ар ворѣ.

B. Feminine.

Ла сѣнгѣритѣ.

Кѣ арт. а.

1.
N. мас-а,
Ц. de мас-а,
D. ла мас-а,
A. пре мас-а,
Ав. дела мас-а,

2.
N. пасере-а,
Ц. de пасере-а,
D. ла пасере-а,
A. пре пасере-а,
Ав. дела пасере-а,

3.
N. вѣе-а,
Ц. de вѣе-а,
D. ла вѣе-а,
A. пре вѣе-а,
Ав. дела вѣе-а.

Ла дѣштѣлцитѣ.

N. месе-ле,
Ц. de месе-ле,

N. пасери-ле,
Ц. de пасери-ле,

N. виі-ле,
Ц. de виі-ле,

D. ла месе-ле, D. ла пасери-ле, D. ла vii-ле,
 A. пре месе-ле, A. пре пасери-ле, A. пре vii-ле,
 Ав. дела месе-ле, Ав. дела пасери-ле, Ав. дела vii-ле.

A. am. Aичi се днделеце маса, пасереа ши виеа ач еа саџ ач еса, ад. деспре каре с'ар ворџи.

§. 2. ПРОИЗМЕЛЕ.

107. Че есте произмеле? 108. Де кѣте фелзри сѣнт произмеле дн ценере?
 109. Каре произше се зикѣ персонале? 110. Де кѣте фелзри сѣнт проп. персонале?
 111. Каре проп. персонале се зикѣ индивидуале? 112. Каре проп. персонале се зикѣ
 компани? 113. Каре проп. персонале се зикѣ днтрепѣторѣ? 114. Кам се деклинѣ
 проп. индивидуале, компани ши днтрепѣторѣ дѣнтъ методѣл векиѣ ши кѣм дѣнтъ
 чел поѣ? 115. Каре проп. персонале се зикѣ посесиве? 116. Кам се деклинѣ проп.
 посесиве кѣнд есте о персоѣ стѣпѣнитѣре ши зп обиект де стѣпѣнитѣ? 117. Кѣм
 деклинѣ проп. посесиве, кѣнд сѣнт маѣ пѣлте персоѣ стѣпѣнитѣре ши намаѣ зп
 обиект де стѣпѣнитѣ? 118. Кѣм се деклинѣ проп. посесиве кѣ о персоѣ стѣпѣнитѣ
 ре ши маѣ пѣлте обиекте де стѣпѣнитѣ? 119. Кѣм се деклинѣ проп. посесиве фѣн
 маѣ пѣлте ши персоѣ стѣпѣнитѣре ши обиектеле де стѣпѣнитѣ? 120. Каре проп.
 персонале се зикѣ компѣгѣтивѣ ши кѣм се апликѣ еле дн ворѣре? 121. Каре проп.
 компѣгѣтивѣ се апликѣ кѣ датѣв? 122. Каре проп. компѣгѣтивѣ се апликѣ кѣ аказѣтѣ
 123. Каре проп. персонале се зикѣ рефлексивѣ? 124. Дн каре проп. персонале
 паскѣ рефлексивѣле? 125. Каре сѣнт проп. рефлексивѣ пѣскѣте дн челе посесивѣ? 126.
 каре сѣнт проп. рефлексивѣ пѣскѣте дн челе компѣгѣтивѣ? 127. Че деосенѣре есте
 днтре проп. рефлексивѣ ши днтре челе посесивѣ ши компѣгѣтивѣ? 128. Каре проп.
 се зикѣ релативѣ? 129. Кѣм се деклинѣ проп. релативѣ дѣнтъ методѣл векиѣ ши кѣ
 дѣнтъ чел поѣ? 130. Каре проп. се зикѣ демонстративѣ? 131. Кѣм се деклинѣ проп.
 демонстративѣ дѣнтъ методѣл векиѣ ши кѣм дѣнтъ чел поѣ? 132. Каре проп. се поз
 аплика ши ка адиективѣ ши сѣвт че кондиѣе?

107. Произмеле есте зп пѣте ценерѣк, че дн
 дн ворѣв ѣокѣл сѣвстапѣтивѣлѣ.

108. Произмеле дн ценере сѣнт де треѣ фе
 лзри, ад. персонале, релативѣ саџ редѣкѣоре ши де
 монстративѣ саџ арѣтѣторѣ.

109. I. Персонале проп. се зикѣ ачелеа, каре при-

векскѣ асъпра персонеі, цїндѣ деконън локъл еі ън ворвіре.

110. Пронътеле персонале сѣнт де шесе фе-
лърі, ад. 1. индивидуале саѣ 'determinative 2. ко-
мъне саѣ nedeterminative 3. интерогативе саѣ ън-
тревъторѣ 4. посесиве саѣ стъпаніторѣ, 5. кон-
жъгтиве саѣ ънпрезвъторѣ, 6. рефлексиве саѣ рес-
фрѣлгъторѣ.

111. — 1. Индивидуале се зикѣ ачелеа пронъте
персонале, каре цїнѣ deадрептъл локъл индивидуалї
че се ънфъдошазъ ън ворвіре ка сѣвїект; аст-
фелѣ сѣнт ла сїнгврїтѣ: еѣ, тѣ, ел шї еа, еаръ ла
ънтълцїтѣ: пої, вої, еї шї еле.

1. А. ам. Воїндѣ а да проп. индивидуале о пътере маї таре
ън ворвіре, адъорїмѣ ла дѣнселе: ънсѣмі, ънсѣді, ънсѣші;
ъншїне, ъншївъ, ъншїші саѣ ъншїї шї ънсѣмі, д. е: еѣ ън-
сѣмі, тѣ ънсѣці ш. а. (дела ego ipse саѣ ipsemet.)

2. ън локъде персонеа а треїа ла сїнгврїтѣ шї ла ънтъл-
цїтѣ се аплїкъ ън ворвіре шї пронътеле: дѣнсѣл, дѣнсѣ,
дѣншїї, дѣнселе; трѣнсѣл, трѣнсѣ, трѣншїї, трѣнселе; а-
плїкадїеа лор се фаче ън модъл вртъторїѣ, ад: дѣнсѣл
ш. а. се аплїкъ къ: де, ла, пре шї дела, д. е: де дѣнсѣл, ла
дѣнсѣл, пре дѣнсѣл, дела дѣнсѣл; еаръ трѣнсѣл ш. а. се а-
плїкъ къ: ън, прїн шї дїн, д. е: ън трѣнсѣл, прїн трѣнсѣл,
дїн трѣнсѣл, ш. а. еле ънсѣ пѣ се аплїкъ ла номїнатївѣ.

112. — 2. Комъне се зикѣ ачелеа пронъте пер-
сонале, каре цїнѣ ън ворвіре локъл персонеі а треїа,
фъръ determinarea џепълзї еї, аст-фелѣ сѣнт: чї-
нева, нїме саѣ нїмене (дела nemine.)

113. — 3. ънтревъторѣ се зикѣ ачелеа проп.

персонале, кѣ каре дѣтревѣтѣ деспре о пересѣ
саѣ объект, ка деспре зп сѣвект ал ворвирей, аст-
фелѣ сѣпт: чине? кареле? кареа? че?

114. Произметеле персонале: индивидуале, комъне
шѣ дѣтревѣтѣоре дѣпѣ методѣл векиѣ шѣ поѣ, се де-
клинѣ дѣ зрѣторѣл мод:

а. Дѣпѣ методѣл векиѣ.

1. Произметеле индивидуале.

Ла сингѣритѣ.

N. еѣ,	Ц. $\left\{ \begin{array}{l} \text{а меѣ,} \\ \text{а меа,} \end{array} \right.$	D. мѣ,	Ак. пре мѣ,	Ав. дѣла мѣ.
N. ка,	Ц. $\left\{ \begin{array}{l} \text{а гѣѣ,} \\ \text{а га,} \end{array} \right.$	D. цѣ,	Ак. пре цѣ,	Ав. дѣла цѣ.
N. ел саѣ еа,	Ц. $\left\{ \begin{array}{l} \text{а лѣі,} \\ \text{а еі,} \end{array} \right.$	D. $\left\{ \begin{array}{l} \text{лѣі,} \\ \text{еі,} \end{array} \right.$	Ак. $\left\{ \begin{array}{l} \text{пре ел,} \\ \text{пре еа,} \end{array} \right.$	Ав. $\left\{ \begin{array}{l} \text{дѣла ел,} \\ \text{дѣла еа,} \end{array} \right.$

Ла дѣпѣлцѣтѣ.

N. поі,	Ц. $\left\{ \begin{array}{l} \text{а пострѣ,} \\ \text{а пострѣ,} \end{array} \right.$	D. пѣѣ,	Ак. пре поі,	Ав. дѣла поі.
N. воі,	Ц. $\left\{ \begin{array}{l} \text{а вострѣ,} \\ \text{а вострѣ,} \end{array} \right.$	D. вѣѣ,	Ак. пре воі,	Ав. дѣла воі.
N. еі саѣ еле,	Ц. а лор,	D. лор,	Ак. $\left\{ \begin{array}{l} \text{пре еі,} \\ \text{пре еле,} \end{array} \right.$	Ав. $\left\{ \begin{array}{l} \text{дѣла еі,} \\ \text{дѣла еле,} \end{array} \right.$

2. Произметеле комъне.

Ла сингѣритѣ.

N. чѣнеѣ,	Ц. а кѣѣѣ,	D. кѣѣѣ,	Ак. пре чѣнеѣ,	Ав. дѣла чѣнеѣ.
N. нѣнеѣ,	Ц. а нѣѣѣѣі,	D. нѣѣѣѣі,	Ак. пре нѣнеѣ,	Ав. дѣла нѣнеѣ.

Л. ам, Произметеле ачестеа нѣ се аплѣкѣ ла дѣпѣлцѣтѣ.

3. Произтеле дитревѣторѣ.

Ла сѣнѣрѣтѣ.

N. Чѣне?	Ц. а кѣі?	D. кѣі?	Ак. пре чѣне?	Ав. дела чѣне?
N. кареле?	Ц. а кѣрѣіа?	D. кѣрѣіа?	Ак. пре кареле?	Ав. дела кареле?
N. кареа?	Ц. а кѣреіа?	D. кѣреіа?	Ак. пре кареа?	Ав. дела кареа?

Ла дѣнѣлѣцѣтѣ.

N. Каріі?	Ц. а кѣрора?	D. кѣрора?	Ак. пре каріі?	Ав. дела каріі?
N. каре?	Ц. а кѣрора?	D. кѣрора?	Ак. пре каре?	Ав. дела каре?

Б. Дѣпѣ методѣл поѣ.

1. Произтеле individuale.

Ла сѣнѣрѣтѣ.

N. Еѣ,	Ц. de mine,	D. ла mine,	Ак. пре mine,	Ав. дела mine,
N. ѣз,	Ц. de tine,	D. ла tine,	Ак. пре tine,	Ав. дела tine,
N. { ел, еа,	Ц. { de ел, de еа,	D. { ла ел, ла еа,	Ак. { пре ел, пре еа,	Ав. { дела ел, дела еа,

Ла дѣнѣлѣцѣтѣ.

N. Ноі,	Ц. de ноі,	D. ла ноі,	Ак. пре ноі,	Ав. дела ноі,
N. воі,	Ц. de воі,	D. ла воі,	Ак. пре воі,	Ав. дела воі,
N. { еі, еле,	Ц. { de еі, de еле,	D. { ла еі, ла еле,	Ак. { пре еі, пре еле,	Ав. { дела еі, дела еле,

2. Произтеле котѣне.

N. Чѣнева,	Ц. de чѣнева,	D. ла чѣнева,	Ак. пре чѣнева,	Ав. дела чѣнева,
N. нѣневе,	Ц. de нѣневе,	D. ла нѣневе,	Ак. пре нѣневе,	Ав. дела нѣневе,

3. Произтеле дитревѣторѣ.

Ла сѣнѣрѣтѣ.

N. Чѣне?	Ц. de чѣне?	D. ла чѣне?	Ак. пре чѣне?	Ав. дела чѣне?
N. кареле?	Ц. de кареле?	D. ла кареле?	Ак. пре кареле?	Ав. дела кареле?
N. кареа?	Ц. de кареа?	D. ла кареа?	Ак. пре кареа?	Ав. дела кареа?

Ла дѣнѣлѣцѣтѣ.

N. каріі?	Ц. de каріі?	D. ла каріі?	Ак. пре каріі?	Ав. дела каріі?
N. каре?	Ц. de каре?	D. ла каре?	Ак. пре каре?	Ав. дела каре?

115.—4. Посесѣве се зѣкѣ ачелеа проп. пер-

сопале, каре аратъ стъпжніреа зпзі обіект, ші рес-
пндѣ касхлзі џепітів ла дптревареа а кзі?

116. Кънд пзмаі о персџн стъпжнітџре ші
пзмаі зп обіект де стъпжнітџ се афлџ дп ворвір
атзпчі проп. посесіве се декліпџ дп зртџторіэл мод

N.	Ц.	D.	Ак.	Ав.
Ал меџ,	де ал меџ,	ла ал меџ.	пре ал меџ,	дела ал меџ,
а меа.	де а меа,	ла а меа,	пре а меа,	дела а меа,
ал тџџ,	де ал тџџ,	ла ал тџџџ,	пре ал тџџ,	дела ал тџџ,
а та,	де а та,	ла а та,	пре а та,	дела а та,
ал лзі,	де ал лзі,	ла ал лзі,	пре ал лзі,	дела ал лзі,
ал еі,	де ал еі,	ла ал еі,	пре ал еі,	дела ал еі,
а лзі,	де а лзі,	ла а лзі,	пре а лзі,	дела а лзі,
а еі,	де а еі,	ла а еі,	пре а еі,	дела а еі.

117. Кънд сжпт маі тџлте персџне стъпжні-
тџре ші пзмаі зп обіект де стъпжнітџ дп ворвір
ре, атзпчі проп. посесіве се декліпџ аша:

N.	Ц.	D.	Ак.	Ав.
Ал пострџ,	де ал пострџ,	ла ал пострџ,	пре ал пострџ,	дела ал пострџ,
а пџстрџ,	де а пџстрџ,	ла а пџстрџ,	пре а пџстрџ,	дела а пџстрџ,
ал вострџ,	де ал вострџ,	ла ал вострџ,	пре ал вострџ,	дела ал вострџ,
а вџстрџ,	де а вџстрџ,	ла а вџстрџ,	пре а вџстрџ,	дела а вџстрџ,
ал лор,	де ал лор,	ла ал лор,	пре ал лор,	дела ал лор,
а лор,	де а лор,	ла а лор,	пре а лор,	дела а лор.

118. Кънд дп ворвіре се афлџ пзмаі о пер-
сџн стъпжнітџре, еарџ обіекте де стъпжнітџ ма
тџлте, проп. посесіве се декліпџ аша:

N.	Ц.	D.	Ак.	Ав.
Аі меі,	де аі меі,	ла аі меі,	пре аі меі,	дела аі меі,
а ле теле,	де а ле теле,	ла а ле теле,	пре а ле теле,	дела а ле теле,
аі тџі,	де аі тџі,	ла аі тџі,	пре аі тџі,	дела аі тџі,
а ле тале,	де а ле тале,	ла а ле тале,	пре а ле тале,	дела а ле тале,
аі лзі,	де аі лзі,	ла аі лзі,	пре аі лзі,	дела аі лзі,
аі еі,	де аі еі,	ла аі еі,	пре аі еі,	дела а еі,
а ле лзі,	де а ле лзі,	ла а ле лзі,	пре а ле лзі,	дела а ле лзі,
а ле еі,	де а ле еі,	ла а ле еі,	пре а ле еі,	дела а ле еі,

119. Кънд љн ворѡре ши персѡпеле стъпънї-
тѡре ши обїектеле де стъпънїтѣ сѡнт маї тълте,
атънчї проп. посесїве се деклїнъ аща:

N.	Ц.	D.	Ая.	Ав.
аї пострії,	де аї пострії,	ла аї пострії,	пре аї пострії,	дела аї пострії,
а ле пѡстре,	де а ле пѡстре,	ла а ле пѡстре,	пре а ле пѡстре,	дела а ле пѡстре,
аї вѡстрії,	де аї вѡстрії,	ла аї вѡстрії,	пре аї вѡстрії,	дела аї вѡстрії,
а ле вѡстре,	де а ле вѡстре,	ла а ле вѡстре,	пре а ле вѡстре,	дела а ле вѡстре,
аї лор,	де аї лор,	ла аї лор,	пре аї лор,	дела аї лор,
а ле лор,	де а ле лор,	ла а ле лор,	пре а ле лор,	дела а ле лор.

120. — 5. Копжъгтїве се зїкѣ ачелеа проп. пер-
сонале, каре се љнпрезлѣ љн ворѡре кѣ алте класе
специале де кзвїнте: знеле дїн трънселе се аплїкѣ
кз датїв, еарѣ алтеле кз акззатїв.

121. Проп. копжъгтїве че се аплїкѣ љн ворѡре
кз датїв сѡнт:

1. мїе, цїе, лѣї, еї; нѡѣ, вѡѣ, лор; еле се а-
плїкѣ ла љнпревареа кзї?

2. Мї, цї, ї; нї, вї, лї: челе де ла сїпгзрїтѣ сѡнт
нїште скзртърї дїн мїе, цїе, лѣї, еї; еарѣ челе де
ла љнтълдїтѣ: дїн нѡї, вѡї, елї, (проп. дїн зртѣ ера
љнпрезїтѣ одїнеѡрѣ ла љензл вѣрвѣтеск, ка еле ла
чел фетееск:) тѡте се аплїкѣ кз лѣсареа афарѣ
а вервълзї а фї, d. e: мї вїне (ад. мїе саѣ мїе'тї
есте вїне) мї рѣѣ ш. а. кз пропъстеле ачестеа се
потѣ аплїка ши зртѣтѡреле кзвїнте: греадѣ, скзрѣвѣ,
зрѣтѣ, фрїкѣ, амарѣ вїаца, ш. а. d. e. мї зрѣтѣ, ш. а.

3. Мїе-мї, цїе-цї, лѣї-ї, еї-ї; нѡѣ-нї, вѡѣ-вї,
лор-лї. Ачестеа се аплїкѣ љнтоктаї ка мї, цї, ї,
нї, вї, лї.

4. Жмі (дела ел ші 'мі) жці, жи, пе, въ, ле. Ачестеа се апликъ кз верв d. e. жмі есте вине, жці есте рѣ, жи есте греж; пе есте (пз пі есте) фриж, въ есте (пз ві есте) зрѣтѣ, ле есте (пз лі) есте скарвѣ, ш. а.

5 'Мі (de ла жмі) 'ці, жи, ші 'ї; пе, въ, ле: ачестеа тотдезна се пзпѣ дзпѣ алте кзвпте, апликъндѣсе ка ші жмі, жці, жи, d. e. mie-'мі есте вине еѣ жці зикѣ ка съ-'ці адзпї дивѣцетзрѣ фолосіторе.

6. Mie-'мі, цие-'ці, лзі-жи, еї-жи; нѣ-пе, вѣ-въ, лор-ле, ачестеа се апликъ дптокмаї ка жмі, жці, жи, пе, въ, ле. d. e. mie-'мі есте вине ш. а.

1. Л. am. Ne, въ, ле, сѣпт проп. копж. кз акззатів, прекзсе се ва vede маї ціос, дпсѣ еле се апликъ ші ла дптѣлцїтѣ проп. жмі, жці, жи, ad. дптокмаї ка ла францезї nous, ші л цертанї, uns, фѣрѣ а се кзззѣ прїп ачестеа вре-о смїнтеал фїлолоцїкъ челвї-че кзпѣште маї de апрѣне фїреа лїмбїї.

2. Тот аїчі се потѣ аплика ші: mie дпсзмі-мі, цие дпсзці-ці лзі дпсзші-ї, еї дпсзші-ї: d. e. mie дпсзмі-мі вине цие дпсзці-ці вине, лзі дпсзші-ї вине, еї дпсзші-ї вине; еар ла дптѣлцїтѣ: нѣ дпшїне-ні, вѣ дпшївѣ-ві, лор дпшїші-ші лор дпсзші-лі вине, асемenea ші mie-дпсзмі-жмі, пе дпсзці-жці, лзі дпсзші-жи, еї дпсзші-жи; нѣ дпшїне-пе вѣ дпшївѣ-въ, лор дпшїші-ле ші лор дпсзші-ле, d. e. mie дпсзмі-жмі есте вине; нѣ дпшїне-пе есте вине ш. а.

122. Пропзстеле копжзгтїве че се апликъ кз акззатів сѣпт:

1. Мѣ, те, жл, о; пе, въ, жи, ле: ачестеа се апликъ, зрѣжндѣ тотдезна дзпѣ джпселе вре'зп верв d. e. мѣ дзче, те дзче, жл дзче, о дзче; пе дзче въ дзче, жи дзче, ле дзче, (ad. чїнева.)

2. Пре mine, пре tine, пре ел, пре еа; пре пої, пре вої, пре еї, пре еле: ачестеа се аплікъ ла дп-тревареа пре чіне?

3. Пре mine-тѣ, пре tine-те, пре ел-жл, пре еа-о; пре пої-не, пре вої-вѣ, пре еї-жї, пре еле-ле; ачестеа се аплікъ ка: тѣ, те, ш. а.

4. Пре mine-дпсѣтї, пре tine-дпсѣдї, пре ел-дпсѣшї, пре еа-дпсашї, пре пої-дпшїне, пре вої-дпшївѣ, пре еї-дпшїшї, пре еле-дпсешї: ачестеа се аплікъ ка: пре mine ш. а.

5. Пре mine-дпсѣтї-тѣ, пре tine-дпсѣдї-те, пре ел-дпсѣшї-жл, пре еа-дпсашї-о; пре пої-дпшїне-не, пре вої-дпшївѣ-вѣ, пре еї-дпшїшї-жї, пре еле-дпсешї-ле; ачестеа се аплікъ ка: пре mine-тѣ, ш. а.

123.—6. Рефлексїве проп. персонале се зїкѣ ачелеа, каре прїмескѣ дпапої лѣкрареа (саѣ рес-фржпцереа еї) дела дпсашї персона, че се дпфѣ-цошазѣ ка сѣвїект дп ворвїре.

124. Пропѣтеле рефлексїве се паскѣ дїп про-пѣтеле персонале: посесїве шї конжѣгтїве.

125. Пропѣтеле рефлексїве че се паскѣ дїп челе посесїве сжнт зршѣтореле:

1. Фїндѣ о персонаѣ стѣпжнїторе шї зп овїект де стѣпжнїтѣ:

Ц.	Д.	Ак.	Ав.
Де ал меѣ	ла ал меѣ,	пре ал меѣ,	дела ал меѣ,
де а теа,	ла а теа,	пре а теа,	дела а теа,
де ал тѣѣ,	ла ал тѣѣ,	пре ал тѣѣ,	дела ал тѣѣ,
де а та,	ла а та,	пре а та,	дела а та,
де ал сѣѣ,	ла ал сѣѣ,	пре ал сѣѣ,	дела ал сѣѣ,
де а са,	ла а са,	пре а са,	дела а са.

2. Фіиндѣ персоне́ле стѣпѣніто́ре маі тѣлте еа-
рѣ обіектѣл де стѣпѣнітѣ зпѣл:

Ц.	Д.	Ак.	Ав.
De ал пострѣ,	ла ал пострѣ,	пре ал пострѣ	дела ал пострѣ
de а пострѣ,	ла а пострѣ,	пре а пострѣ,	дела а пострѣ
de ал вострѣ,	ла ал вострѣ,	пре ал вострѣ,	дела ал вострѣ
de а вострѣ,	ла а вострѣ,	пре а вострѣ,	дела а вострѣ
de ал лор,	ла ал лор,	пре ал лор,	дела ал лор,
de а лор,	ла а лор,	пре а лор,	дела а лор.

3. Фіиндѣ о персонѣ стѣпѣніто́ре ші маі тѣлте
обіекте де стѣпѣнітѣ:

Ц.	Д.	Ак.	Ав.
De аі меі,	ла аі меі,	пре аі меі,	дела аі меі,
de а ле теле,	ла а ле теле,	пре а ле теле,	дела а ле теле.
de аі тѣі,	ла аі тѣі,	пре аі тѣі,	дела аі тѣі,
de а ле тале,	ла а ле тале,	пре а ле тале,	дела а ле тале.
de аі сѣі,	ла аі сѣі,	пре аі сѣі,	дела аі сѣі,
de а ле сале,	ла а ле сале,	пре а ле сале,	дела а ле сале.

4. Фіинд маі тѣлте ші персоне́ле стѣпѣніто́ре
ші обіектеле де стѣпѣнітѣ:

Ц.	Д.	Ак.	Ав.
De аі постріі,	ла аі постріі,	пре аі постріі,	дела аі постріі,
de а ле постре,	ла а ле постре,	пре а ле постре,	дела а ле постре
de аі востріі,	ла аі востріі,	пре аі востріі,	дела аі востріі.
de а ле востре,	ла а ле востре,	пре а ле востре,	дела а ле востре
de аі лор,	ла аі лор,	пре аі лор,	дела аі лор,
de а ле лор,	ла а ле лор,	пре а ле лор,	дела а ле лор,

Л. ам. Ла пп. 1 ші 3. се пѣпѣ љп ворѣре ші пропѣтеле
individuale дела сінсрпѣтѣ, ad. еѣ, тѣ, ел, еа; еарѣ ла пп. 2
ші 4. челе дела љпѣлѣтѣ, ad. поі, воі, еі, еле: d. e. еѣ, de
ал меѣ, тѣ, de ал тѣѣ, ел саѣ еа, de ал сѣѣ: ші еѣ, de аі меі,
тѣ de аі тѣі, ел саѣ еа, de аі сѣі, ш. а. — Асемenea: поі de
ал пострѣ, воі de ал вострѣ, еі саѣ еле de ал лор: ші поі de
аі постріі, воі de аі востріі, еі саѣ еле de аі лор, ш. а. Тот
ачеастѣ регѣлѣ се пѣзеште ші ла проп. рефлексиве пѣскѣте
dip челе конѣжѣтѣ. — п. 126. —

126. Пронѣтеле рефлексиве пѣскъте дѣн челе
копжѣгтѣвеле сѣлт зрѣтѣореле, ад:

а) Челе пѣскъте дѣн копжѣгтѣвеле кѣ датѣв сѣлт:

1. Еѣ тѣе, тѣ цѣе, ел саѣ еа сѣе, саѣ тѣе, (de
la sibi,) пої нѣъ, вої вѣъ, еї саѣ еле лорѣшї, аче-
стеа се аплїкѣ ла дѣнтревареа чѣне кѣї?

2. Еѣ жтї, тѣ жцї, ел жшї; пої не, вої вѣ, еї
саѣ еле, жшї. Ачестеа се аплїкѣ кѣ вервѣл зрматѣ
дѣпѣ дѣнселе, d. e. еѣ жтї факѣ, тѣ жцї фачї, ел
саѣ еа жшї фаче, пої не фачетѣ, вої вѣ фачецї, еї
саѣ еле жшї факѣ.

3. Еѣ-’тї. тѣ-’цї, ел саѣ еа-’шї, пої-не, вої-вѣ,
еї саѣ еле-’шї. Ачестеа се пѣнѣ дѣ зрмта алтор кѣ-
вѣнте зпндѣсе кѣ дѣнселе, d. e. еѣ сѣ-’тї, тѣ сѣ-’цї
ел саѣ еа сѣ-’шї; пої сѣ-не, вої сѣ-вѣ, еї саѣ еле
сѣ-’шї, d. e. еѣ сѣ-’тї факѣ, тѣ сѣ-’цї фачї, ел саѣ еа
сѣ-’шї факѣ, ш. а.

4. Еѣ тѣе-’тї, тѣ цѣе-’цї, ел саѣ еа сѣе-’шї, пої
нѣ-не, вої вѣ-вѣ, еї саѣ еле лор-ѣшї саѣ лор-жшї.
Ачестеа се аплїкѣ ка еѣ жтї, ш. а. d. e. еѣ тѣе-’тї
факѣ, тѣ цѣе-’цї фачї, ел саѣ еа сѣе-’шї фаче; пої нѣ-
не фачетѣ, вої вѣ-вѣ фачецї, еї саѣ еле лор-ѣшї
саѣ лор-жшї факѣ.

5. Еѣ тѣе-дѣсѣтї-жтї, тѣ цѣе-дѣсѣтї-жцї, ел
сѣе-дѣсѣшї-жшї, еа сѣе-дѣсѣшї-жшї; пої нѣ-дѣ-
шїне-не, вої вѣ-дѣшївѣ-вѣ, еї лор-дѣшї-жшї, еле
лор-дѣсѣшї-жшї. Ачестеа се аплїкѣ ка еѣ тѣе-’тї

ре се редзкѣ ла персо̀на саѣ обьектѣл атипсѣ маїпа-
инте. Аст-Фелѣ сѣнт: кареле, кареа, чел-че чеа-че.

129. Пропзметеле релативе се потѣ деклина љп
доѣ модзрї ад. дзпѣ методѣл чел векиѣ шї дзпѣ а-
чел поѣ.

1. Дзпѣ методѣл векиѣ.

Ла сїнгзрїтѣ.

Н.	Ц.	Д.	Ак.	Ав.
Кареле,	а кързіа,	кързіа,	пре кареле,	дела кареле,
кареа,	а къреїа,	къреїа,	пре кареа,	дела кареа,
чел-че,	а челзі-че,	челзі-че,	пре чел-че,	дела чел-че,
чеа-че,	а челеї-че,	челеї-че,	пре чеа-че,	дела чеа-че,

Ла љпнѣлцїтѣ.

Н.	Ц.	Д.	Ак.	Ав.
Карїї,	а кърора,	кърора,	пре карїї,	дела карїї,
каре,	а кърора,	кърора,	пре каре,	дела каре,
чеї-че,	а челор-че,	челор-че,	пре чеї-че,	дела чеї-че,
челе-че,	а челор-че,	челор-че,	пре челе-че,	дела челе-че,

2. Дзпѣ методѣл поѣ.

Ла сїнгзрїтѣ.

Н.	Ц.	Д.	Ак.	Ав.
Кареле,	де кареле,	ла кареле,	пре кареле,	дела кареле,
кареа,	де кареа,	ла кареа,	пре кареа,	дела кареа,
чел-че,	де чел-че,	ла чел-че,	пре чел-че,	дела чел-че,
чеа-че,	де чеа-че,	ла чеа-че,	пре чеа-че,	дела чеа-че,

Ла љпнѣлцїтѣ.

Н.	Ц.	Д.	Ак.	Ав.
Карїї,	де карїї,	ла карїї,	пре карїї,	дела карїї,
каре,	де каре,	ла каре,	пре каре,	дела каре,
чеї-че,	де чеї-че,	ла чеї-че,	пре чеї-че,	дела чеї-че,
челе-че,	де челе-че,	ла челе-че,	пре челе-че,	дела челе-че,

Л. ам. љп лок де кареле шї кареа атѣт ла сїнгзрїтѣ кѣт
шї ла љпнѣлцїтѣ дзпѣ фїреа лїмвїї пѣстре, се пѣте пѣне шї
проп. че, д. е. омѣл че пѣ штїе кѣш сѣ се пѣрте ш. а. шї ѓ-

меніі че нѣ штіѣ ш. а. асеменеа фетееа че штіе ш. а. ші фе-
меіле че нѣ штіѣ ш. а.

130. — III. Демонстративе пропзте сѣпт аче-
леа каре аратъ персѡна саѣ обіектѣл ꙗн прівіреа
локѣлѣ ꙗн каре еле се афлѣ, дпн каре казсѣ аст-
фелѣ де проп. се потѣ нѣтмі ші локале, кѣт сѣпт:
іста, іаста, аіста, аіаста, честа, чеаста, ачеста, а-
чеаста, чела, чеаа, ачела, ачеаа.

131. Пропзмеле демонстративе се потѣ декліна
ꙗн доѣе modѣрї, ад. дѣпѣ методѣл чел векиѣ ші дѣпѣ
чел поѣ.

1. Дѣпѣ методѣл векиѣ.

Ла сінгѣрїтѣ.

N.	Ц.	D.	Ак.	Ав.
Іста,	а істѣіа,	істѣіа,	пре іста,	дела іста,
іаста,	а іестеіа,	іестеіа,	пре іаста,	дела іаста,
аіста,	а аістѣіа,	аістѣіа,	пре аіста,	дела аіста,
аіаста,	а аіестеіа,	аіестеіа,	пре аіаста,	дела аіаста,
честа,	а честѣіа,	честѣіа,	пре честа,	дела честа,
чеаста,	а честеіа,	честеіа,	пре чеаста,	дела чеаста,
ачеста,	а ачестѣіа,	ачестѣіа,	пре ачеста,	дела ачеста,
ачеаста,	а ачестеіа,	ачестеіа,	пре ачеаста,	дела ачеаста,
чела,	а челѣіа,	челѣіа,	пре чела,	дела чела,
чеаа,	а челеіа,	челеіа,	пре чеаа,	дела чеаа,
ачела,	а ачелѣіа,	ачелѣіа,	пре ачела,	дела ачела,
ачеаа,	а ачелеіа,	ачелеіа,	пре ачеаа,	дела ачеаа,

Ла ꙗнтѣлдітѣ.

N.	Ц.	D.	Ак.	Ав.
Іштїа,	а істора,	істора,	пре іштїа,	дела іштїа,
іестеа,	а іестора,	іестора,	пре іестеа,	дела іестеа,
аіштїа,	а аістора,	аістора,	пре аіштїа,	дела аіштїа,
аіестеа,	а аіестора,	аіестора,	пре аіестеа,	дела аіестеа,
честїа,	а честора,	честора,	пре честїа,	дела честїа,
честеа,	а честора,	честора,	пре честеа,	дела честеа,
ачестїа,	а ачестора,	ачестора,	пре ачестїа,	дела ачестїа,
ачестеа,	а ачестора,	ачестора,	пре ачестеа,	дела ачестеа,

Н.	Ц.	Д.	Ан.	Ав.
чеіа,	а челора,	челора,	пре чеіа,	дела чеіа,
челеа,	а челора,	челора,	пре челеа,	дела челеа,
ачеіа,	а ачелора,	ачелора,	пре ачеіа,	дела ачеіа,
ачелеа,	а ачелора,	ачелора,	пре ачелеа,	дела ачелеа.

2. Дзпъ методъла поѣ.

Ла сінгзрігѣ.

Н.	Ц.	Д.	Ан.	Ав.
іста,	де іста,	ла іста,		
іаста,	де іаста,	ла іаста,		
аіста,	де аіста,	ла аіста,		
аіаста,	де аіаста,	ла аіаста,		
честа,	де честа,	ла честа,		
чеаста,	де чеаста,	ла чеаста,		
ачеста,	де ачеста,	ла ачеста,		
ачеаста,	де ачеаста,	ла ачеаста,		
чела,	де чела,	ла чела,		
чееа,	де чееа,	ла чееа,		
ачела,	де ачела,	ла ачела,		
ачееа,	де ачееа,	ла ачееа,		

Акзатівъла ші Авлатівъла
ка маі есе ла сінгзрігѣ.

Ла дпмълцігѣ.

Н.	Ц.	Д.	Ан.	Ав.
іштіа,	де іштіа,	ла іштіа,		
іестеа,	де іестеа,	ла іестеа,		
аіштіа,	де аіштіа,	ла аіштіа,		
аіестеа,	де аіестеа,	ла аіестеа,		
честіа,	де честіа,	ла честіа,		
честеа,	де честеа,	ла честеа,		
ачестіа,	де ачестіа,	ла ачестіа,		
ачестеа,	де ачестеа,	ла ачестеа,		
чеіа,	де чеіа,	ла чеіа,		
челеа,	де челеа,	ла челеа,		
ачеіа,	де ачеіа,	ла ачеіа,		
ачелеа,	де ачелеа,	ла ачелеа,		

Акзатівъла ші Авлатівъла
ка маі есе ла дпмълцігѣ.

Л. ам. Дп ачела ачееа, се паскѣ: ачелаші ачееаші ш. а.

132. Афаръ де індівідзале, комъне ші дптре-
вѣторѣ, тоте челеалате провме се потѣ лза ші ка
адіективі, конкордъндзе еле атзпчі дп деп ші пз-

тър къ събстантивї лор, d. e. отъл теѣ, каса теа,
капъл съѣ; ачест от, ачеастъ фемеа, отъл ачеста,
фемеа ачеста, ш. а. — §. 3. —

Л. am. Ънеле din проп. demonstrative се потѣ лба ка пе
determinate саѣ ка ѣн фелѣ de nearticolate, еаръ алтеле ка
determinate саѣ ка ѣн фелѣ de articolate; ла челе nedeter-
minate masculinе се потѣ нътъра: ist, aist, chest, ачест, чеа,
ачел, каре ла днмълцїтѣ аѣ ı, ка тоте нъм. събстантиве мас-
кулїне, d. e. iштї, аїштї, честї, ачестї, чеї, ачеї; еаръ ла челе
nedeterminate feminine се потѣ нътъра: iастъ, аїастъ, чеастъ
ачеастъ, чеа, ачеа, каре ла днмълцїтѣ аѣ e, ка тоте нъмеле,
съст. feminine d. e. iесте аїесте, честе, ачесте; аемїне ка
determinate masculinе се потѣ сокотї: ista, аїста, честа, а-
честа, чела, ачела, каре прекъм ла singulitѣ аша шї ла дн-
мълцїтѣ се термїнъ дн a, ad. preposiția a, ла проп. demon-
strative, masculinе шї feminine дн ѣмвїї нъмерї се потѣ
прївї ка ѣн артикул нескїмват, прекъм пе аратъ declinația
prop. demonstrative. — п. 131. —

§. 3. ADIEKTIVŬL.

133. Че есте Adiektivul? 134. Де кѣте фелзрї сѣнт Adiektivї дн џепере? 135.
Че днцелечетѣ prin Adiektivї calitativї? 136. Де кѣте фелзрї сѣнт adiektivї
calitativї? 137. Каре есте deosebirеа днтре adiektivї реалї шї идеалї? 138. Де
кѣте фелзрї сѣнт adiektivї calitativї дн прївїреа наштерї лор? 139. Към се
нъмеште modул, къ каре се нъмешескѣ adiektivї calitativї дн прївїреа днсъш-
мїлор reprezentate prin trănșї? 140. Каре сѣнт семпеле карактерїстїче а ле
gradulор de comparație? 141. Към се термїнъ adiektivї calitativї de ѣмвеле-
џеперї? 142. Към се деклїнъ adiektivї calitativї дн deosebї шї към дн презъ-
къ събстантивї? 143. Че днцелечетѣ prin adiektivї cantitativї? 144. Де кѣте
фелзрї сѣнт adiektivї cantitativї? 145. Каре adiektivї cantitativї се нътъръ ла
чеї determinativї? 146. Каре adiektivї cantitativї се нътъръ ла чеї nedetermi-
nativї? 147. Каре adiektivї се нъмескѣ posesivї? 148. Към се аплїкъ дн ворнїре
adiektivї posesivї? 149. Карїї adiektivї се нъмескѣ reflexivї? 150. Към се аплї-
къ дн ворнїре adiektivї reflexivї? 151. Карїї adiektivї се нъмескѣ demonstra-
tivї? 152. Към се аплїкъ дн ворнїре adiektivї demonstrativї? 153. Че deosebirеа
есте днтре пропшеле шї adiektivї че аѣ тот о нъмїре calitativъ?

133. Адієктивъла есте зп нъте џенерік, че не аратъ ніште џнсзшімі де а ле обієктълазі репрезентабіл џн ворвіре прін съџтантів. — пп. 54. 78. —

134. Адієктивіи џн џенере сџлт де чінчі фелърі, ад. калітатіві, капітатіві, посесіві, рефлесіві ші демонстратіві.

1. Л. ам. qu џн кџвџлтџла лат. qualitas ш. а. се пџте еспріма ромџнеште ка ші к. везі Otto Schulz Gram. лат. ла Halle дін 1843. ф. 5. п. 6. ші Zumpt. Gram. лат. ла Берлін дін 1844. ф. 5.

2. Л. ам. Ideea адієктивілор: посесіві, рефлесіві ші демонстратіві нъ се веде а фі атінсџ ла п. 54. ка ла локџла џн каре се пъне фџндаментџла џнпърџіріі Адієктивълазі, аша есте: џнсџ кавса ретіченџіі ачестеіа нъ тревџе кџџтатъ айреа, декџт нџмаі џн фіреа нџміділор адієктиві, пентрџ къ еі дџпџ фіінџџ сџлт пропџте ші нџмаі прін аплікаџіе ші сџвт џре-каре кондіџі се факџ адієктиві: де ачееа знора дінтре Граматіџі веакџлазі пострџ лі се ші наре лџвџрџ кџріос (ва џнкџ ші парадокс) а веде пропџтеле ачестеа џншірате џн рџндџла адієктивілор.

135. — I. Прін адієктивіи калітатіві џнџелеџетџ нџтеле ачелеа, каре не аратъ џнсзшіміле обієктълазі џн прівіреа фелълазі ші а џнтенџіі лзі, ші каре пентрџ ачееа ші респзндџ ла џнтревареа че фелџ есте? d. e. аль, маі аль, ші маі аль, ш. а. — п. 54. 1. Л. ам. —

136. Адієктивіи калітатіві сџлт де доџе фелърі, ад: реалі ші идеалі; прін чеі реалі се еспрімџ џнсзшіміле челе реале а ле фелърїтелор обієкте; d. e. аль, пентрџ, ш. а. еарџ прін чеі идеалі челе идеале d. e. идеал, џнџелесџал (дела. intellectualis-e)

реал, материал, морал, націонал, посесив, рефлессив,
ш. а. — п. 54. 1. Л. ам. —

— Л. ам. Прип знії дін адієктивії калітативії се потѣ ес-
пріма ші дусьміміле реале ші челе идеале а ле обієкте-
лор, кѣм сѣнт: дрепт, дналт, маре, кѣрат, ш. а. д. е. кале
дреантѣ ші жѣдекатѣ дреантѣ; тѣри дналт ші idee дналтѣ
(сѣвлітѣ,) касѣ маре ші ом маре, (дн прівіреа інденівлві сѣ
ші а шерітелор лві,) аер кѣрат ші інітѣ кѣратѣ (дн прівіреа
сѣтдетапнтлві морал,) ш. а. — п. 54. ла а 2. Л. ам. —

137. Деосевіреа днтре адієктивії реалі ші иде-
алі есте: кѣ чеї реалі сѣнт маї тѣлт обієктивії, сѣ
еї прівескѣ маї тѣлт асѣпра обієктлві, еарѣ чеї
идеалі маї тѣлт сѣбієктивії, ад. еї прівескѣ маї тѣлт
асѣпра сѣбієктлві. — п. 136. —

138. Адієктивії калітативії, дн прівіреа наште-
рїї лор сѣнт de дозе фелѣрї, ад. оріціналі ші де-
рїваці. Оріціналі се зікѣ ачеїа, карїї 'ші аѣ оріці-
неа лор дн сіне-дншії, д. е. вѣн-ѣ, рѣѣ-еа, тіпер-ѣ,
вѣтрѣн-ѣ, ш а; еарѣ дерїваці ачеїа, карїї 'ші де-
дѣкѣ оріцінеа лор дін алте кѣвінте: еї сѣнт de треї
фелѣрї, ад. сѣвстантївалі, адієктивалі, ші вервалі.

1. Ад. сѣвстантївалі се пѣтескѣ ачеїа, карїї 'ші
дедѣкѣ оріцінеа лор дін сѣвстантїві, д. е. ромѣн-ѣ,
дела Рома, тѣптеан-ѣ, дела тѣпте. — сѣтеан-ѣ, д.
сат. — кѣтпееан-ѣ, д. кѣтп. — череск-еаскѣ, д.
черїѣ. — пѣтѣнтескѣ-еаскѣ, д. пѣтѣнт. — дом-
песк-еаскѣ, д. домп. — пептос-осѣ, д. пепт. — о-
сос-осѣ, д. ос. — тѣніос-осѣ, д. тѣніе, сѣѣ manіа
лат. лепеш-ѣ, д. лене. — гѣрїш-ѣ, д. гѣрѣ. — кас-

пик-ъ, d. касъ саѣ casa лат. — лакот-ъ, d. лѣко-
mie, ш. а.

2. Ad. адіективалі се пѣмескѣ ачеіа, каріі 'ші de-
дскѣ oriçinea лор дін алці адіективі, d. e. ромѣнес-
кѣ-еаскѣ, дела ромѣн-ъ. — тѣптепескѣ-еаскѣ, d.
пѣптеан-ъ. — сѣтепеск-еаскѣ, d. сѣтеан-ъ, кѣт-
тепеск-еаскѣ, d. кѣтпепан-ъ. — алвѣѣ-е, d. алв-ъ,
пегрѣѣ-е, d. пегрѣ-еагрѣ. — гѣлвѣѣ-е саѣ гѣлвѣнѣѣ-е,
d. галвѣн-ъ, веѣв-ъ, d. веат-ъ. — тѣпкѣчос-осѣ,
d. тѣпкат-ъ. — стрікѣчос-осѣ, d. стрікат-ъ. ш. а.

3. Ad. вервалі се пѣмескѣ ачеіа, каріі 'ші, de-
дскѣ oriçinea лор дін вервѣрї ші апѣме дін парти-
ципе, дін каре касѣ еї се потѣ пѣмі ші адіективі пар-
тиципалі, аст-фелѣ сѣнт d. e. тѣпкѣндѣ-ъ, дела пар-
тиципѣл тѣпкѣндѣ. — тремѣрѣндѣ-ъ, дела парт. тре-
мѣрѣндѣ. — фѣкѣндѣ-ъ, d. парт. фѣкѣндѣ. — аз-
зіндѣ-ъ, d. парт. аззіндѣ. — тѣпкѣчос-осѣ, d.
парт. тѣпкат-ъ, фѣкѣторѣѣ-оре, d. парт. фѣ-
кѣтѣ-ъ. — п. 87. Л. am. —

1. Л. am. Авемѣ ші адіективі латині, d. e. латин-ъ, роман-ъ,
данѣвѣан-ъ, актѣв-ъ, пасѣв-ъ, патриотѣк-ъ, націонал-ъ, социал-ъ,
деал-ъ, материал-ъ, сѣвѣстанціал-ъ, сѣвлім-ъ, амѣравѣл-ъ, ш. а.

2. Фіналеле: еан-ъ, ші ѣн-ъ, прѣвескѣ асѣпра персоне-
лор d. e. пѣптеан-ъ, ромѣн-ъ; еарѣ: еск ші еаскѣ, асѣпра
мѣкрѣрѣлор саѣ а обіектелор: дѣсѣ ші фіналеле ачестеа дін
врѣтѣ алѣ сеппѣфикаціе аѣ, кѣнд еле се даѣ адіективѣлор дерѣ-
ваці дін сѣвѣстантиві, ші алѣ еарѣшї, кѣнд еле се пѣнѣ дн
врѣта адіективѣлор дерѣваці дін алці адіективі; аша d. e. алѣ
чева дѣсемпепазѣ: сѣтеск, сѣтеаскѣ, ші алѣ чева сѣтепеск,
сѣтепескѣ ш. а. калітатеа: сѣтеск, сѣтеаскѣ, се дѣ лѣ-
крѣрѣлор комѣне, ад. каре сѣнт комѣне пептрѣ сатѣл дн

трег, фъръ а пріві дп деосеві ла локзіторіі лзі, аша d. e. зі-
 чешъ: пъшъне сътеаскъ, каі сътешті (дакъ ачестіа сжнт про-
 пріетате комхрпъ а сатхлзі) дрепт сътеск, прівілеціѣ сътеск,
 скблъ сътеаскъ: еаръ калітатеа: сътенеск, сътенеаскъ, се
 дъ лъкрѣрілор че се ціпъ дп деосеві де сътені фъръ а пріві
 асѣпра сатхлзі, аша d. e. зічешъ: лъкрѣрі сътенешті, пъраврп
 сътенешті саѣ дърънешті, datinі саѣ обічеіспрі сътенешті,
 каі сътенешті (дакъ ачестіа сжнт пропріетъці партікъларе
 ле сътенілор,) — п. 36. Л. ам. —

3. Фінале ле ап-ъ ші еск-еаскъ, се потѣ дндепліні двѣ
 фіреа лімбіі пбстре ші прін препосіціа, де, атѣт ла адіектīvī
 съвстантīvалі кѣт ші ла ачеі адіектīvалі d. e. om de царъ, ad.
 дърап (саѣ ал дъріі,) воі де мѣнте ad. мѣntenешті (саѣ ал
 мѣntenілор) кап de om, ad. oменеск (саѣ ал омѣлзі.)

4. Ла адіектīvīі вербалі пъскъці дп партічипеле трежъте,
 т, се скімеъ дп ч, дпante de фіналѣ ос, d. e. тѣккѣіос дп
 лок de тпккѣіос (дела парт. тѣккат,) лъкрѣчіос дп лок de
 лъкрѣтіос (дела парт. лъкрат,) апоі впеі регвлі ка ачеста,
 се сзпнѣ ші съвстантīvīі пъскъці дп асемене партічипе d. e.
 рѣгъчїѣне дп лок de рѣгъчїѣне саѣ рѣгъціѣне, (de ла парт.
 рѣгат, ші пѣ de ла рѣгъчїос, кѣвѣнт че нїчі пѣ есте ѣсват;)
 дпсѣшї съвстант. латп, rogatio-tіone тот дп аст-фел de пар-
 тічп е дериват ad. дп: rogatus-a-um, ка ші дешертѣчїѣне дп
 дешертатѣ, desertatio-tіone дп desertatus-a-um ші мїсіѣне missio-
 ne дп missus-a-am ш. а. — п. 99. ла а 2. Л. ам. —

139. Модѣл кѣ каре се кѣтпенескѣ ad. калі-
 татīvī дп прівіреа дпсѣшїмїлор репрезентате прін
 трѣпшїі, се пѣмеште компараціе; еаръ граделе прін
 каре еї се кѣтпенескѣ, саѣ се компъреазъ зпї кѣ ал-
 цїі, сжнт треї, ad. посітїв d. e. взн-ъ, компаратїв,
 d. e. маї взн-ъ ші сзперлатїв, d. e. ші маї взн-ъ.

140. Семпеле карактерїстїче а ле граделор
 деконпараціе сжнт зртѣтореле, 1. а ле посїсі-
 влзі сжнт: ка, аша de, кашї, астфел de, ка,

d. e. калъл меѣ есте ка ал тѣѣ, саѣ: есте аша де взп ка ши ал тѣѣ, саѣ: астфел де взп ка ал тѣѣ: еаръ кѣнд воимѣ съ арѣтѣмѣ ши маї пѣтерник асемѣнареа тоталъ, че о аѣ ѡпсѣшиміле кѣтпеніте ѡн градъл по-сітѣв, атѣнчі ѡпаїте де ка, пѣнет кѣвѣнтъл: ѡп-токмаї, d. e. калъл меѣ есте ѡптокмаї ка ал тѣѣ.

2. А ле компаратѣвълзі сѣнт: маї, декѣт, тот маї, декѣт, (пѣ, ка,) d. e. калъл меѣ есте маї взп де кѣт ал тѣѣ, дар'ши ал тѣѣ тот маї взп де кѣт аллзі Геор-гіе. Воимѣ ѡпсѣ съ арѣтѣмѣ ѡн ворѣре о неасемѣ-нареа маре ѡнтре ѡпсѣшиміле кѣтпеніте ѡн градъл компаратѣв, ѡпаїте де маї, пѣнетѣ кѣвѣнтъл тѣлт саѣ кѣ тѣлт, d. e. калъл меѣ есте тѣлт маї взп, саѣ кѣ тѣлт маї взп де кѣт ал тѣѣ (рѣѣ зѣсѣ ка ал тѣѣ.) 3. А ле сѣперлатѣвълзі сѣнт: ши маї, ѣнкѣ маї, d. e. калъл меѣ есте ши маї взп (ад. декѣт ачела, кареле ера маї взп де кѣт алтъл) ал лзі Іон, ѣнкѣ маї взп (ад. декѣт ал меѣ.) Дакѣ ѡпсѣ воимѣ съ арѣтѣмѣ кѣ ѡпсѣшиміле кѣтпеніте ѡн градъл сѣперлатѣв, се ковѣршескѣ зпеле пре алтеле ѡнтр'о тѣсѣрѣ фѣрте маре саѣ некомпаратѣвѣ, атѣнчі аплікѣмѣ кѣвѣнтеле: ѡн прѣвѣре, де тот, фѣрте, преа, неѣсѣратѣ де, неѣрѣнітѣ де, d. e. лѣкрареа ачѣаста ѡн прѣвѣреа ачелеіа есте де тот взпѣ, есте фѣрте взпѣ, есте преа взпѣ, есте неѣсѣратѣ де взпѣ, есте неѣрѣнітѣ де взпѣ.

А. ан. Компаратѣвъл ѡне кѣте одатѣ локъл сѣперлатѣ-вълзі, кѣ пропѣтеле чел, чеа, ѡпсѣ атѣнчі сѣперл. трѣвѣ съ се ѡндепѣнеаскѣ прѣн: ѡнтре тоді, ѡнтре тѣте, еарѣ кѣ-

те оdatъ цѣне ачала локва ачествѣа шѣ фъръ: днтре тоцѣ ш. а. d. e. днтре тоте тѣсърѣле че се ѣаѣ de Гъвернърѣ пентрѣ дндрептареа моралъ а ѳменѣлор, чеа маѣ нѣмерѣтѣ есте едѣка дѣеа націоналъ, днтешееатъ не базеле моралълѣ шѣ а ле со дѣетъдѣѣ чѣвѣле, а ле націоналѣтъдѣѣ шѣ а ле патриотѣстѣлѣѣ. Чеа маѣ вѣпъ фаптъ есте ачееа, каре дѣнтеште ла кълтѣра днтлектвалъ, моралъ шѣ соціалъ а вѣпѣ Націѣ.

141. Адѣектѣвѣѣ калѣтатѣвѣѣ de ѣтѣвеле ѣенърѣ се термѣнъ ка шѣ сѣвстантѣвѣѣ, адекъ:

1. Чеѣ маскълѣнѣ шѣ недетермѣнацѣ се термѣнъ ла сѣнгърѣтѣ дн консонантъ, дн ѣ, шѣ е, d. e. вѣпъ, черескъ, алѣѣѣ, таре, таре, ш. а. еаръ ла днтѣлцѣтѣ дн ѣ скърт, d. e. вѣпѣ, черештѣ, алѣѣѣ, тарѣ, тарѣ, ш. а. — п. 95. —

2. Чеѣ фемѣнѣнѣ шѣ недетермѣнацѣ се термѣнъ ла сѣнгърѣтѣ дн ѣ, е, шѣ ѣе, d. e. вѣпъ, череаскъ, акръ, таре таре, алѣѣе ш. а. еаръ ла днтѣлцѣтѣ дн е шѣ ѣ скърт, пентрѣ къ ѣ дела сѣнгърѣтѣл челор орѣѣпѣналѣ кът сѣнт: вѣпъ, акръ, се скѣтѣвъ дн е; d. e. вѣпѣ, акре ш. а. еаръ ѣ дела сѣнгърѣтѣл челор дерѣвацѣѣ, кът сѣнт: череаскъ, пѣтѣнтешаскъ, прекѣт шѣ тоте челе къ фѣналеле е, ѣе, ѣеаѣ ла днтѣлцѣтѣ ѣ скърт адекъ днтокмаѣ ка челе маскълѣне d. e. черештѣ, пѣтѣнтештѣ, тарѣ, тарѣ, алѣѣѣ, ш. а. — п. 97. —

1. Л. am. Адѣектѣвѣѣ калѣтатѣвѣѣ de орѣ че ѣен шѣ термѣнацѣе, дѣпъ фѣреа лѣтѣвѣѣ нѣстрѣ маѣ нѣмерѣтѣ се детермѣнъ прѣп прѣп. чел, чеа, de кът прѣп артѣкълѣѣ деплѣн-детермѣнѣтѣвѣѣ; d. e. маѣ вѣне се зѣче: ѳменѣѣ чеѣ дренцѣѣ, аскълѣтѣ тот деаѣна de гласъл дрентѣлѣѣ къвѣнт; de кът: дренцѣѣ ѳменѣѣ, ш. а. — пп. 96. 98. —

2. Артикълъндъсе събстантивъ, адиективъ врматѣ дъпъ дъпска пѣте ретънѣ шѣ недетерминатѣ къ пропътеле чел, чеа, d. e. омъл вьн кавътъ тотдеазна ка съ факъ вѣне, дъ лок де : омъл чел вьн ш. а.

3. Арт. недеплин-детерминативѣ рѣѣ се апликъ дъаинте де адиективѣи калитативѣ атът дъ ворѣъ кът шѣ дъ скрисѣ, d. e. рѣѣ се зиче шѣ се скрие: вьн маре вѣрват, о маре касъ, дъ лок де вьн вѣрват маре, о касъ маре, ад. арт. недеплин-детермн. тревъе съ се афле тотдеазна дъаинтеа събстантивъкълѣ врмат де адиектив. — п. 93. —

4. Финалеле: еск, еаскъ, дела сѣнгъритѣ се скимъъ ла дъпъкъдѣтѣ дъ: ештѣ, (дъ лок де есчѣ) d. e. черескъ, череаскъ, черештѣ, (дъ лок де чересчѣ) теан-ъ дъ тенѣ, тене d. e. сътеан, сътенѣ, сътене, асемеле се скимъъ т, дъ ц, d. e. дрепт дрептѣ, с, дъ ш, d. e. пептос пептошѣ, дъсъ ла феминѣ ретъне тот с, d. e. пептѣсе d, дъ з, d. e. влѣнд, влѣнзѣ, ш. а. — п. 99. 1. А. ам. —

142. Ад. калитативѣ се деклинъ дъ деосевѣ дъ вртъторѣла mod:

1. Чеѣ маскълинѣ недетерминацѣ.

Ла сѣнгъритѣ.

N. Вьн,	—	таре,	—	алѣѣ,
Ц. де вьн,	—	де таре,	—	де алѣѣ,
D. ла вьн,	—	ла таре,	—	ла алѣѣ,
Ак. пре вьн,	—	пре таре,	—	пре алѣѣ,
Ав. дела вьн,	—	дела таре,	—	дела алѣѣ,

Ла дъпъкъдѣтѣ.

N. Вьнѣ,	—	тарѣ,	—	алѣѣ,
Ц. де вьнѣ,	—	де тарѣ,	—	де алѣѣ,
D. ла вьнѣ,	—	ла тарѣ,	—	ла алѣѣ,
Ак. пре вьнѣ,	—	пре тарѣ,	—	пре алѣѣ,
Ав. дела вьнѣ,	—	дела тарѣ,	—	дела алѣѣ,

2. Чеї фемініні недетермінаці.

.ла сінґсігіѣ.

Н. Бѣпъ,	— таре,	— алыѣ,
Ц. de бѣпъ,	— de таре,	— de алыѣ,
D. ла бѣпъ,	— ла таре,	— ла алыѣ,
Ак. пре бѣпъ,	— пре таре,	— пре алыѣ,
Ав. дела бѣпъ,	— дела таре,	— дела алыѣ,

.ла дуплѣцітѣ.

Н. Бѣпе,	— тарі,	— алыї,
Ц. de бѣпе,	— de тарі,	— de алыї,
D. ла бѣпе,	— ла тарі,	— ла алыї,
Ак. пре бѣпе,	— пре тарі,	— пре алыї,
Ав. дела бѣпе.	— дела тарі,	— дела алыї,

3. Чеї маскѣліні детермінаці прін проп. чел, чеа,

(.лн лок de арт.)

.ла сінґсігіѣ.

Н. Чел бѣп (бѣпѣл,) — чел таре (тареле,) — чел алыѣ (алыѣла.)
Ц. de чел бѣп, — de чел таре, — de чел алыѣ,
D. ла чел бѣп, — ла чел таре, — ла чел алыѣ,
Ак. пре чел бѣп, — пре чел таре, — пре чел алыѣ,
Ав. дела чел бѣп, — дела чел таре, — дела чел алыѣ.

.ла дуплѣцітѣ.

Н. Чеї бѣпї (бѣпїї) — чеї тарі (тарїї,) — чеї алыї (алыїї,)
Ц. de чеї бѣпї, — de чеї тарі, — de чеї алыї,
D. ла чеї бѣпї, — ла чеї тарі, — ла чеї алыї,
Ак. пре чеї бѣпї, — пре чеї тарі, — пре чеї алыї,
Ав. дела чеї бѣпї, — дела чеї тарі, — дела чеї алыї,

4. Чеї фемініні детерт. прін проп: чел, чеа,

(.лн лок de арт.)

.ла сінґсігіѣ,

Н. Чеа бѣпъ (бѣпа,) — чеа таре (тареа,) — чеа алыѣ (алыѣа.)
Ц. de чеа бѣпъ, — de чеа таре, — de чеа алыѣ,

D. ла чеа вѣпъ,	— ла чеа таре,	— ла чеа алвіе,
Ак. пре чеа вѣпъ,	— пре чеа таре,	— пре чеа алвіе,
Ав. дела чеа вѣпъ,	— дела чеа таре,	— дела чеа алвіе,

Ла дитѣлицѣ.

N. челе вѣпе (вѣпеле),	— челе тарі (таріле),	— челе алвіі (алвііле),
Ц. de челе вѣпе,	— de челе тарі,	— de челе алвіі,
D. ла челе вѣпе,	— ла челе тарі,	— ла челе алвіі,
Ак. пре челе вѣпе,	— пре челе тарі,	— пре челе алвіі,
Ав. дела челе вѣпе,	— дела челе тарі,	— дела челе алвіі.

5. Чеї маскѣліні кѣ съвст. деплин-детермінаці.

Ла сінгсрітѣ.

N. Бърватѣл вѣп,	— таре,	— алвіѣ,
Ц. de бърватѣл вѣп,	— таре,	— алвіѣ,
D. ла бърватѣл вѣп,	— таре,	— алвіѣ,
Ак. пре бърватѣл вѣп,	— таре,	— алвіѣ,
Ав. дела бърватѣл вѣп	— таре,	— алвіѣ,

Ла дитѣлицѣ.

N. Бърваціі вѣпї,	— тарі,	— алвіі,
Ц. de бърваціі вѣпї,	— тарі,	— алвіі,
D. ла бърваціі вѣпї,	— тарі,	— алвіі,
Ак. пре бърваціі вѣпї,	— тарі,	— алвіі,
Ав. дела бърваціі вѣпї,	— тарі,	— алвіі,

6. Чеї фемініні, кѣ съвст. деплин-детермінаці.

Ла сінгсрітѣ.

N. Фетееа вѣпъ,	— таре,	— алвіе,
Ц. de фетееа вѣпъ,	— таре,	— алвіе,
D. ла фетееа вѣпъ,	— таре,	— алвіе,
Ак. пре фетееа вѣпъ,	— таре,	— алвіе,
Ав. дела фетееа вѣпъ,	— таре,	— алвіе.

Ла дитѣлицѣ.

N. Фетееле вѣпе,	— тарі,	— алвіі,
Ц. de фетееле вѣпе,	— тарі,	— алвіі,

Д. ла фетеіле вѣне,	— тарі,	— альї,
Ак. пре фетеіле вѣне,	— тарі,	— альї,
Ав. дела фетеіле вѣне,	— тарі,	— альї,

1. Л. ат. Състантивїи ѳрмаці де адїективїи калїтативїи се потѣ декліна шї дѣпъ методѣа чел вєкїѣ, d. e. N. омѣл вѣн, Ц. а омѣлї вѣн, D. омѣлї вѣн, ш. а. дѣпъ амъндозе мето- дѣріле се потѣ декліна еї шї кѣ арт. недеплїн-детермінатїа d. e. N. ѣн ом вѣн, Ц. а ѣнї омї вѣн, D. ѣнї ом вѣн, (дѣпъ чел вєкїѣ) шї N. ѣн ом вѣн, Ц. де ѣн ом вѣн, D. ла ѣн ом вѣн, ш. а. (дѣпъ чел поѣ), еарѣ състантивїи недетермінатїи, ѳрмаці де адїективїи калїтативїи, ѳрмаї дѣпъ методѣа чел поѣ се потѣ декліна d. e. N. ом вѣн, Ц. де ом вѣн, D. ла ом вѣн, Ак. пре ом вѣн, Ав. дела ом вѣн.

2. Есте де дѣсепнатѣ, кѣ проп. чел, чеа, обїчнїтѣ се пѣ- не дѣн ворѣа комѣнѣ, дѣнтре състантивїи шї адїективїи калїта- тивїи, d. e. омѣл чел вѣн каѣтѣ тотдеѣна ка сѣ факѣ ѣне а- прѣнелї сѣѣ; дѣсѣ дѣн стїлѣа преѣїз, преѣн шї дѣн ачел поетїк поѣте ретѣнѣ аѳарѣ, d. e. омѣл вѣн каѣтѣ ш. а.

143.— II. Прїн адїективїи капїтативїи дѣцелє- ѣетѣ пѣтелє че не аратѣ фелѣрїте дѣсѣшїмї де а- ле обїектѣлї дѣн прївїреа кѣтїмеї шї а естензїи лї. Адїективїлор ачестора лє зїчетѣ шї пѣте пѣ- терале.

144. Адїективїи капїтативїи сѣнт де доѣе фелѣрї, адекѣ детермінативїи шї недетермінативїи.

145. Ла чеї детермінативїи се пѣтѣрѣ:

1. Нѣмерїи кардїналї саѣ де рѣдѣчїнѣ; ачестїа респѣндѣ ла дѣнтревѣрїле: кѣцї? кѣте? аст-фел сѣнт: ѣнѣл ѣна, дої доѣе, треї, патрѣ, чїнчї, шесе, шепте, опт, поѣе, зече ... доѣезечї ... треїзечї ... патрѣ- зечї ... чїнчїзечї... о сѣтѣ... о мїе ... ѣн мїлїон ш. а.

1. *А. ам.* *Нѣмеріі:* *ѡп, о (ѡпъ)* се *іеаѡ* ка *пѣште* *артікулъ* *pedenlin-determinativі* *стандѡ* *тогдаѡна* *ѡп* *ворѡре* *ѡпайн-*
теа *сѡвѣстатѡвѡлѡі,* *d. e.* *ѡп* *пом,* *о* *касѡ* *ш. а.* — *п. 93.* — *Еарѡ*
ѡпѡ *ѡпа* се *анлѡкъ* *ѡп* *ворѡре* *шѡ* ка *пѣште* *пропѡше,* *ад.* *ѡърѡ*
пѡшеле *сѡвѣст.* *респѡнѡѡндѡ* *пѡрѡреа* *ла* *ѡнтреѡрѡле:* *кѡѡі?*
кѡте? *d. e.* *кѡѡі* *ѡмені* *аѡ* *ѡост* *ла* *тѡне* *астѡзі?* *ѡпѡ* (*ад.* *ѡп* *ом*)
кѡте *кѡрѡі* *аі* *кѡпѡрѡтѡ* *ері* *дела* *D. N.?* *ѡпа* (*ад.* *о* *карте.*)

2. *Нѣмеріі* *ѡп о (ѡпъ)* *аѡтѡ* *ѡпѡ* *методѡ* *векіѡ* *кѡт* *шѡ*
ачел *поѡ* се *деклѡнѡ* *ѡп* *ѡпѡ* *ка* *проп.* *чест,* *чеастѡ*; *еарѡ*
ѡпѡ *ѡпа,* *ка* *проп.* *ачеаста* *ачеста,* *кѡ* *ѡеосеѡре* *тоѡшѡ* *кѡ* *а-*
семеѡеа *нѣмері* *пѡ* се *анлѡкъ* *ла* *ѡпѡѡлѡіѡ.* — *пп. 142. 101.*
ла 1. 2. А. ам. —

3. *Din* *doі* *doze* *шѡ* *амѡ* *латѡнеск* *саѡ* *пѡскѡтѡ:* *амѡѡдоі,*
амѡѡдоѡе, *нѣмері* *че* *респѡндѡ* *латѡнеस्कѡлѡі:* *амѡѡ,* *амѡѡе,*
де *ѡnde* *шѡ* *поі* *авемѡ:* *ѡпѡіі,* *ѡпѡеле.*

4. *Аѡарѡ* *de* *doі* (*de* *ѡенѡ* *маск.*) *шѡ* *doze* (*de* *ѡенѡ* *фем.*)
ѡеіалаѡѡі *нѣмері* *пѡ* *маі* *ѡакѡ* *ѡеосеѡре* *ѡнтре* *ѡенѡрѡі,* *аша*
d. e. *зічемѡ:* *треі* *ѡрѡѡѡі* *шѡ* *треі* *ѡемеі,* *патрѡ* *помі* *шѡ* *па-*
трѡ *касѡ.* *ш. а.* *de* *ѡнсеѡѡатѡ* *ѡнѡ* *есте,* *кѡ* *кѡ* *нѣмерѡ* *ѡѡе-*
зечі *ѡнчепемѡ* *а* *анлѡка* *ѡп* *ворѡре* *шѡ* *препос.* *de,* *зікѡндѡ*
d. e. *ѡѡезечі* *de* *ѡмені,* *ѡѡезечі* *шѡ* *doі* *de* *помі,* *треі* *зечі* *de*
касѡ, *ѡнѡѡзечі* *de* *ѡоі,* *о* *сѡтѡ* *de* *оі,* *о* *міе* *de* *каі,* *ѡп* *міліон*
de *порѡі,* *ш. а.*

5. *Апайнѡте* *de* *сѡтѡ* *шѡ* *міе* *се* *пѡне* *о,* (*ѡпъ*) *еарѡ* *ѡпайнѡте*
de *міліон,* *ѡп,* *d. e.* *о* *сѡтѡ* *de* *каі,* *о* *міе* *de* *оі,* *ѡп* *міліон* *de*
касѡ; *ад.* *сѡта* *шѡ* *міеа* *сѡпѡт* *de* *ѡен.* *фем.* *еарѡ* *міліонѡ* *de*
ачел *мікѡт,* *ѡііндѡ* *кѡ* *ел* *есте* *ла* *сѡпѡрѡіѡ* *de* *ѡен.* *маск.* *еарѡ*
ла *ѡпѡѡлѡіѡ* *de* *чел* *фемініп.* — *п. 90.* —

6. *Ап* *лок* *de* *тоѡі* *треі,* *тѡте* *треі,* *саѡ* *лѡатѡ* *а* *се* *зіче* *ѡп*
ворѡ *кѡпѡпѡ:* *тѡстрѡі,* *тѡстреле.*

2. *Нѣмеріі* *ordіналі* *саѡ* *ѡпѡ* *рѡнд:* *ачестіа* *рес-*
пѡндѡ *ла* *ѡнтреѡрѡле* *а* *кѡтелеа?* *ал* *кѡтелеа?* *а*
кѡтеа? *аст-фел* *сѡпѡт:* *ѡпѡтѡіѡ,* *ѡпѡтѡіѡл,* *ѡпѡтѡеа;* *а*
ѡоілеа, *ал* *ѡоілеа,* *а* *ѡѡѡа;* *а* *треілеа,* *ал* *треілеа,* *а*

треїеа; а патрѣле, (саѣ а патрѣлеа) а л патрѣлеа,
а патра, ш. а.

1. А. ам. Ъптыѣ, дптыѣл, а доїлеа ші ал доїлеа, а треїлеа
ші ал треїлеа ш. а. прївескѣ аспра пѣшелор маск. еарѣ ѣп-
тыѣа, а доза, а треїеа, аспра челор феш. рѣѣ децї се зїче шї
се скрїе: секцїеа ѣптыѣлеа, ал доїлеа, ал треїлеа ш. а. дп
лок де: секцїеа ѣптыѣа, а доза, а треїеа ш. а. центрѣ къ сек-
цїеа есте де цен. феш.

2. Дпайнте де пѣме се пѣне: ѣптыѣл, еарѣ дѣпѣ дѣпѣ-
ска: ѣптыѣ д. е. ѣптыѣл ом саѣ пѣмїтѣ Adam. Канѣл дп-
тыѣ ал Грам. ценерале не арагѣ пѣмаї о idee de граїѣ ш. а.
ѣптыѣа, а доза, а треїеа, се нотѣ аплика фѣрѣ скїмбаре шї
дпайнте шї дѣпѣ пѣме д. е. ѣптыѣа карте шї картеа ѣптыѣа;
а доза парте шї партеа а доза, ш. а.

3. Дп лок де ѣптыѣл, ѣптыѣа се зїче шї чел ѣптыѣѣ, шї
чел дїп'тыѣѣ; прекѣм шї чеа дптыѣе шї чеа дїп'тыѣе, д. е.
ѣптыѣл прїетен, че л'амѣ авзтѣ аѣ мѣрїтѣ, саѣ чел ѣптыѣѣ
прїетен ш. а. саѣ чел дїп'тыѣѣ прїетен ш. а. асеменеа есемпле
се нотѣ фаче шї ла: чеа ѣптыѣе ш. а.

4. А доїлеа, а треїлеа ш. а. се аплїкѣ къ пѣтеле дппрев-
пѣ, д. е. а доїле прїетен м'аѣ пѣрѣсїтѣ къ тотѣл, еарѣ ал дої-
леа, ал треїлеа, ш. а. се аплїкѣ фѣрѣ пѣме тотдеаѣна дѣпѣ
дптревареа ал кѣтелеа д. е. ал кѣтелеа (се дпделеѣе вре ѣп
обїект деспре каре се ворѣеа маї'пайнте) шї се респонде: ал
доїлеа, ал треїлеа, ад. а кѣтелеа, шї а доїлеа а треїлеа ш. а. се
аплїкѣ ка ѣп фел де адїект. авѣндѣ тотдеаѣна лѣпгѣ сїне
вре ѣп пѣме, еарѣ ал кѣтелеа, шї ал доїлеа, ал треїлеа ш. а.
се аплїкѣ ка пїште пропѣше ад. фѣрѣ пѣме.

5. Ъптыѣѣ, а доїле, а треїле ш. а. се аплїкѣ шї ка пїште
адверсїї пѣчерале, че респондѣ ла лат. primo, secundo, tertio
ш. а. тоцї пѣмерїї ачестїа афарѣ де ѣптыѣл, ѣптыѣа (дела
ante antea дпайнте) се дерївѣ дїн пѣмерїї кардиналї.

3. Нзмерїї дїстрївѣтївї: ачестїа респондѣ ла дп-
тревѣрїле: кѣцї-лпшї? кѣте-лпсе? саѣ кѣте-кѣцї?
кѣте-кѣте? аст-фел сѣнт: дої-лпшї дозе-лпсе,

треї-інші, треї-жнсе, ш. а. саѣ кѣте дої, кѣте дозе, кѣте треї, кѣте патрѣ, ш. а.

4. Нѣмерїї пропорціоналі; ачестїа респондѣ ла днтревѣрїле, днкѣтѣ? аст-фел сѣнт: сїмплѣ, сїмплѣ, дѣплѣ-ѣ саѣ дндойтѣ-ѣ, днтрейтѣ-ѣ, дн-чїпчїтѣ-ѣ, днзечїтѣ-ѣ, днсзтїтѣ-ѣ, дншїїтѣ-ѣ, ш. а. чеїамадїї нѣмерї, фѣрте пар саѣ маї нїчї нѣ се а-плїкѣ дн модѣл ачеста.

146. Ла адїектївїї капїтїатївїї недетермінатївїї се редѣкѣ тодї нѣмерїї че еспрїмѣ тѣлїтїеа обїек-телор нѣмаї дн ѣенере: еї се аплїкѣ дн ворѣре ла днтревѣрїле: кѣт? кѣтѣ? кѣцї? кѣте? аст-фел сѣнт:

1. Тот, тѣтѣ, тоцї, тѣте: d. e. тот отѣл аре дн сїне кѣте о днсзїїтїеа вѣнѣ. — Тѣтѣ фѣптѣра сѣ лавде пре Домнѣл? — Тодї ѣтїенїї сѣнт тѣрїторї— Тѣте лѣкрѣрїле нѣстрє, орї-кѣт де перфекте с'ар vede еле а фї, сѣнт тѣрїїїтїеа дн перфектїеа лор.

2. Фїе-каре, фїе-кареле, фїе-кареа; ачестїа нѣ се аплїкѣ ла дншѣлїтїѣ; фїе-каре се аплїкѣ ка ачест, ачестѣ, шї тотдеазна нѣмаї днпрезпѣ кѣ сѣзстантївѣл, d. e. фїе-каре от аре дела патѣрѣ кѣ-те о плекаре маї таре спре чева. — Фїе-кареле шї фїе-кареа се аплїкѣ ка: ачеста, ачестїа, нѣ-тѣнд ста дн ворѣре шї ка нїшїеа пропѣте, ад. шї фѣрѣ сѣзстантїв днсѣ ла асїтїенїеа днтѣшпїларе лї се адаѣце дн зрїтѣ шї пропѣтеле: дїн трѣншїї, дїн тѣнселє, d. e. фїе-кареле дїн трѣншїї, фїе-кареа дїн тѣнселє ш. а.

3. Ыпї, зпеле, алції, алтеле, се аплікъ дѣток-
маї ка: ачестїа, ачестеа, дѣсъ дѣлок де зпора,
ші алтора се зїче зпор шї алтор фїнд сзвстап-
тївл де фадъ: d. e. зпор оменї нз лі рзшїне а мїндї.
Адїектївїї ачестїа се потъ апліка шї кз пропзтеле-
дїп трѣпшїї, дїп трѣпселе: d. e. зпї дїп трѣп-
шїї сѣпт вѣпї, алції рѣї, зпїї сѣргзїторї, алції ленешї.

4. Кът-ва, кътъ-ва, къдї-ва, къте-ва, асеме-
неа шї вре-о-къдїва, вре-о-кътева, ш. а. шї ачес-
тїа се аплікъ кз проп. дїп трѣпшїї, дїп трѣпселе,
d. e. зпїї дїп сколарї дѣвадъ шї се пóртъ вїне, еа-
рѣ къдїва дїп трѣпшїї сѣпт рѣї дѣ тѣвеле прївїрї.

5. Мзлт, мзлтъ, мзлці, мзлте; шї пзцїп, пзцї-
пъ, пзцїпї, пзцїне, d. e. мзлці сѣпт кетадї шї пз-
цїпї алешї!

Л. ам. Тот ла адїектївїї ачестї недетермінатївї се пзтъ-
рѣ шї: чева, дестъ.л-ъ, пемїк саз пемїка (d. nec mica лат.)

147. — III. Адїектївї посесївї се пзтескѣ тоцї
ачеїа карїї се паскѣ дїп пропзтеле посесїве: аст-
фел сѣпт d. e. меѣ, меа, тѣѣ, та, дела проп. ал
меѣ, а меа, ал тѣѣ, а та, шї пострѣ, пóстрѣ, вост-
трѣ, вóстрѣ дела проп. ал пострѣ, а пóстрѣ, ал
вострѣ, а вóстрѣ, ш. а. — пп. 115. пзлъ ла 119.
шї 132. —

148. Адїектївїї посесївї се аплікъ дѣ ворвїре
дѣтокмаї ка чеїлалдї адїектївї, ад. еї де асеме-
неа ка алції се копкордеазъ кз сзвст. дѣ цеп шї пз-
тър d. e. калъл меѣ, каса меа, каїї меї, каселе

меле, воѣл пострѣ, вака по́стрѣ; воѣ пострѣи, вачі-
е по́стре ш. а.

149. IV. Адієктиві рефлессиві се пѣтескѣ тоѣ
чеіа каріи се паскѣ дп проп. рефлессиве; еї се дп-
емнеазъ таї віне prin: сѣѣ, са, сѣї, сале, дела
проп. рефл. ал сѣѣ, а са, аї сѣї, а ле сале: — п.
25. ла 1. 2. 3. 4. ші п. 132. —

150. Адієктиві рефлессиві се аплікѣ дп ворві-
е дптоктаї ка чеіалалці адієктиві, ад. ші еї ка
чеіалалці, се конкордеазъ кѣ сѣвст. дп џеп ші пѣ-
тър d. e. калѣл сѣѣ, каса са, каї сѣї, каселе са-
е, ш. а.

151.— V. Адієктиві демонстративі се пѣтескѣ
дпсеші пропѣтеле демонстративе дптрѣкѣт еле се
аплікѣ дп ворвіре дппрезпѣ кѣ сѣвстантиві, астфел
жнт: іста, іаста, аїста, аїаста, ш. а. — п. 130. —
ла адієктиві ачестіа тотѣшї тревѣ пѣтѣрате, таї
кѣ deосевіре проп. демонстративе недетермінате кѣт
жнт: іст, аїст, чест, ачест, чел, ачел, ш. а. ка ѣ-
меле че, ка ші алці адієктиві, пѣтаї кѣ сѣвстантиві
дппрезпѣ се потѣ апліка дп ворвіре. — п. 132.
л. ам. —

152. Адієктиві демонстративі се аплікѣ дп вор-
віре ка чеіалалці адієктиві, ад. ші еї ка алці се
конкордеазъ кѣ сѣвст. дп џеп ші пѣтър d. e. отѣл
ачеста, каса ачеаста; óменї ачестіа, каселе ачес-
теа, саѣ ачест ом, ачеастѣ касѣ, ачестї óменї, а-
честе касе.

153. Друге прозметеле ши адиективии че аз тот о пзмире калитативъ есте зрмътореа деосевире, ад прозметеле фие ел посесив саз рефлессив саз демонстратив, се поте аплика дн ворвире фъръ а се а фла ел тотдеазна днпрезизъ кз пзметеле съест. еаръ адиективии посесивии, рефлессивии ши демонст. дзпъ днсаши idea лор, тревзе съ фие тотдеазна зрмацъ саз пречедаци де пзметеле съестантиве.

§. 4. ВЕРБЪЛ.

154. Че пзте есте веризл? 155. Дн крте парци се поте десфаче фие-каре вери? 156. Че есте де днсеппатъ ла фие-каре вери? 157. Дн че се поте кзвонште уекл зпакъ вери? 158. Де крте фелзри савт веризриле дзпъ семпификацие? 159. Каре веризри се зикъ транзитиве ши каре не-транзитиве? 160. Каре веризри се пзтъръ ла челе транзитиве ши каре ла челе не-транзитиве? 161. Каре веризри се зикъ активе? пасиве? рефл.жсиве? неутре? 162. Де крте фелзри савт веризриле дзпъ форми? 163. Че деосевире есте днтре веризл актив ши неутрх, днтре чел пасив ши рефлессив атът дзпъ семпификацие кът ши дзпъ форми? 164. Де крте фелзри савт веризриле дзпъ спизъ? 165. Каре веризри се зикъ оригинале ши каре деривате? 166. Де крте фелзри савт веризриле дзпъ фигаръ? 167. Каре веризри се зикъ ситил ши каре компзсе? 168. Крте кзпзгааци аре лимпа ромън: ши де не че се потъ кзвонште ачелеа? 169. Че есте де днсеппатъ ла фие-каре компзгаацие? 170. Че есте де штиатъ неутрх персонъ, пзтър ши мод? 171. Кзм се пзметште тот веризл дн принире къръ модариле де компзгаацие? 172. Де крте фелзри есте лзкларе (actio) дн компзгаацие? 173. Каре лзкларе се зиче перфектъ ши каре неперфектъ? 174. Де крте фелзри есте тимпал дн фие-каре лзкларе? 175. Кзм се формезл тимпзриле де компзгаацие? 176. Де крте фелзри савт веризриле дзпъ модл ши каре еле се компзгъ? 177. Каре веризри се зикъ регларе ши каре перегларе? 178. Каре веризри се зикъ триперсонале ши каре зиперсонале? 179. Каре савт веризриле азсiliarе ши неутрх че се пзмескъ еле аст-фел? 180. Кзм се компзгъ веризл съвстантив с д н т, на днпрезизъ азсiliar? 181. Кзм се компзгъ веризл актив а т, пзма на азсiliar? 182. Кзм се компзгъ вери. воиз, пзма на азсiliar? 183. Кзм се компзгъ вери риле регларе активе ши неутре дзпъ формеле челор патрх компзгааци? 184. Кзм се компзгъ веризриле пасиве ши рефлессиве дзпъ формеле челор патрх компзгааци? 185. Кзм се компзгъ веризриле перегларе? 186. Кзм се компзгъ веризриле зиперсонале?

154. Вербъл есте зп нзте цепенік, че не ара-
тъ саѣ стареа саѣ лзкрареа съвѣктълзі, ка пре нш-
те калітъці де а ле лзі.

1. А. ам. Прип стареа съвѣктълзі днделеѣетѣ аічі ста-
реа есістнѣі, а репаосълзі (а оліхпсі) ші а мішкъріі лзі.
Стареа есістнѣі се еспрнѣ прип вербъл а фі, нзмнѣ съв-
стантнѣ, пентрѣ къ аратѣ тішнѣл дн каре, ші модъл къ каре
есістѣ тóтъ свѣстандїеа лзатѣ ка съвѣкт. Стареа де репаос
ші де мішкаре се еспрнѣ прип вербъріле: а меде, а dormi,
а ѣшѣла, а мерѣе, а фѣзі, а алерга ш. а. нзмнѣ пентре, пен-
трѣ къ се креде, къ еле ар днсемна о старе пентрѣ саѣ де
міжлок днтре лзкрареа ші пѣтіміреа съвѣктълзі: прівнндѣ
днстѣ чнѣва къ лзаре амнѣте дѣшпа вербърілор ачестора,
ведѣ дндатѣ, къ нѣмаі знеле дн трѣнседе се потѣ зиче пент-
тре, ад. нѣмаі ачелеа-че не аратѣ вре о старе де репаос, кѣш
сѣлт, д. е. а меде, а dormi, ш. а. фнндѣ къ челе-л-алте, ад:
тóте кѣте не аратѣ о старе де мішкаре, кѣш сѣлт д. е. а
ѣшѣла, а мерѣе, а фѣзі, а алерга, ш. а. ка знеле че днсемназѣ
óре-каре лзкраре де а съвѣктълзі (тѣкар къ ачѣса рѣшѣе
дн лѣзнтрѣл лзі,) ла челе актнѣ ар трѣвзі съ се нѣтере,
регълѣ че се ші обсерѣазѣ де Граматнчіі чеі маі поі — маі
алес де Цермані. —

2. Прип лзкрареа съвѣктълзі еспнѣ аічі дн цепере дн-
делеѣетѣ: 1. Лзкрареа лзі асѣпа знзі обнѣкт. 2. Пѣтіміреа
саѣ съѣернѣца лзі нѣскалдѣ дн лзкрареа алтї съвѣкт, пен-
трѣ къ тóтъ пѣтіміреа се сокóте ка о контрѣ-акціѣ саѣ ка
о ре-акціѣ, ад. тот ка о лзкраре. 3. Лзкрареа лзі асѣпа са
днсшн, нзмнѣ пентрѣ ачѣса ші рефлесснѣ. Цепенріле вер-
бърілор че се паскѣ дн асѣменеа лзкрърі де а ле съвѣктъ-
лзі, се вор арѣта ла §. §. зрнѣторі.

3. Че се днделеѣе прип съвѣкт ші обнѣкт везі §. §. 28. 31.

155. Фнѣ-каре верѣ се пóте десфаче дн дозе
пърці, ад. 1. днтр'зп аднѣктнѣ ші 2. дн вербъл
сѣвстантнѣ: а фі, д. е. факѣ = сѣлт фѣкълндѣ; мергѣ
сѣлт = мергълндѣ; тѣ лзмнѣзѣ (де чнѣва) = сѣлт

лѣтінкандѣ-мъ (de чинева,) мѣ дѣкѣ (лѣсѣмѣ пре mine) сѣм дѣккандѣ-мѣ (лѣсѣмѣ пре mine.)

Л. ам. Лѣ есеппеле ачестеа, партічипеле фѣккандѣ, меркандѣ, лѣтінкандѣ-мѣ, дѣккандѣ-мѣ, се прівескѣ ка піште адіектїве.

156. Ла фіе-каре верѣ сѣнт де лѣсепнатѣ; џензл, спіца, фігѣра, конжзгаџіеа ші фелзл дѣпъ modzл кѣ каре ел се конжзгѣ.

157. џензл зѣжі верѣ се пѣте кѣлѣште дїп семніфікаџіеа ші форма лжі.

158. Верѣзіле дѣпѣ семніфікаџіе сѣнт де дозе фелзрі, ад. транспітїве ші нетранспітїве.

159. Транспітїве се зікѣ верѣзіле че не аратѣ:
1. Лѣкрареа сѣбіектѣлжі асѣпра обіектѣлжі. 2. Лѣкрареа че о пріметште зп сѣбіект (ка невоїт сѣсіліт) дела алтѣл (ка лівер сѣѣ словод.) 3. Лѣкрареа че о фаче сѣбіектѣл асѣпра са лѣсзші; еарѣ нетранспітїве ачелеа, каре не аратѣ стареа сѣвстанџіалѣ ад. а есістїнџеї, сѣѣ о старе незтрѣ сѣші о лѣкраре де а сѣбіектѣлжі (лѣтрѣ кѣт ад: ачееа ретѣве лѣ лѣзнтрѣл лжі) — п. 154. ла а 2. Л. ам. ші п. 161. —

160. Ла транспітїве се пѣзтрѣ верѣзіле: актїве, пасїве ші рефлессїве; еарѣ ла челе не-транспітїве верѣл сѣвстантїв, лѣпрезїнѣ кѣ тѣте челе незтре. — п. 154. 1. Л. ам. ші 161. —

161. Актїве се зікѣ верѣзіле че не аратѣ лѣкрареа сѣбіектѣлжі асѣпра обіектѣлжі, фіе ачестеа

дескоперитѣ d. e. скрїѣ о карте; саѣ аскѣнсѣ, d. e. скрїѣ, (се љпцелече чева) — Пасїве се зїкѣ вервзрїле че не аратъ пѣтїміреа зїзї сзвїект дела алтѣл, саѣ лѣбрареа че о прїмеште зп сзвїект ка пасїв (ка невоїтѣ лѣкрѣндѣ) дела алтѣл ка актїв (ка лїбер лѣкрѣндѣ,) фїе сзвїектѣл актїв дескоперитѣ d. e. каса с'аѣ фѣкзтѣ de Іон, = каса есте фѣкзтѣ de Іон; саѣ аскѣнс, d. e. каса с'аѣ фѣкзтѣ (de чїнева) = каса есте фѣкзтѣ (de чїнева.) — Рефлессїве се зїкѣ вервзрїле че не аратъ лѣкрареа че о фаче сзвїектѣл асзїра са љпсзшї, d. e. тѣ дѣкѣ, (еѣ пре мїне) те алѣпечї, (тѣ пре тїне) се кѣлкѣ, (ел саѣ еа пре сїне.) Неѣтре се зїкѣ вервзрїле, че не аратъ стареа сзвстанцїалѣ, саѣ о старе неѣтрѣ, саѣ шї о лѣкраре de а сзвїектѣлї (љнтрѣкѣт ad. ачееа ретїле љп лѣзнтрѣл лї.) — п. 154. 1. Л. am. шї п. 159. —

1. Л. am. Лѣкрареа сзвїектѣлї, че се дескопере прїн вервзл актїв, тотдеазна се љндреантѣ кѣтрѣ зп обїект хотѣрѣт, (дескоперитѣ саѣ аскѣнсѣ) черѣндѣ љнпрезпѣ шї каса л аксатївзлї вѣ препосїдїеа пре саѣ фѣрѣ љнса, ad: (дѣпѣ Граматїчї) рецїміне ле дрепт, d. e. кзпоскѣ пре омѣл ачеста, — вѣдѣ нїште касе.

2. Пѣтїміреа сзвїектѣлї, че нї се аратъ прїн вервзл пасїв, тотдеазна се љндреантѣ кѣтрѣ зп сзвїект актїв, (дескоперитѣ саѣ аскѣнсѣ) черѣндѣ 1. зп рецїміне дрепт дїп партеа сзвїектѣлї пасїв, (каре се еспрїмѣ прїн аксатївзл пропшелор рефлессїве: тѣ, те, се, не, вѣ, се,) сарѣ алтѣл недрепт дїп партеа сзвїектѣлї актїв (каре се еспрїмѣ прїн препосїдїеа de.) саѣ 2. пѣтаї зп рецїміне недрепт, кѣнд адекѣ вервзл пасїв се копїзле дїп вервзл сзвстантїв, а фї, (ка азїліар) шї дїп вре зп партїчїп трекзтѣ. Есемпле-

де пентрѣ касѣл зптъйѣ: тѣ лѣминезѣ (de чинева,) т'ам лѣминатѣ (de чинева); сарѣ пентрѣ касѣл ал доилса; сѣлм лѣминатѣ (de чинева,) ші ам фост лѣминатѣ (de чинева.) Деспре реѣимине се ва арѣта маі пе ларг ла сінтакс.

3. Мѣлці воескѣ съ формезе пасивѣл нѣмаі дін верѣл аззіліар; а фі, ші дінтр'ѣн партічін трекѣтѣ, пе темейѣ къ челаші тот аша се формезѣ ші дн челе-л-алте лімбі че сѣлт деривате, дитокмаі ка а нѣстрѣ, дін чеа веке романѣ; еі сарѣ дн тімѣл презент ал модѣлбі індикатів зикѣ: Іон есте дивѣдатѣ (de чинева) дн лок de Іон се дивацѣ (de чинева;) прівіндѣ днсъ маі де апрѣпе ла фіреа лімбі нѣстре, прекѣм ші ла днсъші прінчипѣл, пе каре се дитемеазѣ формареа тімѣлрілор де конжстаціе, днпрезѣ къ акціеле сѣл лѣкрѣріле че се факѣ дн трѣнсееле, сѣлтемѣ невоіці а фі де алтѣ пѣрере, ші а тѣртѣрісі: къ дакъ дн днсъші патѣра лѣкрѣрілор, акціеа неперфектѣ, сѣл каре се фаче дн тімѣл де фацѣ, нѣ пѣте съ се зикѣ перфектѣ, сѣл къ е факѣтѣ де мѣлт; атѣчї нічі сентенціеа: Іон се дивацѣ нѣпѣте фі=къ Іон есте дивѣдатѣ: пентрѣ къ акціеа че се дескопѣре прін сентенціеа тѣтѣіеа, се фаче дн тімѣл де фацѣ (actio durans, actio in actu), дн тімѣ че ачееа че се дескопѣре прін сентенціеа а доза, есте зкѣм фѣкѣтѣ ad. ea нѣмаі ла тімѣл трекѣтѣ се пѣте апліка (actio finita, actio perfecta:) пе темейріле ачестеа деці, прекѣм ші пе ачелеа-че се вор арѣта дндатѣ ла 4. А. ам. сокотімѣ: къ, верѣл пасів с'ар нѣтѣ форма дитокмаі ка чел рефлессів пѣлѣ ла тімѣл перфект компѣсѣ, ad. дін акѣсат. прозѣтелор рефлессіве: тѣ, те, се; пе, вѣ, се, ші дінтр'ѣн верѣ актів, d. e. Іон се дивацѣ, Іон се дивѣцѣ, Іон се дивѣцѣ (ad. de чинева.) сарѣ дела перфектѣл компѣсѣ пѣлѣ ла тімѣл віитор с'ар нѣтѣ форма акѣм дін верѣл аззіліар, а авѣ, прѣчедатѣ де зиселе прозѣте ші зрѣматѣ де зн партічін трекѣтѣ, акѣм сарѣші дін верѣл аззіліар, а фі, зрѣматѣ де партічінѣл: фост, d. e. Іон с'аѣ дивѣдатѣ (de чинева,)= Іон есте дивѣдатѣ (de чинева) — Іон аѣ фостѣ дивѣдатѣ (de чинева.) Деспре формареа верѣлрілор ачестора се ва ведѣ маі пе ларг ла конжстаціеа лор.

4. Верѣл актів се пѣте сокоті де-комѣн ка рѣдѣчінѣ а-тѣт пентрѣ чел пасів, кът ші пентрѣ чел рефлессів, ad: верѣ

възгл. че аре пре събиект деосевитѣ де обиект, се зиче актив, д. е. скріѣ о карте; пентрѣ къ аичі вервъл актив скріѣ аре де събиект пре еѣ, (че е аскънсѣ) еарѣ де обиект, пре о карте, (че е дескоперитѣ) ші каре дарѣ сѣнт деосевите възгл. де алтл. 2. Вервъл актив че аре дозе събиекте, се пѣшеште пасив, д. е. се скріе о карте де Іон; пентрѣ къ вервъл пасив се скріе, есте комънсѣ дін вервъл актив, скріѣ, ші дін проп. рефл. се, авѣндѣ дозе събиекте де одатѣ ад. пре карте ші пре Іон. 3. Вервъл актив че аре де обиект пре дъсвші събиектл. дѣкрѣторіѣ, се пѣшеште рефлессив, д. е. еѣ тѣ портѣ (ад. дъсвші пре міне) пентрѣ къ вервъл рефл. тѣ портѣ, се комънше дін вервъл актив портѣ, ші дін проп. рефл. тѣ, авѣнд де събиект пре еѣ, (дн номінатив,) дар ші де обиект дѣкѣ тот пре еѣ, (дъсѣ дн акѣсатив;) вервъл пасив деѣі, пѣ дѣнѣ формѣ чі дѣпѣ семпификаціе се деосевеште шѣі шѣлт де чел рефлессив. — п. 161. ла ал 3. Л. ам. —

5. Вервърїле рефл. се потѣ дѣпѣрці дн авсолѣте ші акцидентале: авсолѣте се зикѣ ачелеа-че аѣ рѣдѣчїнѣ дн сїне дъсвші ші пѣ дн вервъл актив; аст-фелѣ сѣнт д. е. тѣ мїр, тѣ дѣтѣшлѣ, ші алтеле ка ачестеа; еарѣ акцидентале ачеле-че аѣ рѣдѣчїнѣ дн вре ѣн верѣ актив д. е. тѣ портѣ, тѣ дѣкѣ, тѣ сѣіѣ, тѣ рѣпескѣ ш. а. (дела активеле: портѣ, дѣкѣ, сѣіѣ, рѣпескѣ, ш. а.

6. Ла пої (ка ла Romani) се потѣ форма вервърїле пасиве ші дін челе пѣстре, дъсѣ пѣшѣі ла персѣна а треїеа дела сїнѣспїтѣ, д. е. пѣ цї се шедѣ а лѣкра аст-фел, пѣ се стѣ акѣм аїче, амѣ се мерѣе ла лѣкрѣ? амѣ се віне акасѣ? ш. а. тот аша се формѣазѣ пасивеле дін пѣстре ші дн лїмба Латїнѣ, д. е. *itur, non qua eundum foret, sed qua iri potest; favetur tibi; via excessum est; ventum est; statur, vivitur etc.* Livius зиче: *romam frequenter migratum est a parentibus raptarum etc.*

7. Ної п'авемѣ вервърї депоненте ка Латїнї (ад. вервърї че рецїїндѣ форма, аѣ депѣсѣ саѣ аѣ лепѣдатѣ семпификаціеа пасивл) чі пѣшѣі рефлессиве; пентрѣ къ де ші депонентеле ші пасивеле лор се асамѣлѣ възгле къ алтеле, ад. дѣтокмѣі ка пасивеле ші рефлессивеле пѣстре дѣтре сїне, ші еарѣшї, де ші депонентеле лор сѣнт активе дѣпѣ семпификаціе, ад. ѣа рефлессивеле пѣстре: тотѣшї дѣтре депонентеле лор ші

рефлексивеле по̀стре, есте о деосевіре днсемпатъ; кѣи 1. Да пої афаръ дѡрѣ де, мѣ шірѣ, мѣ дн гашпалѣ, тѡге перекрїле рефлексиве се паскѣ дїн челе активе, прекъм с'аѣ възвїтї маї сѣс ла а 4. шї 5. .Л. ам. нѣ аша ла дїшїї. 2. Да пої рефлексивеле се пѣшѣрѣ дн тре челе транскїтїве, пентрѣ аксатївїї пропѣшелор рефлексиве челе дн соцескѣ (п. 160.) еарѣ депонентеле лор сѣнт парте транскїтїве, d. e. imitor, imitezѣ, fatcor, пѣрѣрїсескѣ; mentior, мїндескѣ; ш. а. парте не-транскїтїве, d. e. magior, морѣ; blandior, мѣгълескѣ; lamentor, мѣ ваїетѣ. ш. а. 3. Денонентеле лор челе транскїтїве деосевескѣ пре сѣїект де обїект ад. днтокмаї ка активеле лор шї а ле по̀стре, еарѣ рефлексивеле по̀стре тот пре сѣїектѣм лѣкрѣторїѣ дн аѣ шї де обїект. — п. п. 159. 161. —

8. Вербѣл рефлексїв се по̀те пѣшї шї прономїнал пентрѣ аксатївеле мѣ, те, се, не, вѣ, се, че totdezna-л дн соцескѣ, еарѣ пѣшїре де речї прок нѣ по̀те авѣ; пентрѣ кѣ речї про-чїтатеа вербѣрїлор пресѣпѣне до̀ве сѣїекте, че ар лѣкра дн прѣмѣтатѣ, шїл асѣира алтїа, вербѣрї де каре фел дн лїшба по̀стрѣ нѣ се а-лѣ, ва нїчї дн чеа латїнѣ; фѣрѣ нїчї шї те-меїѣ децї се аплїкѣ дн Граматїчеле по̀стре (ва шї дн челе латїне) ла вербѣрї пѣшїреа де; речї прок.

162. Вербѣрїле днпѣ фортѣ сѣнт де до̀ве фел-лѣрї ад. активе шї пасїве, пентрѣ кѣ дн че кїп пентреле прївїте днпѣ форма лор чеа дїн афарѣ се потѣ редѣче ла челе активе; дн ачел кїп шї рефлексивеле днпѣ прївїте тот аст-фел се потѣ редѣче ла челе пасїве, афарѣ де касѣл дн каре пасївеле потѣ фї дн соцїте де вербѣл азсїлар, а фї. — п. 161. ла а л 3. .Л. ам. —

163. Дн тре вербѣл актїв шї пентрѣ, прекъм шї дн тре чел пасїв шї рефлексїв (афарѣ де есчепї-еа маї сѣс атїнсе) нѣ есте вре о деосевіре днпѣ фортѣ, чї пѣшїаї днпѣ семпїфикацїе, шї апѣме:

1. Активъ, нефиндъ-і обектъ де фацъ, н'аре дн-целесъ депин, d. e. скріѣ (негръ къ нъ се зиче не скріѣ) негръ дн контръ тотдеазна'а аре d. e. шедъ, мергъ, ш. а. 2. Дн чел актив нързреа се поѣте наште пасивъ, (п. 161. 4. Л. ам.) еаръ дн чел негръ нзмаі сзѣт есценцие (п. 161. 6. Л. ам.) 3. Вербъ актив е транситив черандъ реѣиминеле дрепт (п. 161. 1. Л. ам.) еаръ чел негръ е нетранситив черандъ нзмаі реѣиминеле недрепт къ препосидііе: ла, ин, дн, дела, прин, d. e. мергъ ла скóлъ; шедъ дн касъ; есъ дн прелекцие, винъ дела весерікъ; зъмъл прин оды ш. а. — Асемenea

4. Вербъ пасив аре дозе сзвиекте черандъ дн партеа челзі пасив реѣиминеле дрепт, афаръ де касъ маі сзс атинсъ; (ла п. 161. 3. Л. ам.) еаръ дн ачелзі актив пре чел недрепт; дн контръ рефлессивъ н'аре де кът зн сзвиект ші тот пре ачелаші ші де обект, черандъ тотдеазна акзсативъ проп. рефл. ка пре зн реѣиминеле дрепт. — п. 161. 4. Л. ам. —

164. Вербъриле дзпъ снѣгъ сзнт де дозе фелзрї ад. ориѣинале ші деривате.

165. Ориѣинале се зикъ вербъриле че аѣ дн сине днсенї ориѣина лор, d. e. скріѣ, факъ, дзкъ, мергъ, фзгъ, ш. а. еаръ деривате ачелеа каре аѣ ориѣина лор дн алте къвинте, d. e. вербъ дериват: дн dзтнезеескъ дншї аре ориѣина са дн Dзтнезеѣ; днпътхнтенескъ, дн пътхнт; пъртїнескъ, дн парте; днсзшескъ, дн днсзшї; зътвинъ, дн зътвиї;

асъпрескѣ, ꙗко асъпра; офтезѣ ꙗко оф; ма
ваетѣ, ꙗко проп. рефл. ма ꙗко ваї, ш. а.

166. Вербзріле дънъ фігъръ салт de doze фе-
лзрі ad. сінпле ші компъсе.

167. Сінпле се зикѣ вербзріле че се алкътъ-
ескѣ дін ꙗкокетзріле лор челе прімітіве, d. e. пѣнѣ,
фақѣ, дзкѣ, торнѣ, ш. а. еаръ компъсе ачелеа, каре
не лънгъ пзмітеле пърці се маї алкътъескѣ ші дін
алтеле етероџене, d. e. de-пѣнѣ, ком-пѣнѣ, пре-пѣнѣ,
про-пѣнѣ, ре-пѣнѣ; дес-фақѣ, пре-фақѣ; а-дзкѣ,
ком-дзкѣ, про-дзкѣ, тра-дзкѣ, ре-дзкѣ, стръ-мзтѣ,
рес-торнѣ, ш. а. аичі тоте вербзріле компъсе се ал-
кътъескѣ, прекъм ле аратъ фігъра лор, дін пър-
ціле прімітіве а ле вербзрілор челор сінпле, ші дін
превосіціі ка дін нште пърці етероџене. — п. н.
13. 20. 85. 86.

168. Лімва Ромънеаскѣ аре патрѣ копжъгаціі,
ꙗнтоқмаї ка чеа Латінъ: еле се потѣ кзпѣште
de ne infінітів, пентрѣ къ ачеста ꙗко фіе-каре копж.
аре къте о термінаціе деосебітъ, аша: I аре а лънг,
II. е апъсатѣ, III. е скзрт, VI. і саѣ ші лънг,
d. e. а жзрѣ, а шедѣ, а фаче, а аззі, а хотъра, ш. а.
— п. н. 69. 42. 2. I. am. —

I. I. am. Дніі дінтре Граматіціі пострі хотърескѣ на-
рактърѣа копжъгаціілор дънъ Франџезі, алціі пѣ маї штімѣ
дънъ чіне; кзпоскандѣ дъсѣ чінева маї de апрѣне фіреа лім-
віі постре ші ачелеї Латіне, пріп зрмаре ші асетълареа чеа
маре че се афлъ днтре дънселе, нічі одатъ пѣ се ва днде-
пърта дела лімва Латінъ, unde-ї есте къ пѣтіпцъ а зрма дънъ

вергале еі, се диделече дела сіне, къ нічі терминаціеа, еа,
 оупкъ пентрѣ инфінітивѣа дела конж. II. нѣ се по́те прімі, ка
 зна че фъръ темейс е лінітъ де инфінітивѣа ачеста. — 42 2.
 1. am. —

2. Конжугаціеа італіенешті аѣ де-комън нѣмаі треі тер-
 мінаціі: are, ere, ire, d. e. am-are, cred-ere, nutr-ire, а ле по́стре
 оупкъ не лѣогъ ачестеа аѣ ші еге лѣогъ ад. дитокмаі ка челе
 дѣтине; къ то́те ачестеа лімба по́стрѣ дн ворѣа конжѣа леа-
 пѣа фінальѣ ре дела инфінітивеле сале: де ачестеа ші зичемѣ
 vorîndă deкомън: а жрѣа дн лок де а жраре, а шедѣ дн лок
 де а шедере; а ачече, дн лок де а ачере; а аззі, дн лок де
 а аззіре, ш. а. Нѣмаі Поецілор — маі алес кѣнд аѣ невоіе де
 ріме — ле по́те фі ертатѣ а апліка фінальѣ ачеста фъръ рес-
 трапцере (ставіларе.)

169. Ла фіе-каре конжугаціе салт де днсет-
 натѣ: персѣна, нѣмерѣа, модѣа, лѣкрареа, (actio)
 тімѣа.

170. Пентрѣ персѣнѣ, нѣмер, ші мод салт де
 днсетнатѣ зрѣтѣореа:

1. Персѣна есте де треі фелзрі: зѣтѣеа, а доза,
 а треіеа: зѣтѣеа персѣнѣ авемѣ атзичі, кѣнд чі-
 нева ворѣеще десуре сіне днсетші, d. e. скріѣ, скріемѣ,
 а доза, кѣнд чінева алтзіа ворѣеште, d. e. скріі,
 скріеді; еарѣ а треіеа, кѣнд чінева ворѣеште дес-
 пре зп обіект деосевіт ші де дѣнѣа ші де ачела
 кѣрзіа ел ворѣеште d. e. скріе, скріѣ.

2. Нѣмерѣа ла верѣ, ка ла съзстантѣв есте де
 дозе фелзрі, ad. сінгзрїтѣ, ші днмѣацітѣ: сінгзрї-
 тѣа нѣмаі кѣте ла о персѣнѣ прівеште d. e. скріѣ,
 скріі, скріе; еарѣ днмѣацітѣа ла маі тѣлте де о-
 датѣ, d. e. скріемѣ, скріеді, скріѣ: Персѣнеле дела
 сінгзрїтѣ се есурїтѣ прїн: еѣ, тѣ, ел, саѣ еа, еарѣ

челе дела дителитѣ, prin: noi, voi, ei, саѣ еле, ка prin произмеле персонале individuale. — п. 111. —

3. Модѣл саѣ кивѣл кѣ каре лѣкреазѣ съвѣктѣл, есте де шесе фелзрѣ: 1. индикатив саѣ арѣтѣторѣ, 2. императив саѣ порѣчиторѣ, 3. конжунктив саѣ дителитѣ, 4. кондиционатѣ, 5. оптатив, 6. инфинитив саѣ нехотѣрѣторѣ. — п. 70. 71. —

Л. am. Лѣтва нѣстрѣ аре ми модѣ оптатив саѣ поѣтиторѣ; ел се нѣте форма дн дозе киврѣ ad. 1. дин чел кондиционатѣ прецедатѣ де препосид. de, d. e. de амѣ фѣ, de аѣ мерѣе, de ар дѣвѣа; de не-амѣ кѣнѣште маѣ бѣне, de в'ацѣ фери де иснителе челе шѣате; de с'ар дителита дн лѣкрѣрѣле лор, 2. дин инфинитив зрматѣ де конжунктивѣл верѣлѣѣ азѣлиар: а авѣ, дн сѣ ачеста се апѣкѣ маѣ шѣлт ла персѣна а доза ми а треса, d. e. лѣпсѣре-аѣ одатѣ дѣнаптеа mea! дѣвѣдаре-ар, одатѣ ачעה че тревѣе сѣ ште! &c. &c.

171. Дн привѣре кѣтрѣ модѣрѣле де конжѣгаѣѣе, верѣл се нѣте зѣче фѣнитив саѣ хотѣрѣторѣ, ми инфинитив саѣ нехотѣрѣторѣ, ми анѣме хотѣрѣторѣ ачела, кареле аратѣ стареа саѣ лѣкрареа съвѣктѣлѣѣ дитрѣн тимн хотѣрѣт prin модѣрѣле: индикатив, императив, конжунктив, кондиционат ми оптатив; сарѣ инфинитив ачела, кареле фаче ачеста prin модѣл инфинитив.

172. Лѣкрареа (actio) дн конжѣгаѣѣе есте де дозе фелзрѣ, ad. неперфектѣ (actio infecta) саѣ нефѣкѣтѣ, ми перфектѣ (actio perfecta) саѣ нефѣкѣтѣ.

173. Неperфектѣ лѣкраре се зѣче ачעה, че се фаче акѣт, че се фѣчעה дѣнапте, ми че се ва фаче de аѣчѣ дѣнапте, фѣрѣ сѣ аѣве дн сѣне idee вре зна

din тpанселе, кѣ е фѣкзтъ: ideea зпор асемenea лѣ-
кpъpї се ноте еспpїта пpїпкзвїтеле: еѣ тѣ окзпѣ,
еѣ тѣ окзпamѣ, еѣ тѣ воїѣ окзпа (кѣ чева) d. e.
еѣ скpїѣ = еѣ тѣ окзпѣ кѣ скpїerea; еѣ скpїe-амѣ
= еѣ тѣ окзпamѣ кѣ скpїerea; еѣ воїѣ скpїe = еѣ тѣ
воїѣ окзпа кѣ скpїerea; eapъ перфектъ лѣкpape се
zїche ачееа че се vede 1. кѣ с'аѣ фѣкзтѣ, акзтѣ
саѣ маї'напте 2. кѣ ва фї фѣкзтъ лї вїторїте:
ideea лѣкpъpї ачестеїа се ноте еспpїта пpїпкзвї-
теле: еѣ сѣт гата, еѣ амѣ фостѣ гата, еѣ воїѣ фї
гата (кѣ чева,) d. e. еѣ амѣ скpїсѣ = еѣ сѣт гата
кѣ скpїerea; еѣ амѣ фостѣ скpїсѣ = еѣ амѣ фостѣ
гата кѣ скpїerea; еѣ воїѣ фї скpїсѣ = еѣ воїѣ фї гата
кѣ скpїerea ш. ч.

174. Тїмпзл лї фїе-каре лѣкpape, неперфек-
тѣ шї перфектъ, есте de тpeї фелзpї, ad. презент,
трекзтѣ, шї фїторїѣ: аша dapъ песте тот сѣт
шесе тїмпзpї, прекзт пентpъ маїшаре лѣтзpїре се
ноте vede dїп проспектзл зpтѣторїѣ:

I.

Лѣкpapea нефѣкзтъ.

1. Презентзл: еѣ скpїѣ = еѣ тѣ окзпѣ кѣ скpїerea.
2. Имперфектзл: еѣ скpїe-амѣ = еѣ тѣ окзп-амѣ кѣ скpїerea.
3. Фїторїзл: (неексакт) еѣ воїѣ скpїe = еѣ тѣ воїѣ окзпа кѣ скpїerea.

II.

Лѣкpapea фѣкзтъ.

1. Преа-тp. I. еѣ ам скpїсѣ = еѣ сѣт гата кѣ скpїerea.
2. Преа-тp. II. еѣ ам фостѣ скpїсѣ = еѣ амѣ фостѣ гата кѣ скpїerea.
3. Фїторїзл (ексакт) еѣ воїѣ фї скpїсѣ = еѣ воїѣ фї гата кѣ скpїerea.

4. am. Ачеастъ генералъ дпърдире а лърррїи свїектлї, се поте лѣа ка темелїе ла дпърдиреа тїмпрїлор де конжгаціе: де ачеаа дп Граматїкъ — шї песте тот дпворїре — нѣ лърареа тревѣе сѣ се ак modeze дѣпъ тїшп, дѣр тїшпа дѣпъ лъраре: кѣ тоте ачестеа, нѣмїреа тїмплїлї е де ажлїе ла дпсепареа цеплїлї де лъраре, аша d. e. dї нѣмїреа індїкатївлїлї пресептѣ, кѣноскѣ кѣ лърареа акїп се фаче; дїп а трекулїлї, кѣ ачеаа е фѣкѣтѣ, еарѣ дїп а вїторїлїлї, кѣ ачеаа се ва фаче дпвїторїѣ ш. а.; де дпсепнпѣтѣ дпсѣ есте, кѣ тїмпрїле есїпсе дп ачеастъ генералъ дппърдире а лърррїи свїектлїлї, нѣмаї ла модѣрїле: арѣтѣ торїѣ, дппревнѣторїѣ, kondїціонатѣ шї ностїторїѣ, лшї лї аплїкаціеа лор.

175. Тїмпрїле де конжгаціе дп лїтѣа нѣстрѣ се формезлѣ 1. дїп рѣдѣчїна верѣлїлї (vїzївїлѣ ла прес. Індїкатївлїлї), 2. дїп партїчїпѣл трекулт, шї 3. дїп верѣрїле азїлїаре: кїпѣл формѣрїї лор дїп рѣдѣчїнеле ачестеа нїл аратѣ конжгареа верѣрїлор дпдестѣл де лѣтѣрїтѣ.

176. Верѣрїле дѣпъ модѣл кѣ каре еде се конжгѣ сѣлпт де доѣе фелѣрї, ad. регларе шї перегларе.

177. Регларе верѣрї се зїкѣ ачелеа, каре ла конжгареа лор се дїшѣ де формеле челе комѣне а ле конжгацілор; еарѣ перегларе, ачелеа каре маї алес ла індїкатївї, конжпктивї, шї парт. треѣ се аватѣ де ла формеле ачестеа: деспре ѣтѣвеле цепрї се ва vede маї пе ларг ла конжгѣрїле лор.

178. Трїперсонале се зїкѣ тоте верѣрїле регларе шї перегларе, че аѣ кѣте треї персѣне ла сїпгѣрїтѣл шї дпнѣлїтѣл модѣрїлор: індїкатївѣ, конжпктивѣ шї kondїціонатѣ, еарѣ злїперсонале, аче-

леа каре 𐌆𐌺 modzpile ачестеа аѣ пѣмаї не а треїа персонѣ де ла сїнгѣрїтѣ. — Деспре ѣмбеле дензрї се ва ведѣ маї не ларгѣ ла конжзгѣрїле лор.

179. Аззіліаре саѣ ажзтѣторе сѣнт вервзрїле: а фї, а аве, а вої: еле се пѣтескѣ аст-Фелѣ пептрѣ кѣ даѣ ажзторїѣ тѣтзрор челора-л-алте вервзрї ла конжзгѣрїле лор.

180. Вервзл сѣвстантїв: сѣм саѣ а фї, ка 𐌆𐌺-презпѣ аззіліар 𐌆𐌺 modzл зртѣторїѣ се конжзгѣ:

Mod. іndїкатїв. Тїмп. прссентѣ.

Сїн г.

𐌆𐌺 п м.

еѣ сѣм (сѣмт)

пої сѣмт-емѣ

тѣ емтї

вої сѣмт-ецї

ел саѣ еа есте,

еї (її) саѣ еле сѣмт (сѣмт).

Нетрекѣтѣл (їмперфектѣл).

Сїн г.

𐌆𐌺 п м.

еѣ ер-амѣ

пої ер-амѣ

тѣ ер-аї

вої ер-ацї

ел саѣ еа ер-а

еї саѣ еле ер-аѣ

Трекѣтѣл (перфектѣл).

Сїн г.

𐌆𐌺 п м.

еѣ фѣ-їѣ (фѣ-сеїѣ)

пої фѣсе-рѣмѣ (фѣ-рѣмѣ)

тѣ фѣ-шї (фѣ-сешї)

вої фѣсе-рѣцї (фѣ-рѣцї)

ел саѣ еа фѣ (фѣ-се)

еї саѣ еле фѣсе-рѣ (фѣ-рѣ).

Преа-трекѣтѣл I. (плас-кват-перфектѣл I.)

Сїн г.

𐌆𐌺 п м.

еѣ амѣ фостѣ = фост'-амѣ еѣ

пої амѣ фостѣ = фост'-амѣ пої

тѣ аї аї фостѣ = фост'-аї тѣ

вої ацї фостѣ = фост'-ацї вої

ел с. еа аѣ с. а фостѣ = фост'ѣ

еї с. еле аѣ фостѣ = фост'-аѣ

аѣ е. е. еа, саѣ фоста е. е. еа.

еї саѣ еле.

Преа-грекѣтъ II. (плас-кват-перфектъ II.) лінсеште.

Преа-грекѣтъ III. (плас-кват-перфектъ III.)

Sing.

Plur.

еѣ фѣсѣ-сешѣ
тѣ фѣсе-сеші
еа саѣ еа фѣсе-се

поі фѣсѣ-серѣтъѣ = фѣсѣ-сеш
воі фѣсе-серѣці = фѣсе-сеші
еі с. еле фѣсе-серѣ = фѣсе-се

Фііторіа (неексактѣ).

Sing.

Plur.

еѣ воіѣ фі = фі-воіѣ еѣ
тѣ веі фі = фі-веі тѣ
еа саѣ еа ва фі = фі-ва еа, еа.

поі вомѣ фі = фі-вомѣ поі
воі веці фі = фі-веці воі
еі с. еле ворѣ фі = фі-вор еі, еле.

Фііторіа презентѣ лінсеште.

Фііторіа грекѣтъ I. (неексактѣ).

Sing.

Plur.

еѣ воіѣ фі фостѣ.
тѣ веі фі фостѣ
еа саѣ еа ва фі фостѣ.

поі вомѣ фі фостѣ
воі веці фі фостѣ
еі саѣ еле вор фі фостѣ.

Фііторіа грекѣтъ II. лінсеште.

Порѣчіторѣа (Императивѣа).

Sing.

Plur.

фі тѣ
фіе еа саѣ еа

фіці воі
фіе еі саѣ еле.

Конжиктивѣа презентѣ.

Sing.

Plur.

еѣ съ саѣ ка съ фіѣ
тѣ съ саѣ ка съ фіі
еа саѣ еа съ саѣ ка съ фіе

поі съ саѣ ка съ фіѣ
воі съ саѣ ка съ фіці
еі саѣ еле съ саѣ ка съ фіе.

Л. ам. Тóте челе-лаате тiмхрi че ар фi съ маї крмезе аиче, сáпт днсеши ачелеа-че саѣ днширатѣ ши маї сьсѣ ла мод. арът. къ деосевiре нѣмаї, къ еле аѣ аичi ши къте о конжкк-ше днаинтеа лор д. е. къ ерамѣ, къ фѣиѣ саѣ фѣсеiѣ, къ амѣ фостѣ, къ фѣсесетѣ, къ воiѣ фi, къ воiѣ фi фостѣ.

Conditionatъл презентѣ.

Сiнг.

Дпм.

еѣ амѣ фi, дакъ

ноi амѣ фi, дакъ

тѣ аi фi, дакъ

воi ацi фi, дакъ

ел саѣ еа ар фi, дакъ

еi саѣ еле ар фi, дакъ.

Преа-грекъл недефинитѣ I.

Сiнг.

Дпм.

еѣ амѣ фi фостѣ, дакъ

ноi амѣ фi фостѣ, дакъ

тѣ аi фi фостѣ, дакъ

воi ацi фi фостѣ, дакъ

ел саѣ еа ар фi фостѣ, дакъ

еi саѣ еле ар фi фостѣ, дакъ.

Л. ам. Тiмхъл ачеста ши дн модъл вртѣторiѣ дикъ се амикъ дн ворва комънъ: еѣ ерамѣ астѣзi де мѣлтѣ... дакъ.

Преа-грекѣтъл недефинитѣ II. липсенте.

Оптитивъл презентѣ.

Сiнг.

Дпм.

де амѣ фi еѣ = еѣ съ фiѣ

де амѣ фi ноi = ноi съ фимѣ

де аi фi тѣ = тѣ съ фii

де ацi фi воi = воi съ фицi

де ар фi ел саѣ еа = ел саѣ

де ар фi еi саѣ еле = еi саѣ

еа съ фie

еле съ фie.

Саѣ

Сiнг.

Дпм.

фiре-амѣ

фiре-амѣ

фiре-аi

фiре-ацi

фiре-ар

фiре-ар

Преа-трекътъл недефинитъ I.

Cinr.

.Ann.

de amî fî fostă eș = eș съ fîș fostă	de amș fî fostă noi = noi съ fîmș fostă
de ai fî fostă тъ = тъ съ fîi fostă	de ađi fî fostă voi = voi съ fîđi fostă
de ap fî fostă ел саъ еа = еа саъ еа съ fie fostă	de ap fî fostă еі саъ еа = = еі саъ еа съ fie fostă.

Infinitivъл презентъ: а фі, саъ а фіре.

Преа-трекътъл I: а фі fostă.

Преа-трекътъл II: аінсенте.

Партіципъл презент: fîindă.

Партіципъл трекътъ, fostă.

Партіципъл фіиторіъ: фіиторіъ.

1. А. am. Вербъл а фі, примените де комън скімваре аи персонеде: саш, есте, сашт, ad. саш се скімвъл дн: ъс' с' — есте, дн: е, ѡі, і, сашт, дн: ѡс', с' ши ашме: дн ѡс' дашъ проп. перс. еі; — дн: ѡі дашъ проп. ел, еаръ дн: е, і, с', дашъ, тоте челе-л-алте квинте, d. e. еі ѡс' вши, — ел ѡі дцелентъ отъ е ши ел! чине-і ачела? еș пс-с' de пъререа ачеста!

2. Императивъл пзмаі къ тинпъл де-фашъ е вшитъ.

3. Ан лімба постръ пзмаі вербъриле: а фі ши а вені, аи партіципе фіиторе: квинтеле деи: аскръторіъ, фъкъторіъ, шезторіъ, ш. а. съ пс се прівеаскъ ка партіципе, чи пзмаі ка ніште адіективі вербалі дериваці дин партіципеле трекъте. — п. 58. 2. А. am. 87. А. am. —

181. Вербъл актив: am, саъ а аве, прівитъ пзмаі ка аззілар се конжзгъ дн модъл зршъторіъ:

Indicativъл.

Пентръ тоте тинпъриле преа-трекъте.

Cinr.

.Ann.

еș amș	noi amș
тъ аі	voi ađi
ел, еа, аș саъ а	еі, еле, аș.

Kondičionatъa.

Пентръ тѣмъа презентѣ шѣ тѣте челе трекъте.

Cing.

Апп.

еѣ ашѣ, пої амѣ,

тѣ аї, вої ацї,

еа, еа, ар, еї, еле, ар.

Пентръ тѣмъеле касърї съ фїе де ажъпсѣ зрѣтъ-
тѣреле есемпле :

Indikativъa

Пентръ тѣте тѣмъарїле преа-трекъте.

Cing.

еѣ амѣ лѣкратѣ, амѣ фостѣ лѣкратѣ,

тѣ аї лѣкратѣ, аї фостѣ лѣкратѣ,

еа, еа, аѣ саѣ а лѣкратѣ, аѣ саѣ а фостѣ лѣкратѣ,

Апп.

пої амѣ лѣкратѣ, амѣ фостѣ лѣкратѣ,

вої ацї лѣкратѣ, ацї фостѣ лѣкратѣ,

еї, еле, аѣ лѣкратѣ, аѣ фостѣ лѣкратѣ.

Kondičionatъa

Пентръ тѣмъа презентѣ шѣ тѣте челе преа-трекъте.

Cing.

еѣ ашѣ лѣкра, амѣ фї лѣкратѣ, амѣ фї фостѣ лѣкратѣ,

тѣ аї лѣкра, аї фї лѣкратѣ, аї фї фостѣ лѣкратѣ,

еа, еа, ар лѣкра, ар фї лѣкратѣ, ар фї фостѣ лѣкратѣ.

Апп.

пої амѣ лѣкра, амѣ фї лѣкратѣ, амѣ фї фостѣ лѣкратѣ,

вої ацї лѣкра, ацї фї лѣкратѣ, ацї фї фостѣ лѣкратѣ,

еї, еле, ар лѣкра, ар фї лѣкратѣ, ар фї фостѣ лѣкратѣ.

182. Вербъа воїѣ, саѣ, а вої, прївїтѣ пѣмаї ка
аззілар се конжъгъ ап зрѣтъорїа modѣ :

Cing.

Апп.

еѣ воїѣ = 'oiѣ

пої vomѣ = 'omѣ

тѣ веї = 'ї

вої вецї = 'їцї

еа, еа, ва = 'а

еї саѣ еле ворѣ = 'орѣ

1. Л. ам. Веръла а воі, прівітѣ ка аззілар се аплікѣ пе-
маі ла форшареа фіиторізалі, стъндѣ totdeauna днаптеа зилі
іnfіnitivѣ d. e. еѣ воіѣѣ, еѣ воіѣ лъкра, еѣ воіѣ шедѣ, еѣ воіѣ
ѣі лъкратѣ, еѣ воіѣ ѣі фостѣ лъкратѣ.

2. Ла вервзріле аззіл. пѣсеръмѣ сінг. ші дпм. прекъм ші
проп. прес. пѣмаі пентрѣ о маі mare депріндеге а тіперіме
къ кѣпощігінца ші аплікаціеа лор: аша дар дп челелате
копж. сінг. ші дпм. ворѣ ретъпѣ афарѣ, еарѣ проп. перс. пѣ-
маі ла кондіціонате ші оптативе се ворѣ апліка, черъте де
дпсаші фіреа літвіі а се аѣла ла модѣріле ачестеа.

183. Вервзріле регъларе актїве ші пѣтрѣ, дъпѣ
формеле челор патрѣ копжъгаціі се копжъгѣ аша:

Копл. I.	Копл. II.	Копл. III.	Копл. VI.
в. актївѣ	в. пѣтрѣ	в. актївѣ	в. актївѣ.

Індикатївѣла презентѣ.

жъдек-ѣ	мед-ѣ	фак-ѣ	азд-ѣ
жъдеч-ї	мед-ї	фач-ї	азз-ї
жъдек-ѣ	мед-е	фач-е	азд-е
жъдек-ѣмѣ	мед-емѣ	фач-емѣ	азз-їмѣ
жъдек-аці	мед-ецї	фач-ецї	азз-їцї
жъдек-ѣ (ѣ?)	мед-ѣ	фак-ѣ	азд-ѣ

Нетрекѣтѣла.

жъдек-амѣ	мед-ѣамѣ	фъч-ѣамѣ	азз-їамѣ
жъдек-аї	мед-ѣаї	фъч-ѣаї	азз-їацї
жъдек-а	мед-ѣа	фъч-ѣа	азз-їа
жъдек-амѣ	мед-ѣамѣ	фъч-ѣамѣ	азз-їамѣ
жъдек-ацї	мед-ѣацї	фъч-ѣацї	азз-їацї
жъдек-аѣ	мед-ѣаѣ	фъч-ѣаѣ	азз-їаѣ

Трекѣтѣла.

жъдек-аїѣ	мед-ѣаїѣ	фък-ѣаїѣ	азз-їаїѣ
жъдек-аші	мед-ѣаші	фък-ѣаші	азз-їаші
жъдек-ѣ	мед-ѣѣ	фък-ѣѣ	азз-ї
жъдек-аръмѣ	мед-ѣаръмѣ	фък-ѣаръмѣ,	азз-їръмѣ,
жъдек-аръцї	мед-ѣаръцї	фък-ѣаръцї,	азз-їръцї,
жъдек-арѣ	мед-ѣарѣ	фък-ѣарѣ,	азз-їрѣ.

Преа-грекѣтъа I.

amš
aí жѣдек-атѣ, шез-ѣтѣ, фѣк-ѣтѣ, азз-итѣ.
aš caš a

amš
aцi жѣдек-атѣ, шез-ѣтѣ, фѣк-ѣтѣ, азз-итѣ.

aš caš

жѣдекат'-амѣ шезѣт'-амѣ фѣкѣт'-амѣ аззиг'-амѣ

жѣдекат'-aí шезѣт'-aí фѣкѣт'-aí аззиг'-aí

жѣдекат'-aš шезѣт'-aš фѣкѣт'-aš аззиг'-aš.

жѣдекат'-амѣ шезѣт'-амѣ фѣкѣт'-амѣ аззиг'-амѣ

жѣдекат'-aцi шезѣт'-aцi фѣкѣт'-aцi аззиг'-aцi

жѣдекат'-aš шезѣт'-aš фѣкѣт'-aš аззиг'-aš.

Преа-грекѣтъа II.

amš
aí фостѣ жѣдек-атѣ, шез-ѣтѣ, фѣк-ѣтѣ, азз-итѣ.

aš caš a

amš
aцi фостѣ жѣдек-атѣ, шез-ѣтѣ, фѣк-ѣтѣ, азз-итѣ.

aš caš

Преа-грекѣтъа III.

жѣдек-асемѣ шез-ѣсемѣ фѣк-ѣсемѣ азз-исемѣ

жѣдек-асемi шез-ѣсемi фѣк-ѣсемi азз-исемi

жѣдек-асе шез-ѣсе фѣк-ѣсе азз-исе.

жѣдек-асерѣмѣ шез-ѣсерѣмѣ фѣк-ѣсерѣмѣ азз-исерѣмѣ

жѣдек-асерѣцi шез-ѣсерѣцi фѣк-ѣсерѣцi азз-исерѣцi

жѣдек-асерѣ шез-ѣсерѣ фѣк-ѣсерѣ азз-исерѣ.

Фигориса.

voiš
vei жѣдека, mede, фаче, аззи.

va

vomš

veцi жѣдека, mede, фаче, аззи.

vorš

caš

жѣдека, mede, фаче, аззи

voiš

vei

va

				вомѣ
жѣдека	mede	фаче	аззи	веді
	саѣ			ворѣ.

Къ верѣ. азз. ам, ші къ конжунктивѣ. презентѣ.

амѣ съ жѣдек-ѣ	med-ѣ	фак-ѣ	азд-ѣ
аі съ жѣдеч-і	mez-і	фач-і	азз-і
аре съ жѣдеч-е	mad-ъ	фак-ъ	азд-ъ.
авемѣ съ жѣдек-мѣ	med-emѣ	фаче-мѣ	азз-імѣ
аведі съ жѣдек-аі	med-eі	фач-еі	азз-іі
аѣ съ жѣдеч-е	mad-ъ	фак-ъ	азд-ъ.

Фіиторіѣ. презентѣ.

воіѣ				
веді	фі жѣдек-ндѣ,	mez-ндѣ,	фѣк-ндѣ,	азз-ндѣ.
ва				
вомѣ				
веді	фі жѣдек-ндѣ,	mez-ндѣ,	фѣк-ндѣ,	азз-ндѣ.
ворѣ				

Фіиторіѣ. трекѣтѣ I.

воіѣ				
веді	фі жѣдек-атѣ,	mez-ѣтѣ,	фѣк-ѣтѣ,	азз-ітѣ.
ва				
вомѣ				
веді	фі жѣдек-атѣ,	mez-ѣтѣ,	фѣк-ѣтѣ,	азз-ітѣ.
ворѣ				

Фіиторіѣ. трекѣтѣ II.

воіѣ				
веді	фі фостѣ жѣдекатѣ,	mez-ѣтѣ,	фѣк-ѣтѣ,	азз-ітѣ.
ва				
вомѣ				
веді	фі фостѣ жѣдек-атѣ,	mez-ѣтѣ,	фѣк-ѣтѣ,	азз-ітѣ.
ворѣ				

Императивѣ.

жѣдек-ъ	mez-і	фѣ	азз-і
жѣдеч-е	mad-ъ	факъ	аздъ.

жѣдек-ацї	шед-едї	фач-едї	азз-ицї
жѣдеч-е	шад-ъ	фак-ъ	азд-ъ.

Конжунктивъ пресентъ.

съ с. ка съ жѣдек-ѣ	шед-ѣ	фак-ѣ	азд-ѣ
съ с. ка съ жѣдеч-ї	шез-ї	фач-ї	азз-ї
съ с. ка съ жѣдеч-е	шад-ъ	фак-ъ	азд-ъ.
съ с. ка съ жѣдек-ѣмѣ	шед-емѣ	фач-емѣ	азз-имѣ
съ с. ка съ жѣдек-ацї	шед-едї	фач-едї	азз-ицї
съ с. ка съ жѣдеч-е	шад-ъ	фак-ъ	азд-ъ.

Л. ам. Челелалте тинпзрї че ар фї съ маї зрмезе аиче сълт тоте ачелеа-че саѣ днсемнатѣ ла модъла арътъторїѣ, къ деосебїре пѣмаї, къ аичї їсаѣ шї къте о конжунктивѣ днаїп-теа лор, д. е. къ жѣдекатѣ, къ жѣдекаїѣ, къ амѣ жѣдекатѣ, къ амѣ фостѣ жѣдекатѣ, къ жѣдекасемѣ, къ воїѣ жѣдека, къ воїѣ фї жѣдекъндѣ, къ воїѣ фї жѣдекатѣ, къ воїѣ фї фостѣ жѣдекатѣ — п. 180. конж. прес. Л. ам. —

Кондиціонатъ пресентъ.

еѣ ашѣ				
тѣ аї	жѣдек-а,	шед-ѣ,	фач-е,	азз-ї,
ел с. еа ар				
пої амѣ				
вої ацї	жѣдек-а,	шед-ѣ,	фач-е,	азз-ї,
еї с. еле ар				

Нетректъ.

еѣ жѣдек-амѣ	шед-ѣамѣ	фъч-ѣамѣ	азз-їамѣ
тѣ жѣдек-аї	шед-ѣаї	фъч-ѣаї	азз-їаї
ел с. еа жѣдек-а	шед-ѣа	фъч-ѣа	азз-їа
пої жѣдек-амѣ	шед-ѣамѣ	фъч-ѣамѣ	азз-їамѣ
вої жѣдек-ацї	шед-ѣацї	фъч-ѣацї	азз-їацї
еї, еле, жѣдек-аѣ	шед-ѣаѣ	фъч-ѣаѣ	азз-їаѣ.

Преа-тректъ пedefinитъ I.

еѣ ашѣ			
тѣ аї	фї жѣдек-атѣ,	шез-ѣтѣ,	фъч-ѣтѣ, азз-їтѣ,
ел с. еа ар			

noĩ amš
 вої ацї ꙗі жѣдек-атѣ, шез-ѣтѣ, фѣк-ѣтѣ, азз-ітѣ,
 еї с. еле ар

Преа-грекѣтъл недефинитѣ II.

еѣ амш
 тѣ аї ꙗі фостѣ жѣдек-атѣ шез-ѣтѣ фѣк-ѣтѣ азз-ітѣ
 ел с. еа ар
 noĩ amš
 вої ацї ꙗі фостѣ жѣдек-атѣ шез-ѣтѣ фѣк-ѣтѣ азз-ітѣ
 еї с. еле ар

Фіиторіа.

еѣ воїѣ
 тѣ веї жѣдек-а шед-ѣ фач-е азз-і
 ел с. еа ва
 noĩ vomš
 вої вецї жѣдек-а, шед-ѣ, фач-е, азз-і
 еї с. еле ворѣ
 саѣ

Кѣ верв. азз. ам, шї кѣ конж. прес. ф. 100.

А. ам. Ан тоѣ тимѣрїле кондіціоналънї се анделеѣе
 конжѣвѣдїеа: дакъ, че е кондіціоналъ, еа се андепленшѣте
 ан ворѣа комѣпѣ шї prin препос. де: д. е. еѣ воїѣ венї ла
 тїне дакъ тѣ вор ерта, саѣ, де тѣ вор ерта анпрецїзѣрїле.

Оплатїзла презентѣ.

de амш жѣдек-а	мед-ѣ	фач-е	азз-і еѣ
de аї жѣдек-а	мед-ѣ	фач-е	азз-і тѣ
de ар жѣдек-а	мед-ѣ	фач-е	азз-і ел с. еа!
de амш жѣдек-а	мед-ѣ	фач-е	азз-і noĩ
de ацї жѣдек-а	мед-ѣ	фач-е	азз-і вої
de ар жѣдек-а	мед-ѣ	фач-е	азз-і еї с. еле!
	саѣ		
еѣ сѣ жѣдек-ѣ	сѣ мед-ѣ	сѣ фак-ѣ	сѣ аззѣ
тѣ сѣ жѣдеч-ї	сѣ шез-ї	сѣ фач-ї	сѣ аззї
ел с. еа сѣ жѣде-че	сѣ шад-ѣ	сѣ фак-ѣ	сѣ аззѣ!
noĩ сѣ жѣдек-ѣмш	сѣ мед-емш	сѣ фач-емш	сѣ азз-імш
вої сѣ жѣдек-ацї	сѣ мед-ецї	сѣ фач-ецї	сѣ азз-їцї
еї с. еле сѣ жѣде-че	сѣ шад-ѣ	сѣ фак-ѣ	сѣ азз-ѣ!

Aceminea

жѣдек-арѣ-ашѣ	шед-ерѣ-ашѣ	фач-ерѣ-ашѣ	азз-ирѣ-ашѣ!
жѣдек-арѣ-аї	шед-ерѣ-аї	фач-ерѣ-аї	азз-ирѣ-аї
жѣдек-арѣ-ар	шед-ерѣ-ар	фач-ерѣ-ар	азз-ирѣ-ар!
жѣдек-арѣ-амѣ	шед-ерѣ-амѣ	фач-ерѣ-амѣ	азз-ирѣ-амѣ
жѣдекарѣ-ацї	шед-ерѣ-ацї	фач-ерѣ-ацї	азз-ирѣ-ацї
жѣдекарѣ-ар	шед-ерѣ-ар	фач-ерѣ-ар	азз-ирѣ-ар!

Преа-трекѣтѣл недефинитѣ I.

de amŝ				eŝ
de aї	фі жѣдек-атѣ,	шез-ѣтѣ,	фѣк-ѣтѣ,	азз-итѣ тѣ
de ар				еа, еа!
de амѣ				пої
de ацї	фі жѣдек-атѣ,	шез-ѣтѣ,	фѣк-ѣтѣ,	азз-итѣ вої
de ар				еї, еае!
		саѣ		
eŝ съ фїѣ				
тѣ съ фїї	жѣдек-атѣ,	шез-ѣтѣ,	фѣк-ѣтѣ,	азз-итѣ!
еа, еа, съ фїе				
пої съ фїмѣ				
вої съ фїцї	жѣдек-атѣ	шез-ѣтѣ	фѣк-ѣтѣ	азз-итѣ!
еї, еае, съ фїе				

Преа-трекѣтѣл недефинитѣ II.

de amŝ				eŝ
de aї	фі фостѣ жѣдек-атѣ,	шез-ѣтѣ,	фѣк-ѣтѣ	тѣ
de ар				еа, еа!
de амѣ				пої
de ацї	фі фостѣ жѣдек-атѣ,	шез-ѣтѣ,	фѣк-ѣтѣ	вої
de ар				еї, еае!
		саѣ		
eŝ съ фїѣ				
тѣ съ фїї	фостѣ жѣдек-атѣ,	шез-ѣтѣ,	фѣк-ѣтѣ,	азз-итѣ!
еа, еа, съ фїе				
пої съ фїмѣ				
вої съ фїцї	фостѣ жѣдек-атѣ,	шез-ѣтѣ,	фѣк-ѣтѣ,	азз-итѣ!
еї, еае, съ фїе				

Инфинитивѣл презентѣ: а жѣдек-а а шед-е а фач-е а азз-ї.

Трекѣтѣл I: а фі жѣтек-атѣ шез-ѣтѣ фѣк-ѣтѣ азз-итѣ.

Тректѣл II: а фі фостѣ жѣдек-атѣ шез-ѣтѣ фѣк-ѣтѣ азз-итѣ.

Партиципал прес: жьдек-ъндѣ шез-ъндѣ фьк-ъндѣ азз-индѣ.

1. Л. ам. Ыні ласъ афаръ оптаивъл, зикъндѣ къ ел е тотъ зна къ kondiționatъл: прівиндѣ днсъ чинева маї де апроане аспра лор, vede къ днтре дънші есте о deosevire че нъ се ноте трече къ тъчереа: адевъратѣ есте къ ъмвї еспрїмъ до рїнца свїектълвї, днсъ kondiționatъл prin kondiție еаръ оптаивъл prin оптаре саѣ оптаре: карактерїстика kondiționatълвї деvї есте kondițiea дела каре атърнъ пѣтїнца де а се реализа до рїнца свїектълвї; еаръ а оптаивълвї карактерїстикъ есте днсамї еспрїмареа ачеастеї до рїнце. — Пъртїчелеле: дагъ, de, кънд, се аплїкъ шї ла вї mod шї ла алтъл; kondiționatъл ле чере дн каптъл констрънціеї прїмаре, еаръ оптаивъл ла днчептъл ачелеїа, аша d. e. дн модъл kondiționatъ зїкѣ: еѣ ашѣ фаче мълтѣ вїне пачїеї меле дакъ, саѣ de, саѣ кънд ашѣ пѣтѣ; еаръ дн оптаивѣ зїкѣ: оф де ашѣ пѣтѣ фаче, саѣ кънд ашѣ пѣтѣ фаче мълт вїне пачїеї меле!

2. De конж. I се цїнѣ верьзрїле: а адъна, а аїента, а алерга, а алїна, а амъна, а аплїка, а апъра, а арънка, а ашеза, а ботеза, а демънда (а порончі) а депърта, а деръпъна; а деслега, а десърька, а дїента, а днкъвъна, а днкорона а днвїна, а кьцета, а кьтеза, а лега, а лепъда, а мъна, а мътъра, а пърта, а проїента, а ресфїра, а рестърна, а ретеза, а рїна, а скъла, а съпа, а съпъра, а ѣмъла, ш. а. ad. тоте кьте аѣ інф. прес. дн акчїнатѣ; парт. прес. дн ѣндѣ; парт. трек. дн атѣ.

3. Totъ de конж. I — шї нъ де а II — се цїнѣ шї верьзрїле че аѣ інф. прес. дн іа, de шї партиципал лор presentъ се термінъ дн индѣ ad. ка ачелор де конж. IV. аст-фелѣ сълт: а апроїа, а вігїа, а деокїа, а десквїа, а днвїа, а днпърекїа, а днгреоїа, а днтързїа, а днценънкїа, а коръвїа, а копїа, а прївїгїа, а поронънчїа, а мънїа, а съшїа, а съвцїа, а тьмъїа, ш. а. внїї вреаѣ съ термінезе інфїнїтївеле верьзрїлор ачестора дн іеа, алцїї дн іе, еаръ Сф. Скрїптъръ шї партеа чеа маї мере де Ромънї сълт центръ фїналъл іа.

4. De конж. II. се цїнѣ верьзрїле; а авѣ, а vedѣ, а кьдѣ, а цїнѣ, а тьчѣ, а ѣмїлѣ ш. а. ad. тоте кьте аѣ днф. прес. дн е акчїнат, парт. прес. дн ѣндѣ парт. трек. дн ѣтѣ.

5. De конж. III. се цинѣ верѣзрїле: а дѣче, а пѣне, а арде, а вате, а дедѣче, а дѣче, а депѣне, а дескрие, а фѣрѣе, а фриѣе, а дѣкїде, а прїнде, а дѣтрепрїнде, а дѣтрерѣшпне, а дѣтродѣче, а компѣне, а кондѣче, а корѣшпне = а корѣпе, а шерѣе, а пѣне, а препѣне, а пропѣне, а плѣпѣе а репѣне, а прескрие, а проскрие, а рескрие. а традѣче, а траѣе, а трїшїте, а скрие, а сѣвскрие, а сѣвтраѣе, а сѣпѣне, а сѣе, а спарѣе, а фаче, а фѣрѣе, а фриѣе, а штерѣе, ad. тóте кѣте аѣ inf. прес. дн е скѣрт, парт. прес. дн ѣндѣ, не чел трекѣтѣ дѣпѣ регѣла комѣпѣ дн ѣтѣ, сарѣ прїп есчепцїе дн сѣ, штѣ, d. e. фѣкѣтѣ, зїсѣ, фрїпѣтѣ, ш. а.

6. De конж. IV. се цинѣ верѣзрїле: а авѣрї, а адеверї, а dormї, а аѣерї, а акоперї а десѣзрїдї, а десѣвїлі, а венї, а дѣпѣрїдї, а гѣсї, а ешї, а фї, а фѣцї, а контенї, а кѣрѣцї, а перї, а рѣсѣрї, а сѣрї, а штї, а опрї, а скѣтї, а стрѣлѣчї, а хотѣрѣ, а коборѣ, а тѣрѣ, ш. а. ad. тóте кѣте аѣ inf. прес. дн і саѣ ѣ акцентатѣ; парт. прес. дн indѣ саѣ ѣндѣ, парт. трекѣтѣ дн itѣ саѣ ѣтѣ d. e. а рѣсѣрї, рѣсѣрїндѣ, рѣсѣрїтѣ, а коборѣ, коборѣндѣ, коборѣтѣ, ш. а.

7. Тóте верѣзрїле че се термінѣ дн ескѣ ла персóна I. а indїк. прес. сѣнт de конж. IV. d. e. мѣпческѣ, стрѣлѣческѣ, контїнескѣ, ш. а. пентрѣ кѣ аѣ inf. прес. in і акцентатѣ d. e. а мѣпчї, а контенї, а пѣзвї, а дѣгрїжї, ш. а.

8. Верѣзрїле че се термінѣ дн езѣ ла перс. I. а indїк. прес. сѣнт партеа чеа маї mare de конж. I. d. e. дѣкредїндезѣ, дѣкрезѣ, пентрѣ кѣ аѣ inf. прес. дн а акцентат, парт. прес. дн ѣндѣ, парт. трекѣтѣ дн атѣ d. e. а дѣкредїнѣа, дѣкредїнѣндѣ дѣкредїнѣатѣ, тотѣшї адеверезѣ e de а IV. конж. пентрѣ кѣ се зїче, а адеверї, адеверїндѣ, адеверїтѣ.

9. Літерїле d, t, k, g, шї ла верѣзрї, дѣтокмаї ка ла сѣвстатївї шї адїектївї се скїмѣз дѣпайнте de і, ad. d дн z, t дн ц, k дн ч, g дн ц, d. e. аѣдѣ авзї; трїмїтѣ, трїмїцї; факѣ, фачї; дѣпѣзвѣгѣ, дѣпѣзвѣцї ш. а. — п. 99 1. Л. am. шї п. 141. 4. Л. am. —

10. Фїналѣла нѣ дѣла перс. I. а indїк. прес. се скїмѣз de комѣпѣ дн і ла а доза перс. d. e. пѣнѣ пѣї; комѣпѣнѣ комѣпѣї, тотѣшї, адѣнѣ аре адѣнї ш. а.

11. Императивіи вервзрілор: а фаче, а дъче, а зиче, салт;
фъ, дъ zi ad. дѣтокмаі ка ла латині, къ деосевіре пѣмаі къ ла
дѣршіі аѣ дѣ кашът літ. с. d. e. fac, duc, dic.

184. Вервзріле passive ші рефлессиве се коп-
жгъ дѣ зртъторіа modž:

Копж. I.	Копж. II.	Копж. III.	Копж. IV.
в. рефл.	в. рефл. ші пас.	в. рефл. ші пас.	в. рефл. ші пас.

Індикативъа презентѣ.

мъ мір-ѣ	мъ ціп-ѣ	мъ прічеп-ѣ	мъ зн-ескѣ
те мір-і	те ціп-і=ці-і	те прічеп-і	те зн-ешті
се мір-ъ	се ціп-е	се прічеп-е	се зн-еште.
не мір-ъмѣ	не ціп-емѣ	не прічеп-емѣ	не зн-імѣ
въ мір-аці	въ ціп-еці	въ прічеп-еці	въ зн-іці
се мір-ъ (ѣ?)	се ціп-ѣ	се прічеп-ѣ	се зн-ескѣ.

Нетректъа.

мъ мір-амѣ	мъ ціп-ѣамѣ	мъ прічеп-ѣамѣ	мъ зн-іамѣ
те мір-аі	те ціп-ѣаі	те прічеп-ѣаі	те зн-іаі
се мір-а	се ціп-ѣа	се прічеп-ѣа	се зн-іа.
не мір-амѣ	не ціп-ѣамѣ	не прічеп-ѣамѣ	не зн-іамѣ
въ мір-аці	въ ціп-ѣаці	въ прічеп-ѣаці	въ зн-іаці
се мір-аѣ	се ціп-ѣаѣ	се прічеп-ѣаѣ	се зн-іаѣ.

Тректъа.

мъ мір-аіѣ	мъ ціп-ѣіѣ	мъ прічеп-ѣіѣ	мъ зн-ііѣ
те мір-аші	те ціп-ѣші	те прічеп-ѣші	те зн-іші
се мір-ъ	се ціп-ѣ	се прічеп-ѣ	се зн-і.
не мір-аръмѣ	не ціп-ѣръмѣ	не прічеп-ѣръмѣ	не зн-іръмѣ
въ мір-аръці	въ ціп-ѣръці	въ прічеп-ѣръці	въ зн-іръці
се мір-аръ	се ціп-ѣръ	се прічеп-ѣръ	се зн-іръ.

Преа-тректъа I.

м'амѣ	тір-атѣ,	ціп-ѣтѣ,	прічеп-ѣтѣ,	зн-ітѣ.
с'аѣ, с'-а				
нѣ-амѣ	тір-атѣ	ціп-ѣтѣ	прічеп-ѣтѣ	зн-ітѣ.
в'аці	тір-атѣ	ціп-ѣтѣ	прічеп-ѣтѣ	зн-ітѣ.
с'аѣ				

caš

$\left. \begin{array}{l} \text{m'amš} \\ \text{tě-aī} \\ \text{c'aš, c'a} \end{array} \right\} \text{mīp-ātš}$	$\left. \begin{array}{l} \text{m'amš} \\ \text{tě-aī} \\ \text{c'aš, c'a} \end{array} \right\} \text{cīn-ātš}$	$\left. \begin{array}{l} \text{m'amš} \\ \text{tě-aī} \\ \text{c'aš, c'a} \end{array} \right\} \text{pīčep-ātš}$	$\left. \begin{array}{l} \text{m'amš} \\ \text{tě-aī} \\ \text{c'aš, c'a} \end{array} \right\} \text{zn-ītš}$
--	--	--	---

$\left. \begin{array}{l} \text{ně-amš} \\ \text{v'ačī} \\ \text{c'aš} \end{array} \right\} \text{mīp-ātš}$	$\left. \begin{array}{l} \text{ně-amš} \\ \text{v'ačī} \\ \text{c'aš} \end{array} \right\} \text{cīn-ātš}$	$\left. \begin{array}{l} \text{ně-amš} \\ \text{v'ačī} \\ \text{c'aš} \end{array} \right\} \text{pīčep-ātš}$	$\left. \begin{array}{l} \text{ně-amš} \\ \text{v'ačī} \\ \text{c'aš} \end{array} \right\} \text{zn-ītš}$
--	--	--	---

caš

Къ верьѣл аззіліар: а фі, аплікатѣ дп дцелесѣл пасівѣ
 — п. 161. ла ал 3' Л. ам. —

сѣмѣ	ешті	цпн-этѣ-ѣ	прічен-этѣ-ѣ	зн-итѣ-ѣ.	
есте	сѣпт-ешѣ	сѣпт-ещі	цпн-ещі-те	прічен-ещі-те	зн-ичі-те.
сѣпт-ѣ					

Преа-грекѣтѣл II.

m'amš	фостѣ	mīp-ātš,	cīn-ātš,	pīčep-ātš,	zn-ītš.
tě-aī					
c'aš, c'a					
ně-amš	фостѣ	mīp-ātš,	cīn-ātš,	pīčep-ātš,	zn-ītš.
v'ačī					
c'aš					

caš

m'amš	фостѣ	tě-aī	mīp-ātš,	cīn-ātš,	pīčep-ātš,	zn-ītš.
		c'aš, c'a				
		ně-amš				
фостѣ	v'ačī	mīp-ātš,	cīn-ātš,	pīčep-ātš,	zn-ītš.	
	c'aš					

caš

Къ верьѣл аззіліар: а фі.

амѣ	аі	аѣ, а	фостѣ	цпн-этѣ-ѣ	прічен-этѣ-ѣ	зн-итѣ-ѣ.
-----	----	-------	-------	-----------	--------------	-----------

амѣ
адї фостъ цїп-здї-те прїчен-здї-те зн-їцї-те.
аѣ

Преа-трекзтѣл III.

мъ мїр-асемѣ	цїп-зсемѣ	прїчен-зсемѣ	зн-їсемѣ
те мїр-асемї	цїп-зсї	прїчен-зсї	зн-їсї
се мїр-асе	цїп-зсе	прїчен-зсе	зн-їсе.
не мїра-серъмѣ	цїп-зсеръмѣ	прїчен-зсеръмѣ	зн-їсеръмѣ
въ мїр-асеръцї	цїп-зсеръцї	прїчен-зсеръцї	зн-їсеръцї
се мїр-асеръ	цїп-зсеръ	прїчен-зсеръ	зн-їсеръ

Фїїторїа.

мъ воїѣ				
те веї	мїр-а,	цїп-е,	прїчен-е,	зн-ї.
се ва				
не вомѣ				
въ вецї	мїр-а,	цїп-е,	прїчен-е,	зн-ї.
се ворѣ				

		саѣ	
мїр-а-мъ-воїѣ	цїп-е-мъ-воїѣ	прїчен-е-мъ-воїѣ	еѣ
мїр-а-те-веї	цїп-е-те-веї	прїчен-е-те-веї	тѣ
мїр-а-се-ва	цїп-е-се-ва	прїчен-е-се-ва	ел, еа.
мїр-а-не-вомѣ	цїп-е-не-вомѣ	прїчен-е-не-вомѣ	ної
мїр-а-въ-вецї	цїп-е-въ-вецї	прїчен-е-въ-вецї	вої
мїр-а-се-ворѣ	цїп-е-се-ворѣ	прїчен-е-се-ворѣ	еї, еа.

Фїїторїа трекзтѣл I.

мъ воїѣ			
те веї	фї мїр-атѣ,	цїп-зтѣ,	прїчен-зтѣ, аз-їтѣ
се ва			
не вомѣ			
въ вецї	фї мїр-атѣ,	цїп-зтѣ,	прїчен-зтѣ, зн-їтѣ.
се ворѣ			

Конжзктивѣл презентѣ.

ка съ мъ мїр-ѣ	съ мъ цїп-ѣ	съ мъ прїчен-ѣ	съ мъ зн-ескѣ
ка съ те мїр-ї	съ те цї-ї	съ те прїчен-ї	съ те зн-ештї
ва съ се мїр-е	съ се цїе	съ се прїчен-ѣ	съ не зч-еаскѣ

ка съ не мѣр-ѣмѣ съ не цѣп-емѣ съ не прѣчен-емѣ съ не зн-имѣ
 ка съ въ мѣр-ацѣ съ въ цѣп-ецѣ съ въ прѣчен-ецѣ съ въ зн-ицѣ
 ка съ се мѣр-е съ се цѣ-е съ се прѣчен-ъ съ се зн-иаскъ

Kondicionatъя presentъя.

м'ашѣ
 те'аі мѣр-а, цѣп-ѣ, прѣчен-е, зн-и,
 с'ар
 не'ашѣ
 в'ацѣ мѣр-а, цѣп-ѣ, прѣчен-е, зн-и,
 с'ар

Нетрекътол.

мъ мѣр-амѣ цѣп-еамѣ прѣчен-еамъ зн-иамѣ
 те мѣр-аі цѣп-еаі прѣчен-еаі зн-иаі
 се мѣр-а цѣп-еа прѣчен-еа зн-иа.
 не мѣр-амѣ цѣп-еамѣ прѣчен-еамъ зн-иамѣ
 въ мѣр-ацѣ цѣп-еацѣ прѣчен-еацѣ зн-иацѣ
 се мѣр-аѣ цѣп-еаѣ прѣчен-еаѣ зн-иаѣ.

Преа-трекътъя недефинитъ I.

м'амѣ
 те'аі фѣ мѣр-атѣ цѣп-этѣ прѣчен-этѣ зн-итѣ
 с'ар
 не'амѣ
 в'ацѣ фѣ мѣр-атѣ цѣп-этѣ прѣчен-этѣ зн-итѣ.
 с'ар

саѣ

Ан дѣлесъя пасивъ къ веръ. азъ : а фѣ.

ашѣ
 аі фѣ цѣп-этѣ-ъ прѣчен-этѣ-ъ зн-итѣ-ъ
 ар
 амѣ
 ацѣ фѣ фостѣ цѣп-ецѣ-те, прѣчен-ецѣ-те, зн-ицѣ-те.
 ар

Преа-трекътъя недефинитъ II.

м'ашѣ
 те'аі фѣ фостѣ мѣр-атѣ, цѣп-этѣ, прѣчен-этѣ, зн-итѣ
 с'ар

пѣ-амѣ
в'ацї фї фостѣ мїр-атѣ, цїп-этѣ, прїчен-этѣ, зн-їтѣ.
с'ар

саѣ

Дп дпцълтсѣл пасївѣ кѣ верь. аззіліар: а фї.

ашѣ
аї фї фостѣ цїп-этѣ-ъ прїчен-этѣ-ъ зн-їтѣ-ъ.

ар

амѣ

ацї фї фостѣ цїп-хцї-те прїчен-хцї-те зн-їцї-те.

ар

Фїіторїзл.

мъ воїѣ

те веї мїр-á, цїп-è, прїчен-е, зн-ї.

се ва

не вомѣ

вѣ вецї мїр-á, цїп-è, прїчен-е, зн-ї.

се ворѣ

саѣ

мъ воїѣ

мїр-á, цїп-è, прїчен-е, зн-ї, те веї

се ва

не вомѣ

мїр-á, цїп-è, прїчен-е, зн-ї, вѣ вецї

се ворѣ

саѣ

Дп дпцелесѣл пасївѣ кѣ верь. аззіліар: а фї.

воїѣ

веї фї цїп-этѣ-ъ прїчен-этѣ-ъ зн-їтѣ-ъ.

ва

вомѣ

вецї фї цїп-хцї-те прїчен-хцї-те зн-їцї-те.

ворѣ

саѣ

Кѣ верь. азз. амѣ шї кѣ конжънктивъл пресептѣ.

амѣ съ мъ мїр-ѣ цїп-з=цї-їѣ прїчен-ѣ зн-ескѣ

аї съ те мїр-ї цїп-ї=цї-ї прїчен-ї зн-ештї

аре съ се мїр-е цїп-ъ=цї-е прїчен-ъ зн-еаскъ

аветѣ съ не мѣр-ѣмѣ	цѣп-емѣ	прѣчен-емѣ	зн-имѣ
аведї съ въ мѣр-ацї	цѣп-емї	прѣчен-емї	зн-имї
аѣ съ се мѣр-е	цѣп-ѣ=цї-е	прѣчен-ѣ	зн-еаскъ

саѣ

Дѣлѣ дѣлѣлася пасѣвѣ къ верѣ азъ. амѣ мї къ конѣнк. прес.

амѣ	съ фїѣ цѣп-ѣтѣ-ѣ	прѣчен-ѣтѣ-ѣ	зн-итѣ-ѣ.
-----	------------------	--------------	-----------

аведї	съ фїмѣ цѣп-ѣдї-те	прѣчен-ѣдї-те	зн-имї-те.
-------	--------------------	---------------	------------

Оптативѣа пресентѣ.

де м'амѣ				
де тѣ'аї	мѣр-а	цѣп-ѣ	прѣчен-е	зн-и!
де с'ар				
де нѣ'амѣ				
де в'адї	мѣр-а	цѣп-ѣ	прѣчен-е	зн-и!
де с'ар				

саѣ

мѣр-а	цѣп-ѣ	прѣчен-е	зн-и	м'амѣ
				тѣ'аї
				с'ар!
				нѣ'амѣ
мѣр-а	цѣп-ѣ	прѣчен-е	зн-и	в'адї
				с'ар!

Преа-трекѣтѣа I.

де ма'амѣ				
де тѣ'аї	фї мѣр-атѣ	цѣп-ѣтѣ	прѣчен-ѣтѣ	зн-итѣ!
де с'ар				
де нѣ'амѣ				
де в'адї	фї мѣр-атѣ	цѣп-ѣтѣ	прѣчен-ѣтѣ	зн-итѣ!
де с'ар				

саѣ

Дѣлѣ дѣлѣлася пасѣвѣ къ верѣ. азъзіар а фї.

де амѣ			
де аї	фї цѣп-ѣтѣ-ѣ	прѣчен-ѣтѣ-ѣ	зн-итѣ-ѣ!
де ар			

de amš
 de aŭi ꝑi ċin-ŷċi-te ꝑričen-ŷċi-te ŷn-iċi-te!
 de ap

Преа-трекѣтъа II.

de m'-amš
 de tē-aī ꝑi ꝑostē mīr-atē ċin-ŷtē ꝑričen-ŷtē ŷn-itē
 de c'ap
 de ne-ama
 de v'-aŭi ꝑi ꝑostē mīr-atē ċin-ŷtē ꝑričen-ŷtē ŷn-itē
 de c'ap

caš

Дн днѣлесѣа пасівѣ кѣ верь. аззіліар а ꝑі.

de amš
 de aī ꝑi ꝑostē ċin-ŷtē-ŷ ꝑričen-ŷtē-ŷ ŷn-itē-ŷ!
 de ap
 de amš
 de aŭi ꝑi ꝑostē ċin-ŷċi-te ꝑričen-ŷċi-te ŷn-iċi-te!
 de ap

Инѣинітѣа presentē.

a mš
 a te mīr-á ċin-é ꝑričen-e ŷn-i
 a ce
 a ne
 a vš mīr-á ċin-é ꝑričen-e ŷn-i.
 a ce

Преа-трекѣтъа I.

a mš
 a te ꝑi mīr-atē ċin-ŷtē ꝑričen-ŷtē ŷn-itē.
 a ce
 a ne
 a vš ꝑi mīr-atē ċin-ŷtē ꝑričen-ŷtē ŷn-itē.
 a ce

caš

Дн днѣлесѣа пасівѣ кѣ верь. аз. а ꝑі.

a ꝑi ċin-ŷtē-ŷ ꝑričen-ŷtē-ŷ ŷn-itē-ŷ

a фi цiн-зцi-те прiчен-зцi-те зп-iцi-те.

Преа-трекзтѣ. II.

a мѣ
a те фi фостѣ мiр-атѣ цiн-зтѣ прiчен-зтѣ зп-iтѣ

a се
a пе
a вѣ фi фостѣ мiр-атѣ цiн-зтѣ прiчен-зтѣ зп-iтѣ.

a се

саѣ

Ди дцелесѣл пасiвѣ кѣ верѣ. азъ: a фi,

a фi фостѣ цiн-зтѣ-ъ прiчен-зтѣ-ъ зп-iтѣ-ъ
цiн-зцi-те прiчен-зцi те зп-iцi-те.

Партiципѣл презентѣ.

mip-ъnds цi-inds прiчен-ъnds зп-inds те
ce

mip-ъnds цi-inds прiчен-ъnds зп-inds вѣ
ce

Партiципѣл трекзтѣ.

mip-атѣ цiн-зтѣ прiчен-зтѣ зп-iтѣ.

Фiиторiѣл (пасiвѣ.)

de mip-атѣ de цiн-зтѣ de прiчен-зтѣ de зп-iтѣ.

185. Вербзрiле перегзларе се конжзгъ дц зр-мѣторiѣл modѣ:

Конж. I.	Конж. II.	Конж. III.	Конж. IV.
в. активѣ	в. активѣ	в. активѣ	в. активѣ

Индикатiвѣл презентѣ.

iѣa-ѣ	am-ѣ	скрi-ѣ	штi-ѣ
iѣa-ї	a-ї	скрi-ї	штi-ї
iѣa	ape	скрi-e	штi-e
лѣ-ъmѣ	ав-емѣ	скрi-емѣ	штi-мѣ
лѣ-ацi	ав-ецi	скрi-ецi	штi-цi
iѣa-ѣ	a-ѣ	скрi-ѣ	штi-ѣ

Нетрекѣтъл.

лѣ-амѣ	ав-ѣамѣ	скрі-ѣамѣ	шти-ѣамѣ
лѣ-аї	ав-ѣаї	скрі-ѣаї	шти-ѣаї
лѣ-а	ав-ѣа	скрі-ѣа	шти-ѣа
лѣ-амѣ	ав-ѣамѣ	скрі-ѣамѣ	шти-ѣамѣ
лѣ-аці	ав-ѣаці	скрі-ѣаці	шти-ѣаці
лѣ-аѣ	ав-ѣаѣ	скрі-ѣаѣ	шти-ѣаѣ

Трекѣтъл.

лѣ-аїѣ	ав-ѣїѣ	скрі-сеїѣ	шти-ѣїѣ
лѣ-ашї	ав-ѣшї	скрі-сешї	шти-ѣшї
лѣ-ѣ	ав-ѣ	скрі-се	шти-ѣ
лѣа-рѣмѣ	ав-ѣрѣмѣ	скрі-серѣмѣ	шти-ѣрѣмѣ
лѣ-арѣці	ав-ѣрѣці	скрі-серѣці	шти-ѣрѣці
лѣ-арѣ	ав-ѣрѣ	скрі-серѣ	шти-ѣрѣ

Преа-трекѣтъл I.

амѣ	лѣ-аѣѣ	ав-ѣѣѣ	скрі-сеѣ	шти-ѣѣѣ.
аї				
аѣ, а				
амѣ				
аці	лѣ-аѣѣ	ав-ѣѣѣ	скрі-сеѣ	шти-ѣѣѣ.
аѣ				
		саѣ		
лѣ-ат'амѣ	ав-ѣт'амѣ	скрі-с'амѣ	шти-ѣт'амѣ	
лѣ-ат'аї	ав-ѣт'аї	скрі-с'аї	шти-ѣт'аї	
лѣ-ат'аѣ, а,	ав-ѣт'аѣ, а,	скрі-с'аѣ, а,	шти-ѣт'аѣ, а,	
лѣ-ат'амѣ	ав-ѣт'амѣ	скрі-с'амѣ	шти-ѣт'амѣ	
лѣ-ат'аці	ав-ѣт'аці	скрі-с'аці	шти-ѣт'аці	
лѣ-ат'аѣ	ав-ѣт'аѣ	скрі-с'аѣ	шти-ѣт'аѣ.	

Преа-трекѣтъл II.

амѣ					
аї	фостѣ	лѣ-атѣ	ав-ѣтѣ	скрі-сеѣ	шти-ѣтѣ.
аѣ, а					
амѣ					
аці	фостѣ	лѣ-атѣ	ав-ѣтѣ	скрі-сеѣ	шти-ѣтѣ.
аѣ					

Преа-грекѣта III

лѣ-асетѣ	ав-ѣсетѣ	скрі-сесетѣ	шти-ѣсетѣ
лѣ-асеші	ав-ѣсеші	скрі-сесеші	шти-ѣсеші
лѣ-áce	ав-ѣсе	скрі-сése	шти-ѣсе
лѣ-асерѣтѣ	ав-ѣсерѣтѣ	скрі-сесерѣтѣ	шти-ѣсерѣтѣ
лѣ-асерѣці	ав-ѣсерѣці	скрі-сесерѣці	шти-ѣсерѣці
лѣ-асерѣ	ав-ѣсерѣ	скрі-сесерѣ	шти-ѣсерѣ.

Фііторіа.

воіѣ					
веі	лѣ-а	ав-е	скрі-е	шти.	
ва					
вомѣ					
веці	лѣ-а	ав-е	скрі-е	шти.	
ворѣ					
			саѣ		
					воіѣ
		лѣ-а	ав-е	скріе	шти
					веі
					ва
					вомѣ
	лѣ-а	ав-е	скріе	шти	веці
					ворѣ.
			саѣ		

Кѣ верѣ. аззіліар: амѣ ші кѣ конжѣктівѣл презентѣ.

амѣ сѣ іѣ-а-ѣ	— —	скрі-ѣ	шти-ѣ
аі сѣ іѣ-а-і	— —	скрі-і	шти-і
аре сѣ іе-е	— —	скрі-е	шти-е
аветѣ сѣ лѣ-ѣтѣ	— —	скрі-етѣ	шти-тѣ
авеці сѣ лѣ-аці	— —	скрі-еці	шти-ці
аѣ сѣ іе-е	— —	скрі-е	шти-е.

Фііторіа презентѣ.

воіѣ				
веі	ѣі лѣ-ѣндѣ	ав-ѣндѣ	скрі-індѣ	шти-індѣ.
ва				
вомѣ				
веці	ѣі лѣ-ѣндѣ	ав-ѣндѣ	скрі-індѣ	шти-індѣ.
ворѣ				

Фііторіа труктѣ I.

voiš				
veī	фі лѣ-атѣ	ав-ѣтѣ	скрі-сѣ	штї-ѣтѣ.
ва				
vomѣ				
veці	фі лѣ-атѣ	ав-ѣтѣ	скрі-сѣ	штї-ѣтѣ.
vorѣ				

Фііторіа труктѣ II.

voiš				
veī	фі фостѣ лѣ-атѣ	ав-ѣтѣ	скрі-сѣ	штї-ѣтѣ.
ва				
vomѣ				
veці	фі фостѣ лѣ-атѣ	ав-ѣтѣ	скрі-сѣ	штї-ѣтѣ.
vorѣ				

Імператівѣ.

ie	аїві	скрі-е	штї-ї
ie-е	аїве	скрі-е	штї-е
лѣ-аці	авеці	скрі-еці	штї-ці
ie-е	аїве	скрі-е	штї-е

1. Л. ам. Челелалте тімпърї се потѣ форма къ дплеснїре, де ачееа еле аїчі днадїнсѣ се шї ласѣ афарѣ.

2. De конж. I. а верѣ. пер. се дїнѣ: а да, а стѣ; петректѣл лор (ла а треїа перс. а сїнѣ) есте: да саѣ dedѣа, стѣ саѣ стѣтѣа ш. а. труктѣл: дѣдѣ, дѣде; стѣтѣ, стѣте, ш. а. партїч. труктѣтѣ: датѣ, статѣ саѣ стѣтѣтѣ.

3. De конж. II. а верѣ. пер. се дїне: а пѣтѣ; петректѣл лї есте: пѣтѣа ш. а. труктѣл: пѣтѣ ш. а. партїч. труктѣтѣ: пѣтѣтѣ.

4. De конж. III. а верѣ. пер. се дїнѣ: а ферѣе, а фїце, а спарѣе, петректѣл лор есте: ферѣѣа, фїцеѣа, спѣрѣѣа, ш. а. труктѣл: ферсѣ саѣ фѣарсѣ; фїнсе, спѣрсѣ саѣ спарсе ш. а. партїч. треа: фертѣ, фїптѣ, спартѣ.

186. Верѣзріле зпїперсонале се конжзгѣ дп зрѣторіа modѣ:

I. Верѣл сѣвстантївѣ аскзнсѣ.

а) Кѣ датївѣл пропѣтелор конжзпктїве зрматѣ

de зп съвстатив d. e. мi рѣшине, саѣ мiе-мi рѣшине = мiе-'мi есте рѣшине; ци рѣшине, саѣ цие-ци рѣшине = цие-'ци есте рѣшине; i рѣшине саѣ лѣi-i, еi-i рѣшине = лѣi-жi, еi-жi есте рѣшине; ni рѣшине саѣ нoъ-ni рѣшине = нoъ не есте рѣшине; вi рѣшине саѣ вoъ-вi рѣшине = вoъ вѣ есте рѣшине; ли рѣшине саѣ лор-ли рѣшине = лор-ле есте рѣшине: астфелѣ се копжзгъ: мi сомнѣ, мi грезацъ, мi скървъ, мi дор, мi Фрикъ, мi лене, мi фoте, ш. а.

b) Къ дативъл проп. копж. зрматѣ de зпъ адиктивъ d. e. мi греѣ, саѣ мiе-мi греѣ = мiе-'мi есте греѣ ш. а. ка маi съсѣ ла а) тот аша се копжзгъ: мi вiне, мi рѣѣ, ш. а.

c) Къ дативъл проп. копж. зрматѣ de зп вервь, d. e. мi а тѣлка, саѣ мiе-мi а тѣлка = мiе-'мi есте а тѣлка ш. а. ка маi съсѣ ла а) тот аша се копжзгъ: мi а скъпа, ш. а.

II. Вервьл активъ зпi-персонал:

Мѣ дoре, те дoре, жл саѣ o дoре: не дoре, вѣ дoре, жi саѣ ле дoре.

III. Вервьрiле рефлессиве зпi-персонале.

a) Къ акъсативъл пропъзмелор рефлессивi d. e. се каде, се кѣвине, се шедe, се iвеште, се аратъ, се дитжмилъ, се терце, се вiне, се дoрте ш. а. — п. 161. Л. ам. —

b) Къ дативъл проп. копжзпктивi мi къ акъсативъл челор рефлессивi, d. e. мi се каде, ци се каде, i се каде, ni се каде, вi се каде, ли се каде, ш. а.

190. b) Адверъзрїле тїмъзлї сѣнт де треї фелзрї: зпеле респндѣ ла жнтревареа къндѣ, алтеле ла: кът де днделзнгѣ, еаръ алтеле ла: кътѣ де десѣ, (саѣ де къте орї) прекъм се пóте веде дїа шетеле зршътóре.

1. Ла днтревареа къндѣ?

odatъ	azi = астъзі	шъне-зі	алтъ-датъ
o dineorъ	azi demineaцъ	поїшъне	къндѣва
пїчї-odatъ	ierї	дънъ ачееа	дпайнте
дп зрмъ	ierї demineaцъ	зіѣо-а	мълтѣ маї'наїнте
маї дп зрмъ	ierї саръ=асеаръ	нóантеа	dedemълтѣ
дндатъ-че	= ас'аръ	demineaца	дндатъ
пъръреа	а-д-алтъierї	demineaцїле	пе локѣ
totdeasna	адъзпъзі	сеара=с'ара	къръндѣ
атънчї-къндѣ	дпайнте de ачееа	серїле	акъмѣ
ачееа-odatъ	маї'наїнте	дпайнте-de	акъшї
пїчї odatъ	шъне	дпайнте-къ	ашѣ ш. а.

2. Ла днтревареа кътѣ де днделзнгѣ (кътѣ тїмшѣ=кътѣ де мълт.)

кътва тїмшѣ пъцїп мълтѣ ппъпъ-къндѣ ш. а.

3. Ла днтревареа кътѣ де десѣ (де къте-орї.)

днтр'ана	дп тóте зі.еле	еаръ шї еаръ
некоntenitѣ	дп тодї anї	adese
din поѣ	рарѣ	adese-орї
къте odatъ	еаръ	de къте-орї вре.
totdeasna	саръшї	ш. а.

191. c) Адверъзрїле модъзлї сѣнт де треї фелзрї, ad. de компараціе, де днтърїре шї де негаре (тъгъдзїре.)

192. Адверъзрїле де компараціе сѣнт:

днтр'атъта де тогѣ
фóрте дестъа

алтнїнтреле	ду дестъа-де
алткъмѣ	de-ажънсѣ
нѣ алнїнтреле де кѣтѣ	ду-де ажънсѣ
маї алесѣ	нѣмаї
маї вартосѣ	нѣ нѣмаї
ка, кашї	чел-пѣдїнѣ
длтокмаї-дѣнѣ	чел-мѣлтѣ
длтокмаї-ка	кам-аша
аша	аст-фелѣ
ашашї	кам-астфелѣ
маї мѣлтѣ-де кѣтѣ	прекъмѣ
маї пѣдїн-де кѣтѣ	ду че модѣ ш. а.

1. Л. ам. Ъвеле дїн адверъріле модѣлї се компареазъ длтокмаї ка адїектївїи калїтатївї, къмѣ: вїне маї вїне нї маї вїне, дрептѣ маї дрептѣ шї маї дрептѣ, кърѣндѣ маї кърѣндѣ шї маї кърѣндѣ, їсте маї їсте шї маї їсте ш. а. — п. 140. —

2. Ду ворва комѣнѣ се аплїкъ шї кѣте дозе адверърї де-одатъ д. е. фѣрте вїне, преа вїне ш. а.

193. d) Адверъріле де днтреваре сѣнт:

че?	длкътро?	пѣлѣ ѣнде?	не-ѣнде?
към?	кѣт?	пѣлѣ кънд?	пентрѣ-че нѣ
де-че?	къ кѣт?	де-кѣте-орї?	към съ нѣ?
пентрѣ-че?	де-ѣнде?	аша?	ѡре?
ѣнде?	де-кънд?	къчї?	дакъ ш. а.?

194. Адверъріле де днтѣрїре сѣнт:

аша	къ-адевѣрат	преа-рѣѣ	зеѣ-аша
длтокмаї	вїне	фѣрѣ-дндоеалѣ	преа-адевѣратѣ
асеменеа	рѣѣ	дн-адевѣр	нѡте-фї
ашїждереа	преа-вїне	зеѣ	не-снїпїтїѣ.

195. Адверъріле де негаре (тѣгѣзїре) сѣнт:

нѣ	нѣ-аша	ма	къ греѣ
нїчї-към	немік	нїчї кѣт	къ аневое
нїчї-декъмѣ	ва	нїчї-одатъ	ду вechї нѣ

Л. ам. Ка ниште адвербзрї 1. де арѣтаре се потѣ сокотї: еака = іатѣ, еака везї, еакѣ-мѣ = іатѣмѣ, еакѣ-те = іатѣ-те, еакѣ-л = іатѣ-л, еакѣ-о = іатѣ-о ш. а. 2. де лѣшѣрїре аст-фелѣ сѣлт: д. е. кѣт; прекѣт; адекѣ:

§. 6. ПРЕПОСИЦЕА.

196. Че есте препоііііеа? 197. Де кѣте фелзрї сѣлт препоіііііле? 198. Каре препоіііі се зїкѣ недеспѣрїте? 199. Каре преп. се зїкѣ десѣрїте? 200. Каре дїн преп. десѣрїте се детермінсазъ вѣрѣтеште шї каре фетеште?

196. Препоііііеа есте зп нѣше џенерїкѣ, кѣ наре се ѣнсемнеазѣ тѣте пѣртїчелеле де кѣвїте, че не аратѣ ѣн ворѣре реладїїле нѣтелор, саѣ а ле џвїектелор репрезентате прїн трѣнселеле. — п. 55. Л. ам. —

1. Л. ам. Оріііііеа препоііііїлор е локалѣ ад. е ѣнсѣшї локѣл ѣн каре се аѣлѣ чева саѣ спре каре се ѣаче џре-каре дїрекѣїе де лѣкраре д. е. ѣн касѣ дїн касѣ а касѣ кѣтрѣ касѣ, ш. а.

2. Реладїїле че се еспрїтѣ прїн препоіііііе, прївескѣ саѣ нѣшаї асѣпра нѣтелор сѣвстанїїве, саѣ ѣнпрезїтѣ шї асѣпра вреснїї верѣѣ д. е. анії дела ѣачереа лѣнїї: аїчі дела еспрїтѣ реладїїеа ѣнтрѣ ѣачере шї лѣше; мерѣ а касѣ, есї дїн касѣ, аїчі а еспрїтѣ реладїїеа ѣнтрѣ верѣл мерѣ шї касѣ, дїн ѣнтрѣ верѣл: есї шї касѣ ш. а.

3. Препоіііі. недес: д. е. дела, дїн, прїн, ш. а. се зпескѣ кѣ реїїтенеле недрепѣтѣ, еарѣ пре, кѣ ачел дрепѣтѣ — п. 161. Л. ам. 1. 2. —

198. Недеспѣрїте се зїкѣ препоііііїле че се скрїѣ ѣнпрезїтѣ кѣ нѣтеле шї верѣзрїле, кѣрора ле стаѣ ѣнаїте; астфелѣ сѣлт: а ад де дес (dїс?) ес (дела ех) ре рес (d. ге шї ех) кѣ (d. сїт) кол ѣн ѣнтро пре про сѣ сѣт стрѣ трѣ саѣ тра д. е.

непръ	дпръ	d'in	фъръ de
лънгъ	спре	афаръ de	ш. а.

200. Пропосіііле че се потъ determina вър-
бътеште ші фетеште prin art. масклинъ ші фе-
менинъ сѣнт зршътореле

пренос. къ арт. маск.

пренос. къ арт. феш.

dedesъптѣл	асъпра
дп лъвпрѣл	деасъпра
дп пончшѣл	дппреажта
дп кърмезішѣл	дп контра
дп дрептѣл	дпаинтеа ш. а.

Л. ам. Непрѣ ка преносіііле ачесте determinate съ се
потъ апліка дп ворвіре, еле трсъе съ фіе зрмате de adie-
tīvīi posesīvī: меѣ меа, тѣѣ, та, пострѣ ш. а. саѣ de съвста-
tīvī d. e. асвпра mea, dedesъптѣл касеі ш. а.

§. 7. КОПЖЪКЦІЕА.

201. Че есте копжъкціеа? 202. Де кѣте фелзрї сѣнт копжъкцііле дѣпъ сем-
ніфікаціеа лор.

201. Копжъкціеа есте зп нѣте џеперїк, къ ка-
ре се дусетнеазъ тоте кѣвїнтеле че леагъ ла ола-
тъ дозе саѣ маї тѣлте пропосііі: ші, аѣ, ш. а. —
п. 55. Л. ам. —

202. Копжъкцііле дѣпъ семніфікаціеа лор сѣнт
de позе фелзрї: 1. леагъ торе, каре леагъ ла о-
лаатъ пропосіііле 2. деспрезпъ торе, каре іеаѣ
пърціле пропосіііей дндеосевї 3. дивої торе, каре
еспрїтъ о дивоїре нѣмаї не џїзътате 4. дпро-
тївї торе, каре еспрїтъ вре о дпротївїре 5. кон-
дїціонале, каре еспрїтъ вре о кондїціе 6. казса-

ле каре еспрѣмъ вре о казсъ саѣ прѣчинъ 7. дп-
кѣтѣ оре, каре еспрѣмъ вре о дпкѣре 8. фѣнале,
каре еспрѣмъ вре зп скопѣ 9. тѣмпѣрале, каре ес-
прѣмъ вре џ дппреѣзраре де тѣмпѣ.

Легѣтѣре — copulativae.

шѣ	пѣчѣ
ѣнкѣ	прекѣм шѣ ш. а.

Деспрепѣтѣре — disiunctivae.

аѣ — аѣ (d. aut-aut)	акѣм — акѣм
сеаѣ — сеаѣ (d. seu-sen)	парте — парти
сѣаѣ — сѣаѣ (d. sive-sive) = саѣ	пѣчѣ — пѣчѣ
атѣт — кѣт	пѣпѣмаѣ — дѣр'ѣнкѣ
атѣт — кѣт	пѣпѣмаѣ — чѣ ѣнкѣ
прекѣм — аша	пѣ — чѣ
шѣ — шѣ	парте — парти пѣ ш. а.

Дпвоѣтѣре — concessivae.

дѣшѣ	вреѣ кѣт
макар кѣ	орѣ кѣт
кѣ тѣте кѣ	сѣ пѣнем кѣ ш. а.

Дппрѣтѣвѣтѣре — adversativae.

дпсѣ	тѣтѣшѣ
дѣр'ѣ	кѣ тѣте ачѣстеа
дѣр'ѣшѣ	пѣ лѣпѣ тѣте ачѣстеа
дѣр'ѣ дп адепѣр	ш. а.

Кѣндѣионале — conditionales.

дакѣ	тѣтѣшѣ дакѣ
дакѣ кѣтѣва	дпсѣ дакѣ
де кѣтѣва	пѣмаѣ дакѣ
кѣндѣ	ш. а.

Кѣзсале — causales.

кѣ	фѣнд-кѣ
кѣчѣ	пѣнтрѣ-кѣ
дп тѣмпѣ-че = де време-че	дѣпѣ-че ш. а.

	Дикієторе — conclusivae.
аша даръ	центръ ачеса
прін зрмаре	дрепт-ачеса
de-ачеса	дрепт-каре ш. а.

Фінале — finales.

съ	центръ ка съ
ка	центръ ка нъ
ка съ	центръ ка съ нъ
ка нъ	пичі съ
ка съ нъ	пичі еаръші съ ш. а.

Тимпъраде — temporales.

днainte de	днъ-че
пънъ къндѣ	де къте-орі
кът-тѣмъ = кѣтъ време	дндатъ-че ш. а.

§. 8. ИНТЕРЕКЦІЕА.

203. Че есте интерекціеа? 203. Де кѣте фелърі сѣнт интерекціле, де-комъл азате?

203. Интерекціеа есте зп нѣме џенерікѣ, че дѣмѣ тѣтзрор пѣртічелелор де кѣвѣнте че потѣ ес-прѣма афекціеа сѣѣ стареа ініміі пѣстре прін піе-кайва стрігърі сѣѣ ескламаціі. — п. 56. Л. ам. —

204. Интерекцііле де-комъл азате сѣнт де чіпчі фелърі, ад:

1. але въкъріреі, кѣмѣ: ха! ха! ха!
2. — дѣреріі, — оѣ, ваі валіо!
3. — міръріі, — ах! еака мѣ!
4. — кіешъріі, — хей! ен-аззі мѣ!
5. — дорінціі, — ах де...!

Л. ам. Де тѣте-орі дн локѣ де интерекціе се аплікъ дн ворѣа комъл: събстантівіі, адіектівіі, адвервѣріле ші вер-вѣріле, d. e. Дѣмнезекле! — рѣ! фѣрте рѣ! фрѣмосѣ! фѣрте фрѣмосѣ! — вѣне! фѣрте вѣне! — мішкъ! дѣте! фѣці! ш. а.

А. ЕСЕРЧІЦІ ЕТИМОЛОШЧЕ.

Форме цперале де днтревъріле че се потѣ фаче ла
аналізка етімологікѣ.

I. Ла събстантівѣ.

Дакъ есте реалѣ саѣ идеалѣ? процріѣ саѣ комънѣ? ценерікѣ,
колектівѣ саѣ матеріалѣ? сімплѣ саѣ комънѣсѣ? оріцінал саѣ
деріватѣ? въръѣтескѣ? фемеескѣ саѣ аместекатѣ? недетермі-
натѣ саѣ детермінатѣ? неденліиѣ—саѣ денліиѣ—детермінатѣ?
ла сіиѣспітѣ, саѣ ла днтвалцітѣ? дн че касѣ? — п. 80—100. —

II. Ла проиѣме.

Дакъ е персонал? релатівѣ? демонстратівѣ? дакъ чел
персонал е індівідуалѣ? комънѣ? днтревърторіѣ? посесівѣ?
копънктивѣ? рефлессівѣ? дакъ чел посесівѣ аре зна, саѣ маі
мълге персоне стълънїторе, шї зна саѣ маі мълге обїкте
де стълънїтѣ? дакъ е перс. I? II? III? дн каре нѣтърѣ? дн
каре касѣ? — п. 108—132. —

III. Ла адїектівѣ.

Дакъ е калїтатівѣ? кантилатівѣ? посесівѣ? рефлессівѣ?
демонстратівѣ? дакъ чел калїтатівѣ е реалѣ саѣ идеалѣ? орі-
ціналѣ саѣ деріватѣ? събстантівалѣ? адїектівалѣ? вервалѣ?
въръѣтескѣ саѣ фемеескѣ? недетермінатѣ саѣ детермінатѣ?
де каре градѣ ал компараціеі? дн каре нѣтърѣ? дн каре
касѣ? дакъ чел кантилатівѣ е детермінатѣ саѣ недетермінатѣ?
дакъ чел детерм. е нѣмерѣ кардіналѣ? ордіналѣ? дістрїв-
тівѣ? пропорціналѣ? — п. 134—153. —

IV. Ла вервѣ.

Дакъ е събстантівѣ? азїліарѣ? трансітівѣ саѣ нетрансі-
тівѣ? актївѣ? пассївѣ? нестрѣ? рефлессівѣ саѣ пропотиалѣ?
регларѣ саѣ перрегларѣ? трїперсоналѣ саѣ зиперсоналѣ? сім-
плѣ саѣ комънѣсѣ? дн каре модѣ? дн каре тімпѣ? дн каре
нѣмерѣ? а кѣтеа персоне? дакъ парціиѣл е презентѣ? тре-
кѣтѣ? де че цепѣ шї дн че нѣмерѣ? — п. 158—186. —

V. Ла адвербѣ.

Дакъ е ал локѣлї? ал тімпѣлї? ал модѣлї? дакъ ал
локѣлї е днтревърторіѣ? аръѣторіѣ? релатівѣ? недетермі-

патъ? цепеналъ? дакъ ал тимъзлѣ е ла дитрев. къндъ? саъ
кътъ де диделънгъ? саъ де къте-орѣ? дакъ ал модъзлѣ е де
компаративе? де дитрепре? де тъгъдъпре? дакъ адверб. е де
дитреваре? — п. 188—195. —

VI. Ла препосицие.

Дакъ е деспърдитъ саъ недеспърцитъ? детерминатъ при
арт. маскълинъ саъ ачел фем.? — п. 196—200. —

VII. Ла конжункцие.

Дакъ е легъторе? двоиторе? дипротивиторе? кондициона
лъ? казсалъ? дикиторе? финалъ? тимъзралъ? — п. 201—202. —

VIII. Ла интерекцие.

Дакъ е а възкриси? а дхерерѣ? а мирърѣ? а киемърѣ? а
доринцеѣ? дакъ е форматъ дин съвстантивъ? дин адиективъ? дин
адвербъ? дин вербъ? — п. 203—204. —

B. ЕСЕМПЛЕ.

1 Потъл 2 че 3 есте 4 пъръситъ 5 де 6 тотъ 7 дигрижіреа
8 оменеаскъ 9 решъне 10 декомън 11 селватекъ, 12 ши 13 ши
14 продъче 15 алте 16 фрѣнтърѣ 17 декътъ 18 пѣмаѣ де 19 челе
20 непълкъте: 21 омъл 22 липситъ 23 къ-тотъла де 24 кълтѣра
25 дителектвалъ ши 26 моралъ, 27 адекъ: де 28 едѣкациеа че
29 і 30 се-къвине 31 дѣпъ 32 лецие 33 Дѣмнезеѣрѣ 34 ши 35
а-ле 36 оменѣрѣ, 37 се-асеатълъ 38 фърте-вине къ 39 потъл
40 ачеста.

1. Съвстантивъ цепеникъ (въме ачелативъ), де ценъл маскълин деплин-детерми
натъ дн номинат. сингъритълѣ — 2. проп. дитрев. дн лок де проп. релативъ: каре
ле — 3. вербъ съвстантивъ нетранзитивъ азѣлиар, дн презент. индикативълѣ, персон
а треѣа а сингъритълѣ: — 4. партиципл трекътѣ де цен. маскълин недетерм. дн но
минат. сингъритълѣ, дела верв. пасивъ: а се пъръси, саъ а фи пъръситъ; саръ аѣ
лзатъ днпрезент къ веръл азѣлиар де маѣ сѣсѣ есте формааз не перс. а треѣ
а синг. дн пасивъ ла трекътѣ индикативълѣ. — 5. препос. деспърдитъ ши недес
пърцитъ. — 6. адиект. каптитативъ недетерминатъ де ценъл фемин. недетерм. дн но
минат. сингъритълѣ. — 7. съвстантивъ идеал, комизсѣ дин препос. дн ши дин грѣм
реа, де цен. фем. деплин-детерм. дн номинат. сингърит: — 8. адиект. съвстантивъ
деприватъ, де цен. фем. недетерминатъ дн номинат. сингърит: — 9. вербъ нестръ не
транс. комизсѣ дин преп. ре ши дин верв. сингъл а шънѣ дн през. индикативъ персѣ

- а треіа а сінґрїт : — 10. адверб. локзлаі ла дитрев. знде? — 11. адїект. калїт. де ґен. маск. недетерм. дн номїнат, сінґрїт : — 12. копмзжк. легзт. — 13. адверб. де неґаре — 14. верв. транс. актївз копмзсз, дн прес. індїк. персона а треіа а сінґ. 15. адїект. кантїт. недетерм. де ґен. фем. недетер. дн номїн. днмзлдіт : — 16. сзвст. ґенер. аместежатз дн номїн. днмзлдіт. — 17. копмзжк. де копм. — 18. копм. де копмпар. — 19. проп. демонстр. — 20. адїект. калїт. копмзсз дїн препос. неґатївз шї дїн партїч. лзатз ка адїект. де ґен. фемїн. недетерм. дн номїн. днмзлдітзлаі. — 21. сзвстат. ґенерїкз сїмплз де ґен. маск. деплїн-детерм. дн номїнат. сінґрїтзлаі. 22. партїч. трекзтз де ґензл маск. недетерм. дн номїн. сінґрїт. — 23. адверб. де днґтїре копмзсз — 24. сзвст. ідеал сїмплз де ґен. фем. деплїн-детерм. дн номїн. сінґрїтзлаі! — 25. адїект. ідеал де ґен. фемїн. недетерм. дн номїн. сінґрїтзлаі — 26. адїект. ідеал де ґен. фем. недетерм. дн номїн. сінґрїт. — 27. адверб. де лт-парїре. — 28. сзвст. ідеал сїмплз дерїватз дїн парт. трекзтз де ґен. фемїн. деплїн-детерм. дн номїн. сінґрїт. — 29. проп. копж. нз датївз перс. а треіа дела сінґ. — 30. верв. зпїперс. нз акзсат. пропзм. рефлессїв дн презент. індїкат. перс. а треіа дела сінґ. — 31. препос. шї адверб. — 32. сзвст. ідеал сїмплз де ґен. фем. деплїн-детерм. дн номїн. днмзлдіт. — 33. сзвст. ідеал дерїватз де ґен. фем. деплїн-детерм. дн ґенїтїв. сінґрїт. — 34. копж. легзт — 35. проп. посесївз фїїндз маї мзл-те оїенте де стзпнїтз шї нзмаї о перс. стзпнїтзоре. — 36. сзвст. ідеал дерїватз де ґен. фем. деплїн-детерм. дн ґенїт. сінґрїт. — 37. верв. рефлес. дн презентз індїкат. перс. а треіа дела сінґрїт. — 38. адверб. де днґтїре копмзсз дїн доза адвербзрї сїмпле. — 39. сзвст. ґенер. саз нзме апел, сїмплз де ґен. маск. деплїн-детермінатз дн номїнат. сінґрїт. — 40. проп. демонстр. де ґен. маск. дн номїна-тївал сінґрїтзлаі.

КАПЪЛ ІН.

С І Н Т Е Т І К А.

206. Че дѣлѣцѣтѣръ есте сѣнтетика граматикалъ? 206. Де кѣте фелзрѣ есте сѣнт. грам. шѣ че не аратъ фѣ-каре дѣн грамседе? 207. Дагъ ла кѣ жѣтѣнда модѣлѣ кѣ каре се формѣазъ ворѣа авѣтѣ трѣвѣнѣцъ де ѣмбеле сѣнтетиче де о потрѣвъ?

205. Сѣнтетика граматикалъ есте о дѣлѣцѣтѣръ че не аратъ кѣм съ аплѣкѣтѣмъ граѣзѣл дѣн ворѣвѣре, еаѣ кѣм съ формѣтѣмъ ворѣа дѣн кѣвѣнте. — п. п. 1. 23. 24. —

Л. ам. Сѣнтетика (сѣнтесѣл, сѣнтаксѣл дела аутѣthesis, σύνταξις) дѣсетѣеазъ констрѣкѣце, дѣпрѣзѣнъ-пѣперѣ дѣпрѣзѣнѣре, зѣпре, легѣтѣръ, пѣптрѣ кѣ еа ка о дѣлѣцѣтѣръ граматикалъ че есте, не аратъ модѣл кѣ каре се констрѣсаѣ се леагъ дѣпрѣзѣнъ кѣвѣнтеле, сѣпре а се пѣтѣ паште дѣн грамседе ачеа че пѣшѣтѣмъ ворѣмъ дѣнтрѣо лѣмѣмъ. — п. 35.

206. Сѣнтетика граматикалъ есте де до фелзрѣ: ѣепералъ шѣ спецѣалъ. Чеа ѣепералъ не аратъ кѣм съ формѣтѣмъ ворѣа дѣн кѣвѣнте дѣн фѣреа кѣѣетѣрѣѣ пѣстрѣ; еаръ чеа спецѣалъ, кѣм съ о формѣтѣмъ дѣнъ фѣреа граѣзѣлѣ чѣл лѣѣтѣмъ дѣн органѣмъ дѣн ворѣвѣре, пѣсте тот, дѣнъ фѣреа лѣмѣмъ дѣн каре воѣтѣмъ съ ворѣѣтѣмъ (грѣндѣмъ саѣ скрѣндѣмъ).

207. Ла кѣпѣштѣнда модѣлѣ кѣ каре се формѣазъ ворѣа, авѣтѣ трѣвѣнѣцъ де ѣмбеле сѣнтетиче де о потрѣвъ; пѣптрѣ кѣ поѣ пѣ пѣтѣтѣмъ ворѣмъ фѣръ а жѣдека дѣпрѣзѣнъ, пѣчѣ еарѣшѣ а жѣдека фѣръ а аплѣка дѣпрѣзѣнъ кѣвѣнтеле дѣн кѣѣетѣрѣ пѣстрѣ дѣнъ фѣреа лѣр, пѣсте тот, дѣнъ фѣреа

літвії дн каре жьдекътѣ ші ворьімѣ. — п. 47. ла
2. ші 3. Л. ам. —

1. Л. ам. А жьдека — еспрїтѣндѣне дн днделесѣла попу-
лар — днсемнеазъ а ворьї дн сїне шї кѣ сїне днсшї дн тѣ-
чере: ашї десконерї алтѣя жь деката са прїн ростїреа кѣ-
вїнтелор, днсемнеазъ а ворьї дїн граїзл вїѣ; еарѣ ашїо
десконерї прїн скрїереа ачелорашї, днсемнеазъ а ворьї
дїн скрїсѣ. — п. п. 14. 21. 32. —

2. Сїре а пѣтѣ да аїче о ідее маї лѣтѣрїтѣ деспре фїреа
ворьеї, нѣ фѣрѣ темейѣ сокотїмѣ сѣ фачетѣ бѣре-каре асе-
нївпаре дн тре дѣнса, шї дн тре зѣ едїфічіѣ шї зп organїсѣмѣ;
пентрѣ кѣ:

А) Дн че кїп нѣрїїле матерїале а ле зпїї едїфічіѣ кѣм
слїт: лемпеле, пентра, ферѣл, шї а. тревѣ сѣ се прелѣкре-
зе дѣпѣ бѣре-каре форме местерїале дн аїнте де а се рѣдїка
едїфічіѣла прїн компїзнереа лор да олаатѣ: дн ачелашї кїп шї
нѣрїїле матерїале а ле ворьеї ка а ле зпїї едїфічіѣ псїхікѣ
саѣ сѣфлетескѣ, кѣм слїт кѣвїнтеле, тревѣ сѣ се прелѣ-
крезе дѣнѣ форме ле грамаїкале (вїзїїле дн артїкѣлацїе,
дѣклїнацїе, компарадїе, комжвгацїе) дн аїнте де а се форма
дїн трѣнселеле едїфічіѣла ачеста. Шїгїтѣ дн сѣ есте, кѣ зп е-
дїфічіѣ тотдеаїна се рѣдїкѣ дѣпѣ планѣла Архїтекѣлѣї; кѣм
е Архїтекѣла аша шї планѣла, кѣм е планѣла аша шї едїфічіѣла;
дѣкѣ дѣчї планѣла зпїїї кѣсе пентрѣ ка са сѣ пѣтѣ фї зп едї-
фічіѣ соладїѣ, фрѣмосѣ шї нїмерїтѣ дн нѣрїїтѣ, чере жьдекатѣ,
кѣпошїтїцѣ теоретїкѣ шї практикѣ де арта архїтектонїкѣ, а-
семенеа о неконтенїтѣ лѣзаре аїнїте, комбїнацїе шї рефлес-
сїе ла реалїзареа ачелїаїшї, че вомѣ зїче де планѣла зпїї е-
дїфічіѣ псїхікѣ шї де реалїзареа лѣї, ad. де фортареа ворьеї
а кѣреїа соладїтате, фрѣмосецѣ шї дестїнацїе асїрѣ ла свѣлї-
шїтате, ла вечнїїче? кѣ адевѣратѣ немїя алтѣ, дѣкѣт кѣ шї
аїчї зѣкѣ — шї маї алесѣ — се чере жьдекатѣ, кѣпошїтїцѣ
фїлолодїкѣ де лїтѣлѣ, неконтенїтѣ обсервацїе, комбїнацїе шї
рефлессїе. — п. 10. ла 4. Л. ам. —

В) Зп organїсѣмѣ фїсїкѣ, фїе ел веѣеталѣ саѣ аїмалѣ, се
паште, се пѣтреште, креште прїн неконтенїта са десволтаре,
дн флореште шї продѣче, фїе-каре дѣпѣ фїреа шї лѣїїле че-

пълхѣ съѣ: ворѣа шѣ песте тотѣ лѣтѣа знеѣ паціѣ, прѣвѣтъ
ка зп органѣстѣ псіхікѣ, есте де асеменеа съпѣсъ стѣрѣлор
ачестора; дпсъ продѣктеле псіхіче се вѣдѣ а фѣ маѣ съвлѣме
де кѣт челе фѣсіче; еле сѣлт дп цепере де треѣ фелѣрѣ: ін-
телектѣале, естетѣче шѣ морале, дестѣнате тѣте де сѣс де
а пѣтрѣ оменѣреа ад. мѣптеа, імацінаціеа шѣ ініма, кѣцетѣа;
фантасіеа шѣ сѣмѣдемѣнтѣл постѣрѣ чел моралѣ: органѣстѣа
псіхік спре а пѣтѣ продѣче асфелѣ де продѣкте кѣ асфелѣ
де дестѣнаціе, аре невоіе — дптокмаѣ ка чел фѣсікѣ — де о
пѣтере органѣкѣ, де органеле ачестеіа, де матеріеа де орга-
нѣзатѣ шѣ де нѣште скопѣрѣ, ма каре ел съ пѣзѣіаскѣ кѣ пе-
контенѣре. Пѣтереа органѣкѣ дп ворѣвъ ка дптрѣ зп орга-
нѣстѣ псіхікѣ есте дпсашѣ мѣптеа омѣлѣї, органеле еї сѣлт
де дохе фелѣрѣ: зпѣл ідеал, кѣт е факѣлтатеа де а кѣрета
лѣватѣ дппревѣз кѣ тѣте фѣнкціеле сале челе інтелектѣале;
(лоціче) алтѣл матеріал, кѣт е граїѣл лѣватѣ дппревѣз кѣ
тѣте фѣнкціеле сале челе фортале. (граматѣкале). Матеріеа
де органѣзатѣ сѣлт кѣвѣнтеле, пентрѣ кѣ пѣтаѣ прѣп трѣпсе-
ле се потѣ репрезента маѣ нѣмерѣтѣ дп ворѣвіре съвѣстанѣеле
шѣ ачѣіденѣеле лор, релациїеле лор челе речѣпроче, дп скѣрт
адевѣрѣл ідеїлор шѣ а сѣмѣдемѣнтелор нѣстре — п. п. 11. 30.
33. 59. — Скопѣрѣле (не лѣпгѣ челе дела п. 34.) сѣлт: 1. Дп-
трѣзпареа кѣвѣнтѣлѣ Мѣндїї; — п. 10. ла 3. Л. ам. — пентрѣ
кѣ ворѣа прѣвѣтъ шѣ ка зп органѣл ал кѣлтѣрѣї оменѣштѣ тре-
вѣе съ аїѣе де скопѣ а дптрѣпа кѣвѣнтѣл ачеста (ад. кѣцетѣ-
рѣле, жѣдекѣдіеле, сокотѣнѣеле, прѣнчѣпеле, леціеле шѣ ідеїеле
челе орѣцінале шѣ зпѣверееале але Мѣндїї) кѣ ініміеле (ад. до-
рѣнѣеле шѣ сѣмѣдемѣнтеле) нѣстре челе адевѣрат оменѣштѣ;
кѣчѣ пѣтаѣ дпн о асеменеа дптрѣзпаре а ачелѣіашѣ се пѣте
паште кѣлтѣра ценѣпѣ а омѣлѣї, ад. кѣпоштѣнѣца шѣ іѣвіреа
де адевѣр, де дрептате, де моралѣ, де вѣртѣте шѣ де ферѣчѣ-
реа са чеа адевѣратѣ. Тотѣ ачестеашѣ скопѣрѣ сѣлт, пентрѣ
каре с'аѣ дптрѣзпатѣ шѣ дпсашѣ кѣвѣнтѣл Мѣндїї чѣї
преа-дпалте! Нѣ цѣнтеште дечѣ ворѣа нѣстрѣ ла асеменеа
съвлѣме скопѣрѣ, атѣнчѣ еа нѣчѣ нѣ се пѣте фокотѣ алтѣмѣнтре-
леа, де кѣтѣ пѣтаѣ ка зп феномен інтелектѣал, че п'аре нѣчѣ
зп скопѣ съвлѣмѣ дп лѣтѣеа ачеста!? 2. Дптрѣзпареа кѣвѣн-
тѣлѣ. Надїеї; пентрѣ кѣ ворѣа прѣвѣтъ шѣ ка зп органѣ

а кълтърїи націонале тревбе съ аїне де скопѣ а дптрѣпа
 ввѣнтѣл ачеста (ад. идеїле кѣдетърїле ш. а.) кѣ ініміле (ад.
 оріѣделе шї сѣмѣментеле) пѣстре челе націонале; кѣчї
 маї дїн асфелѣ де а лѣї дптрѣпаре се пѣте наште кѣл-
 тѣра чеа адевърать а впеї Нації: дакъ де чї ворѣа націона-
 лѣ, фїе еа дїн вісїл граїѣ саѣ дїн скрісѣ — п. 24. — пѣва цїнті
 а асемїнеа скопѣрї, еа пѣ се ва пѣте сокотї алткѣш, декѣт
 маї ка вп сѣфлет фѣрѣ трѣп, ка о Націе фѣрѣ Патріе, (пеп-
 рѣ кѣ Патріеа кѣвѣнтѣлї націонал есте ініма націоналѣ,
 ма че кїп ачеса а сѣфлетѣлї. дп лѣмеа ачеста, есте трѣпѣл)
 ма вп костополітѣ идеалѣ, дпскѣрт ка вп ом помадїкѣ, че віе-
 деште шї кѣлѣтореште пѣрѣреа шї претѣтїндеа фѣрѣ
 скопѣ, фѣрѣ сѣмѣмент шї фѣрѣ дорїѣцѣ такар де ферїчі-
 реа са чеа іndїvїдѣалѣ!? Маї дѣрѣрї дела Дѣмнезеѣ шї дела
 Натѣрѣ сѣнт: лїмѣа, ворѣа, шї кѣвѣнтѣл націонал, пѣ-
 маї де ле'амѣ кѣнѣште маї віне, де ле'амѣ прецї дѣпѣ вред-
 ічіеа лор, де ле'амѣ кѣлѣва шї аплїка дѣпѣ destїнаціеа лор
 чеа оріѣналѣ!! — п. 10. ла 3. шї 4. Л. ам. п. 35. ла 4. 5. Л. ам.
 шї п. 47. ла 2. 3. Л. ам. —

СЕКЦІЕА I.

СІНТЕТІКА ЦЕНЕРАЛЪ.

208. Че есте ворѣа? 209. Прїн че се потѣ репрезента кѣдетърїле шї сѣмѣ-
 ментеле пѣстре маї нїмерїтѣ дп ворѣре? 210. Кѣм се формѣацѣ ворѣреа дїн кѣ-
 вінте? 211. Прїн че тревбе съ се знеаскѣ кѣвінтеле дѣпѣ фїреа кѣдетърїи пѣстре,
 спре а се пѣте наште дїн трѣнселе ворѣреа? 212. Че пѣтере аре верѣл пептрѣ
 ма ел съ пѣтѣ форма ворѣреа дїн кѣвінте? 213. Кѣм се пѣмеште зпїреа че се
 фаче дптре верѣѣ шї алте кѣвінте дѣпѣ фїреа кѣдетърїи пѣстре? 214. Кѣм се пѣ-
 меште ідеаа ачеа комплетѣ, саѣ дпделесѣл ачал деплїн, че се наште дїн зпїреа вер-
 вѣлї кѣ алте кѣвінте фїкѣтѣ дѣпѣ фїреа кѣдетърїи пѣстре? 215. Че дпсемнеацѣ
 а жѣдеѣ? 216. Ла че прївїмѣ дп фїе-каре жѣдеѣ саѣ жѣдекатѣ? 217. Че дпце-
 лѣметѣ прїн матерїеа шї форма зпїї жѣдеѣ? 218. Кѣм се дппарте матерїеа зпїї
 жѣдеѣ? 219. Че дпцелѣметѣ прїн сѣвїектѣ, атрївїтѣ шї верѣѣ? 220. Кѣндѣ аре
 атрївїтѣл кѣвіре де предїкатѣ? 221. Кѣм се пѣте сїмѣа предїкатѣл дп атрївїтѣ?
 222. Каре кѣвінте цїнѣ дп жѣдеѣ локѣл сѣвїектѣлї? 223. Каре кѣвінте цїнѣ дп
 жѣдеѣ локѣл атрївїтѣлї? 224. Каре кѣвінте цїнѣ дп жѣдеѣ саѣ деконѣн дп ворѣѣ? 226
 Че се зїче реѣїміне пѣте съ аїне верѣл дп жѣдеѣ, саѣ деконѣн дп ворѣѣ? 226
 Че се зїче реѣїміне дрептѣ шї че педрептѣ? 227. Кѣм се пѣмескѣ кѣвінтеле че се
 потѣ афла дп жѣдеѣ афарѣ де сѣвїектѣ, атрївїтѣ (предїкатѣ) шї верѣѣ.

208. Ворва есте мѣжлокъл прѣн каре не пѣ-
темѣ дескоперѣ зпѣ алтора кѣцетърѣле шѣ сѣмѣемѣн-
теле нѣстрѣ, грѣндѣ саѣ скрѣндѣ. — п. п. 23. 24. 32.

209. Кѣцетърѣле шѣ сѣмѣемѣнтеле нѣстрѣ прѣ
кѣвѣнте се потѣ репрезента маѣ нѣмерѣтѣ ѡ ворвѣре

1. Л. ам. Кѣцетърѣле саѣ идеѣле нѣстрѣ репрезентате прѣ
кѣвѣнте, се пѣтескѣ репрезентацѣѣ, еарѣ кѣвѣнтеле репре-
сентатѣве, термѣнѣ; пентрѣ кѣ ад. пѣтереа фѣе-кѣреѣ идеѣ е-
те термѣнатѣ, тѣрѣнѣтѣ саѣ хотѣрѣтѣ прѣн семѣнѣфикацѣе
пѣтескѣ саѣ прѣн ѡцелесѣл кѣвѣнтѣлѣ че о репрезентеатѣ
кѣ кѣтѣ дечѣ о лѣмѣ е маѣ флессѣбѣл шѣ маѣ ѡндемѣлатѣ
ѡтрѣ а форма кѣте зп пѣте саѣ кѣте зп кѣвѣнтѣ пентрѣ
фѣе-каре идеѣ, кѣ атѣта ачѣеа — ѡтрѣ алтеле — е маѣ перѣ-
кѣвѣлѣ шѣ маѣ пѣтернѣкѣ, прѣкѣм шѣ дѣн контрѣ. — п. п. 11. 10
ла 2. Л. ам. 35. ла 2. Л. ам.

2. Аѣчѣ пѣ не есте ворѣа де матерѣеа кѣвѣнтелор. — п. п.
48.—59. —

210. Ворвѣреа се фѣрмеазѣ дѣн кѣвѣнте прѣ
зпѣреа лор ла олалтѣ дѣпѣ фѣреа кѣцетърѣѣ нѣстрѣ

211. Кѣвѣнтеле пѣмаѣ прѣн верѣѣ се потѣ зп
ла олалтѣ дѣпѣ фѣреа кѣцетърѣѣ нѣстрѣ, спре а сѣ
пѣте паште дѣн трѣпселе ворвѣреа.

212. Пентрѣ ка верѣвл сѣ потѣ форма ворвѣ-
ре дѣн кѣвѣнте дѣпѣ фѣреа кѣцетърѣѣ нѣстрѣ, ел арѣ
ѡ сѣне пѣтере де а се зпѣ кѣ дѣпселе шѣ а формѣ
ѡпрезпѣ о идеѣ комплетѣ саѣ зп ѡцелесѣ ком-
плетѣ.

213. ѡпѣреа че се фѣче ѡтрѣ верѣѣ шѣ алте
кѣвѣнте дѣпѣ фѣреа кѣцетърѣѣ нѣстрѣ, се пѣтеште
жѣдекаре; аша д. е. кѣнд зѣкѣ ѡ мѣнтеа теа
„Тѣтѣ есте ѡцелептѣ“ зпѣреа верѣвлѣ „есте“ кѣ кѣ-

винтеле: Титѣ ши дцелелентѣ се взмеште жзде-
каре.

214. Ideea ачеа комплетѣ саѣ дцелеска ачел
деплин че се наште дин зпиреа вервзлѣ кз алте кз-
винте, фѣкзтѣ дѣпѣ фиреа кзцетърїї нѣстре, се вз-
меште жздецѣ саѣ жздекатѣ, аша д. е. ideea ачеа
комплетѣ че се наште дн мнѣа меа кѣндѣ жз-
декѣ: „Титѣ есте дцелелентѣ“ се взмеште жз-
децѣ саѣ жздекатѣ.

1. Л. ам. Дн че кпн адеврѣа зпѣи пѣме ши а зпѣи кѣ-
влнтѣ се кзпринде дн семпификациеа ши дцелеска лор чел
адеврѣатѣ; дн ачел кпн ши адеврѣа зпѣи жздецѣ се кзприн-
де дн дцелеска лѣи чел адеврѣатѣ; днсь спре а пѣтѣ кѣ-
пѣште адеврѣа зпѣи жздецѣ пої тревѣе съ привимѣ асѣпра
лѣи дин дове пѣрѣї де о потривѣ, ад. кѣм дин чеа идеалѣ саѣ
сѣвїектївѣ аша дин чеа реалѣ саѣ обїектївѣ; пентрѣ кѣ зп жз-
децѣ пѣте фїадеврѣатѣ дин партеа идеалѣ, саѣ елпѣте съ фїе
вїне фѣкзтѣ, ад. дѣпѣ фиреа кзцетърїї нѣстре, фѣрѣ съ фїе
адеврѣатѣ тотодатѣ ши дин партеа реалѣ саѣ обїектївѣ, ад.
фѣрѣ съ реснзпѣ кѣ обїектѣа дѣспре карѣа фачетѣ, аша
д. е. жздецѣа зрѣшторїѣ: Наполеон аѣ извїтѣ фїлософїе-
а, есте адеврѣатѣ дин партеа идеалѣ, пентрѣ кѣ есте фѣкзт
дѣпѣ фиреа кзцетърїї нѣстре, днсь дин партеа реалѣ саѣ о-
бїектївѣ пѣ адеврѣатѣ, пентрѣ кѣ се штїе, кѣ Наполеон нїчї
одатѣ п'аѣ извїтѣ фїлософїеа. Тѣтѣ кѣлѣра соціалѣ, кѣлѣра
оменїрїї атърпѣ дела кѣлѣра ачесторѣ дове адеврѣрї! —
п. п. 11. 30. —

2. Аїчї не есте ворѣа ши де матерїеа кзвинтелор. — п. 209.
ла 2. Л. ам. —

215. А жздека днсемнеазѣ а зпї кзвинтеле
дѣпѣ фиреа кзцетърїї нѣстре, ши а форма дин трѣлї-
селе о idee комплетѣ саѣ зп дцелескѣ деплин —
п. 207. ла 1. Л. ам. —

216. Аи фие-каре ждецѣ прѣвѣмѣ ла матерѣа шѣ форма лѣи.

217. Прии матерѣа ждецѣлѣи дѣцелѣцѣмѣ кѣ-
вѣнтеле че се знѣскѣ ла олатѣ дѣпѣ фѣреа кѣцѣ-
тѣрѣи пѣстрѣ, формѣндѣ дѣпрезѣпѣ о idee комплетѣ;
еарѣ прии форма лѣи дѣцелѣцѣмѣ модѣл кѣ карѣ
се фѣче асемѣнеа идеалѣ знѣре дѣнтре дѣпселе.
Аша d. e. матерѣа ждецѣлѣи зрѣмѣторѣи: Тѣтѣ ес-
те дѣцелѣптѣ, сѣнт кѣвѣнтеле: Тѣтѣ, есте, дѣ-
целѣптѣ; еарѣ форма лѣи е модѣл кѣ карѣ се з-
нѣскѣ кѣвѣнтеле ачѣсте дѣпѣ фѣреа кѣцѣтѣрѣи пѣстрѣ
прии пѣтереа верѣлѣи: есте. — п. п. 211. 212. —

218. Матерѣа знѣи ждецѣ се дѣппарте дѣнтре
пѣрѣи ad. дѣ сѣвѣктѣ, атрѣвѣтѣ шѣ верѣѣ. — п. п.
28. 29. —

219. Прии сѣвѣктѣ дѣцелѣцѣмѣ кѣвѣнтѣл кѣ-
рѣи се дѣсѣшѣште чева; прии атрѣвѣтѣ, кѣвѣнтѣл
че кѣпрѣнде дѣ сѣне дѣсѣшѣмѣеа че се дѣ сѣвѣктѣ-
лѣи; еарѣ прии верѣѣ, кѣвѣнтѣл че се знѣште de oда-
тѣ кѣ сѣвѣктѣл шѣ атрѣвѣтѣл, формѣндѣ апої дѣп треї-
мѣеа ачѣаста de кѣвѣнте о знѣме ad. о idee компле-
тѣ, сѣѣ ачѣеа че пѣшѣмѣ: ждецѣ, ждекатѣ. Аша
d. e. дѣ ждецѣл зрѣмѣторѣи: Іѣон есте дѣвѣцѣатѣ;
сѣвѣктѣл е Іѣон; атрѣвѣтѣл е дѣвѣцѣатѣ; еарѣ
верѣл е есте.

220. Атрѣвѣтѣл арѣ пѣшѣре de предѣкатѣ атѣпѣ
кѣндѣ дѣ ждецѣ пѣ се арѣтѣ верѣл сѣзѣстантѣвѣ
а фѣ, дарѣ зн алѣл, орѣ-карѣле: аша d. e. дѣ зрѣ-

пътóреде жъдеце: еѣ скріѣ, тѣ чѣтешті, ел се преѣтмвѣлъ, вервзріле: скріѣ, чѣтешті, се преѣтмвѣлъ, се пѣтмескѣ предѣкате шѣ пѣ атрѣвѣте — п. 29.
ла 2. Л. ам. —

221. Предѣкатѣл се пóте скѣмѣа ѣн атрѣвѣтѣ ѣндатѣ че вервѣл се ва десфаче ѣнтр'ѣн адѣектѣвѣ шѣ ѣн вервѣл сѣвстантѣвѣ а фѣ: аша d. e. предѣкателе: скріѣ, чѣтешті, се преѣтмвѣлъ, дѣн жъдеце: еѣ скріѣ, тѣ чѣтешті, ел се преѣтмвѣлъ, се потѣ скѣмѣа ѣн атрѣвѣте, ѣндатѣ че вервзріле ачестеа се вор десфаче ѣн модѣл арѣтатѣ ад. еѣ скріѣ = еѣ сѣм скріѣндѣ, тѣ чѣтешті = тѣ ештѣ чѣтѣндѣ, ел се преѣтмвѣлъ = ел есте преѣтмвѣлндѣ-се, ѣн каре: скріѣндѣ, чѣтѣндѣ, преѣтмвѣлндѣ-се, се пѣтмескѣ атрѣвѣте. — п. 155. —

Л. ам. Фѣе-каре вервѣ че се аѣлъ ѣн модѣл фѣнѣтѣвѣ арѣ ѣн сѣне сѣвѣект, атрѣвѣтѣ шѣ вервѣл сѣвстантѣвѣ а фѣ, макар кѣ ачестеа сѣнт ѣн тѣпсѣл аскѣпсе аша d. e. вервзріле: скріѣ, чѣтешті, се преѣтмвѣлъ, ка ѣтеле че сѣнт ѣн модѣл фѣнѣтѣвѣ, респѣндѣ жъдецелорѣ орѣтѣóre: еѣ сѣм скріѣндѣ, тѣ ештѣ чѣтѣндѣ, ел есте преѣтмвѣлндѣ-се, ѣн каре: еѣ, тѣ, ел, сѣнт сѣвѣекте; скріѣндѣ, чѣтѣндѣ, преѣтмвѣлндѣ-се, сѣнт атрѣвѣте, еарѣ: сѣм, ештѣ, есте, е вервѣл сѣвстантѣвѣ а фѣ, — п. п. 28. 29. ла 1. шѣ 2. Л. ам. —

222. Кѣвѣнтеле че потѣ цѣне ѣн жъдецѣ локѣл сѣвѣектѣлѣ сѣнт: 1. Сѣвстантѣвѣл d. e. Dѣмнез еѣ есте вѣчнѣкѣ 2. Провѣтеле d. e. поѣ сѣнтешѣ тѣрѣторѣ 3. Адѣектѣвѣл лѣтѣ ка сѣвстантѣвѣ d. e. вѣпѣл (чѣл вѣп = омѣл вѣп) есте — тотдеѣзна — ѣвѣтѣ. 4. Інфѣнѣтѣвѣл d. e. а тѣнѣцѣ есте пѣкат. 5. Партѣч. пре-

септѣ d. e. фъкхндѣ — аша — ештї тълтѣитѣ 6.
Парт. трекѣтѣ лѣатѣ ка съѣстантїв d. e. Zіселе 6-
менїлор сѣнт — маї тотдеазна — адевърате.

223. Кзвїтеле че потѣ цїнѣ ꙗн жздецѣ локѣл
атрївѣтѣлї сѣнт 1. адїектївѣл d. e. Dѣмнезеѣ есте
вечнїк 2. съѣстантївѣл d. e. пої сѣнтетѣ 6 менї
3. пропѣтеле d. e. ел есте ачела 4. партїчїпеле d. e.
леѣа есте ꙗмплїнїтѣ, ел есте скрїндѣ.

224. Кзвїтеле че потѣ цїнѣ ꙗн жздецѣ локѣл
предїкатѣлї сѣнт т6те верѣзрїме de modѣл фїнїтївѣ,
афарѣ de верѣл съѣст. а фї, d. e. еѣ скрїѣ, тѣ чї-
тештї, ел се преѣтѣлѣ. — п. 220. —

225. Ън верѣ ꙗн жздецѣ шї денотѣнѣ ꙗн вор-
вїре доѣе реѣїмїне п6те авѣ, ад. хнѣл дрептѣ шї ал-
тѣл недрептѣ.

226. Реѣїмїне дрептѣ се зїче фїе-каре пѣме
асѣпра кѣрѣїа каде деа-дрептѣл лѣкрареа верѣлї
аша d. e. ꙗн жздецѣл еѣ скрїѣ о карте; реѣїм.
дрепт е о карте пентрѣ кѣ лѣкрареа верѣлї скрїѣ
каде деадрептѣл асѣпра еї; реѣїмїне недрептѣ дїн
контра се зїче пѣтеле, асѣпра кѣрѣїа лѣкрареа вер-
ѣлї пѣ каде деадрептѣл: пентрѣ реѣїмїнеле дрепт
се їеа тот пѣтеле че се афлѣ ꙗн акѣсатївѣ, еартѣ
пентрѣ чел недрептѣ, пѣтеле че се афлѣ ꙗн ѣнї-
тївѣ шї датївѣ фѣрѣ препосїдїе. — п. 161. ла 1.
шї 2. л. am. —

Л. am. Фїнд пѣтеле преѣдатѣ de зна дїн препосїдїїле:
de, на, спре, прїн, дема, кѣтрѣ, ш. а. маї нїмерїтѣ с'ар пѣтѣ зїче

атвнчі: рецімінеде прѣпосіціеі саѣ де прѣпосіціе, де кѣтѣ, нед рѣптѣ; реѣзѣ, че се обсервеазѣ де тоці Грама- тичіі чеі маі пої, атѣт франѣзі кѣтѣ ші ѣрмані.

227. Кѣвнтелѣ че се потѣ афла ѣн жѣдеѣѣ а- фарѣ де сѣвїект, атрївѣтѣ (прѣдікатѣ) ші верѣѣ се пѣтмескѣ афекціі, компліпїрі, комплемеѣте; ачесте сѣпт еарѣшї де доѣе фѣлѣрі: знеле а ле сѣвїектѣ- лѣї алтеле а ле атрївѣтѣлѣї (саѣ а ле прѣдікатѣлѣї) ѣзпѣ кѣм ад. еле се цїпѣ акѣм де сѣвїектѣ, акѣм де атрївѣтѣ, (де прѣдікатѣ) аша д. е. ѣн жѣдеѣѣл зр- тѣторїѣ: отѣл чел вѣп есте їзвїтѣ де тѣтѣ лѣ- меа; „чел вѣп“ есте афекціеа саѣ компліпїреа сѣ- вїектѣлѣї: отѣл; еарѣ „де тѣтѣ лѣмеа“ есте а- чееашї а атрївѣтѣлѣї: їзвїтѣ; асемеѣеа ѣн жѣде- ѣѣл: отѣл чел дрѣптѣ фаче дрѣптате ла тѣтѣ лѣмеа; „чел дрѣптѣ“ е компліпїреа сѣ- вїектѣлѣї: отѣл; еарѣ „дрѣптате ла тѣтѣ лѣ- меа“ е ачееашї а прѣдікатѣлѣї: фаче.

228. Фїе-каре жѣдеѣѣ дескѣперїтѣ прїп вїзл граїѣ саѣ ѣн скрїсѣ, се пѣтмеште прѣпосіціе. — п. п. 14. 15. 21. 22. 25. 26. —

§. 1. ПРѢПОСІЦІЛЕ.

229. Де кѣте фѣлѣрі сѣпт прѣпосіціїле прївїте капїште еспресїї де але жѣдеѣе- лор? 230. Каре прѣпосіціе се зїче зїверсалѣ шї прїп че сѣтне се пѣте кѣвнште еа? 231. Каре прѣп. се зїче партїкѣларѣ шї прїп че сѣтне се пѣте кѣвнште еа? 232. Каре прѣп. се зїче сїнѣларѣ шї прїп че сѣтне се пѣте кѣвнште еа? 233. Каре прѣп. се зїче сїмплѣ? 234. Каре прѣп. се зїче комѣксѣ? 235. Каре прѣп. се зїче ком- плексѣ? 236. Каре прѣп. се зїче некѣмплексѣ? 237. Каре прѣп. се зїче ком- плетѣ саѣ деплїнѣ? 238. Каре прѣп. се зїче некѣмплетѣ саѣ недеплїнѣ шї дѣт се

пóте фаче еа депалиъ саѣ комплетъ ? 239. Каре проп. се зиче еліптікъ ші кѣм се погѣ афла пѣрциле еі ? 240. Каре проп. се зиче редзпликативъ ? (rédonnante) 241. Каре проп. се зиче импличітъ ? 242. Че фелѣ де кзвинтепотоъ сѣ не арѣте кѣ о проп. есте импличітъ ? 243. Каре проп. се зиче афирмативъ ? (дѣитрѣторѣ) 244. Каре проп. се зиче негативъ ? (тъгъдзѣторѣ).

229. Пропосіціе прівіте каѣниште еспресіі де а ле жздецелор сѣнт де патрзспрезече фелзрї ад. зніверсалъ, партікзларъ, сінгзларъ, сінплъ, компзсъ, комплексъ, некомплексъ, комплетъ саѣ депліпъ, некомплетъ саѣ педепліпъ, еліптікъ, редзпликативъ, импличітъ.

230. Пропосіціе зніверсалъ се зиче ачеаа дп кареа атривзтзл се дусзшеште, саѣ пз, сзбіектзлзі дзпъ тóтъ дѣитндереа лзі d. e. Тоцї óменї сѣнт мзрїторї, саѣ, нічі зп ом есте вечнікѣ = нічі зп ом пз есте вечнік — еаръ семцеле прїп каре се пóте кзпóште пропосіціеа ачеаста сѣнт: тоцї, тóте тот-дзпсзл, тот-дзпса, фїе-каре, орї-каре, орї-чїне, (зрѣї-чїне) нїмїне, нічі зпзл, нічі зпа ш. а. — п. п. 146. ла 1. 2. ші 112. —

231. Пропосіціе партікзларъ се зиче ачеаа дп кареа атривзтзл се дусзшеште, саѣ пз, сзбіектзлзі пзтаї дзпъ о парте педетермінатъ а дѣитндерїї лзі d. e. зпїї óменї сѣнт вїртзошї = зпїї дїп, саѣ дїнтре óменї сѣнт вїртзошї: зпїї óменї пз сѣнт рѣї = зпїї дїп саѣ дїнтре óменї пз сѣнт рѣї, — еаръ семцеле прїп каре се пóте кзпóште проп. ачеаста, сѣнт: зпїї, зпеле, зпїї саѣ зпеле дїп, зпїї дїнтре, óре-карїї, óре-каре (Фем. ла дѣнт.) ш. а. — п. 146. ла 3. 4. ші 5. —

232. Пропосіціе сінгзларъ се зиче ачеаа, дп ка-

реа атрибутъ се днесшеште, саѣ нѣ, съвѣктълѣи пѣ-
маї дѣпъ дитиндереа лѣи чеа индивидуалъ d. e. Титѣ
есте дидементѣ, ел есте дрептѣ— еарѣ семпеле прин
каре се пѣте кѣпѣште проп. ачеаста сѣит, тоѣ
сѣвстантивѣи шѣ тоѣте пропѣтеле дитрѣктъ еле се
афлѣ дн номинативъл сѣпѣрѣтѣлѣи.

Л. am. Пропосидеа сѣпѣларѣ се асешѣлѣ дитокмаї че-
леї зѣверсале, фѣиндѣ атрибутъл печесар, саѣ de асфел de фѣ-
ре дѣктъ ел сѣ се пѣтѣ дѣсѣши de о потрѣвѣ шѣ цешлѣи шѣ
индивидуалѣи саѣ шѣ съвѣктълѣи зѣверсал шѣ ачелѣи сѣпѣлар
d. e. омѣл есте мѣрѣторѣѣ = тоѣи ѣменѣи сѣит мѣрѣторѣи; еарѣ
дакѣ атрибутъл нѣ е печесар, чѣ ачѣидент ad. дѣтѣмплѣторѣи,
атѣнчѣ пропосидѣиле ачештеа п'аѣзегалѣтате дитре сѣне d. e.
проп: омѣл есте дидемент нѣ пѣте фѣ егалѣ кѣ: тот омѣл
есте дидементѣ; пентрѣктъ атрибутъл дидемент нѣ се пѣте
дѣсѣши фѣе-кѣрѣѣ омѣ ка печесар, кѣит ad. дѣ дѣсѣшимѣ атри-
бутъл: мѣрѣторѣи ш. а. кѣнд дечѣи зѣчешѣ: омѣл есте дидементѣ,
totdeauna съпѣпешѣ анѣте пре чѣнева, ad. пе ачела, деспре
кареле ворѣимѣ, adъзѣиндѣ маї totdeauna шѣ kondiția: дакѣ,
саѣ кѣнд.

233. Сѣмплѣ се зѣче проп. че аре пѣмаї зѣ съ-
вѣктѣ шѣ пѣмаї зѣ атрибутѣ d. e. черѣзл есте серѣнѣ,
(серѣнѣ) каса есте фѣкѣтѣ, ш. а. черѣзл е съвѣк-
тѣл, еарѣ серѣнѣ, атрибутъл; асешенеа каса е съ-
вѣктѣл шѣ фѣкѣтѣ, атрибутъл.

234. Компѣсѣ се зѣче проп. че аре саѣ маї
мѣлте съвѣкте кѣ маї мѣлте атрибутѣ, саѣ зѣ
съвѣктѣ кѣ маї мѣлте атрибутѣ, саѣ маї мѣлте съ-
вѣкте пѣмаї кѣ зѣ атрибутѣ d. e. Іѣн шѣ Георѣие сѣит
дидементѣи шѣ влѣпѣзѣ, Азрелѣе есте дрепт шѣ ста-
торѣик. Александрѣ шѣ Онтавѣе сѣит вѣнѣ. Проп.
дѣп'тѣе есте компѣсѣ дѣп зрѣмѣтѣреле патрѣ: Іѣн

есте диделент, Іон есте влѣнд, Георгіе есте диделент, Гіоргіе есте влѣнд; — проп. а доза дін дозе, адекъ дін: Азреліе есте дрепт, Азреліе есте статорник, асемenea ші проп. а треіа тот дін дозе, адекъ дін: Александръ есте вѣн, ші Октавіе есте вѣн.

235. Комплексъ се зиче пропосііеа ачеаа, а кърѣіа свіектѣ ші атривтѣ аѣ комплемеате саѣ дидепрезнѣ, саѣ дидеосеві, d. e. ómenі чей дрепці сапт тотдеазна тѣлцеміці кз сіне; дид проп. ачеаста деці „чей дрепці“ е комплемеатѣл свіектѣлзі: ómenі — еарѣ „тотдеазна ші кз сіне“ е комплемеатѣл атривтѣлзі: тѣлцеміці — дид проп. зрнѣторѣ: Дзмпезеѣ кареле тóте ле штіе есте нешърцінітѣ, „кареле тóте ле штіе“ е комплемеатѣл свіектѣлзі: Дзмпезеѣ — еарѣ дид проп. омѣл есте фіінда чеа маі перфектівілѣ дид лѣте, „чеа маі перфектівілѣ дид лѣте“ е комплемеатѣл атривтѣлзі: фіінда.

236. Некомплексъ се зиче пропосііеа ачеаа а кърѣіа свіект ші атривт наѣ комплемеате; d. e. Петрѣ есте сіліторіѣ; скрісореа есте трімісѣ.

237. Комплетѣ се зиче пропосііеа че аре тѣстреле пѣрці, арѣтате дидеосеві ад. свіектѣл, атривтѣл ші верѣл d. e. ана есте вѣнѣ.

238. Некомплетѣ саѣ леденліѣ се зиче пропосііеа че аре пѣзмаі дозе пѣрці ад. свіектѣл ші предікатѣл d. e. Лазрезнѣ скріе; еа дидсѣ се пóте ком-

плета саѣ ꙗндеплати, ꙗндатъ че і се ва десфаче
вервѣл ꙗнтр'ѣн адіектив ші ꙗн вервѣл съвстаптив;
пентрѣ къ атѣнчї дїн предїкатѣ се паште атрївѣтъл
ші вервѣл, каре къ събіектъл ꙗнпрезпъ ꙗндеплатескѣ
пропосїціеа аша даръ пропосїціеа некомплетъ: Ла-
зрѣанѣ скріе, се ва фаче комплетъ аша: Лазрѣанѣ
есте скріпндѣ ш. а. — п. 155. —

239, Еліптікъ се зіче проп. ачѣеа а кѣреїа
пърці се афлѣ аскзлсе кѣте ꙗнтр'ѣн сїнгѣр кѣ-
вѣнт, аст-фелѣ де кѣвїнте сѣнт: тѣте респзлсѣрїле
ла ꙗнтревѣрїле адвербіале, d. e. аїчі, коло, іерї, вїне,
ш. а. асѣменеа копжзпвїїле компаратїве ка, кашї,
де кѣт:— персѣна а доѣа дела імператївѣл презент
ш. а. d. e. ꙗн респзлсѣл „аїчі“ ла ꙗнтревареа ад-
вербіаль: зндѣ аї фостѣ? се афлѣ о проп. еліпті-
кѣ, че се пѣте десфаче ꙗн: еѣ а шѣ фостѣ аїчі:—
ꙗн респзлсѣл „іерї“ ла ꙗнтревареа адвербіаль: кѣнд
аї фостѣ? се афлѣ аскзлсѣ о проп. еліптікѣ, че се
пѣте десфаче ꙗн: еѣ а шѣ фостѣ іерї:— ꙗн респ-
злсѣл „вїне“ ла ꙗнтревареа кѣт аї ѣтѣлатѣ?
се афлѣ о проп. еліптікѣ че се пѣте десфаче ꙗн: еѣ
а шѣ ѣтѣлатѣ вїне:— ꙗн респзлсѣл „пѣтїка“ ла
ꙗнтревареа: че аї фѣкзтѣ? есте аскзлсѣ о проп.
елїп. че се пѣте десфаче ꙗн: еѣ а шѣ фѣкзтѣ пѣ-
тїка = еѣ пѣтїка а шѣ фѣкзтѣ = еѣ п'а шѣ
фѣкзтѣ пѣтїка:— ꙗн респзлсѣл ка шїне (кашї
шїне) ла ꙗнтревареа: кѣт аѣ ворвїтѣ ел? ес-
те аскзлсѣ о проп. еліп. че се пѣте десфаче ꙗн:

ел аѣ ворвѣтѣ ка тѣне, (ад. ел аѣ ворвѣтѣ кѣн
амѣ ворвѣтѣ шѣ еѣ) љн проп: Ión este маї љнцелентѣ
де кѣт Георгіе, кѣвѣнтеле: „декѣт Георгіе“ аѣ
љн сѣне аскѣвсѣ о проп. елѣпѣтѣкѣ че се пѣте десѣфаче
љн: „декѣт кѣн есте Георгіе де љнцелентѣ“
аст-фел: шѣ: фѣ, зѣ, дѣ, формеазѣ кѣте о проп.
елѣп. каре се потѣ десѣфаче љн: „тѣ сѣ фѣї фѣкѣторѣ
рѣ“ „тѣ сѣ фѣї зѣкѣторѣ“ „тѣ сѣ фѣї дѣкѣ-
торѣ“ ш. а. аст-фелѣ сѣнт шѣ респ. нѣ, ва нѣ, ш. а.

240. Редѣплатѣвѣ (redzndantѣ,) се зѣче проп.
ачеа, љн каре се репетеазѣ саѣ сѣвѣекѣтѣл, саѣ атрѣвѣтѣл,
саѣ верѣл, d. e. Еѣ сѣнт, еѣ, ачел тѣлт рѣвѣдѣторѣ!
Бѣнѣ е, вѣн зѣкѣ, пѣмаї зѣнѣл сѣпѣтр Dѣтнезеѣ!
Дакѣ пѣте фѣ чѣнева, пѣте фѣ зѣкѣ, атѣт де не сѣнтѣторѣ?

241. Имѣлѣчѣтѣ се зѣче проп. ачеа, љн каре љнцелесѣл
жѣдецѣлѣ пострѣ се еспрѣмѣтѣ пѣмаї кѣте прѣп о ескла-
матѣе d. e. љн ескламатѣеа: вале о! се афѣл о проп.
имѣлѣчѣтѣ че се пѣте десѣфаче љн: таре тѣ дѣре =
еѣ амѣ таре дѣрере ш. а.

242. Кѣвѣнтеле прѣп каре се пѣте арѣта кѣ о пропосѣ-
ѣе есте имѣлѣчѣте, сѣнт имѣрекѣѣле.

243. Афѣрматѣвѣ се зѣче проп. ачеа, љн каре верѣл
љнкѣвѣнцѣазѣ зѣреа атрѣвѣтѣлѣ кѣ сѣвѣекѣтѣл,
љнсѣшѣндѣл ачестѣа ка не зѣ фел де калѣта-те d. e.
Петрѣ есте дрѣнт.

244. Негатѣвѣ се зѣче проп. ачеа, љн каре верѣл
нѣ љнкѣвѣнцѣазѣ зѣреа атрѣвѣтѣлѣ кѣ сѣ-

ектѣл, саѣ, ка ачела съ се дѣсѣшаскъ ачестѣа ка
о калитате d. e. пѣтѣнтѣл пѣ есте ѣскатѣ.

Л. ан. Тѣте пропосициѣле de mai съсѣ потѣ съ фѣе саѣ а-
фирмативе саѣ негативе; неутрѣ къ дѣ фѣе-каре dѣн трѣкселе
се пѣте дѣксѣиѣнда prin верѣ, саѣ пѣ, зѣпреа атрѣвѣтѣлѣ къ съ-
ектѣл d. e. проп. зѣверс. афирмативѣ: тоѣи ѣ менѣи сѣнт
и крѣиторѣ, шѣ алѣа зѣверс. негативѣ: тоѣи ѣ менѣи пѣ
сѣнт дѣцеленѣи = пѣ тоѣи ѣ менѣи сѣнт дѣце-
лепѣи; партѣк. афирмативѣ: зѣи ѣ менѣи сѣнт дренѣи
парт. негативѣ: зѣи ѣ менѣи пѣ сѣнт дренѣи; сѣнг. афир-
мативѣ „Iulie Чесара ѣ фостѣ вѣн исторѣкѣ“ — сѣнг.
негативѣ „Iulie Чесар п'аѣ фост поетѣ“ ш. а.

§. 2. ФРАСЕЛЕ.

245. Че дѣцеленѣетѣ prin фрасѣ? 246. Де кѣте фелѣрѣ сѣнт пропосициѣле дѣ
прѣвѣреа зѣнѣ фрасѣ комѣзѣсѣ dѣн трѣкселе? 247. Каре пропосициѣ се пѣзметѣ дѣ-
тр'ѣн фрасѣ принципалѣ, шѣ каре инѣидентѣ? 248. Де кѣте фелѣрѣ е проп. принципалѣ
дѣтр'ѣн фрасѣ? 249. Каре проп. принципалѣ се пѣзметѣ дѣтр'ѣн фрасѣ авсо-
лѣтѣ, шѣ каре релативѣ? 250. Де кѣте фелѣрѣ е проп. инѣидентѣ дѣтр'ѣн фрасѣ?
251. Каре проп. инѣидентѣ се пѣзметѣ дѣтр'ѣн фрасѣ, детерминативѣ, шѣ каре есплѣ-
кативѣ?

245. Prin фрасѣ (*φράσις*, *eloquentio*, *genus lo-
quendi*) дѣцеленѣетѣ о констрѣкѣиѣ граматѣкалѣ ком-
пѣсѣ dѣн доѣе саѣ маѣ тѣлѣте пропосициѣи, че-с' легате
дѣтре сѣне prin верѣвѣрѣиле de модѣл персонал.

Л. ан. Дѣн верѣѣ пѣзмаѣ кѣнд се аѣлѣ дѣ инѣиѣитивѣ се зѣче
а фѣи de модѣл неперсонал.

246. Пропосициѣле дѣн прѣвѣреа зѣнѣ фрасѣ ком-
пѣсѣ dѣн трѣкселе сѣнт de шасе фелѣрѣ, ad: prin-
ципалѣ, инѣидентѣ, принципалѣ авсолѣтѣ, принципалѣ
релативѣ, инѣидентѣ детерминативѣ, инѣидентѣ есплѣ-
кативѣ.

247. Принципалъ проп. се измеште дитр'зи фрасѣ ачеа, каре еспрѣтъ дн трапсѣла идея де кѣпите-
 не, саѣ идея принципалъ; еаръ инцидентъ ачеа,
 каре атърпѣ саѣ дела сѣвѣктѣл, саѣ дела атрѣвѣ-
 тѣла пропосидіеі принципале, саѣ дела комплементеле
 ачелораші, аша d. e. дн фрасѣл, саѣ констрѣкціяе зр-
 тѣторѣ: „Лѣкоміеа, че трече песте тѣте хо-
 тареле мѣнциі саѣ а ле дрептѣлѣі кѣвѣнт,
 п'аре пѣчі одатѣ сфѣршѣт взп“ пропосидіеа
 принципалъ есте: „лѣкоміеа п'аре пѣчі одатѣ
 сфѣршѣт взп“ еаръ инцидентъ е: „че трече песте
 тѣте хотареле мѣнциі саѣ а ле дрептѣлѣі
 кѣвѣнт“ пентрѣ къ ачѣаста атърпѣ дела сѣ-
 вѣктѣл челеі принципале ad. дела „лѣкоміеа“

248. Проп. прѣнч. дитр'зи фрасѣ есте de dove
 фелѣрѣ, ad. абсолѣтъ шѣ релатѣвѣ.

249. Проп. принципалъ абсолѣтъ дитр'зи фрасѣ
 се измеште ачеа, кареа стѣ дндатѣ ла днченѣтѣ
 шѣ еспрѣтъ днтѣеа идея принципалъ; еаръ прѣнчѣна-
 лъ релатѣвѣ ачеа, кареа стѣ дн зрѣта челеі аб-
 солѣте шѣ еспрѣтъ а доза идея принципалъ; фѣе-каре
 дѣп трапселе пѣте авѣ къте о проп. инцидентъ, ка
 пе зп комплементѣ ал сѣвѣктѣлѣі. Пропосидіеле а-
 чѣстеа се потѣ ведѣ маі лѣмѣрѣтѣ дн фрасѣл зр-
 тѣторѣ: „Моралѣл, пе кареле пѣі декѣмѣн
 саѣ пѣл кѣнѣштѣмѣ, саѣ пѣл изѣмѣ, есте зп-
 пѣкѣл фѣндѣмент ал тѣрѣеі шѣ ал фѣрѣчѣрѣі
 пѣстре чѣі соціале; Нелеѣзѣрѣле, че с'аѣ

Фъкзтѣ фѣре ла чеї маї тълці оменї, фржлгѣ де тот легътзра шї търїеа чеа моралъ а соціетъцїї чївіле.“ Ап фрасъа ачеста дечї сжнт дозе проп. прїнчїнале, зна авсолътъ, алта релатївъ, штвелє кз респектївелє лор їнчїденте, шї аште:

1. Проп. прїнч. авсолътъ е: „Моралъа есте шїкзл фзндамет ал търїеї шї ал фєрї-чїрїї нѡстрє чеї соціале.“

2. Їнчїдента пропосїціеї ачестеїа есте: „не кареле нѡї декотзи саѣ нъл кзнѡштємѣ, еаѣ нъл їзвїмѣ“ їнчїдента ачєаста е комплементъа сзвїектълзі: „Моралъа.“

3. Пропосїціеа прїнч. релатївъ е: Не леуцїрїї ле фржлгѣ де тотѣ легътзра шї търїеа чеа моралъ а соціетъцїї чївіле.

4. Їнчїдента пропосїціеї ачестеїа есте: „че с'аѣ фъкзтѣ фѣре ла чеї маї тълці оменї“ їнчїдента ачєаста е комплементъа сзвїектълзі: „Не леуцїрїїле.“

250. Проп. їнчїдентъ дитр'зи фрасѣ есте де дозе фєлзрї, ад. детермінатївъ шї есплїкатївъ.

251. Проп. їнчїдентъ детермінатївъ дитр'зи фрасѣ се пзменїте ачєеа, кареа детермінєазъ модъл, кз каре есїстъ сзвїектъл пропосїціеї прїнчїнале ап прївїреа обїектелор че сжнт кз джнсъа де о патзръ; еаръ їнчїдентъ есплїкатївъ ачєеа, каре есплїкъ калїтатеа цєперїкъ а сзвїектълзі ачєлзїашї: аша d. e. ап фрасъа зрїтърїї: „оменїї, че сжнт

сзпзші патімілор, араре-орі аѣ сфжршіт
 вьп“ — „óменіі араре-орі аѣ сфжршіт вьп“
 е проп. прінчіпалъ; — „че сжнт сзпзші па-
 тімілор“ е проп. іпсід. детермінатівъ, пентрѣ къ
 еа детермінеазъ модъл къ каре есістѣ сзвіектъл
 „óменіі“ ад: зпї дп прівіреа алтора, проп. а-
 чеаста се пóте лза ші ка комплементѣ пентрѣ сз-
 віектъл „óменіі“ — асемenea дп фрасъл зршъ-
 торіѣ: „Патіміле, че тікъллошескѣ пре óмені,
 с'аѣ дпшзлцїтѣ де тот“ — „патіміле с'аѣ дп-
 шзлцїтѣ де тот“ е проп. прінчіпалъ — „че ті-
 къллошескѣ пре óмені“ е проп. іпсід. еспліна-
 тівъ, пентрѣ къ еа есплікъ калїтатеа џенерїкъ че о
 аре сзвіектъл: „патіміле“ проп. ачеаста есте дп-
 презпъ ші комплементѣ сзвіектълї: „патіміле.“

1. А. ам. Релациіле че се потѣ афла дптр'о пропосїціе сав
 ші дптр'шн фрасѣ дптре сзвіектѣ ші атрївѣтѣ — предїкатѣ —
 сжнт де дозе фелърї: обїектїве ші сзвіектїве; челе обїектїве
 се еспрїшъ прїп касърї къ, сав фъръ препосїції, прїп проп-
 метеле посесїве, прїп адвербїї ші копжвкцїї; еаръ челе сзвіек-
 тїве нътаї прїп препосїції; релациїле ачестеа дїп зршъ
 сжнт де треї фелърї ад. кавсале, морале ші лоїїче, дьпъ кав
 адекъ сжнт ші прїпчїнеле пе каре еле се дптемееазъ: ре-
 лациїле песте тот лзате, се потѣ прїві ка комплементеле атрї-
 вѣтъллї сав а ле предїкатъллї. Обїектъл ачестеа дьпъ фіреа
 са ші їмпортанда че о аре дп Граматїкъ арѣ чере о лъмьрї-
 ре маї таре, о dedъчере маї лъпъ ші о трътадіе маї пе ларї,
 тóте астѣелїѣ де лъкрърї пе каре пої пх ле пѣтем фаче аїче
 фїїндѣ търїпїдї де дпгъстїмеа локъллї ші де скопъл че ші
 латѣ пропъсѣ ла лъкрареа зпелї асемenea кърїї сколастїче.
 — п. 58. 60. 235. —

2. Се пóте дпгъшпла ка пропосїціеа прінчіпалъ сѣ аїсѣ
 — дптр'шн фрасѣ — маї шъте іпсїденте, ад. іпсїдента дїпълїа

съ айвъ дъпъ сине неалта, ачеза еаръши неалта ш. а; тотъши
 incidentеле ачестеа, орї-кът де мълте ар ай еле, дакъ аъ ле-
 гьтеръ лоікь къ проп. прїнципалъ, въ потъ съ формезе май
 мълте къдетъри декътъ нъмай зна, саъ нъмай о idee компъ-
 съ дїн дозе пърці ад. дїн проп. прїнч. шї дїн тоте ачезеа in-
 cidente, че се прївескѣ айзм нъмай ка о іncidentъ; де днсем-
 натъ днсъ есте, къ дїн пърціле знеї асемenea компъсе idee,
 се наште фрасъа че се нъместе periodъ, прекъм се ва ведѣ
 дндатъ ла §. врнъторїѣ.

§ 3. ПЕРИОДЕЛЕ.

252. Че днделецетъ prin periodъ дн Граматикъ? 253. Къте пърці прїнципале
 аре periodъла? 254. Каре дїн пърціле прїнципале а ле periodълаї аре шерїтъа ло-
 рїкъ? 255. Де къте фелъри е periodъла дн прївїреа съвординърї пърцілор сале
 челор прїнципале? 256. Кънд се зїче periodъла а фї дренъ? 257. Кънд се зїче
 periodъла а фї днторс? 258. Прїн че фелъ де къвїнте се потъ лега ла олаатъ
 пърціле прїнципале а ле periodълаї, спре а се нъте форма дїн трънселе о къдетъ-
 ре саъ о idee? 259. Каре компънкції стаъ май алесъ днаїнтеа антecedентеї ад: дна-
 нтеа челеї знтъїе пърці прїнципале а ле periodълаї? 260. Каре компънкції стаъ
 май алесъ днаїнтеа съсеквентеї ад: днаїнтеа пърції а доза прїнципале а ле peri-
 одълаї? 261. Де къте мъдълърї ноте фї periodъла дъпъ съвднпърїреа пърцілор
 сале челор прїнципале? 262. Към се формеазъ periodъла де дозе мъдълърї? 263. Към
 се формеазъ periodъла де треї мъдълърї? 264. Към се формеазъ periodъла де патръ
 мъдълърї? 265. Каре пърці де а ле periodълаї се зїкъ а фї съкординате, шї каре
 вординате? 266. Че семне де днтерїзнкції се нънъ днтре пърціле челе съвординате
 шї че фелъ днтре челе координате а ле periodълаї? 267. Че фелъ де пъртїче-
 ле релационале се нънъ май къ самъ днаїнтеа мъдълърїлор знеї пърці прїнципале
 де а ле periodълаї, спре а лї се нъте да о днтїдере май маре? 268. Че фелъ де
 есемпле се потъ адъче пентръ periodъла де дозе, трєї, патръ, мъдълърї? 269. Че
 се наште дїн компъпереа ла олаатъ а май мълторъ periode, dїntїtore тот ла зп скоп?

252. Prin periodъ (*períodos, circuitus, ambitus*) дн
 Граматикъ днделецетъ зп фрасъ компъсѣ дїн дозе
 пърці де пропосїції съвординате днтре сїне астфелъ,
 днкът, кънд зна дїн трънселе е антecedентъ чезалал-
 тъ тревзе съ фїе съсеквентъ шї еаръши кънд зна
 дналцъ топъа, чезалалтъ тревзе съ'л апесе. — п. 230.
 ла 2. Л. ам. —

253. Periodъл аре дозе първи принципале, зна
ла дичепзтѣ пзмитъ antecedentъ; — protasis — са-
ръ алта ла зрштъ, пзмитъ съсеквентъ — apodosis. —

254. Din първие принципале а ле periodълзи а-
чеа се зиче а аве меритъла лоѣк, каре prin днълаца-
реа топълзи дши дъ о пзтере маї mare, (ачеа е
decomзи съсеквента.)

255. Periodъл дн прівіреа съборднърїи първи-
лор сале челор принципале este de doze фелзрї ad.
дрепт ши диторсѣ.

256. Дрепт се зиче а фї periodъл атзичї, кънд
меритъла лоѣк каде дн партеа лзи чеа съсеквентъ.

257. Диторсѣ се зиче а фї periodъл атзичї, кънд
меритъла лоѣк каде дн партеа лзи чеа antecedentъ.

258. Първие принципале а ле periodълзи, спре
а се пзтѣ форма din тржиселе о кзцетаре саѣ о
idee, prin конжзвциї се потѣ лега днтре sine маї
пимеритѣ.

259. Конжзвциїле че стаѣ маї алес днаїнтеа
antecedenteї, адекъ: днаїнтеа челеї знтїе първи
принципале а ле periodълзи, сжнт: фїндѣкъ, дешї, ма-
каркъ, нз тоте къ, дн че кїп, дн timp че = de
време че, ш. а. дн скзрт, конжзвциїле днвоїдоре,
казсале ши знеле din челе condїционале. — п. 202. —

260. Конжзвциїле че стаѣ маї алес днаїнтеа
съсеквентаї, адекъ: днаїнтеа първиї а doza прїнци-
пале а ле periodълзи, сжнт: de ачеа, тотзши, дн

мел нп, аша, ш. а. ии скэрт, конжзвкциіле дпро-
тивіторе ші дкветоре. — п. 202. —

А. ам. Де млате-орі антечедента периодалі аре кон-
жзвкцие дпайтеа са, фэръ съ айъ дпрозвп ші съсеквента;
дасъ де млате-орі еаршп антчедента п'аре пічі о конжзвк-
цие дпайтеа са, кнд съсеквента аре. — п. 265. —

261. Періодъа дзвъ съдипърдиреа пърцілор
сале челор прінціпале ад. а антчедентеі ші а съ-
секвентеі, поте фі де маі млате мѣдзлърі, ші а-
шме де дозе, треі, патрѣ, ш. а.

262. Фіндѣ періодъа де дозе мѣдзлърі, зпзл дп
трѣкселе формеазъ не партеа антчедентъ; еаръ
мѣдзл не чеа съсеквентъ.

А. ам. Констрѣкциеа че се конузне дп дозе пропосіці
д. е. дп прінціпалъ ші інцидентъ, фэръ дптрекзвнцареа кон-
жзвкцилор, се зиче фрасѣ ші пз період, рѣз дечі се аликъ
дп Граматікъ еспресііле: „Період зпнметврѣ саѣ де
п мѣдзлар“ везі Граматічеле дермане съкт тітаз Prak-
tische sprachdenklehre für Volksschulen und die elementarklassen der
Gymnasial — und Real — Anstalten. von Raimund Jakob Wurst. — Reutlin-
gen 1845. фіа 114. ші: Schulgrammatik der deutschen sprache, von
Dr. Karl Ferdinand Becker — Frankfurt am Main 1839. фіа 385.

263. Фіндѣ періодъа де треі мѣдзлърі, дозе дп
трѣкселе потѣ съ фіе дп антчедентъ, ші зпзл дп
съсеквентъ, саѣ, дозе дп съсеквентъ, ші зпзл дп
атчедентъ.

264. Фіндѣ періодъа де патрѣ мѣдзлърі, дозе
дп трѣкселе потѣ съ фіе дп антчедентъ ші дозе
дп съсеквентъ, саѣ, треі дп антчедентъ, ші зпзл
дп съсеквентъ, саѣ, треі дп съсеквентъ ші зпзл
дп антчедентъ.

265. Първие принципале а ле периодзлзі ад. антecedenta ши съсеквента се зикъ съвордinate; еаръ тьдзлъріле лор ад. пропосіцііле incidente се зикъ координате.

А. ам. Съвордinaціеа пърцилор периодиче фаче, ка днцъ лесъд знеіа съ атърне дела ачелаші ал алтеіа; еаръ координaціеа лор фаче, ка маї тьдзлърі днпрезнь лъате е фoрmeze акъш не партеа антecedentъ, акъш не чеа съсеквентъ.

266. Антре пърциле съвордinate а ле периодзлзі de doze тьдзлърі, авънд амъndoze къте о конжнкціе днаинтеа лоръші, се пьнѣ doze пьнктері (;) авъндѣ пьмаї антecedenta, антре дънселе се пьнкома (,) еаръ авъндѣ пьмаї съсеквента, антре дънселе се пьне кома пьнктата, (;) фіündѣ днст периодзла de маї тьдзлърі, антре пърциле лъчеле съвордinate се пьнѣ doze пьнттері; еаръ антре координателе ачестораші ад. антре маї тьдзлърі, че се потѣ а фла акъш дн антecedentъ акъш дн съсеквентъ, се пьне пьмаї кома пьнктата.

— п. 268. ла А. съет I. а) б) в) —

267. Антре тьдзлъріле знеї пърци принципале de а ле периодзлзі ад. антре координателе антecedenteї ши а ле съсеквентеї се пьнѣ нште семне релационале, къш сълт: дакъ, кънд, чине? вреї тьш. а. — п. 268. ла А. съет II. а) б) в) —

268. Пентрз періоде. ле de doze, треї ши патрз тьдзлърі, съ фіе de ажънсѣ а адъче аїчі пьмаї кьтева есемпле.

A. Пентрѣ періоделе дрепте — п. 255. —

I. Пентрѣ периодѣла де дозе мъдълърї. — п. 262. —

**a) Авѣндѣ конжжнкції днаинтеа са атѣт анте-
chedenta кѣт ши сѣбсеквента. — п. п. 253, 259. —**

Фіиндѣ кѣ ел totdeasna аѣ фѣрїтѣ де фѣклїеа лѣмїнїї а-
деврѣлї шї а днцеленчївнїї: де ачееа стареа лѣ де асѣзїї
есте атѣтѣ де тїкѣлѣсѣ шї атѣт де дѣрерѣсѣ. — Деши істо-
рїеа веке шї повѣ не аратѣ кѣ деуетѣл їзвѣреле ферїчїрїї
шї а ле неферїчїрїї челор маї мълте Нації дїн лѣме: тотѣшї
ѣменїї — партеа чеа маї mare — нѣ вреаѣ нїчї декѣм сѣ се
фолосеаскѣ де дѣнселеле, шї сѣ се днцеленцееаскѣ, днаинте де
а се ведѣ дншїї прїншїї дн лацѣрїеле непорѣчїрїї.

b) Авѣнд дконжжнкціе нѣмаї антїчїдента.

Фіиндѣ кѣ сѣлт фѣрте сѣнѣратѣ, мъ роѣ кѣ сѣ мъ лѣшї
дн наче. — Дѣпѣ че амѣ вѣзѣтѣ, амѣ шї крѣзѣтѣ. — Кѣндѣ ештї
ла Рома, трѣште дѣпѣ датїнеле дела Рома.

c) Авѣндѣ конжжнкціе нѣмаї сѣбсеквента.

Інїмїле ѣменїлор сѣлт днпетрїте; де ачееа продѣкѣ эле
атѣт де пѣгїне фанте морале. — А нѣ штї немїка нѣ е рѣшї-
не; дар' а нѣ вре сѣ штїї, саѣ сѣ днведї чеа, е рѣшїне. — І-
нїмїле тїнерїтеї се самѣпѣ кѣ тотѣ фелѣ де семїнде вѣне;
днсѣ нѣмаї Дѣмнезеї штїе, че фелїѣ де сѣмїдїмїнте се ворѣ
наште дн трѣнселеле маї ла зрѣтѣ.

II. Пентрѣ периодѣла де треї мъдълърї. — 263. —

**a) Авѣндѣ антеchedenta дозе мъдълърї еарѣ
сѣбсеквента нѣмаї знѣл. — п. п. 253, 267. —**

Дакѣ грїжїле пѣстре челе де тѣте зїлеле се мърїнїескѣ
нѣмаї днтрѣ а нѣтѣ трѣї фѣрѣ сѣнѣраре дѣпѣ пофтеле шї
патїмїле лѣшїї ачестеїа; дакѣ дн мїжлокѣла пѣччерїлор, че
нї ле днспїрѣ днкїнѣрїеа чеа ашѣїтѣре, нѣ времѣ сѣ ас-
кѣлѣтѣшї де гласѣла челѣї че стрїгѣ ла зрекеа їнїмїї пѣстре:
нѣтемѣ зїче адио, фїреї, карактерлѣї шї дестїнаціеї ѣме-
нешїї!

б) Авъндѣ съвсеквента дозе тѣдълърї еаръ антечедента пѣмаї злзл. — п. п. 253. 267. —

Кънд виаца оменїлор стѣпънїці де патїміле дпкїнїр ар фі де дозе, саѣ де треї орї маї днделънгъ де кът-че еадте декотъл: атънчі шї пепорочїреа лор шї а семїнілор лор креште пе зі че мерде тот маї шлзл; атънчі стареа оменїр с'арѣ асетъла фбрте віне къ ачееа че се пѣмеште дп Сф. Скрїтъръ: валееа пѣмшдерїї.

III. Пентрѣ періодъа де патрѣ тѣдълърї. — п. 264. —

а) Авъндѣ ѣмбеле съвордїнате къте дозе тѣдълърї саѣ къте дозе коордїнате. — п. п. 265. 267. —

Дакъ фїе-кареле дїн пої ар ікї пре Дъмнезеѣ; дакъ фїе-кареле ар ікї оменїреа, Націеа шї Патріеа са: алтъ фадаравеа атънчі лъмсеа; алтъ ферїчїре ар фі атънчі днтре оменїрї.

б) Авъндѣ антечедента пѣмаї злзл, еаръ съвсеквента треї тѣдълърї. — п. п. 265. 267. —

Кънд ар лїнсі одатъ къ тотъл дїн соціетъціле чївіле чеа чеа пепътърать а фъцарнїчїлор шї а лїнгвїсторїлор: аї сѣмїнї пе зі че мерде тот маї маре шлцетїре дп сѣмъл соціетъції; аї къпште дндатъ прогрессъа оменїрїї дп морал пвїртъте; аї веде къ окїзл дпълдареа еї ла треантл дестїнацісале чеї орїцінале.

в) Авъндѣ антечедента треї тѣдълърї, еаръ съвсеквента пѣмаї злзл. — п. п. 265. 267. —

Дакъ амѣ аскълта тотдеазна де гласъл Натърей; дакъ пїчї одатъ п'амѣ трече песте марфїніле днделенчїнеї; дакъ пѣзвїрїле пбстре арѣ авѣ тотдеазна дпаштеа лорѣ Ідеалъ оменїрїї: пїчї одатъ п'амѣ днтїмпїна дп калеа віенції атъте грїжі, атътеа сѣмърърї шї атътеа пешлцетїрї!

V. Пентрѣ періоделе дпторсе. — п. 255. —

I. De doze тѣдълърї.

De ачееа п'аре ел прїетенї адевърадї шї оменї кърор

съ ле фие шилъ де джисла; пентръ къ парактеръ лѣи чед
вѣклеан шѣ пестаторник есте акъм преа къпоскътѣ.

II. De trei тѣдзлѣри.

Скъмне сѣлт, ва непредзѣте лѣнѣле, че тѣрирескъ пѣ-
тереа ошлѣ дп прѣвѣреа Личенцие лѣи чеѣ ѳрѣе: пентръ къ
ресѣлателе знеѣ асемеѣе личенциѣ тогѣсаѣна сѣлт контрарѣе
сконъ лѣи сонѣгѣщѣи; пентръ къ ошлѣ повѣзѣтѣ де асемеѣе
личенцие е перѣкълос шѣ пентръ сѣне шѣ пентръ кончетъщѣи
сѣи, (ла антѣедентъ се дѣделѣѣе конж. де а чѣеа, ка кънд
аѣ зѣче: де ачѣеа сѣлт скъмне ш а)

III. De patru тѣдзлѣри.

Де ачѣеа шѣргѣ рѣѣ лѣкрѣрѣле пѣстре дп лѣшеа ачѣеаѣ;
де ачѣеа се веде а фѣ къ пѣнѣтѣнѣцъ дндрѣнтареа сорѣѣи пѣ-
стре аѣи пѣ пѣмѣлт: пентръ къ поѣ пѣ фачешѣ пѣѣѣи ла гла-
сѣл Дѣмнезеѣриѣи шѣ ал оменѣриѣи; пентръ къ поѣ пѣ воѣнѣ сѣ
пѣ сѣзнѣешѣ дренѣтѣ лѣи къ вѣлт, че пѣ есте датѣ де сѣе,
ка зп дндр пѣзѣторѣѣи шѣ повѣзѣторѣѣи!

269. Din компзѣереа ла олатѣ а шѣѣ шѣлтор
периѣде, цѣнтѣторѣ ла зп скоп се паскъ: Къвѣнтеле
морале, = Предѣчеле, Дѣскърсърѣле реторѣче ш. а.
дѣспре ачѣеа дѣрѣ Реторѣка ва трѣта шѣѣ пѣ
ларгѣ.

1. A D A Ţ C Ţ.

Рѣгѣле повѣзѣторѣ 1. дндрѣ а аплѣка пасѣвѣл дп лок
де актѣв, 2. дндрѣ а лѣса афарѣ дпн констрѣкѣѣе, а) пропѣ-
меле: кареле, кареа, че, тот чѣл че, б) пѣртѣчелеле:
дѣпъче, къ, дакъ, кънд, с) верѣвл: трѣвѣе.

270. Към се аплѣкъ пасѣвѣл дп лок де актѣв? 271. Към се ласѣ афарѣ дпн
констрѣкѣѣе проп. кареле, кареа, че? 272. Към се ласѣ афарѣ дпн констрѣ-
кѣѣе тот чѣл че? 273. Към се ласѣ афарѣ дпн констрѣкѣѣе дѣпъче? 274. Към
се ласѣ афарѣ дпн констр. къ? 275. Към се ласѣ афарѣ дпн констр. дакъ? 276.
Към се ласѣ афарѣ дпн констр. кънд? 277. Към се ласѣ афарѣ дпн констр. вер-
вл. трѣвѣе?

270. Пасивъл се аплика дн лок de активъ дн зршториъл modъ, ad. 1. веръзл активъ дн презпъ къ тимъл съъ се стръмътъ din modъл финитивъ саъ персонал ла чел инфинитивъ саъ перепсонал. 2. номинативъл лъи се скимъъ дн ценитивъ, къ препос. de фъръ артикъл, афаръ пзмай кънд ел ар аве дъпъ сине зп пропъте саъ зп адиективъ. 3. акъсативъл лъи се скимъъ дн номинативъ; зрмъндъ тоте ачестеа пасивъл се поте аплика дн лок de активъ d. e. din активъ: омъл лъкреазъ пъмънтъл, се фаче пасивъ: пъмънтъл се лъкреазъ de om. — Омъл аъ лъкратъ пъмънтъл = пъмънтъл есте лъкратъ de om — омъл ва лъкра пъмънтъл = пъмънтъл се ва лъкра de om. — Къ пропъте: омъл ачеста аъ лъкратъ пъмънтъл = пъмънтъл есте лъкратъ de омъл ачеста. — Къ адиективъ: омъл зп, саъ, омъл чел зп аъ лъкратъ пъмънтъл = пъмънтъл есте лъкратъ de омъл зп, саъ, de омъл чел зп ш. а.

271. Ла лъсареа афаръ а пропътелор: кареле, кареа, че, пзмай дозе касъри принчипале потъ съ айбе лок ad. кънд констръкциеа есте активъ, саъ кънд еа есте пасивъ: — Финдъ констръкциеа активъ, кареле, кареа, че, се ласъ афаръ; веръзл, дакъ ел есте дн презентъ саъ фиторъ, се скимъъ дн адиективъл партиципал къ препос. de, саъ къ зп ценитивъ, еаръ адиективъл ачеста се конкордеазъ дн ценъ ши пзмър къ състантивъл че се афлъ дн релацие къ пропътеле, d. e. омъл кареле лъкреазъ пъ-

пѣнтѣл, фетееа кареа цесе пѣнза = отѣл лѣкрѣ-
торіѣ de пѣмѣнт саѣ пѣмѣнтѣлѣ; фетееа цесетѣ-
ре de пѣнзѣ саѣ пѣнзеі: отѣл че лѣкреазѣ пѣ-
мѣнтѣл = отѣл лѣкрѣторіѣ de пѣмѣнтѣ; фетееа че
цесе пѣнза = фетееа цесетѣре de пѣнзѣ, ш. а; еарѣ
ѣакѣ верѣл есте ѣн тѣмѣл треѣтѣ, ел ретѣне не-
скѣмѣатѣ; fünd ѣнсъ коѣстрѣкѣіеа пассѣвъ, пропѣ-
меле се ласѣ аѣарѣ ѣнпреѣнѣ кѣ верѣ. азѣ. есте;
еарѣ съѣстантѣвіі лор се коѣкорѣеазѣ кѣ партѣіпѣл
треѣтѣ ѣн ѣенѣ ші пѣмѣр, d. e. пѣмѣнтѣл кареле
есте лѣкратѣ = пѣмѣнтѣл лѣкратѣ; каса кареа есте
едѣфікатѣ = каса едѣфікатѣ, картеа че есте скрѣсѣ =
картеа скрѣсѣ ш. а.

1. Л. ам. ѣакѣ воітѣ съ ретѣне ѣн коѣстрѣкѣіеа пассѣвъ
проп. че, ѣѣрѣ верѣ. азѣ. есте, треѣне съ л артѣкѣлѣмѣ атѣт ла
сіпѣрѣтѣ кѣт ші ла ѣнтѣлѣдѣтѣ кѣ артѣкѣлѣ ѣенѣлѣ de каре е
съѣстантѣвѣл, d. e. отѣл че есте ѣнѣѣѣатѣ = отѣл че л ѣнѣѣ-
ѣатѣ, віртѣтеа че есте преѣѣтѣ = віртѣтеа чеа преѣѣтѣ; ѣ-
меніі че сѣнт ѣнѣѣѣѣѣ = ѣменіі чеі ѣнѣѣѣѣѣ ш. а.

2. Авѣндѣ проп. кареле, кареа че, ѣѣпѣ сіне верѣл
азѣ. есте кѣ ѣн адѣкѣтѣв, еле се ласѣ аѣарѣ ѣнпреѣнѣ кѣ
верѣл, еарѣ съѣстантѣвіі лор ретѣнѣ, коѣкорѣѣндѣ-се кѣ а-
дѣкѣтѣвѣл пѣмаі ѣн ѣенѣ ші пѣмѣр, d. e. отѣл кареле есте
ѣнѣелентѣ = отѣл ѣнѣелентѣ, фетееа кареа есте ѣѣпѣ = фе-
тееа ѣѣпѣ ш. а.

3. Проп. че, атѣт ѣн коѣстрѣкѣіеа актѣвъ кѣт ші чеа пас-
сѣвъ пѣте ретѣнѣ нескѣмѣатѣ ші ла сіпѣрѣтѣ ші ла ѣнтѣлѣдѣтѣ,
de орѣ че ѣенѣ ар фі съѣстантѣвѣл кѣ каре ел стѣ ѣн релѣ-
ѣіе, d. e. отѣл че ѣаче віне ѣменіі че ѣакѣ віне, фетееа че
ѣаче віне, фетееіле че ѣакѣ віне, отѣл че есте сіліторіѣ, ѣ-
меніі че сѣнт сіліторі, каса че есте ѣѣкѣтѣ, каселе че сѣнт
ѣѣкѣте ш. а.

272. Тот чел че, нз се ласъ афаръ дитрег дин констръкцие, даръ зптъйъ нзтаі че, дзпъ ачеса ші чел; модзл кз каре се фаче ачеста се ноте ведѣ дин есемплеле зрпъторѣ:

Тот чел че лзкреазъ, къштигъ къте чева = тот чел лзкръторіѣ къштигъ къте чева = тот лзкръторіѣ къштигъ къте чева. — Тоці чеі че лзкреазъ ш. а. = тоці чеі лзкръторі ш. а. = тоці лзкръторіі ш. а. — Тот чел че есте дитсетатъ съ віе (съ віпъ) ші съ вее ана віеці = тот чел дитсетатъ съ віе ш. а. = тот дитсетатъ съ віе ш. а. — Тоці чеі че сѣнт дитсетаці съ віе ш. а. = тоці чеі дитсетаці съ віе ш. а. = тоці дитсетаці съ віе ш. а. — Тот чел че есте дрепт, тръеште фъръ фрікъ = тот чел дрепт ш. а. = тот дрептъ ш. а. — Тоці чеі че сѣнт дрепці ш. а. = тоці чеі дрепці ш. а. = тоці дрепці ш. а.

Л. ав. Тот чел че, ші тоці чеі че ретъвъ несківаці дакъ азъ дзпъ сіне вервъл: „а воі“ д. с. „Тот чел че вре съ віе дзпъ міне, саъ тоці чеі че вреаъ съ віе дзпъ міне съ се менедѣ де сіне ш. а.“

273. Модзл кз каре се ласъ афаръ дин констръкцие, пъртііка: дзпъ че, се ноте ведѣ маі лъзрптъ дин есемплеле зрпъторѣ: дзпъ че амъ въззтѣ, амъ креззтѣ = въззндѣ амъ креззтѣ. — Дзпъ че воіъ ведѣ, воіъ кредѣ = въззндѣ воіъ кредѣ. — дзпъ че е'азъ лзптатъ дитре сіне ш. а. = лзптъндз-се дитре сіне ш. а.

274. Модзл кз каре се ласъ афаръ дин кон-

стръкѣ, пѣртѣика: кѣ, се пѣте vede dĭn есемпле-
ле зрѣтѣоре: штѣ кѣ ештѣ взн = те штѣ а фѣ
взн. — Штѣ кѣ сѣптедѣ взн = вѣ штѣ а фѣ взн. —
Штѣ кѣ ештѣ взн = те штѣ а фѣ взн. — Штѣ
кѣ сѣптедѣ взне = вѣ штѣ а фѣ взне. — Штѣ кѣ
аѣ фостѣ аколо = те штѣ а фѣ фостѣ аколо. — Штѣ
кѣ шѣ тѣ аѣ лѣкратѣ = те штѣ шѣ пре тѣне а фѣ
лѣкратѣ.

275. Модѣл кѣ каре се ласѣ афарѣ dĭn кон-
стръкѣ, пѣртѣика: да кѣ, се пѣте кѣпѣште dĭn есем-
плеле зрѣтѣоре: да кѣ амѣ фѣ вѣноватѣ, амѣ тѣчѣ
= сѣ фѣ вѣноватѣ, амѣ тѣчѣ = фѣ и н дѣ вѣноватѣ, амѣ
тѣчѣ. — Сѣ мѣ скрѣ да кѣ вѣ ажѣпѣ аколо = ажѣпѣ
гѣндѣ аколо, сѣ мѣ скрѣ ш. а.

276. Модѣл кѣ каре се ласѣ афарѣ dĭn кон-
стръкѣ, пѣртѣика: кѣ н д, се мѣте vede dĭn есем-
плеле зрѣтѣоре: кѣ н д лѣкрезѣ, лѣкреазѣ кѣм се
каде, саѣ маѣ вѣне те ласѣ = лѣкрѣ н дѣ, лѣкреазѣ
кѣм се каде ш. а. Кѣ н дѣ ештѣ ла Рома трѣште
ка ла Рома; еарѣ кѣ н д ештѣ аѣзреа, ка аѣзреа =
фѣ и н дѣ ла Рома, трѣште ка ла Рома, фѣ и н дѣ аѣ-
зреа, ка аѣзреа. Поменѣште-тѣ Dѣмне кѣ н д вѣ вѣнѣ
дѣтрѣ дѣпѣрѣдѣеа та = поменѣште тѣ Dѣмне, вѣ и н дѣ
Тѣ дѣтрѣ дѣпѣрѣдѣеа та.

Л. ам. Афлѣндѣсе верѣл дѣ тѣмпѣл петрекѣт а л модѣ-
лѣ и н дѣкатѣвѣ, „кѣ н дѣ“ нѣ се ласѣ афарѣ, d. e. Скрѣсѣреа та
амѣ примѣтѣ токмаѣ кѣ н д вѣнеамѣ акасѣ; пѣтрѣ кѣ нѣ се
пѣте зѣче: скрѣсѣреа та амѣ примѣтѣ, токмаѣ вѣ и н дѣ акасѣ:
вѣ и н дѣ дѣсемнеазѣ саѣ, дѣ пѣ че амѣ вѣнѣтѣ, саѣ, дѣ пѣ

че воіѣ вені, саѣ кьнд воіѣ вені; еарѣ пічі дескѣм;
кьнд вінеамѣ.

277. Модѣл кѣ каре се ласѣ афарѣ вервѣл: тре-
вѣе, се пѣте vedè dîn есемплеле зртѣтѣре: Тре-
вѣе сѣ факѣ чева=амѣ чева де фѣкѣтѣ; тревѣе
сѣ гзпоезѣ, сѣ арѣ, сѣ самѣнѣ ші сѣ грапѣ пѣтѣп-
тѣл=амѣ де гзпоетѣ, де арѣтѣ, де сѣшѣпатѣ ші де
грѣпатѣ пѣтѣпѣтѣл.— Че маі тревѣе ѣнкѣ сѣ се
факѣ, саѣ а се фаче? = Че ѣнкѣ маі тревѣе фѣ-
кѣтѣ=че маі есте ѣнкѣ де фѣкѣтѣ? — Тревѣе сѣ
се факѣ чева=тревѣе фѣкѣтѣ чева=есте чева де
фѣкѣтѣ.— Каса тревѣе сѣ се акопере=каса тре-
вѣе акоперітѣ=каса есте де акоперітѣ.— О фѣп-
тѣпѣ тревѣе сѣ се факѣ=о фѣпѣтѣпѣ тревѣе
фѣкѣтѣ=о фѣпѣтѣпѣ есте де фѣкѣтѣ.— Тот лѣ-
крѣл тревѣе сѣ се факѣ ла тімпѣл сѣѣ=тот лѣ-
крѣл тревѣе фѣкѣт ла тімпѣл сѣѣ=тот лѣкрѣл ес-
те де фѣкѣтѣ ла тімпѣл сѣѣ.— С'аѣ ші аша: маі
ѣпѣтѣѣ каса тревѣе сѣ се факѣ=маі ѣпѣтѣѣ каса
тревѣе фѣкѣтѣ=маі ѣпѣтѣѣ каса есте де фѣкѣтѣ ш. а.

II. A D A Ő C Ő.

Регѣле ѣеперале деспре ашезарѣа фіреаскѣ а сѣвіекѣтѣлѣ,
а вервѣлѣ, а атрѣвѣтѣлѣ ші а комплѣментелор лор дѣ про-
пѣсіціі, фрасе ші періѣде, саѣ, деспре констрѣкѣціѣа чеа фі-
реаскѣ че о чере ші дѣсаші фіреа літѣвѣі пѣстре ла фачѣреа
пропѣсіціі-лор, а фраселор, ші а періѣделор.

278. Че локѣрі ѣіпѣ дѣтр'о пропѣсіціѣ: сѣвіекѣл, вервѣл, атрѣвѣтѣл саѣ преді-
катѣл? 279. Че локѣрі ѣіпѣ дѣтр'о пропѣсіціѣ комплѣментеле сѣвіекѣтѣлѣ а ле а-
трѣвѣтѣлѣ саѣ а ле предікатѣлѣ? 280. Че локѣрі ѣіпѣ дѣтр'ѣн фрасѣ: сѣвіекѣл,

веръзл, атривѣтл саѣ предикатл? 281. Че локзрї цїнѣ дитр'ан фрасѣ комплементеле свѣктлѣ, а ле атривѣтлѣ саѣ а ле предикатлѣ? 282. Че локзрї цїнѣ дитр'ан періодѣ: свѣктл, веръзл атривѣтл, саѣ предикатл? 283. Че локзрї цїнѣ дитр'ан періодѣ комплементеле свѣктлѣ, а ле атривѣтлѣ саѣ а ле предикатлѣ?

278. Свѣктл цїне декомзп локзл чел дїптеїѣ дп пропосїціе, веръзл не ал доїлеа, еарѣ атривѣтл не ал треїлеа: d. e. 1 Омзл 2 есте 3 тѣрїторїѣ. — 1 Ної 2 сжптемѣ 3 оменї. — 1 Еѣ 2 четескѣ. — 1 Тѣ 2 скрїї.

279. Комплементеле дп проп. цїнѣ де комзп локзл дене зрїтѣ, d. e. оменї чеї дрепцї сжпт їзвїдї де тóтѣ лѣтеа, аїчї децї комплементл свѣктлѣ: оменї, есте „чеї дрепцї“ шї стѣ дп зрїма лї. — Комплементл атривѣтлѣ: їзвїдї, есте „де тóтѣ лѣтеа“ шї стѣ дп зрїма лї — Омзл дрепт пѣ се теме де аззл рѣѣ; аїчї комплементл свѣктлѣ: омзл, есте „дрепт“ еарѣ комплементл предикатлѣ: пѣ се теме, есте „де аззл рѣѣ“.

Л. ам. Дп дитреварса че о фачетѣ прїп пропосїціе, локзл чел дїптеїѣ жл цїне кѣте одатѣ веръзл, саѣ предикатл не ал доїле свѣктл, еарѣ не ал треїлеа атривѣтл. d. e. ештї тѣ ромѣнѣ? фачї тѣ чева ка ромѣнѣ? — Алтѣ-датѣ локзл дїптеїѣ жл цїне атривѣтл, не ал доїле веръзл, еарѣ не ал треїлеа свѣктл, d. e. Ромѣнї сжптемѣ ної?

280. Дитр'ан фрасѣ компзсѣ d. e. дїптр'о проп. прїнціпалѣ шї алта їнчїдентѣ, локзл чел дїптеїѣ жл цїне свѣктл пропосїціеї прїнціпале, не ал доїле свѣктл проп. їнчїденте, не ал треїлеа веръзл проп. їнчїденте, (саѣ не ал треїлеа предикатл проп. їнчїд. кѣ комплементл сѣѣ), не ал патрѣлеа атривѣтл

преп. *in*cid. къ комплементъа съѣ, пе ал чинчїлеа
вервъа пропосїдїеї прїнчїпале, (саѣ пе ал чинчїлеа
предїкатъа пропосїдїеї прїнчїпале къ комплементъа
съѣ), пе ал шеселе атрївътъа пропосїдїеї прїнчїпале
къ комплементъа съѣ, d. e. 1 отъа 2 кареле 3 есте
4 въл, (саѣ фаче *vine*), 5 есте 6 къпоскътѣ de
тоѣ, de ла таре пъл ла мїк, (саѣ, стължнеште
пе тоѣ къ вълътатеа са, de ла таре пъл ла мїк.)

281. Комплементеле *лн* фрасѣ ка шї *лн* про-
посїдїе стаѣ *totdeauna* *лн* зртъ, аша *лн* есемлѣ
adъсѣ ла пштеръа трекътѣ „къпоскътѣ“ е атрївътъа
свъїектълъї: отъа, авълнд *лндатъ* *дзпъ* *sine* ком-
плементъа съѣ „de тоѣ дела таре пъл ла мїк“
тот аколо „стължнеште“ е предїкатъа свъїектълъї
„отъа“ авълнд шї ел *лндатъ* *дзпъ* *sine* комплемен-
тъл съѣ *ad*. „пе тоѣ къ вълътатеа са дела та-
ре пъл ла мїк.“

Л. ам. Къпрїнжкндѣ фрасъа *лн* *sine* о ескламацїе, саѣ шї
о *лн*треваре, свъїектъл, атрївътъа вервъл, шї предїкатъа про-
посїдїеї прїнчїпале шї скїмъ локзрїе лор. d. e. Кът ръл
фаче *лн* лъте отъа кареле есте свълсѣ патїмеї тълдрїеї шї
а *їзвїреї* de арцїнт! фрасъа ачеста, *лїнсїндѣ* ескламацїеа *din*
трълсъл, аре форма зртълоре: отъа кареле есте свълсѣ
патїмеї тълдрїеї шї а *їзвїреї* de арцїнт, фаче тълт ръл *лн*
лъте ш. а.

282. Свъїектеле, вервзрїе, атрївътеле шї пре-
дїкателе тот ачелеашї локзрї *цїнѣ* *лн* *perїóde*, пе
каре еле ле аѣ шї *лн* фрасе; пентрѣ къ *perїóde*а
се формеазъ *din* фрасе. — п. п. 252. 251. ла 2.
Л. ам. —

А. ам. Есчепдіе де ла регъла ачеаста генералъ се фаче маї къ самъ, кънд фрасъа се формеазъ дн модъа днтребъ-торіѣ. п. 281. А. ам.

283. Комплементеле съвѣктелор а ле атривъ-телор ші а ле предикателор тот дн ыртъ се пзѣѣ ші дн періоде ка ші дн фрасе.

А. ам. Есчепдіе де ла регъла ачеаста генералъ се фаче дн модъа арътатѣ маї сѣс ла А. ам. де ла п. 281.

2. Синтаксъа лѣмвѣі пострѣ есте сѣмплъ, фірескѣ пентрѣ ачеаа ші ышор; ел се пôte асътъпа къ чел францезѣ ші італянѣ дн прѣвіреа ышор асемenea калітъдї: штііндѣ дечї ачеаста, пѣ пе маї ретъне алтъ а зїче, декът пѣмаї къ ар. фї де дорітѣ, ка сѣ пе пѣрѣсїмѣ одатъ де сїнтаксъа латїнѣ ші першанѣ ші сѣ пе цїнетѣ де ал пострѣ, ка де ып продѣктѣ фірескѣ ал днцеленерїї ші ал сѣмдїреї, прїн ыртаре ка де о астрономїе а Націеї днтреїї. Модел днтрѣ ачеаста аветѣ астъзї пе чеї маї релѣмїцї азкторї аї пострїї, къпоскънї ла тóтъ Ромънїмеа прїн сїмплїтатеа, прецїсїса, корекціеа ші пльчереа стїзълѣі лор. Маї есте днкъ ып модѣ къ карелешї пôte днтрепта чїнева ші днсушї де ла сїне стїзъла сѣѣ чел ромънескѣ, ачелашї се къпрїнде дн неконтенїта рефлесїе асшїра фіреї лѣмвѣі ші дн сѣътвїреа са къ ырекеа сѣѣ азъла ромънескѣ.

СЕКЦІЕА II.

СИНТЕТИКА СПЕЧАЛЪ.

§. 1. АПЛІКАЦІЕА АРТИКЪЛЪЛЪ.

284. Към се аплїкъ артикълъа недеплїн-детермінатївѣ? 285. Че пе аратъ артикълъа недеплїн-детермінатївѣ? 286. Към се аплїкъ артикълъа деплїн-детермінатївѣ? 287. Че пе аратъ артикълъа деплїн-детермінатївѣ? 288. Афартъ де пѣтеле че детермінъ сфереле сїнгларе, партїкларе шї генерале але обїектелор, къ че фелѣ де кѣвїпте се маї аплїкъ артикълъа деплїн-детермінатївѣ? 289. Към се аплїкъ артикълъа деп. детерм. из провѣтеле носесїве? 290. Към се аплїкъ артикълъа деп. детерм. из провѣтеле рефлесїїве? 291. Към се аплїкъ артикълъа деп. детерм.

кз џенитивъ рефлессивъ: de ai, de a ле? 292. Кзм се апликъ артикълъ деп. детерм. кз џенитивъ че аре џнаинтеа са зп съзстантивъ, зп ад ективъ ши прозметеле: чела, чеї, чеа, челе? 293. Кзм се апликъ артикълъ деп. детерм. кз џенитивъ че аре џнаинтеа са проп. че џн лок де: кареле, карї, каре? 294. Кзм се апликъ артикълъ деп. детерм. фїндъ маї шзлї џенитивї џн констрзкцие? 295. Кзм се апликъ артикълъ деп. детерм. кз проп. че? 296. Кзм се апликъ артикълъ деп. детерм. кз адиективъ? 297. Кзм се апликъ арт. деп. детерм. фїндъ џн констрзкцие проп. демонстративъ: ачеста ш. а. кз верзъл „а фї“ 298. Кзм се апликъ артикълъ деп. детерм. кз матерїї ordinalї? 299. Кзм се сокоте артикълъ деп. детерм. кзнд ел се апликъ кз прозметеле посесиве, рефлессиве ш. а

284. Артикълъ недеплин-детерминативъ масклинъ ши фемининъ се апликъ пзмаї ла сїнгзрїтъ ши тотдеазна џнаинтеа пзмелзї, d. e. зп върват, о фетее. — п. 92. =

1. А. ам. џнї, зпеле пз съпт артикълї чї адиективї квантитивї, ши се апликъ џн ворбїре ка нїште семне de a ле жзде целор партїкъларе. — п. п. 101 ла 1 231 ши 146 ла 3. —

2. А. лок de артикълъ недеплин-детерминативъ, масклинъ ши фемининъ се апликъ ла џнмзлїтъ проп. квантитивъ неде-терминативъ: нїште, а) пентръ къ ел ка ши артикълъ ачеста пз се поте џнтревзї въръ пзте, б) пентръ къ ел џтокмаї ка артикълъ ачеста пзмаї џнаинтеа пзмелзї се афл пзсѣ, d. e. нїште ómenї, нїште касе ш. а. џнтре нїште ши зїсвл артикъл тотзшї есте deocесїре; пентръ къ нїште рзшъве пзрзреа пекїмватъ џнаинтеа пзмелор; ear' арт. зп, о, се скїмъ прїп касрїле de деклїнаціе. п. 101. ла 1. А. ам.

285. Артикълъ недеплин-детерминативъ не аратъ, къ обїектъл че се џпсеампъ прїп пзмеле артикълатъ астфелъ, есте скосъ афаръ дїп сфера џензлї ши пзсѣ џн ачееашї а indivїдзлї, џпсѣ џнтр'зп modъ че пз детермїнеазъ кз деплїпътате сфера ачееа, d. e. зп върват, ад. зп върват óрекареле, пзмаї зпзл дїп тотъ сфера џензлї върбътеск, не фїндъ нїчї ачела зккъ деплїн-детерминатъ, асеме-

неа: о Фетее, ад. о Фетее, барекареа, нѣмаї зна
 дін тогъ сфера цензлѣ Фетееск, нефіндѣ нічі еа
 ѣокъ деплін-детермінатъ. — п. п. 90. 91. 92. 93.
 101. —

286. Артикълъ деплін-детермінативѣ маскълінѣ ші фемінінѣ се аплікъ ші ла сінгритѣ ші ла
 дитълцітѣ, тотдеазна дн зрта нѣмелѣ, d. e. вѣр-
 бат-ѣл, Фетее-а. — п. 92. —

287. Артикълъ деплін-детермінативѣ не зратѣ,
 къ овіектѣл че се днсеампъ прін нѣмеле арти-
 клатѣ астфелѣ, есте скосѣ афарѣ дін сфера це-
 нзлѣ ші пѣсѣ дн ачееаші а індівідѣлѣ, днсъ дн-
 трѣн модѣ че детермінеазѣ къ деплінѣтате сфера
 ачееа, d. e. вѣрбат-ѣл, ад. ачеста, саѣ ачела, дн-
 токтаї ачеста, саѣ днтоктаї ачела анѣме деспре
 кареле ворвімѣ, — асеменеа: Фетее-а, ад. ачеста
 саѣ ачееа, днтоктаї ачеста, саѣ ачееа анѣме
 деспре кареа ворвімѣ. — п. п. 49. 50. 51. 52. —

Л. ам. Сфереле овіектелор се днпартѣ аїче дн трей, ад.
 дн сінгларѣ, партікларѣ ші ѣенералѣ. (ѣніверсалѣ). — Сфе-
 ра лор чеа сінгларѣ се детермінѣ прін сінгритѣл арти-
 клѣлѣ маскълінѣ ші фемінінѣ недеплін ші деплін-детерміна-
 тивѣ; еарѣ семпеле сферей ачестеїа сѣнт: вн, ачеста, ачела,
 кареле; о, ачеста, ачееа, кареа, d. e. вн вѣрбат, ші вѣр-
 батѣл ачеста, ачела, кареле. — Асеменеа: о Фетее ші Фе-
 тееа ачеста, ачееа, кареа. — Сфера лор чеа партікларѣ се
 детермінѣ прін адіектївії кантїтатїві: внії, внеле, пі-
 ште, прекѣм ші прін дитълцітѣл артикълѣ маскълінѣ ші
 фемінінѣ деплін-детермінативѣ; семпеле сферей ачестеїа сѣнт:
 внії, внеле, піште, ші: ачестїа, ачеїа, карїї; ачестеа, ачелеа,

каре, d. e. ниште върваці, зии върваці (zii dîn, саџ dîнtre върваці) ші: ниште фемеі, зпеле фемеі (= зпеле dîn, саџ dîнtre фемеі); а с т е м е а: върваціі, ad. ачестіа, ачеіа, каріі, ші: фемеіле, ad. ачестеа, ачелса, каре. — Сфера лор чеа цепералъ се детермінъ дп парте ка чеа партікъларъ ка деосевіре пзмаі, къ семеле ачестеі цеперале сѣнт: тоџі, тоте, d. e. тоџі върваціі, ші: тоте фемеіле. De диссипатѳ есте, къ сфера сінгъларъ, авандѳ пзмеле артікълатѳ днаіптеа са: тот, се асвашпъ дптокмаі къ чеа цепералъ, d. e. тот омъл = тоџі оменіі; тотъ фемеа = тоте фемеіле ш. а. п. п. 230. 231. 232. ші 146 ла 1.

288. Артікълъ депліп-детермінатівъ, афаръ де пзмеле че детермінъ сфереле сінгъларе, партікъларе ші цеперале а ле обіектелор, се таі аплікъ ѳпкъ, 1. къ пропзмеле посесіве, 2. къ проп. рефлессіве, 3. къ цепетівъл рефлессівъ: de ай, de а ле, 4. къ цепітівъл че аре днаіптеа са зп сѣвстантівъ, зп адіектів ші проп: чел, чеі, челе, 5. къ цепітівъл че аре днаіптеа са проп: че, дп лок de кареле, каріі, каре, 6. фіндѳ таі мълді цепітіві дп констрѳкціе, 7. къ проп. че, 8. къ адіектівъл, 9. фіндѳ дп констрѳкціе проп. демонстратівъ: ачеста ш. а. 10. къ пзмеріі ordіналі.

1. А. ам. Артікълъ фемінінѳ депліп-детермінатівъ пзмаі ла дпшѳлцітѳл пропзмелор посесіве ші рефлессіве се поте апліка. — п. п. 116. 117. 118. 119. 289. 290. —

2. А. ам. Кзпоскандѳ грестатеа че се дптімпіпъ de комъ ла дптревзінцареа артікъллор къ клелеле спечіале de кзвіпте таі сѣс диссипате, пк фъръ темейѳ сокотімѳ сѳ рекомзндѳмѳ аічі четіторізаві de а аве осевітѳ атепціе ла аплікаціеа ачелораші.

289. Артікълъ депліп-детермінатівъ къ пропзмеле посесіве се аплікъ дп модъл зрмѳторіѳ:

1. Артикълъ маскълн деплн-детерминативъ.

Ла снгрнтъ.

ал теѣ
ал тѣѣ
ал лѣи, ал еї
ал пострѣ
ал вострѣ
ал лор

Ла дпшлцтѣ.

аї меї
аї тѣї
аї лѣї, аї еї
аї пострїї
аї вострїї
аї лор

2. Артикълъ феминнѣ деп. детерм. п. 288. ла .1. ам.

Ла дпшлцтѣ.

а ле теле
а ле тале
а ле лѣи, а ле еї
а ле постре
а ле востре
а ле лор

290. Артикълъ деплн-детерминативъ кѣ про-
штеле рефлессиве се аплкѣ дп модъл зрѣторїѣ:

1. Артикълъ маскълнѣ деплн-детерминативъ.

Ла снгрнтъ.

еѣ de ал теѣ,	ла ал теѣ,	пре ал теѣ,	de ла ал теѣ,
тѣ de ал тѣѣ,	ла ал тѣѣ,	пре ал тѣѣ,	de ла ал тѣѣ,
еї, еа, de ал сѣѣ,	ла ал сѣѣ,	пре ал сѣѣ,	de ла ал сѣѣ,

Ла дпшлцтѣ.

пої de аї пострїї,	ла аї пострїї,	пре аї пострїї,	de ла аї пострїї,
вої de аї вострїї,	ла аї вострїї,	пре аї вострїї,	de ла аї вострїї,
еї, еле, de аї лор,	ла аї лор,	пре аї лор,	de ла аї лор,

2. Артикълъ фемининъ деплин-детерминативъ. п. 288 ла Л. ам.

Ла дпнтълдїтѣ.

еѣ de а ле теле,	ла а ле теле,	пре а ле теле, ш. а.
тѣ de а ле тале,	ла а ле тале,	пре а ле тале, ш. а.
еа, ea, de а ле сале,	ла а ле сале,	пре а ле сале, ш. а.
пої de а ле по́стре,	ла а ле по́стре,	пре а ле по́стре, ш. а.
вої de а ле во́стре,	ла а ле во́стре,	пре а ле во́стре, ш. а.
еї, еле, de а ле лор,	ла а ле лор,	пре а ле лор, ш. а.

Л. ам. Се по́те зиче ши: кѣтръ ал меѣ, аї меї, але теле деспре ал меѣ аї меї, але теле; дѣпъ ал меѣ, аї меї, але теле; пептръ ал меѣ, аї меї, але теле, ш. а. аша d. e. ce ziche ла сф. літѣргіе: але тале дпнтрѣ але тале ш. а.

291. Артикълъ деплин-детерминативъ се апликъ къ депитивъ рефлексивъ: de аї, de а ле, кънд дпнпнтеа депитивълі ачестзіа се вор афла: зп, о, алтъл, алдїї, піште, d. e. ерї аѣ фостѣ ла mine зп om de аї лзі Георгіе, въззіѣ отръсъръ фрзмосъ de а ле скóлеї механіче — зп om de аї лзі Георгіе аѣ фостѣ ла mine, алтъл тот de аї лзі, саѣ алдїї тот de аї лзі, аѣ фостѣ ла tine: піще каї de аї лзі Іон сѣнт скопї ла вѣнзаре дппрезлѣ къ піште касе тот de а ле лзі ш. а.

1. Л. ам. de аї=din аї саѣ дпнтре аї, d. e. зп om de аї меї = зп om din аї меї, саѣ дпнтре аї меї; асемева de а ле=din а ле саѣ дпнтре а ле, d. e. о касъ de а ле теле=о касъ din а ле теле саѣ дпнтре а ле теле; аїсі деї се дпцълеце зѣл дпнтреóменїї че сѣнт аї меї, шї зна, дпнтре каселе че сѣнт але теле.

2. Л. ам. Adese-орї піште, по́те ретълѣ афаръ дпн копстрѣкдіе, d. e. ачестеа сѣнт лѣкрѣрї de а ле лзі, дплок de ачестеа сѣнт піште лѣкрѣрї de а ле лзі.

292. Артикъл деплин-детерминативъ се конкордъ
дн депъ ши пзмер кз съвстаптивъл, адиективъл ши
пропзмеле чел, чеї, чеа, челе. d. e.

1. Кзцетъл чел въз ал лзі Іон акъм е де-
комън взпоскзтъ.

2. Азкторіи чеї класичі аї векімеї пз се
потъ прецзі дзпъ вредниче.

3. Кзцетъріле челе възне а ле оменіор
се сокотъ ка зн извор де ферічереа социалъ.

293. Артикълъл деплин-детерминативъ се кон-
кордъ дн депъ ши пзмер кз съвстаптивъл че се
афлъ дпайнтеа пропзмелзі че, дн лок де: кареле,
каріи, каре, d. e.

1. Лзкръл че (кареле) есте пзмаї ал меѣ, пз
есте ал алтзіа.

2. Оменіи че (каріи) дн вредническъ а се пз-
мі фії аї лзі Дзмнезеѣ се деосевескъ пзлт де
ачеіа-че се пзмескъ фії аї оменіор, аї лзміи.

3. Лзкръріле че (каре) склт пзмаї ши пзмаї
а ле порокзлзі, арареорї аѣ капът въз, ад. потрі-
вітъ кз дорінда челзі че ле стъпънеште.

Л. am. Към се ласъ афаръ дп констръкціе пропзмеле че,
саѣ зісѣ ла п. 271, еаръ към се ноте лъса афаръ ел аїче се
аратъ дн есемплеле зршъторе:

1. Лзкръл че есте пзмаї ал меѣ ш. а. = лзкръл
меѣ, саѣ лзкръл салт ал меѣ ш. а. (de la saltem лат.)

2. Оменіи че дн вредническъ а фї пзмідї фії аї
лзі Дзмнезеѣ ш. а. = оменіи вредничі де а фї пз-
мідї фії аї лзі Дзмнезеѣ ш. а.

3. Лзкрзріле че сѣлт пзтаї а ле порокзлї ш. а. = лзкрзріле ^{сѣлт} а ле порокзлї ш. а.

294. Фїндѣ маї тзлїцї ценїтївї дн констрзкцїе, артїкзлз деп. детермінатївѣ дн чевндѣ дела ценїтївзл ал доїлеа, се конкóрдѣ дн тот локзл кз обїектзл де стѣпанїтѣ дн ценѣ шї пзмер. d. e.

1. Кзт де пзтернїк сзпѣ гласзл оменїрїї, а л пацїеї, а л патрїеї, шї ал соцїетздїї чївїле ла зрєкїле інімілор челор кзрате!

2. Сѣ кззтѣтѣ, ка фїї пострїї, прїп едзкзцїеа че лї се дѣ, сѣ се днвреднїчеаскѣ де а фї пзтїцї одатѣ фїї адевзратї аї оменїрїї, аї пацїеї, аї патрїеї шї аї соцїетздїї чївїле!

3. Лєцїле оменїрїї, а ле пацїеї, а ле патрїеї шї а ле соцїетздїї чївїле се сокотѣ ка нїште дїрекцїї дрепте че неаратѣ калеа кзтрѣ ферїчїреа пóстрѣ чеа адевзрат соцїалѣ.

295. Афлзндѣсе пропзтмеле Че, днтре сзвстзптївѣ шї адїектївѣ, артїкзлз деплїо-детермінатївѣ се пзле дн зрмз лзї, фѣкжндѣ дїп трзпсзл дн модзл ачеста зп фел де пропзтме релатївѣ, че се конкóрдѣ кз сзвстзптївзл сѣ дн ценѣ, пзтерї шї касзрї, еарѣ кз адїектївзл пзтаї дн ценѣ шї пзмер d. e.

1. Омзл чел взп е тот одатѣ шї кзрат ла інімѣ (саѣ кз ініма).

2. Омєнї чеї взпї сѣлт тот одатѣ шї кзрадї ла інімѣ (саѣ кз ініма).

3. Пъртъріле челе взне (морале) totdeauna сѣнт дѣсоците де тѣлцетіреа сѣфлетаскъ.

4. Ъртареа пъртъріаор челор взне есте дінштіреа дін пѣзптрѣ.

Л. am. Пронѣтеле: ч е л, ч е а, ч е і, ч е л е, се ласѣ афарѣ дін констрѣкціе тот дн модѣлче саѣ арѣтатѣ ла п. 271. пре-към ші ла 293. Л. am. деспре че.

296. Артїкълѣ деплїн-детермінатївѣ пѣмаї а-тънче се аплїкѣ кѣ адїектївѣл, кѣнд зрмеазѣ дѣпѣ дѣпсѣл вре зп сѣвстантївѣ, еарѣ ачеаста се пѣте дѣпѣтшпа, саѣ кѣнд воїмѣ сѣ еспрїмѣтѣ вре о кон-дѣрере, d. e. взнѣл ом вїндѣ ла міне міаѣ спѣсѣ не ларг тѣте дѣрерїле сале (ад. сѣрманѣл ом! ш. а.), саѣ кѣнд воїмѣ сѣ не еспрїмѣтѣ прїн ескла-маціе, d. e. їзвїтѣл меѣ фрате! взнѣл меѣ амїк! (прїетен) ка кѣнд ашѣ зїче: їзвїтѣле ал меѣ фрате; взнѣле ал меѣ амїче ш. а.

Л. am. Адїектївѣл артїкълатѣ дѣпѣ фїреа дїмїї нѣстрє; пар се аплїкѣ дн просѣ; дѣсѣ дн поесїе есте ертат ал аплї-ка маї дес. п. 141. ла 1 Л. am.

297. Фїндѣ дн констрѣкціе проп. демонстра-тївѣ: ачеста, ачестїа, ачестеа; ачеїа, ачелеа, ш. а. кѣ верѣ. азс. а фї. артїкълѣ деплїн-детермінатївѣ се аплїкѣ днпрезнѣ кѣ проп. пос. саѣ кѣ зп ѣенїтївѣ, вонкорѣндѣсе дн тѣтѣ дѣпѣтшпареа кѣ сѣвстан-тївѣл сѣѣ дн ѣенѣ шї нѣтер, d. e. лѣкрѣл ачеста есте а л меѣ; еарѣ ачела ал тѣѣ. — Каїї ачестїа сѣнт аї лїї Георгїе; еарѣ ачеїа аї лїї Петрѣ. —

Кърділе ачестеа сѣнт але лѣи Титѣ; еарѣ ачелеа але Еміліеі ш. а.

298. Артѣкълл деплѣн-детермінатѣвѣ дн модѣл зрѣторѣ се аплѣкѣ кѣ пѣмерѣі ордіналѣ, ад: ѣптеѣл, а л доѣлеа, а л треѣлеа — ал зечелеа, ші: ѣптеѣе-а, адоѣ-а, а треѣ-а, а зечеа ш. а.

1. Л. ам. Ыптеѣл, ал доѣлеа ш. а. респѣндѣ ла днпревареа ал кѣтелеа? еар ѣптеѣеа, а доѣа ш. а. ла днпревареа а кѣтеа? де днсемпатѣ днсъ есте, кѣ літера а, де ла днчепѣтѣл ші капѣтѣл пѣмерѣлор ачестора, пѣ е артѣкъл чѣ препосѣдіе лѣатѣ ка о партѣкълл детермінатѣвѣ, ші каре дѣпѣ фіреа літѣвѣі пѣстро ші кѣ алте кѣвѣпте тот дн модѣл ачеста се аплѣкѣ, д. е. кѣ проп. демонстратѣве: ачест-а, ачестѣ-а, ачесте-а, ачел-а ачелѣ-а, ачеле-а, кѣм ші кѣ ѣпеле адверѣзрѣі д. е. а-семене-а а-сеарѣ, а-л-алтѣ-ерѣ, а-дѣзпѣзѣі а-дѣне-орѣ ш. а: ла кѣвѣптеле ачестеа дечѣ літера а, се пѣте прѣвѣі ка ѣп артѣкълл пѣскѣмбатѣ, саѣ ка о партѣкълл детермінатѣвѣ. — п. 132. ла Л. ам.

2. Дн че кѣп партѣкълла а дела днчепѣтѣл пѣмерѣлор ордіналѣ респѣнде партѣкъллѣі а дѣн капѣтѣл ачелорашѣі д. е. ал доѣле-а, а доѣ-а ш. а. дн ачел кѣп артѣкълл деплѣн-детермінатѣвѣ л дела днчепѣтѣ, респѣнде артѣкъллѣі ле дѣн зрѣтѣ: пѣмерѣі дарѣ ордіналѣ де ѣпѣл маскѣлѣн, кѣм д. е. сѣнт: ал доѣлеа = а-л доѣ-ле-а, се компѣнѣ: а) дѣн пѣмерѣл кардінал: доѣ. б) дѣн артѣкъллѣі деплѣн-детермінатѣвѣ: л, л е. в) дѣн партѣкълла а, прѣвѣтѣ ла днчепѣт ка препосѣдіе, еарѣ дн зрѣтѣ ка постпосѣдіе: асеменеа ші: ѣптеѣл ѣптеѣеа се компѣнѣ дѣн: ѣптеѣѣ, ѣптеѣе (дела латѣнескѣл anterius) ші дѣн арт л, ші а; днкѣт прѣвѣндѣ поѣ ла дерѣвациеа ачеста амѣ трѣбѣі сѣ скрѣпѣтѣ: ѣптеѣѣ ѣптеѣл, ѣптеѣе ѣптеѣеа, еарѣ пѣ днѣтѣѣ днѣтѣл, днѣтѣе днѣтѣеа.

299. Артѣкълл деплѣн-детермінатѣвѣ, кѣнд ел се аплѣкѣ кѣ пропѣтѣле посесѣве, рефлѣссѣве ш. а. се сокѣте ка ѣп артѣкълл релатѣвѣ: пѣнтѣѣ кѣ ел

атѣпчї дѣтокѣмѣ ка пропѣтеле релативе: кареле,
кареа, прївеште асѣпра обїектѣлї атїнсѣ пѣдїп
маїнаїнте дѣ ворѣвѣ, саѣ дѣ скрїсѣ аша d. e.

1. Ма пропѣтеле посесїве пѣтемѣ зїче:

Кѣцетѣл тѣѣ е кѣрат, еарѣ а л лѣї, а л еї (ad. кѣцет) пѣ е кѣрат.
Помїї теї аѣ дѣлорїтѣ; еарѣ аї тѣї, аї лѣї, аї еї (ad. помї)
с'аѣ вестежїтѣ. — Омѣл пострѣ е сѣргїторїѣ; еарѣ а л во-
стрѣ а л лор (ad. ом) е левеш. — Омемїї пострїї сѣлт акасѣ;
еарѣ аї вострїї, аї лор (ad. омемїї) сѣлт ма кѣмн. — Фаптеле
тале сѣлт дрепте; еарѣ а ле лѣї, а ле еї (ad. фапте) сѣлт пе-
дрепте. — Лѣкрѣрїле пѣстре сѣлт левїзїте; еарѣ а ле вѣстре,
а ле лор (ad. лѣкрѣрї) сѣлт пелецїте.

2. Ма пропѣтеле рефлессїве пѣтемѣ зїче:

Кѣт de vine арѣ фї дѣ лѣме, кѣнд фїекаре дїп пої м'арѣ
пѣте цїне кѣцетѣл сѣѣ пепѣтатѣ, ad. еѣ пре ал теѣ, тѣ пре
ал тѣѣ, е л саѣ еа пре ал сѣѣ, шї кѣнд фїекареле арѣ кѣзта
de дїрегѣторїеа са кѣ акратеца кѣвенїтѣ ad. еѣ de a mea,
тѣ de a та, е л саѣ еа de a са, пої de a пѣстрѣ, вої de a вѣ-
стрѣ, еї саѣ еле de a лор — Че вїадѣ арѣ фї атѣпче дѣтре
омемїї, кѣнд фїекареле с'арѣ предѣї пре сїне пѣмаї дѣпѣ ме-
рїтѣл сѣѣ чел адевѣрат, ad. еѣ пре мїне дѣпѣ ал теѣ, тѣ пре
тїне дѣпѣ ал тѣѣ, е л саѣ еа пре сїне дѣпѣ ал сѣѣ, шї кѣнд тоцї
ш'арѣ есамїна фаптеле лорѣшї дѣпѣ левїле мїпцїї, ad. еѣ
пре а ле теле, тѣ пре а ле тале, е л саѣ еа пре а ле сале, пої
пре а ле пѣстре, вої пре а ле вѣстре, еї саѣ еле пре а ле
лор. — п. п. 116. 117. 118. 119. 125 (ла 1. 2. 3. 4). 289 шї 290. —

Л. ам. Асарѣ de кѣвїтеле de маї сѣс, артїкѣлѣ деплїн-
детермінатївѣ се маї аплїкѣ шї кѣ кѣтева адверѣрїї, фѣ-
кѣндѣ дїп трѣнсселе препосїдїї, асѣел сѣлт: dedесѣвт, дѣдѣ-
рѣпт, дѣпѣлтрѣ, кѣрѣшї, кѣртезїш, дѣ контрѣ, дѣаїнте, дѣа-
пої ш. а. каре лѣдѣндѣ дѣ зрѣма лор зїсѣл артїкѣл, се факѣ
парте препосїдїї, парти сѣвстатївї, d. e. dedесѣвтѣл, дѣ дѣ-
рѣптѣл, дѣ пѣлтрѣл, дїп пѣлтрѣл, дѣ понѣшїл, дѣ кѣрте-

300. Съвстативъл се по́те аплика дн маї тъл-те модзрї, ад. дн номинативъ, денитивъ, дативъ акъ, сативъ, авлативъ асемenea кз ши фъръ препосициї.

301. Дн касъл номинативълзї се аплика съвстативъл акъм ка съиектъ акъм ка атривѣтъ: ка съиект кънд ел есте зрматъ де вервъл „а фї“ дн модъл персонал, саѣ ши де алт вервѣ тот дн модъл ачеста; d. e. Титъ есте днцелептъ, А зреліе скріе; еаръ ка атривѣтъ кънд ел есте пречедатъ де вервъл „а фї“ дн модъл персонал d. e. Георгіе есте професор — Александръ есте днвѣцечел ш. а. — п. п. 222. 223. —

302. Дн касъл денитивълзї ши ал датив. се аплика съвстативъл пзтаї ка зп реџиміне недрепт. d. e. Еѣ амѣ четїт композициїле 'лзї Dimitrie, — еѣ амѣ спзсѣ лзї Георгіе съ віе ла міне. Аїчі дечї: „лзї Dimitrie = а лзї Dimitrie“ ши: „лзї Георгіе“ сжнт реџиміне недрепте. п. п. 226. 161. ла 1. 2. Л. ам.

Л. ам. Дакъ съвстативъл есте неміжлочїтъ зрматъ де денитивъ, пропозициеа а, се ласъ афаръ, еаръ дн локъл еї се пзне апострѣл. d. e. Картеа 'лзї Теодор = картеа а лзї Теодор; днцелепчївнеса лзї Саломон = днцелепчївнеса а лзї Саломон. ш. а.

303. Дн касъл акъсативълзї се аплика съвстативъл пзтаї ка зп реџиміне дрептъ d. e. еѣ амѣ вѣзѣтъ пе (пре) Титъ нескріиנדъ ши окъпаціїле сале челе сколастїче, аїчі дечї „пе Титъ“ ши „окъпаціїлесале челе сколастїче“ сжнт реџиміне дрепте. п. п. 226. 161. ла 1. 2. Л. ам.

304. **Ан** касриле че аѣ препосидіи, съвстантивъзл се апликъ пзмаі ка зп реџимине недрент пзмитѣ ал препосидіеи, саѣ de препосидіе, d. e. тзлтѣ тѣ мірѣ de тине, еѣ ам зп съвенір фрзмосѣ дела приетинзл теѣ: — мергѣ кѣтрѣ кѣтп ла презтѣларе, ш. а. аичі дечі „de тине“ „дела приетензл теѣ“ „кѣтрѣ кѣтп“ ші: „ла презтѣларе“ сжнт реџимині de препосидіи. п. 326. ла л. ам.

305. **Съвстантивъзл** пзмаі **ан** џенѣ ші пзмер се конкóрдѣ кѣ адіективъзл саѣ партічипзл съѣ, d. e. отзл порочитѣ ші взп фаче біне ла тóтѣ лзтеа, астфелѣ есте фіреа отзлзі порочитѣ ші взп. (аичі дечі пѣ се зиче фіреа отзлзі а порочитзлзі ші а взпзлзі, чі пзмаі „отзлзі порочитѣ ші взп;“ пентрѣ кѣ съвстантивъзл „отзл“ пзмаі **ан** џенѣ ші пзмер еарѣ пѣ ші **ан** касри се конкóрдѣ кѣ адіект. ш. а. п. 271.

306. **Кѣ** пропзтеле: чел, чеа, чеі, челе, се конкóрдѣ съвстантивъзл **ан** џенѣ, пзмер ші касѣ; еарѣ кѣ адіективъзл ші партічипзл че се афлѣ тот **ан** ачееаші констрѣкцие пзмаі **ан** џенѣ ші пзмер, d. e. отзл чел **ан**целепт нічі одатѣ пѣ лзкреазѣ **ан** контра леџилор оменешті, — ачеаста есте фіреа 'отзлзі 'челзі **ан**целепт; — отзл чел адевѣрат **ан**вѣцатѣ нічі одатѣ пѣ се тѣндреште **ан**трѣ сине; ачеаста есте фіреа 'отзлзі 'челзі адевѣрат **ан**вѣцатѣ. ш. а. п. 265.

§. 3. АПЛИКАЦІЕА ПРОИЗМЕЛЪИ.

307. Какъ се апликъ произмеле дитр'о пропосицие? 308. Какъ се апликъ произмеле дн касъла номинативълзи? 309. Какъ се апликъ произмеле дн касъла ценитивълзи шн ал дативълзи? 310. Какъ се апликъ произмеле дн касъла акксативълзи? 311. Какъ се апликъ произмеле кз препосициі? 312. Къндъ фаче парте зю произме ла комплементълъ свѣктълзи шн ал атрибутълзи? (с. ал предикатълзи)? 313. Че регалъ генералъ трезе штітъ шн пѣзітъ ла апликациеа произмелор нососине? 314. Че регалъ генералъ трезе штітъ шн пѣзітъ ла апликациеа произмелор рефлексиве? 315. Че есте де дусембатъ ла апликациеа произмелор демонстративе?

307. Произмеле дитр'о пропосицие се апликъ ка съвстантивъл, фіндѣ къ ел цине деконзиѣ локъл ачестзіаншн дн ворвире. — п. 107. —

308. Произмеле фіндѣ сингър, ад. фъръ съвстантивъ, дн касъла номинативълзи шн днапте де верьѣ се апликъ ка зп свѣктѣ ал пропосициеі; д. е. Ачеста есте омъл деспре кареле в'амѣ ворвирѣ, ел лъкреазъ зюа шн ноптеа петрѣ дн флориреа пачіеі шн а патріеі сале! ш. а.

309. Произмеле дн касъла ценитивълзи шн ал дативълзи нзмаі ка реџимине недрептѣ се апликъ, ад. дитокмаі ка съвстантивъл д. е. талантъл лзі есте маре, лзі і-аѣ датѣ патѣра о пѣтере ценіалъ естраordinаръ, ш. а.

310. Произмеле, фие ел сингър саѣ шн днпрезпъ къ съвстантивъл, тотдеазпа дн касъла акксативълзи се апликъ ка зп реџимине дрепт; д. е. Еѣ пѣ къпоскъ пе ачеста: еаръ пе ачела-лкъпоскъ. ш. а.

311. Произмеле кз препосициі се апликъ ка реџимине недрепт, нзмѣтѣ де препосицие саѣ ал препосициеі д. е. дела ел винѣ еѣ акзм; еѣ амѣ петре-

кѣтѣ маї тѣлѣ зїлѣ ла дѣнсѣл, дѣ нїменѣ
п'амѣ дѣкредѣреа, че о амѣ дѣ трѣнсѣл. ш. а.

312. Пронѣтеле фаче парте ла комплементѣл
сѣбіектѣлї, саѣ ал атрївѣтѣлї (с. ал предїкатѣлї)
дѣдатѣ-че ва зрѣма неміжлочїтѣ, саѣ дѣпѣ зїлѣ,
саѣ дѣпѣ алтѣл дїп трѣнселе; д. е. Омѣл ачѣста
есте вѣрѣватѣл ачѣла, кареле аѣ фѣкѣтѣ атѣта
вїне пачїей пѣстрѣ!, — „ачѣста“ есте комплементѣл
сѣбіектѣлї „омѣл;“ еарѣ „ачѣла“ фаче парте ла
комплементѣл атрївѣтѣлї „вѣрѣватѣл.“

Л. ам. Дѣ фрасѣл компѣсѣ дїптр'о пропосїдїе прїнчїпалѣ
шї алтѣ їнчїдентѣ, провѣтеле че есте сѣбіектѣ дѣ пропосї-
дїеа їнчїдентѣ, се сокѣте ка комплементѣ дѣпрївїреа сѣбіек-
тѣлї дела пропосїдїеа прїнчїпалѣ. д. е. Омѣл, че есте сѣпѣсѣ
патїмїї тѣндрїей шї а ївѣрїї де арчїпт, нѣ се окѣпѣ кѣ алта
де кѣт пѣмаї кѣ патїма са. — проп. „че“ дѣ прївїреа сѣбіек-
тѣлї „ѣмѣл“ се прївѣште ка комплементѣ дела проп. прїн-
чїпалѣ.

313. Ла аплїкадїеа провѣтелор посѣсїве зр-
тѣтѣореа регѣлѣ ѣенералѣ трѣвѣ штїзтѣ шї пѣзї-
тѣ: Нїчї зї сѣбіект нѣ пѣте сѣ лѣкрезе асѣпра са,
чї пѣмаї асѣпра алтора: ад. еѣ ка сѣбіект (персѣ-
на I) асѣпра та, асѣпра вѣстрѣ (перс. II), асѣпра
лї саѣ а сѣпра лор (перс. III.); еарѣ вої, зпїї асѣ-
пра алтора, шї асѣпра теа д. е. плекѣрїле ѣменї-
лор сѣпт фѣрте фелїзрїте: а ле тале сѣпт вѣпе,
а ле лї Васїліе сѣпт реле. ш. а. — п. р. 115. 116.
117. 118. 119. 289. —

314. Ла аплїкадїеа провѣтелор рефлѣссїве зр-
тѣтѣореа регѣлѣ ѣенералѣ трѣвѣ штїзтѣ шї пѣ-

дигъ: Нічі зп съвѣктѣ пз пѳте съ лзкрезе асзира алтора, чі пзмаі асзира са днсаші d. e. фѣкаре ом се днгрїжеште де сїне шї де аї сѣї, маї шзлт декът де алції. — Омзл с'арѣ дндрента дн плекърїле са ле, дакъ ш'арѣ кзнѳште маї віне фіреа шї destina-
ціеа са, ш. а. — п. 125. ла 1. 2. 3. 4. п п. 126. 290. —

315. Ла апликаціеа пропзтелор демонстративе есте де днсемпатѣ, къ еле се іеаѣ акъм ка пропз-
те, акъм ка адїектїві, ад. фїндѣ сїнгъре дн кон-
стръкціе, еле се іеаѣ ка пропзте, еарѣ фїндѣ днпрез-
пъ къ съвстантївзл, се іеаѣ ка адїектїві; d. e. Омзл а-
честа, саѣ ачест ом, аѣ фост ла міне, еарѣ ачела
п'аѣ фостѣ. — Аїчі дечї „ачеста“ шї „ачест“ се іеаѣ
ка адїектївѣ еарѣ „ачела“ ка пропзте. ш. а. — п.
153. —

Л. ам. Фїндѣ-къ апликаціеа пропзтелор саѣ фъкѣтѣ дн-
дестъла де пе ларг ла днсаші партеа лор чеа апалїтїкѣ, дн-
дрептъмѣ пе чїгігорї аколо, спре а пз репедї де маї шзлте
орї тот ачесаші матерїе. — п. 107—п. 132. —

§. 4. АПЛИКАЦІЕА АДІЕКТИВЪЛЪІ.

316. Към се апалїкѣ адїектївзл дн пропосціе? 317. Към се апалїкѣ адїектївї
посесївї? 318. Към се апалїкѣ адїектївї рефлессївї? 319. Към се апалїкѣ адїектївї
демонстратївї? 320. Към се конкѳрѣз де конзл адїектївзл къ съвстантївзл сѣѣ?

316. Адїектївзл се пѳте апалїка дн маї шзлте
шѳдърї днтр'о пропосціе, шї анъте: 1. ка съвѣктѣ,
дакъ ел се ва лза де съвстантївѣ; d. e. Днделен-
тзл есте пзръреа амъсзратѣ дн лзкрърїле са ле.
2. ка атрївзтѣ, дакъ ел се ва лза ка о калїтате де

але съвѣктълзі, d. e. Титѣ есте възп ші влѣнд дн
лзкръріе сале. 3. ка зп комплементѣ ал съвѣктъ-
лзі, d. e. Омзл възп нз се възкръ de пепорочіреа
апрóпелзі съѣ. 4. ка зп комплементѣ ал атривътлзі,
d. e. Изліанѣ есте зп тінер възп ші сіліторіѣ ла
днвъцетърѣ.

1. Л. ам. Семпеле градълзі посітивѣ, компаративѣ ші св-
перлативѣ се сокотѣ ка піште комплементе de але атривът-
лзі саѣ а ле предікатълзі — п. 140. —

2. Модъл къ каре се фаче апликаціеа адіективілор дн гра-
дъріе лоръші, с'аѣ арътатѣ ла партеа аналітікѣ. — п. 150. —

317. Адіективіи посесиві: меѣ меі, теа теле,
тѣѣ тѣі, та тале, пострѣ пострій, нóстрѣ нóстре,
вострѣ вострій, вóстрѣ вóстре, се аплікѣ тотдеазна
дн зрѣа съвстантивълзі, конкордъндъсе къ ел дн
ценѣ ші нзмер, d. e. Тъ поці фі марторѣ пъззірілор
теле челор націонале. Еѣ ждї аprobezѣ ideіле тале,
пентрѣ къ вѣдѣ къ еле сѣнт ка піште разе кзрате
але лзмініі адевърлзі. ш. а. — п. п. 147. 148. —

318. Адіективіи рефлесиві: меѣ меі, теа, теле
тѣѣ тѣі, та тале, съѣ сѣі, са сале, ш. а. се аплікѣ
днтокмаі ка чеі посесиві ад. дн зрѣа съвстантивъ-
лзі, конкордъндъсе ші еле къ дънсзл дн ценѣ ші нз-
мер; d. e. Дакѣ вреа чінева сѣ'ші кзпóскѣ ме-
рітзл съѣ чел морал, каzte'л дн кзцетзл съѣ,
дн фъндзл ініміі сале, ші дндатѣ ші'л ва кз-
пóште. Даторіеа злзі пърінте есте а се сілі дзпѣ
пзтіпцѣ de а да філор сѣі edзкаціеа чеа маі
мімерітѣ, че о потѣ аве еі. — п. п. 149. 150. —

Л. ам. Тревзе а авѣ осевитъ атенџіе ла деосевіреа че се афлѣ дн днсаші фіреа літвѣі пѳстре; 1. днтре адіектѣвѣі посесѣвѣі ші рефлессѣвѣі, 2. днтре пропѣтеле посесѣвѣі ші рефлессѣвѣі, 3. днтре адіектѣвѣі посесѣвѣі ші рефлессѣвѣі ші днтре пропѣтеле посесѣвѣі ші рефлессѣвѣі. — Адіектѣвѣі ші знѣі ші адіектѣвѣі се ісаѣ тотдеазна днтрепѣзъ кѣ вре знѣте, еаръ пропѣтеле сѣпгѣре; адіектѣвѣі ачестіеа се потѣ прѣвѣі канѣште комплемеѣте а ле атрѣвѣтѣлѣі саѣ а ле предікатѣлѣі; еаръ пропѣтеле днсеші канѣште атрѣвѣте. d. e. Тѣ ештѣ апѣрѣторѣла пострѣ (адіект. пос.) Тотѣі кѣпѣштѣмѣ ізѣіреа та де дрепѣте (адіект. пос.) Ел есте лѣчеафѣрѣла фаміліеі сале (адіект. рефл.) Тѣ пѣцѣі кѣпѣштѣі талантѣла тѣѣ чел маре (адіект. рефл.) Лѣкрѣрѣле ачестеа тревзе днтрѣцѣте днтре воі дѣпѣ леѣе; ачеста есте ал тѣѣ, ачела ал лѣі, ачеста ал вострѣ, ачеста ал лор (тѳте проп. пос.) фѣе-каре дарѣ сѣшѣ іеѣ парѣтеа са, сѣшѣ іеѣ лѣкрѣрѣле сале (проп. рефл.) — п. 147—150. п. 115. 120. п. 125. 1. 2. 3. 4. Л. ам. —

319. Адіектѣвѣі демонстратѣвѣі: ачеста ачестіа, ачѣаста ачестеа, ачест ачестѣі, ачѣастѣ ачесте, ш. а. се аплѣкѣ тотдеазна кѣ сѣвѣстантѣвѣі лор, ші апѣте; ачѣаста, ш. а. дн зрѣтѣ; еаръ ачѣст, ш. а. днпѣте; d. e. Отѣла ачѣаста есте фѳрте днцелѣпт; — Ачѣст от есте вѣп ші дрепѣт. ш. а. — п. п. 151. 152. —

Л. ам. Деосевіреа днтре адіектѣвѣі de o пѣтѣре калѣтатѣвѣі, саѣ арѣтатѣ не скѣрт ла парѣтеа апалѣтѣкѣ. — п. 153. —

320. Адіектѣвѣі се копкѳрѣ кѣ сѣвѣстантѣвѣі сѣѣ дн цѣпѣ ші пѣмер; d. e. Отѣла днцелѣпт нѣі одатѣ пѣ се сѣпѣне фанѣасіеі чеі ѳрѣе ші атѣпѣітѳре. Каракѣтерѣла отѣлѣі днцелѣпт се пѳте кѣпѣште днтр'ѣп кѣвѣнт доѣе, саѣ днтр'ѳ мѣшкарѣ доѣе, че ел фѣче. Дѣ сѣат отѣлѣі днцелѣптѣ ші ва фѣі ші маі днцелѣпт. Пѣрѣнтеле чел вѣп аша се днтрѣжѣште de едѣкаѣеа фѣлор

съї, ка шї кълнд дн ачееа с'арѣ кзпрїнде лзкрвд
чел маї сфънт дїп лзте. Фїїл чел аскзлтъторїѣ
есте тотдеазна сзпксѣ възпїлор съї пърїнци.
Апостолаї ка пїште днвъдечеї адевтърацї, пн
ла шорте аѣ їзвїтѣ пре възпїл лор днвъде-
торїѣ.

§. 5 АПЛИКАЦІЕА ВЕРВЪЛЪІ.

321. Кзп се аплїкъ вервъл? 322. Че есте де днсепнатѣ ла аплїкацїеа вервъл
лї? 323. Кзп се аплїкъ вервъл де модзл персонал? 324. Че не аратъ вервъл
дн модзл індїкатївѣ? 325. Че не аратъ вервъл дн модзл їмператївѣ? 326. Че не
аратъ вервъл дн модзл конзлвктївѣ саѣ сзпксѣ? 327. Че не аратъ вервъл дн мод-
дзл кондїціонатѣ? 328. Че не аратъ вервъл дн модзл оптатївѣ? 329. Че не аратъ
вервъл дн тїмпзл де фазѣ саѣ презентѣ? 330. Че не аратъ вервъл дн тїмпзл тре-
кзтѣ-презентѣ саѣ негрекзтѣ злїк де тотѣ? 331. Че не аратъ вервъл дн тїмпзл
трекзтѣ? 332. Че не аратъ вервъл дн тїмпзл фїїторїѣ? 333. Че не аратъ вервъл
дн тїмпзл фїїторїѣ-презентѣ? 334. Че не аратъ вервъл дн тїмпзл фїїторїѣ-тре-
кзтѣ (I. шї II.)? 335. Че рецїїмїне чере вервъл актївѣ? 336. Че рецїїмїне чере вер-
въл насївѣ? 337. Че рецїїмїне чере вервъл рефлессївѣ саѣ пропомїнал? 338. Че
рецїїмїне чере вервъл негрѣ? 339. Кзп се аплїкъ вервъл де модзл неперсонал?
340. Кзп се аплїкъ презентзл їнфїнітївзлї? 341. Кзп се аплїкъ трекзтзл їнфїні-
тївзлї? 342. Кзп се аплїкъ партїціпзл презентѣ? 343. Кзп се аплїкъ партїціпзл
трекзтѣ?

321. Вервъл се аплїкъ ка зп кзвзїт че не а-
ратъ вре о калїтате ад. вре о старе саѣ лзкраре
де а ле сзвїектзлї, дн фелїзрїте модзрї шї тїм-
пзрї. — п. 154. ла 1. шї 2. Л. ам. —

1. Л. ам. Днтре адїектївѣ шї вервѣ, прївїте амъндозе и
пїште калїтзцї де а ле сзвїектзлї есте о деосевїре пзсклїндѣ
дїп днсамї фїреа лор; негрѣ кз адїектївзл се їеа маї пзлат ка
о калїтате обїектївѣ, еарѣ вервъл ка зпа, че е маї пзлат сз-
вїектївѣ: адїектївзл прївїтѣ ка о калїтате маї пзлат обїектї-
вѣ есте сзпксѣ лецїлор нечесїтзцїї; еарѣ вервъл прївїтѣ ка
о калїтате маї пзлат сзвїектївѣ, афарѣ де „а фї“ есте сз-
пксѣ лецїлор лїбертзцїї, аша d. e. спре а фї сзвїектзл де ла
пзгрѣ азв саѣ негрѣ, verde, рошѣ, mare, мїк, ш. а. пз атзр-

нъ дела дѣлсѣл, че е сѣлѣа фѣаша прекъш ел есте дела па-
търъ; саръ спре а шедѣ ел, саѣ а се мѣшка дѣнтр'ъш лок дѣ-
тр'алтѣл, а фаче чева саѣ а пѣ фаче немѣк ш. а. атърпъ шѣ
дела лѣвертатеа лѣш. Ла калѣтъдѣле свѣектѣве се потѣ пѣ-
шѣра шѣ адѣектѣвѣ идеалѣ, атърпѣндѣ шѣ еѣ дела лѣвертатеа
свѣектѣлѣш.

2. Дакъ дѣнтрѣ вервѣрѣ пѣтаѣ „а фѣ“ се ѣеа де вервѣ свѣ-
стѣатѣвѣ ка зпѣл че репрезентѣазъ deadrentѣл старѣа свѣ-
стандѣалъ а свѣектѣлѣш, тѣте чѣделалте вервѣрѣ арѣ трѣвѣш
сѣ се пѣтеаскъ вервѣрѣ адѣектѣве, ка зпѣле че репрезентѣа-
къ калѣтъдѣле лѣш чѣле акчѣдендѣале d. e. а шедѣ, а зпѣла, а
фаче, а скрѣе, ш. а. — п. п. 48—60, п. 154, ла 1, шѣ 2. Л. ам. п. 190. —

322. Ла аплѣкаѣеа вервѣлѣш сѣлт де дѣнсем-
патѣ: модѣрѣле, тѣмѣрѣле шѣ реѣимѣнѣш. п. 170. ла
1. 2. 3. шѣ пп. 174. 225. 226. —

323. Вервѣл де модѣл фѣнѣтѣвѣ саѣ персѣналѣ
се аплѣкъ дѣн модѣрѣле зрѣмѣтѣре, ад. дѣн ѣндѣкатѣвѣ,
ѣмператѣвѣ, конѣжѣктѣвѣ, шѣ опѣтатѣвѣ. — пп. 171.
170. ла 3. Л. ам. —

324. Вервѣл дѣн модѣл ѣндѣкатѣвѣ не аратъ ста-
реа саѣ лѣкрѣреа свѣектѣлѣш фѣрѣ вре о кондѣѣе
d. e. еѣ факѣ, тѣ фѣчѣаѣ, ел фѣкъ, еѣ амѣ фѣкътѣ=
фѣкът'амѣ еѣ, тѣ аѣ фѣстѣ фѣкътѣ=фѣкъсѣш, ел
ва фаче=фачѣва ел, еа ва фѣ фѣкъндѣ, елѣ ворѣ
фѣ фѣкътѣ, еѣ ворѣ фѣ фѣстѣ фѣкътѣ. — п. 183. ла
mod. ind. —

325. Вервѣл дѣн модѣл ѣмператѣвѣ не аратъ лѣ-
крѣреа персѣнѣ I. асѣпра перс. II. шѣ III. кѣ о дѣн-
рѣжѣрѣ ѣмператѣвѣ саѣ порѣнчѣтѣре, d. e. фѣ=еѣ дѣ
порѣнчѣскѣ, ка сѣ фачѣ; факѣ ел саѣ еа, еѣ саѣ

еле = еѣ жи порзическѣ лзи саѣ еї, еѣ ле порзическѣ лор, ка съ факъ. — п. 183. ла mod. imper. —

326. Вербъла жи modъла конжзиктивѣ не аратъ легътзра че се фаче дитре доже пропосидиї при вре о конжзикцие легъторе, d. e. еѣ сокотѣ съ фачї, саѣ, еѣ дзи сизнѣ ка съ фачї, саѣ, еѣ те сфѣтзеснѣ ка съ фачї (ачеаста саѣ ачееа ш. а.) — п. 183. ла mod. конж. —

327. Вербъла жи modъла кондиционатѣ не аратъ легътзра че се фаче кондиционатѣ дитре доже пропосидиї при вре о конжзикцие кондиционалъ d. e. Еѣ кредѣ къ тз аї фаче ши маї тзлт, дакъ аї пзтѣ ш. а. — п. 183. ла mod. kondic. —

328. Вербъла жи modъла оптативѣ не аратъ о дориндъ de а ле сзвїектзлзи d. e. De те'ашѣ vedѣ одатъ дитр'о старе маї взнѣ! vedѣте'ашѣ одатъ дитр'о старе маї взнѣ! = дорескѣ (саѣ ашѣ дорї,) ка съ те вѣдѣ одатъ дитр'о старе маї взнѣ! — п. 183. ла mod. opt. —

329. Вербъла жи timpъла de фадъ ad. жи presentѣ, не аратъ саѣ стареа de акзм а сзвїектзлзи саѣ лзкрареа, кз кареа ел се окзнѣ жи фїиндъ; d. e. еѣ шедѣ = еѣ тѣ афаз жи старе de шедере = еѣ сжт шезндѣ. Еѣ скрїѣ = еѣ тѣ окзнѣ кз скрїереа = еѣ сжт скрїиндѣ = еѣ сжт окзнѣндѣ — тѣ кз скрїереа. — п. 183. ла presentъла indikativълзи ши п. 174. ла 1. дела I. —

330. Верваа дп тѣмъ тректѣ-де фацѣ саѣ дпачел петректѣ де тотѣ, ад. дп имперфектѣ, пе аратъ саѣ стареа, дп каре се афла сзвѣктѣла де фацѣ дп тѣмъ тректѣ, саѣ лзкра-реа, кз кареа ел се окзпа астфел тот атѣчѣ; d. e. Дптрѣндѣ ла дѣнші дп кастъ, амѣ възѣтѣ, кз зпѣл medea = се афла дп старе де шедере, де одѣхнѣ; еаръ алтѣл скріеа = се окзпа кз скріереа = се афла скріндѣ.

А. ам. Лзкрареа деспре каре ворѣмѣ азѣм пентрѣ тѣмъ тректѣ, се асеамѣпѣ кз ачеса, деспре каре ворѣмѣ азѣм пентрѣ тѣмъ де фацѣ саѣ презентѣ; пентрѣ кз шѣ зна шѣ алта е дичеѣтѣ шѣ се афлѣ дп фацѣ, фѣрѣ сѣ тѣе флѣкѣ іспрѣвѣтѣ саѣ флѣктѣ вре зна дпн трапседе: ла зѣмеле лзкрѣрѣ верваа респектѣвѣ се пѣте десфаче дп партѣіпѣл презентѣ d. e. Ел скріеа = ел ера скріндѣ, ел скріе = ел есте скріндѣ ш. а. деосевіреа че се пѣте фаче дптре лзкрѣрѣле ачестеа есте, кз сзвѣктѣла кз зна дпн трапседе се окзпѣ дп тѣмъ тректѣ, еаръ кз алта дп тѣмъ де фацѣ: тѣмъ децѣ петректѣ де тотѣ, лзатѣ дп дпцелесѣла авсолѣтѣ, саѣ пѣмѣ дп прѣвіреа са, есте тректѣ кз адеврѣтѣ; лзатѣ дпсѣ кондѣіо-натѣ саѣ дп прѣвіреа лзкрѣрѣі, че се фаче дп трапседе, се со-кѣте ка презентѣ, ка де фацѣ. дпн каре кѣсѣ апоі ел се шѣзі-че: тректѣла де фацѣ, = петректѣла де тотѣ. — п. 174. А. ам. —

331. Верваа дп тѣмъ тректѣ пе аратъ саѣ стареа дп каре с'аѣ афлатѣ сзвѣктѣла дпайте де ачестѣ шѣ дп кареа ел пѣ се афлѣ маі шѣлѣ, саѣ лзкрареа, пе кареа о аѣ флѣктѣ сзвѣктѣла дпайте де ачестѣ шѣ кз каре дарѣ ел пѣ се окзпѣ маі шѣлѣ; d. e. Еѣ шеззѣіѣ, еѣ амѣ шеззѣтѣ, еѣ амѣ фостѣ шеззѣтѣ = шеззсѣмѣ. Еѣ скрісеіѣ, еѣ амѣ скрісѣ, еѣ

amъ фостѣ скрісѣ = скрісесетѣ. — п. 183. ла тре-
кѣтѣл, преа-трекѣтѣл I. II. III. ал індікатівѣлѣ. —

Л. ам. Аісі ка ла партеа апалітікѣ, свѣт тілѣл ъенерікѣ:
тімпѣл трекутѣ, днделенетѣ тѣте тімпаріас трекуте, ад.
трекутѣл, преа-трекутѣл I. II. III; пентрѣ къ еле тѣте се потѣ
редѣче ла о ідеѣ ъенералѣ de тімп, ад. ла ідеѣа тімпѣлѣ ал
трекутѣ, ші пентрѣ къ еарѣші тѣте лѣкрѣріде че се фѣлѣ
лн трѣнселѣ, се потѣ редѣче ла о ідеѣ ъенералѣ de лѣкрѣ-
ре ад. ла ідеѣа лѣкрѣріі фѣкѣте — generalis ідеа actionis
perfectae — п. 174. ла II. Deoescіrea тімпѣрілор ачестора de
кѣтрѣ омалтѣ есге, къ лѣкрѣреа тімпѣлѣ трекутѣ — сім-
плѣ — аѣѣа се фѣкѣ амѣ маі'наінте ад. пѣдїп къ чеѣа маі'на-
інте de ачѣста, а преа-трекутѣлѣ I. къ шѣлт маі'наінте, еа-
рѣ а преа-трекутѣлѣ II. ші III. ші маі'наінте, прекѣт пѣ а-
ратѣ есепделе de маі'сѣс ла п. 331.

332. Вѣрѣл лн тімпѣл фїіторіѣ не аратѣ саѣ
стареа фїіторѣ а свѣіектѣлѣ саѣ окѣнаціѣа лѣі лн
вїіторіте къ вре о лѣкрѣре; d. e. Еѣ воіѣ шѣде = еѣ
тѣ воіѣ афла лн старе de шѣдѣре. Еѣ воіѣ скріѣ
= еѣ тѣ воіѣ окѣна къ скріѣреа. — п. 183. ла фїі-
торіѣ, ші п. 174. ла 3 de ла I. —

333. Вѣрѣл лн тімпѣл фїіторіѣ-пресентѣ
не аратѣ саѣ стареа лн карѣа се сокѣте къ се
афлѣ свѣіектѣл саѣ лѣкрѣреа, къ карѣа се сокѣ-
те, къ се окѣпѣ ел ѣндеѣа, токмаіатѣлчі, кънд аїзреа
се ворѣште деспре дѣлѣлѣ; d. e. Ел се ѣа фї афлѣндѣ
акѣт акасѣ = еѣ сокѣтѣ къ ел се афлѣ акѣт а-
касѣ. Ел ѣа фї лѣкрѣндѣ акѣт, = еѣ сокѣтѣ къ
ел лѣкреазѣ акѣт, = еѣ сокѣтѣ къ ел се окѣпѣ а-
кѣт къ лѣкрѣл, ш. а. — п. 183. ла фїіт. прес. —

334. Вѣрѣл лн тімпѣл фїіторіѣ трекутѣ

не аратъ саѣ стареа, ꙗи кареа се соко́те къ с'аѣ афлатѣ събіектѣл саѣ лѣкрареа, кѣ кареа се соко́те, къ ел с'аѣ окъпатѣ ꙗиайте de ачеаста; d. e. Ел се ва фі афлатѣ акасѣ, = еѣ сокотѣ къ ел с'аѣ афлатѣ акасѣ. Ел се ва фі фостѣ афлатѣ акасѣ, = еѣ сокотѣ къ ел с'аѣ фостѣ афлатѣ акасѣ. Ел ва фі фѣкѣтѣ лѣкрѣл ачела, = еѣ сокотѣ къ ел ва фі фѣкѣтѣ лѣкрѣл ачела. Ел ва фі фостѣ фѣкѣтѣ лѣкрѣл ачела, = еѣ сокотѣ къ ел ва фі фостѣ фѣкѣт лѣкрѣл ачела. ш. а. — п. 183. ла фіит. трек. —

335. Верѣл активѣ чере totdeauna реѣиміне-ле дрепт кѣ, саѣ фѣръ преп. пре; d. e. Астѣзі амѣ възѣтѣ пе Октавіе ѣптеіаші датѣ дѣпѣ ꙗитѣр-пареа са дела Паріс. Фрѣмо́се інстѣтѣѣі авеаѣ Маїмаріі (Стрѣвѣніі) постріі! ш. а. — п. п. 226. 161. ла 1. —

1. Л. ам. Сѣпт верѣрї активе нѣ пѣѣне ла нѣмер, каре пе лѣпѣ реѣимінеме дрепт, черѣ ші пе чел недрепт еспрїтавіл прїп ѣепїтївѣ, датївѣ ші авлатївѣ, аша дарѣ ші прїп препосїціі — п. 226. Л. ам. — астѣелѣ de верѣрї сѣпт: а да, а дѣче, а адѣче, а спѣне, а фаче, а зїче, а пропѣне, а трїміте, а проміте (а фѣгѣдї), а ꙗкредїнда, ш. а. d. e. Жѣліанѣ шї-аѣ адѣсѣ дела Берліп нїште кѣрїі вѣне, деспре ачеаста те потѣ ꙗкредїнда. Ерї амѣ четїтѣ компосїцііле челе фрѣмо́се а ле лѣї Тїтѣ, кѣшпѣрѣндѣ-шї-ле дела Лїврїерѣл Валерїе, ш. а.

2. Ла реѣимінеме дрепт се нѣмерѣ шї акѣсатївіі копѣжкѣтївіі, прекѣш шї ла чел недрепт датївіі копѣжкѣтївіі. — п. 122. ла 1. 2. 3. 4. 5. шї п. 121. ла 1. 2. 3. 4. 5. 6. —

3. Акѣсатївѣл нѣмелѣ че аре ꙗиайтеа са: ѣп, о, нїште, тѣлді, тѣлте, се поте пѣне шї фѣръ препос. пре. d. e. Есте de ꙗпсеппатѣ, къ маї фїе-каре веакѣ наште кѣте ѣп ом ма-

ре. Мѣлді вѣрваді дѣвѣцаді аре астызі Церманіеа! Ері амѣ възѣтѣ о ікѡнѣ зѣгрѣвѣтъ дѣн стѣлѣлѣ Рафаел, ш. а.

336. Вервѣл пасѣвѣ фѣръ чел сѣвѣстантѣвѣ ка ажѣтѣторѣѣ чере доѣе реѣимѣне: зпѣл дрепт че е дѣн-сѣшѣ акѣсатѣвѣл пропѣтелор рефлѣссѣве, шѣ алтѣл недрепт ал вре зпѣї препоѣсѣдії, д. е. Прѣлчѣї се крескѣ маї вѣне, дакѣ есте кѣ пѣтѣндѣ, де дѣн-шѣї пѣрѣнѣдії лор. Фѣе-каре царѣ се окѣртѣзеште де Гѣверѣл сѣѣ ш. а; еарѣ фѣндѣ шѣ верѣ. сѣвѣстантѣвѣ дѣн фрасѣ ка ажѣтѣторѣѣ, пасѣвѣл чере пѣзмаї реѣимѣнеле недрепт ал препоѣсѣдіїлор: де, дела д. е. Де кѣте-орѣ аї фостѣ сѣфѣтѣтѣ тѣ де тѣне, ка сѣ'цѣї дѣнпѣнѣштѣ даторѣнѣделе тале дѣнѣл кѣвѣнѣцѣ? Картеа ачаѣста есте кѣшпѣратѣ дела Лѣвѣрѣлѣ Валерѣе, ш. а.

Л. ам. Де тѣлте-орѣ верѣ. пас. іеа шѣ реѣимѣнеле препоѣсѣдіїлор: дѣн, ла, кѣ, ш. а. д. е. Ел е дѣвѣцатѣ дѣн тѣсѣка вокалѣ=пре ел лаѣ дѣвѣцатѣ (чѣнева) дѣн тѣсѣка вокалѣ. Еѣ сѣлѣ акѣм депрѣнѣсѣ кѣ дѣнѣсѣл.=сѣл тѣ'аѣ депрѣнѣсѣ акѣм кѣ сѣне. Прѣлчѣї чѣї вѣнѣ сѣлѣт дѣдѣцѣї ла аскѣлтарѣ=не прѣлчѣї чѣї вѣнѣ іеаѣ дѣдатѣ (пѣрѣнѣдії лор) ла аскѣлтарѣ, — п. 270. —

337. Вервѣл рефлѣссѣвѣ сѣѣ пропѣтѣнал чере доѣе реѣимѣне: зпѣл, че е акѣсатѣвѣл пропѣтелор рефлѣссѣве; еарѣ алтѣл ал препоѣсѣдіїлор, маї кѣ самѣ ал зрѣтѣторѣелор: де, дела, ла, кѣтрѣ, д. е. Ытѣндѣ-тѣ ла фаптеле тале, трѣвѣе сѣ тѣ тѣрѣ де скѣмѣвѣреа че о вѣдѣ дѣн тѣне. Мѣ дѣкѣ дела дѣнѣсѣл. Мѣ грѣвѣескѣ ла царѣ. Поїтѣвѣе тѣ воїѣ порнѣ кѣтрѣ Берлѣн, ш. а.

338. Вервѣл пѣстрѣ чере кѣте одатѣ реѣимѣне-

де препосидилор, d. e. Voindž съ фггѣ де джнсл, (съ сканѣ де джнсл) винѣ ла тине, ааергѣ кѣтрѣ тине. Шедѣ дн касѣ. — Dormѣ пе казн, ш. а.

1. Л. am. Фіиндѣ събіектеле знеі пропосидіі дозе, треі саѣ маі тѣлте, верьѣла де каре еле се цинѣ, се пѣне ла дн-тѣлцѣтѣ; d. e. Максентіе, Азреліе ші Титѣ сапт тріміші ла Берлін, спре а се перфекціона аколо дн штіинделе днче-нѣте дн Патріеа лор.

2. Деші събіектеле знеі пропосидіі арѣ фі маі тѣлте, фіе-кареде дн нѣтерѣла сінгзрѣтѣлѣ; тотѣші верьѣла лор се ва пѣне ла сінгзрѣтѣ, дндатѣ че ел ва зрѣта неміжлочѣтѣ днѣтѣ събіектѣла зптеіѣ зпѣтѣ кѣ челелалте прѣн прес. кѣ; d. e. Ма-ксентіе се дѣче ла Берлін кѣ Азреліе, Титѣ, ш. а. Се днделеце дела сѣне, кѣ дакѣ събіектѣла се аѣлѣ ла днѣлцѣтѣ, ші верьѣла треьѣе съ фіе ла днѣлцѣтѣ; d. e. Еі се ворѣ дѣче дн-презвѣ кѣ Pedagogѣла лор.

3. Фіиндѣ събіектеле знѣі фрасѣ де цѣзрѣі феліхрѣте, а-діектѣлѣла саѣ партічѣнѣла лор се пѣне ла днѣлцѣтѣ, ші се копкѣрдѣ кѣ цѣнѣла прѣнчѣпал, че тотдезѣна е чел таскѣлѣн, d. e. Мамѣ-меа, сорѣ-меа ші фрате-меѣ сапт дѣші (= саѣ дѣсѣ) ла царѣ.

4. Афлѣндѣсе дн фрасѣ де одатѣ тѣстреле персѣне, фіе еле ла сінгзрѣтѣ саѣ ла днѣлцѣтѣ, персѣна I. се преферѣ днѣнѣтеа челоралалте дн прѣвіреа верьѣлѣі, d. e. Еѣ, тѣ ші ел вомѣ шерѣе тѣне ла віе, саѣ, ноі, воі ші еі вомѣ шерѣе, ... фіиндѣ днсл дн фрасѣ нѣмаі персѣна II. ші III. а II. се преферѣ; d. e. Тѣ ші ел вѣ веці дѣче днпрезвѣ, = тѣ те веі дѣче днпрезвѣ кѣ ел, саѣ, воі ші еі вѣ веці дѣче днпрезвѣ = воі вѣ веці дѣче днпрезвѣ кѣ еі (везі маі сѣе ла 2. Л. am.)

339. Верьѣла де модѣла неперсонал се аплѣ-кѣ атѣпчѣі, кѣнд ел се стрѣтѣтѣ (аіче) дела модѣла фінѣтѣвѣ саѣ персонал, ші анѣме, дн модѣла копжѣнкѣтѣвѣ, дѣпѣ лѣсареа афарѣ а знеіа дн коп-

жзпкціле: кѣ, съ, касъ; d. e. дела фіе-каре от се
 чере а фі взи ші дрепт = дела фіекаре от се
 чере, ка ел съ фіе взи ші дрепт. Ел се зиче а
 фі фѣкзтѣ (саѣ а фі фостѣ фѣкзтѣ) одатъ лѣ-
 крзрї марї пептрѣ Націеа ші Патріеа са, = се зиче
 кѣ ел аѣ фѣкзтѣ саѣ, кѣ ел аѣ фостѣ фѣ-
 кзтѣ одатъ лѣкрзрї марї пептрѣ Націеа ші Патрі-
 еа са. Пóте фі ші ачеаста, = пóте съ фіе ші а-
 чеаста. — пп. 171. 245. Л. ам. ші 274. —

340. Пресентѣл инфинитивзлї се аплїкѣ 1. кѣнд
 вервзл, се стрѣмзтѣ (аиче) дїп пресентѣл коп-
 жзпктивзлї кѣ лѣсареа афарѣ а знеїа дїп коп-
 жзпкціле: кѣ, съ, касъ, авжндѣ тотдеазна ші
 кѣте зи вервѣ трїперсонал саѣ зпїперсонал лїнаїп-
 теа са, кѣм сѣпт: а пзтѣ, а тревзї, а креде, а
 препзпе, а сокотї, а штї, се зиче, се креде,
 се наре, се веде ш. а. d. e. Еѣ те штїѣ а цїне
 о регзлѣ взиѣ лї лѣкрзрїле тале = еѣ штїѣ кѣ
 тѣ цїї о регзлѣ взиѣ лї лѣкрзрїле тале. — Се
 креде а фі аша, прекзт тѣ зичї, = аша се креде
 а фі, прекзт тѣ зичї = се креде кѣ аша есте, саѣ
 аша съ фіе, прекзт тѣ зичї ш. а. (пп. 339. 183.
 ла прес. копжзпктивзлї ші ал инфинитивзлї.) 2. кѣнд
 ел цїне лї фрасѣ локзл де сзвїект, d. e. а кзцета,
 а сѣтцї, а ворвї ші а лѣкра пзрзреа дзпѣ леціле
 дрептѣлї кѣвжпт, есте о вїртзте рарѣ, о вїртзте
 дзїмнезееаскѣ. 3. кѣнд ел цїне локзл де атрївзтѣ
 саѣ предїкатѣ d. e. Есте о фїре ші о вїртзте рарѣ

а аве статорнічіе, трезвіре ші тэлдеміре дн між-
 локъл не тэлдемірілор дін афарь. 4. кънд ел се з-
 пеште къ препосіііеа де, къ зн съвстантївѣ ші къ зн
 верь де модъл персонал, днсемпндѣ атнчі зн фел
 де старе саѣ де лъкраре; d. e. N'amѣ тімнѣ де
 а тѣ одїхні зн пік. Тъ аї дрептате де а те
 пльнѣе. Ел аре пзтере де а те пзне ла кале.
 Ел есте дн старе де а те тѣнгжѣ, ш. а. 5.
 кънд ел се знеште къ препос: спре, пентрѣ,
 пентрѣ-де, днтрѣ, днсемпндѣ вре зн скопѣ; d. e.
 Спре а фі днцелентѣ, се чере о жздекатѣ съпѣтосѣ,
 інімѣ кзратѣ, кзмпѣт ші кзшоштїнѣ де лъкрзрі.
 Спре а те пзтѣ сфїндї дн темплъл Мінервії ші
 ал Віртзїї, се чере ка съ те рѣдїчі маї ѣптеїѣ къ
 сзфлетъл деасзпра сферїї чеї комзпе а óменїлор
 ш. а.

Л. ам. Інфїнітївъл: а пзтѣ totdeauna е ѣрматѣ де зн алт
 інфїнітївѣ, d. e. а пзтѣ зїче, а пзтѣ фаче, ш. а.

341. Трекзтъл ші преа-трекзтъл інфїнітївз-
 лї се аплїкѣ тот къ модъл ші сзѣт кондіціале
 атїнсе ла презентъл інфїнітївзлї, къ деосевїре пз-
 маї, къ вервъл аїче се стрѣмзтѣ дін трекзтъл
 ші преа-трекзтъл конжзпктивзлї, къ лъсареа афа-
 рѣ а вре знеїа дін конжзпкціале къ, съ, касѣ,
 d. e. Мі се паре а те фі въззтѣ ері днтр'зн лок,=
 ті се паре къ те амѣ въззтѣ ері днтр'зн лок.
 Пóте фі фостѣ алт-чїнева, = пóте а фі фостѣ
 алт-чїнева = пóте съ фіе фостѣ алт-чїнева =

пóте кѣ аѣ фостѣ алт чинева. Сокотѣ ацї фї фостѣ
de ажзисѣ сфатзріле меле = сокотѣ сѣ'цї фїе
фостѣ de ажзисѣ сфатзріле меле = сокотѣ кѣ сфа-
тзріле меле ц'аѣ фостѣ de ажзисѣ ш. а. — п.
340. —

1. Л. ам. Ъне-орї се потѣ аплика de оdatъ шї кѣте dove
presente de a ле инфинитивзлї; d. e. a нзте фаче вїне шї а нѣ
вої de a фаче, есте пѣкатѣ. — п. 340. Л. ам. —

2. Инфинитивзл че зрмеазъ дѣпъ инфинитивзріле: а вої, а се
сілі, а се саргзі, а кѣта, ш. а. чере днаїнтеа са преп. de,
d. e. а вої de а фаче вїне есте о вїртѣте пе кареа тот омѣл
арѣ тревзі сѣ о айѣ. — А се сілі de ашї дѣвѣпѣтѣцї стареа
са матеріеалъ шї моралъ пе кѣле лецѣте, есте даторіеа
фїе-кѣркі ом фѣрѣ deосеїре. — А кѣта de а ажѣта пре ал-
тѣл дн невоїе шї лїпсѣ, есте зн семп de перфекдіе мора-
лѣ ш. а. — п. 340. ла Л. ам —

342. Партічїпзл presentѣ се аплїкѣ 1. кѣнд ел
днсемнеазъ вре зн modѣ, ретзїндѣ атзпчї нескїм-
ватѣ, d. e. Четїндѣ кѣ днцелецере кѣрцї мѣлте шї
взпе, пе фачетѣ днвѣцацї 2. кѣндѣ ел се афлѣ стрѣ-
мзтатѣ аїчї дїп тїмнзл трекутѣ саѣ фїиторїѣ ал mod-
лзі фїнїтївѣ, кѣ лѣсареа афарѣ а пѣртїчелеї: дѣпъ
че, d. e. Фѣккандѣ лѣкрѣл, нептрѣ каре маї фостѣ поф-
тїтѣ, m'амѣ апѣкатѣ de алтѣл, = дѣпъ че амѣ фѣ-
кѣтѣ лѣкрѣл, ш. а. Аззїндѣ чева деспре лѣкрѣл че
те интересеазъ дндатѣ'цї воїѣ скїре, = дѣпъ че воїѣ
аззї чева ш. а. 3. кѣнд ел се аплїкѣ дн лок de а-
діектївзл партїчїпїал, фїїндѣ сзпзсѣ атзпчї скїмѣ-
рїї ка орї каре адїектївѣ калїтатївѣ, d. e. цетанда
омеїре тревѣе ажѣтатѣ, = омеїреа цетѣторе, саѣ,
омеїреа че цете тревѣе ажѣтатѣ.

1. Л. ам. Партиципъл презентъ ка адиективъ калит. маї пѣ се апликъ дп просъ, саръ дп поесіе маї дес, дпсъ ші атънчі ѡпкъ къ таре лъаре аминте ла еѡфоніе.

2. Л. ам. Ъпїї, повъзвїпї de Граматїцеле латїне апликъ пе партиципъл презентъ ка пе геръндїа латїнъ дп: до; еаръ дп локъа лѣї, пе адиективъл партиципїал терминатъ дп: орѣ, оре, d. e. жъдекъторѣ, жъдекъторѣ, ш. а. ка пе ачесташъ ѡл апликъ шї ка пе партиципъл фїїторѣ; прївїндѣ дпсъ чїнева маї de апроне асъпра лїмвїї постре, веде фъръ таре греота-те, къ еа п'аре астѣелъ de форме, шї дп локъа ачелора пе дндътънеазъ нъмаї къ партиципъл презентъ арътъндъне дп-презпъ шї модъа, къ каре съ'л пътемъ аплика, акъм ка пе нъмїтъа геръндїа, акъм ка пе партич. фїїторѣ; еаръ адиективъл партиципїал терминатъ дп орѣ, оре, нъмаї ка адиективъ се поте лѣа. — п. 58. 2. л. ам. — п. 180 ла инфїнїтивъ. — 3. л. ам.

343. Партиципъл трежътѣ се апликъ 1. дп модъа фїнїтивъ, формъндѣ дппрезпъ къ вре зпъа дп вервърїе азсїларе пе преа-трежътъа I шї II шї пе фїїторъа трежътѣ I шї II алвервърїлор активе, про-понтїале шї нежтре: партиципъл ачеста, прївїтѣ астѣелъ, ретъне нескїмватѣ; d. e. Еѣ ам лъкратѣ, тѣ аї фостѣ лъкратѣ. Еѣ те-амѣ трїмїсѣ о-дате = трїмїсѣ-теамѣ еѣ одате. Те-аї дъсѣ? Дъсѣте-аї? Мї-аї къмпъратѣ картеа, деспре-кареа ц'ам фостѣ скрїсѣ? = къмпъратѣ-мї-аї картеа ш. а. Ел ва фї фъкътѣ акъм лъ-кръа че і с'аѣ рекомендатѣ. Ел ва фї фостѣ ажънсѣ акъм de тълт ла локъа destїнапїеї сале. Нъ штїѣ съ фїѣ фъкътѣ еѣ ачеста. Нъ-мї а-дъкѣ аминте съ фїе фостѣ ворвїтѣ ел ачеста къндва дпапїтеа теа. Еѣ штїѣ къ ел арѣ фї фъ-

кѣтѣ мѣлт вѣне Націей шѣ Патріей сале, дак' арѣ
 фѣ трѣйтѣ; се крѣде кѣ ел арѣ фѣ фѣкѣтѣ а-
 чеаста, де арѣ фѣ трѣйтѣ маѣ мѣлт; ох де арѣ
 фѣ маѣ трѣйтѣ ел ѣнкѣ кѣцѣ-ва анѣ! 2. Ан мо-
 дѣл фѣнѣтивѣ фортѣндѣ анпрезнѣ кѣ верѣ. азсѣ.
 „а фѣ“ не преатректѣтеле шѣ фѣнѣтореле трѣкѣте а ле
 верѣвлѣ пасѣвѣ: партѣчѣнѣл ачѣста лѣватѣ астфѣл,
 се прѣвѣште ка ѣн атрѣвтѣ, конкорѣндѣ-се кѣ свѣек-
 тѣл сѣѣ ан ѣенѣ шѣ нѣмерѣ, d. e. Картеа та есте
 тѣнѣ рѣтѣ: лѣкрѣрѣле тале сѣнт адѣсе де ла Бер-
 линѣ, а ле теле аѣ фост адѣсе маѣнаѣнте, нѣ крѣд
 сѣ фѣе фостѣ трѣмѣсе еле де-одатѣ, де арѣ фѣ
 фостѣ трѣмѣсе еле анпрезнѣ, анпрезнѣ арѣ
 фѣ шѣ ажѣнсѣ аѣче, ш. а. 3. Ан модѣл фѣнѣтивѣ кѣ
 верѣл „а трѣвѣ“ партѣчѣнѣл ачѣста прѣвѣтѣ аст-
 фѣл, се конкорѣтѣ кѣ свѣектѣл сѣѣ ан ѣенѣ шѣ нѣ-
 мерѣ, d. e. прѣнѣчѣ трѣвѣе крѣскѣцѣ ан прѣнѣ-
 чѣеле рѣлѣцѣей, а ле наѣоналѣтѣцѣей шѣ а ле патрѣо-
 тѣстѣлѣ = не прѣнѣчѣ трѣвѣе сѣѣ крѣштѣтѣ ш. а.
 = прѣнѣчѣ трѣвѣе сѣ се крѣаскѣ ш. а. 4. Ан
 модѣл фѣнѣтивѣ, кѣндѣ се ласѣ афарѣ дѣн констрѣк-
 цѣеа пасѣвѣ пропѣтеле рѣлатѣве: кареле, карѣй, кареа,
 каре, чѣл-че, чѣй-че, чѣа-че, чѣле-че; партѣчѣнѣл ачѣста
 прѣвѣтѣ астфѣл, се ѣеа ка ѣн комплѣментѣ ал свѣ-
 ѣектѣлѣ сѣѣ ка ѣн адѣектѣвѣ че се конкорѣтѣ кѣ
 свѣстѣптѣвѣл сѣѣ ан ѣенѣ шѣ нѣмерѣ, d. e. Лѣкрѣ-
 рѣле каре с'аѣ трѣмѣсѣ = лѣкрѣрѣле каре сѣнт
 трѣмѣсе = лѣкрѣрѣле че сѣнт трѣмѣсе = лѣ-

кръриле челе трімісе = лъкръриле трімісе де
 ла Берлінѣ аѣ соситѣ токмаі акъта ш. [а. пп. 271.
 272. Къ преп. de, днсетвѣндѣ къ тревзе съ
 фіе саѣ съ се факъ чева, саѣ къ по́те съ фіе саѣ
 съ се факъ чева: прівітѣ астфел партічпъл аче-
 ста, ел ретъле нескімбатѣ, d. e. Мълте лъкрърі
 въне, фрѣтосе ші фолосіторе сѣнт де възѣтѣ дп
 Лондонѣ, Парісѣ, Берлінѣ, ш. а. = Мълте лъкрърі
 въне, фрѣтосе ші фолосіторе се потѣ vedè ш. а. —
 Есте де крѣзѣтѣ, ка отъл съ фіе атѣт де
 рѣѣ? = По́те-се креде ка отъл съ фіе атѣт де
 рѣѣ? саѣ, дакъ се по́те креде ш. а? Мълте лъкрърі
 сѣнт ѣнкѣ де фѣкѣтѣ = тѣлте лъкрърі маі
 тревзе ѣнкѣ съ се факъ = тѣлте лъкрърі маі
 тревзескѣ ѣнкѣ фѣкѣте! ш. а. (vezī ші маі сѣс
 ла п. 3.)

Л. ам. ѣпії, повѣзціи де Граматичеле латіне, прівескѣ
 асѣпра партічпълѣ трекѣтѣ, ка асѣпра сѣпінѣлѣ латіне тер-
 мінатѣ дп; и, um, аплікѣндѣ'л двіѣ ачѣса ші ла преатрекѣ-
 теле модѣлѣ фінітѣвѣ, атѣт дп форма актѣвѣ кът ші чеа па-
 сѣвѣ; есте дпсѣ де штѣвѣтѣ, къ літѣва по́стрѣ п'аре астфел де
 сѣпінѣвѣ, чі пѣтаі не партічпъл трекѣтѣ, арѣтѣндѣ-не дппреѣ-
 пѣ ші модѣл къ кареле сѣ'л пѣтѣшѣ апліка дп маі тѣлте дп-
 целескрѣ, кът се арѣтѣ ші маі сѣс, (vezī дп аналогіе 2. л. ам.
 ла п. 342. деспре Партіч. прѣсептѣ.)

§. 6. АПЛИКАЦІЕА АДВЕРБЪЛѢІ.

344. Кът се прівѣште адвербъл допѣ функціеа че о аре ел дп норѣре? 345.
 Кът се аплікѣ адвербъл? 346. Каре сѣнт модѣрїле ѣеперале ла аплікаціеа адвер-
 вѣлѣ? 347. Каре сѣнт дптрѣвѣрїле ѣеперале ла аплікаціеа адвербълѣ дп прівіп-

348. Респънсѣріле џенерале ла дџитревьѣріле адвербіале а ле тѣмпълѣ сџит: акџм, атџнчі, алтѣ датѣ; де акџм, де атџнчі, де алтѣ датѣ, пѣнѣ акџм, пѣнѣ атџнчі, пѣнѣ алтѣ датѣ, d. e. Еѣ акџм веніѣ де ла Берліѣ; де акџм пѣ воіѣ маі мерѣе де а касѣ; пѣнѣ акџм амѣ петректѣ тот дџи џеріле стрѣне, ш. а.

349. дџитревьѣріле џенерале ла апликаѣеа адвербіале дџи прівѣнѣа локѣлѣ, сџит: џнде? де џнде? пѣнѣ џнде? (дџикотр'о) d. e. џнде се афлѣ Тітѣ акџм? Де џнде віне ел акџм? Пѣнѣ џнде мерѣе ел акџм? ш. а.

350. Респънсѣріле џенерале ла дџитревьѣріле адвербіале а ле локѣлѣ сџит: аічі = аіче, аколо, аѣреа; де аічі = де аіче, де аколо, де аізреа; пѣнѣ аічі = пѣн' аічі = пѣн' аіче, пѣн' аколо, пѣн' аѣреа, (дџитр' аѣреа, дџитр' алтѣ парте,) d. e. Ел се афлѣ акџм аіче; де аколо віне ел акџм, пѣмаі пѣн' аічі аѣ пѣтѣтѣ вені ел де атѣта тѣмпѣ; ел се афла аѣреа кѣнд іамѣ скрісѣ ла Берліѣ, де аколо с' аѣ дѣсѣ дџитр' алтѣ парте = дџитр' аізреа, ш. а.

1. Л. ам. Аѣреа, респънде ші ла дџитревь. џнде? ші ла дџитревь. дџикотр'о; еарѣ дџитр' аізреа дџесемнеазѣ ші сміѣтѣтѣ де міѣте, d. e. ел ворѣште дџитр' аізреа, ад. ка џн сміѣтѣтѣ де міѣте.

2. Аіче, се пѣне кѣнд респъндеѣтѣ дџи скѣртѣ ла дџитревь. џнде, преџм ші дџи капѣтѣл текѣстѣлѣ, d. e. ла дџитревь. џнде

ешті? *respundem* аіче. — Кънд аї *venit* аіче? *epi* ш. а. еарь аічі се пьне ла дичепьтъл ші шіжловкъл текстълзі, д. е. Аічі веі пьтѣ філіоштітѣ; подї решье аічі ла пої кът ацї ва плъчѣ. Аша се аплікъ ші де аічі, де аіче, пьп'аічі, пьп'аіче.

3. Дитре кътѣ ші алте *adverburi*, *voind* а ле да о пьтере маї *mare* дп *vorbi*ре, пьпемѣ преп. *de*, *d. e.* Кътѣ де *vine* ші кътѣ де *frumos* ворбенте ел, пькат *numai* къ *captele* пь і се *potrivesc* къ *vorba*!

4. Ла дитребареа *vide*? се поѣте *respunde* ші къ *adverburile*: *din* коче *de*, *din* коло *de*, *din* сьс *de* = *de* асьпра *de*, *de* десьбт *de*, маї сьс *de* = маї сьс *decet*, маї жос *de* = маї жос *decet*, д. е. *Dacia* *din* коче *de* *Dunare* (*de* а *stanga* *de* *Dunare* = *de* а *stanga* *Dunarii*) се пьменте *traiant*; еарь чеа *din* коло *de* *dinea* (*de* а *dreapta* *de* *Dunare* = *de* а *dreapta* *Dunarii*) се пьменте *asrelant* (= *Misia*). Фіингеле лъмїі ачестеіа *totdeauna* стаѣ вьпеле къ алтеле дитр'о *relatie* речіпрокъ ші *adverbiale*, ад: *знае* сьпт *de* асьпра *de* алтеле; *знае* *de* десьбт *de* алтеле; *знае* *de* а *dreapta* *de* алтеле; *знае* *de* а *stanga* *de* алтеле, *дусе* дп *privirea* лзі *Dumnezeu* *tote* се афл къ *concentrate* дитр'ш *пункт* пьтрьнсь къ *descearşire* *de* *indecerea*, *дцелепчівнеа* ші *вьпътатеа* лзі чеа *петърїніть*. — Маї сьс *de* атьта пь те *подї* сьі, = маї сьс *decet* атьта пь те *подї* сьі; маї жос *de* атьта пь те *подї* *порож* = маї жос *decet* атьта пь те *подї* *порож* (*рѣс* се *zice*: маї сьс *ca* атьта *саѣ* маї жос *ca* атьта. п. 140. ла 2.)

5. Ла дитребареа *кънд*? се поѣте *respunde* ші къ: *дпайте* *de*, *d. e.* Ел аѣ *venit* аіче *дпайте* *de* *mine* = маї *пайте* *decet* *mine* = маї *пайте* *decet* *mine*.

351. Дитребареа *цеперал* ла аплікаціеа *adverbul* дп *прівінда* *modul* есте: *към*? *d. e.* *Към* ешті? *към* те афлі? *към* аї *venit*? ш. а.

352. *Респунсьріле* *цеперале* че се *потѣ* *фаче* ла *дитребареа* *adverbiale* дп *прівінда* *modul*,

сѣпт: аша, пѣ аша, токмаї аша, алмин-
трелеа, прекъш шї тоцї адїективїи лзацї ка ад-
вербърї, d. e. фрѣмосѣ, зрѣтѣ, дрептѣ, недрептѣ
ш. а. d. e. Тїтѣ скріе фрѣмосѣ шї дрептѣ, ш. а.
в. 192.

1. Л. ам. Нѣ, стѣндѣ лпаїнте де немїка днсемнеазъ
днтѣрїре, днквїїпцаре, d. e. Нѣ немїка чї ѣнкѣ фѣрте тѣлт
аѣ ѣѣкѣтѣ ел пентрѣ Ладїеа шї Патрїеа са; сарѣ стѣндѣ
дѣпѣ немїка, саѣ шї лпаїнте де вербѣл зрматѣ немїжло-
чїтѣ де немїка, днсемнеазъ тѣгѣдїре, неднквїїпцаре, пе-
гаре, d. e. Немїка п'аѣ ѣѣкѣтѣ ел кѣт аѣ фостѣ аїчї =
Ел п'аѣ ѣѣкѣтѣ немїка кѣт аѣ фостѣ аїчї. ш. а.

2. Зїчереа: пѣ фаче немїка, се іеа ка о пепѣсаре де
лѣкрѣа деспре каре се ворѣеде. d. e. Мѣлцї дїп прїетенї
чеї авеамѣ маїпаїнте п'аѣ пѣрѣсїтѣ, пѣ фаче немїка,
пѣмаї сѣпѣтатеа, днцеленчїзнеа, кѣрѣценїеа кѣцетѣлї,
солїдїтатеа карактерѣлї шї статорпїчїеа сѣ пѣ шѣ пѣрѣ-
саскѣ!

3. Дн ворѣа комѣпѣ адесеорї се аместекѣ адвербѣл: ѣп-
де, кѣ дн котр'о, шї де ѣнде, кѣ дїп котр'о, прїп зрмаре
шї респѣнскріе лор респектїве ѣпеле кѣ алтеле; спре а се
пѣтѣ деосевї ачестеа де кѣтрѣ олалтѣ, чел пѣцїнѣ дн скрісѣ
шї днкѣт е кѣ пѣтїпцѣ, днсемпѣмѣ, кѣ адвербѣл ѣнде? дѣ-
пѣ фіреа лїмвїї пѣстрѣ (де шї ел се траѣе дїп латїнескѣл:
unde = de unde) е о днтреваре че се фаче маї кѣ самѣ де-
спре локѣл дн кареле есте, стѣ, шедѣ, се афѣл, се днтѣмїлѣ
се лѣкреазѣ чева, шї пѣмаї араре-орї деспре локѣл ла кареле,
саѣ кѣтрѣ кареле се фаче вре-о мїшкарѣ саѣ дїрекцїе де лѣ-
краре; сарѣ адвербѣл дн котр'о (де ла лат. in contra quo) е о
днтреваре че се фаче пѣмаї деспре локѣл ла кареле саѣ кѣ-
трѣ кареле се фаче вре-о мїшкарѣ саѣ дїрекцїе де лѣкраре.
Аплїкацїеа днтреварїлор ачестора шї а респѣнскрілор лор
пѣ маї пѣцїп шї а адвербѣрїлор: де ѣнде? дїп котр'о? дн-
препѣл кѣ респѣнскріе лор респектїве, се фаче дндетѣл де
лѣмѣрїтѣ дн есемпїлеле зрѣмѣтѣре.

Дитреваре.

Респънсѣ.

- Ынде аї фостѣ? А касъ (фiind респънзеторiа департе де касъ.)
- — — ? Ла скoлъ (фiindѣ респънзеторiа департе де касъ.)
- — — ? Ди касъ (фiindѣ респънзеторiа апрoне де касъ.)
- — — ? Ди скoлъ (фiindѣ респънзеторiа апрoне де скoлъ.)
- Ынде аї пѣсѣ кѣдiташѣл? Асѣпра месей = пе масъ (пѣ пре, пiчi пѣ масъ.)
- Ынде 'лаї пѣ анѣме? Деасѣпра впеї кѣрдї.
- Ынде аѣ кѣзѣтѣ (пiкатѣ) кѣдiташѣл? Сѣвт = сѣв = сѣ масъ (пѣ сѣвт, пентрѣ-кѣ сѣвт е партичiнѣл трекѣтѣ де ла верѣ. а сѣве.)
- Ынде аѣ кѣзѣтѣ ел анѣме? Сѣвт скѣвпашѣ = сѣв скѣвпашѣ = сѣ скѣвпашѣ = де десѣ-тѣл скѣвпашѣлї.
- Ынде аї гѣсiтѣ кѣвѣнтѣл а-честа? Дитр' о карте.
- Ынде 'лаї гѣсiтѣ анѣме? Дитр' ѣн Дiкциoнariѣ.
- Ынде'цї е фѣлѣл? Ла царѣ, пе кѣмпѣ ѣнкѣ.
- Ынде ераї кѣнд плоа? Ла кѣмп, ди кѣмп, пе кѣмп.
- Ынде те сѣї? Пе касъ, пе помї.
- Ынде с'аѣ вѣзѣт фенoменѣл? Деасѣпра шѣптiшорѣлї Рѣнiде.

- De ѣнде вiї = вiнї? De а касъ (фiind респънзеторiа департе де касъ.)
- — — ? De ла скoлъ (фiind респънзеторiа департе де скoлъ.)
- — — ? D'иn касъ (фiindѣ респънзеторiа апрoне де касъ.)
- De ѣнде лѣшї кѣдiташѣл? De пе масъ (сар' пѣ: де пре, дѣпѣ, дѣне, сѣѣ дѣпре.)
- De ѣнде 'л лѣшї анѣме? De деасѣпра впеї кѣрдї.
- De ѣнде скoсешї пѣлѣшѣл? De сѣвт масъ (= де сѣв масъ = де сѣ масъ.)

De unde'а скосеші ашме?	De descьтъл зпѣі скъзнаші.
De unde = de ne че аї коні- атѣ хъртіеа ачеста?	De ne зп documentѣ некѣі (ear нз: depre, дъпъ, дъне саѣ дъпре.)
De unde аї къзътъл ачеста?	D'INTR'o карте.
De unde'а аї ашме?	D'INTR'ъп Dікціонаріѣ.
De unde ашчі фашъл ачеста?	De ла царъ, de ла къмп, de ne къмп.
De unde vineаї кънд плоа?	De ла къмп, de ne къмп.
De unde (zicheаї къ) те-аї по- горѣтѣ?	De ne касъ, de ne помѣ (ear нз: depre, дъпъ, дъне, саѣ дъпре.)
De unde аѣ къзътѣ метео- ръл?	De deасъпра мънтшорълѣі, Ръuide.

4. Дн лок de: апрѣне de с'аръ, се ziche: спре с'аръ, кътръ с'аръ, d. e. Спре с'аръ, саѣ кътръ с'аръ воїѣ veni ла тѣне.

5. Спре, се изне ші дн лок de пентръ, ші кътръ, d. e. Ел vineаї спре шіне = кътръ шіне; спре а те нзтѣ нзмі вѣртъосѣ аї невое de о ашегаціе mare, = пентръ а те нзтѣ нзмі вѣртъосѣ, ш. а.

6. Асъпра, днсемнеазъ ші дн контра, = днпротѣва, d. e. ел с'аѣ скълатѣ асъпра mea = дн контра mea = днпротѣва mea.

7. Пе, вѣне тревъе deосевѣтѣ de пре: пентръ къ пе (de ла рег лат.) респъnde ла днтревареа, unde? earъ пре (de ла прае лат.) ар тревъі съ се изпъ нзмаї къ акъсатѣвл ші а днсемпа нзмаї реціміне.ле дрепт. Пропосіціле ачестеа се іеаѣ къ тотъл de алмѣнтрелеа дн лѣмъва латѣлъ.

8. Дъпъ, се траце d'in d'oro італ. ші се іеа дн треї дн делесърѣ дн лѣмъва пѣстръ, 1. ла днтревареа unde? днкотр'о? дн лок de: дн зрма, днпоіеа, дн досъл, d'in досъл, d. e. Ел се афла дъпъ касъ = днпоіеа касеї = дн досъл касеї = d'in досъл касеї. Ел мерѣеа дъпъ тръсъръ = дн зрма тръсъреї, ш. а. 2. Ла днтревареа към? дн лок de комфортѣ, асемеатѣ, дн асемеънаре къ, потрѣвѣтѣ, d. e. Ел лъкреазъ дъпъ леціле соціетъдѣї = комфортѣ къ леціле соціетъдѣї = комфортѣ лецілор соціетъдѣї = асемеънатѣ лецілор соціетъ-

дїи = асетънатѣ къ леѣле соціетъдїи = дп асетънаре къ леѣле соціетъдїи = потрївїт леѣлор соціетъдїи = цотрївїтѣ къ леѣле соціетъдїи. 3. Ла дптревареа, ла че? пентрѣ че? d. e. Мъ дъкѣ ла пѣдѣре дънъ лемне (ad. съ адъкѣ лемне) вїне дечї тревъе а деосебі шї аїчі не дъпъ, де дѣне еаръ не дъпѣре, дъпѣ, дѣпре; а пъ ле аплика пїчі аїче: пентрѣ къ dъ = do итал, пѣмаї къ пъ = ро итал. се цѣте впї дънъ фіреа лїмвїї пѣстре пѣскъндъсе дїн трѣнселе препосїціеа компъсъ, дъпъ = dorо; асемenea шї дѣ, пѣмаї къ пе се поте впї пѣскъндъсе шї дїн трѣнселе препосїціа компъсъ, дѣне, рѣмъндѣ даръ препос. пре, пѣмаї пентрѣ касъа акъсатївълї саѣ пентрѣ рѣцїмїнїле дрѣптѣ.

9. Ла дптревареа не ѣнде? се респънде: не аїчі, не аколо, не аїреа, не алокъреа, не ла царъ, не ла Іашї, ш. а. А семenea шї ла дптревареа: дѣ не ѣнде? се респънде: дѣ не аїчі, дѣ не аколо, дѣ не аїреа, дѣ не алокъреа, дѣ не ла Іашї: дъсъ пїчі респънсърїас челе дїн теїѣ пїчі ачестеа дїн зртъ пъ детермїнъ дѣпїн локъа дѣспре каре се фаче дптревареа, чї пѣмаї дппрецърїеа лѣї d. e. Дп 1847 шї пѣла Іашї ѣкѣ аѣ фостѣ лъкъстеле, (адѣкъ дппрецърѣа саѣ дппрецърїеа Іашїлор, еаръ пъ шї дпъптрѣ дп полїтіе.)

10. Дптревареа: пе кънд? = кам пе кънд? шї респънсъл: пе атѣпчї = кам пе атѣпчї, прекъм шї: пе ла = кам пе ла, се аплїкъ тот-деаѣна кънд пъ се детермїнъ къ дѣпїнътате тїмпъа шї локъа дѣспре каре се ворѣште d. e. Пе кънд сокоцї къ веї ажъпѣ ла Берлїн? = кам пе кънд сокоцї ш. а.? — Пе ла 12 а ле къргътѣреї = кам пе ла 12 а ле къргътѣреї; пе атѣпчї сокотѣ шї еѣ = кам пе атѣпчї сокотѣ шї еѣ.

11. Дптревареа: дїп-котр'о? шї респънсъл: дѣ кътрѣ, се факѣ атѣпчї, кънд пъ се детермїнъ къ дѣпїнътате локъа дѣспре кареле се ворѣште, d. e. Дїпкотр'о вїї акъм? Дѣ кътрѣ Іашї (ad. дїп пѣрцїле Іашїлор, еаръ пъ токмаї дїп лъъптрѣа орашълї.)

12. Декътрѣ (респънсъл ла дптревареа дпкотр'о) рѣѣ се аплїкъ дп лок дѣпреп. дѣ, шї пр'їп, d. e. рѣѣ се зїче: лъкрѣа ачестеа е фъктѣ декътрѣ дъпсъа дп лок

де: лѣкрьѣ ачеста е фѣкьтѣ де дѣнсел, сѣ лѣкрьѣ ачеста е фѣкьтѣ пр'ин трансел.

§. 7. ПРЕПОСИЦІЕА

353. Че фѣкьціи аге препосициеа дѣ ворьіре? 354. Кѣм се аплікѣ препосициі-де деспѣрѣте? 355. Кѣм се аплікѣ препосициіле недеспѣрѣте?

353. Препосициеа аге зрѣтѣореле фѣкьціи дѣ ворьіре, ад. 1. Еа детерминѣ маі де апрѣне релациеа дѣтре сѣбіект ші атривѣтѣ (предикатѣ) дѣ прівіреа локзлѣ ші а тимпѣлѣ, де кѣте-орі се афлѣ дѣаинтеа пѣтелор деспѣрѣтѣ де дѣнселе d. e. Еѣ сѣнт а касѣ, тѣ ештѣ дѣ скѣлѣ, ел е (се афлѣ) ла кѣшо, а сеарѣ амѣ фостѣ ла тине, сѣ веніці ла тине кѣтрѣ сеарѣ = спре сеарѣ, ш. а. 2. Еа модифікѣ дѣцелесѣ примітивѣ ал пѣтелор (ал верьѣрілор ші ал сѣвстантивілор) де кѣте-орі се афлѣ дѣаинтеа лор недеспѣрѣтѣ де дѣнселе, d. e. Тотѣ органистѣл продѣче конформѣ кѣ леціле ѣелѣлѣ сѣѣ. — А воі де а се ретраѣе де ла грезѣтѣіле комѣне а ле патрией дѣсепнеазѣ атѣта кѣт а воі де атрѣ ка зѣ трѣиторѣ. — Ше кѣтѣ сѣнт де маі дѣндаторііле нѣстре челе морале ші социале, не атѣта ші респѣндеріле нѣстре пен-трѣ не дѣнплиіреа ачелорашѣ. — Префачеріле ші рефортеле лѣкрьілор оменешті, фінд еле дѣте-меате не прінципе solide, ші есекѣтате кѣ енер-

ціе, тотdeauna аѣ ниште ресхлатате взне, дін кон-
трѣ, тотdeauna реле.

354. Препосидііле деспърдіте се аплікь: 1. Дна-
інтеа реціменълзі недрепт нзмітѣ ал препосидіілор,
афарѣ де препос. пре, карма ка деспърдітѣ тот-
deauna се пзне днаінтеа реціменълзі дрепт п. 226.
d. e. Ла тине воіеамѣ съ мергѣ акзм. — Къ-
трѣ тине алергѣ — ла тине алергѣ, скапѣтѣ дін
невоі! — Нзмаі пр'ін трънсъл с'аѣ пѣтѣтѣ ста-
торнічі дн царѣ лініштеа ші пачеа комзл! — Тоці
аштептамѣ ачеста де ла дънсъл, ш. а. п. 353,
ла 1. — 2. Ка ниште адазсе ла комплементеле
свзіектълзі, а ле атривзтълзі ші а ле предікатълзі,
d. e. Каіі де кълърітѣ сѣнт маі сурітені декът
чеі де трѣсърѣ. — Фрзнтзріле ачестеа сѣнт фр-
мосе ла ведере. — Еѣ амѣ фѣкзтѣ пентрѣ дън-
съл тот че нїаѣ фостѣ прін пѣтінцѣ. — Лзкрареа
теа се поте пріві ка зп семп де ізвіреа че о пѣ-
стрежѣ пентрѣ дънсъл. Амъдітѣ дн днкреде-
реа че амѣ авзт'о дн тине, нїтълзі пз кредѣ маі
мълт ореште.

355. Препосидііле недеспърдіте се аплікь ка
ниште пъртічеле де къвълт че модіфікь днцеле-
съл чел прімітівѣ ал пзмелор легате къ дънселе,
п. 353, ла 2. — d. e. Сореле а-пзне ші ре-са-
ре некоптенітѣ. — Маре епохѣ фаче дн історіе
репаштереа політікь а знеі Націі! — Мълте дърі ші

гінте аѣ фостѣ съ-пѣсе Имперіалзі романѣ. — Императѣл Азреліе п'аѣ стрѣмѣтатѣ тóте колоніле романе дін Даціеа трѣіеанѣ ꙗн Місіеа. — Мѣпете воіѣ ꙗн тродѣче ꙗн постѣл тѣѣ чел поѣ. — Съ-скрїпціеа (= съв-скрїпціеа) та се чере ꙗна-гінте де тóте, нн. 196—200.

1. Л. ам. Преп. пре, аплїкѣндѣсе ка недеспѣрдітѣ, модїфікѣ ка тóте челелалте ꙗн делесѣл прїмїтївѣ ал пѣмелор; еарѣ ка деспѣрдітѣ се пѣне (саѣ де нѣ се пѣне, се свѣтѣл-делесе ка пѣсѣ,) ꙗнаптеа рецїменѣлзі дрепт, д. е. Іерї амѣ възѣтѣ пре Валеріе, ꙗ амѣ възѣтѣ шї фемееа, шї прѣчїї. (Се свѣтѣл-делесе шї: пре фемееа шї пре прѣчїї лзі.)

2. Преп. пе, че респѣнде ла ꙗн трев. адверѣалѣ ѣнде? рѣѣ се аплїкѣ ꙗн лок де пре ꙗнаптеа рецїменѣлзі дрепт д. е. рѣѣ се зїче: (такар къ акѣм декомѣн зїчешѣ шї скрїетѣ аша.) Іерї амѣ възѣтѣ пе Петрѣ ꙗн лок де пре Петрѣ (пре чїне?) ш. а. н. 161, ла 1. л. ам. шї п. 226.

3. Преп. спре се аплїкѣ декомѣн ꙗн лок де: кѣтрѣ д. е. Ел аѣ венїтѣ спре мїне = кѣтрѣ мїне (ꙗн котр'о?)

4. Преп. ла се аплїкѣ: 1. ꙗнапте де датївѣ (ꙗн лок де: лзі, еї, лор) д. е. Дѣ ла тоцї ómenїї (= тѣтѣ-лор ómenї-лор) ачееа че лї се кѣвїне. — ꙗн парте дѣнѣ пѣтїпцѣ ла тот омѣл, (= тот омѣлзі,) фѣрѣ деосебїре, дїн ачееа че п'аѣ датѣ Дѣмнезеѣ. 2. Ла ꙗн тревареа адверѣ ѣнде? д. е. ел аѣ фостѣ ла мїне (ѣнде?) 3. ꙗн лок де ꙗн, д. е. Фрѣмосѣ е помѣл ачеста ла ведере = ꙗн ведере (ла че? ꙗн че?)

5. Преп. а, се аплїкѣ пѣ пѣмаї ка модїфікатївѣ ꙗн делесѣлзі прїмїтївѣ д. е. Сóреле а-пѣне шї ре-саре неконтенїтѣ; дар де мѣлте-орї шї ка детермінатївѣ, д. е. а-чест-а, а-чел-а, а-честѣ-а, а-чеї-а, а-лзі, а-еї, а-лор, а-л-доїле-а, а-доѣ-а, а-фаче, а-зїче, а-їче, а-коло, а-ссарѣ, а-дѣпѣзї, ш. а.

6. Преп. де, се аплїкѣ: 1. Ка партїтївѣ д. е. Дѣ тот-деаѣна чершїторѣлзі кѣте о възкѣдїкѣ де пѣне (d. ране, а-

ша даръ пъ пълне.) 2. Ка детерминативъ, d. e. винъ d'escarp
ла mine. Де шълъ пъ те-амъ възвѣтъ! — 3. Дъпъ: дп лок
d. e. Дп лок de пълне miaș datș анъ. — Дп лок de
а къта съ фачі vine omenirei, тъ пе zi че терпе
лі фачі тот маі шълъ рѣ! ш. а. 4. Дп лок de descupe
d. e. Мълці воръескѣ de Romani = descupe Romani
дар нѣднѣ къетъ ка дѣлшиі, бкъ ші маі нѣднѣ
креазъ ка дѣлшиі. 5. Дп лок de пептръ, d. e. Де че пъ
фачі = пептръ че пъ фачі ачеа че'дѣ снзѣ чеі маі дѣде-
лепнѣ декът тине? 6. Дп лок de а лѣі, а еі, а лор, анлі-
кате ла пѣте ка піште артикльі дп къса депітивкльі d. e.
Чеі векі анлікаѣ скѣрцъ ші алте матеріі дп лок de хър-
tie = дп локъ хъртіеі (= а-хъртіе-і = а - еі.) 7. Дп лок de
d'in, d. e. ѳла ачеста есте de лѣт = d'in лѣт. 8. Дппре-
зпъ къ състантивъа формезъ пе адіективѣ, d. e. Ачеста
есте фантъ de ом? = фантъ оменеаскъ? 9. Дпайнтеа
рецименкльі neдрепт саѣ ал препосіцілор, d. e. De тине пі-
не п'аѣ грѣітѣ nemіка! 10. Дпайнтеа веръзілор провъшпа-
ле, прекът prin въраре ші дпайнтеа състантивілор дері-
ваці дпн тръшпш, d. e. Чел че пъ се теме de Dъmне-
zeș, пъ серъшпнеазъ de омені, пъ се сфіеште de пі-
мене, пъ се шѣстръ de дпсеш къдетъа съѣ, зпъа ка аче-
ла е дп старе съ факъ тот рѣа de пе лѣте! — ші а-
чест ом п'аре фрікъ (темере) de Dъmнеzeș, рѣшпне de
омені, сфіалъ de пімене, пічі чеа маі шікъ шѣстраре
de къетѣ! 11. Дпайнтеа препосіціеі кътръ, d. e. Кастъ
че позрі греі се рѣдікъ de-кътръ Ансѣ! 12. Дпайнтеа
преп. спре, d. e. Nemіка п'амъ аззітѣ пъл' акъм de-спре
дѣлска. 13. Дпайнтеа преп. пе, d. e. Еѣ амъ лѣатѣ о кар-
те de-пе маса та. 14. Дъпъ преп. дпайнте, d. e. Ел аѣ
венітѣ акасъ дпайнте de mine = дпайнтеа mea = маі п'айн-
те декът mine. 15. Къ: жос, сѣс, а дреапта, а стапга,
d. e. Рѣдікъ de жосѣ пре чеі къзці! іеа de сѣсѣ лемпъа
ачела! Шезі към веі воі, de а дреапта саѣ de а стап-
га, пѣмаі съ шезі към се къвпне! 16. Дпайнте de фелѣ,
соіѣ, ѣенѣ, віцъ, ш. а. d. e. Де че фелѣ? = че фел? De
соіѣ енглізескѣ е калъа тѣѣ? — Сказъа е пѣте състантивѣ
реал de ѣенъа аместекатѣ. — Омъа ачеста е de віцъ бѣ-

нъ = de neamă *вн* = de familie *вн*. 17. Дънъ че фелѣ, d. e. че фелѣ de лѣкраре аї фѣктѣ дн каѣса = причина, mea? 18. Дн лок до дн, d. e. De каре парте враї съ стаї? = дн каре парте враї съ стаї? = unde враї съ стаї? 19. Днаинте de, шїраре, днтрїстаре, d. e. Мї de шїраре = мїѣ de шїраре, азїндѣ знеле ка ачестеа деспре дансѣл! Амѣ азїтѣ дн лѣкрѣ de днтрїстаре. 20. Дънъ вреднїкѣ, d. e. Ел е вреднїкѣ de постѣл че і с'аѣ днкрѣдїнатѣ. 21. Днаинте de немїка, d. e. De немїка нѣ е *вн*! 22. Днаинте de тѣлт, d. e. De тѣлт нѣ прїмеск скрїсорї de ла тїне! 23. Днаинте de кѣт, d. e. Маї вїне съракѣ шї чїнстїтѣ de кѣт автѣ = днавѣдїтѣ = богатѣ шї печїнстїтѣ. 24. Днаинте de advers. тїмѣрале: астѣзї, ерї, алалтѣерї, ш. а. d. e. De астѣзї днаинте нѣ маї враѣ съ штїѣ немїка de лѣкрѣрїле тале! De іерї саѣ de алалтѣерї се аѣл ел ла тїне? Мї се паре кѣ de треї зїле. 25. Дн лок de дакѣ, d. e. Еѣ воїѣ венї ла тїне de = дакѣ, тѣ ворѣ ерта днпреѣзѣрїле. 26. Дънъ верѣзѣрїле: а сокотї, алла, а прїнде, а апѣка, а денѣмї, а фї, ш. а. d. e. Еѣ те-амѣ сокотїтѣ пѣн' акѣм de чел маї *вн* омѣ дїн лѣте! Ел, мерѣндѣ ла дансѣл, т'аѣ лѣатѣ de тѣпѣ = т'аѣ апѣкатѣ de тѣпѣ = т'аѣ прїнесѣ de тѣпѣ = т'аѣ стрѣпсѣ de тѣпѣ. Еѣ сокотѣ фапта ачестеа de *вн* = о прївескѣ de *вн* = сокотѣ кѣ еа есте *вн* — Нѣ враѣ съ фїѣ де окара лѣмїї. — Пре ел'лаѣ денѣмїтѣ Гѣвернѣла de днпїнїторѣ ла постѣл de Intendantѣ. — Еѣ нѣ іе аѣ de *вн* кѣвѣнтѣла че мї'лаї слѣс іерї днаинтеа тѣлцїмеї de оменї. 27. Кѣ презент. инфїнїтївѣлї днаинте de вре'шн съвстѣнтївѣ, d. e. Еѣ п'амѣ патере de а фаче ачеса че тѣ черї de ла мїне п. 340. — 28. Днаинте de партїчїнѣл тре-кѣтѣ, d. e. Какѣ ка, тог че аї de фѣкѣтѣ, съ фачї вїне шї ла тїмѣл кѣвенїтѣ. 29. Дънъ съвстѣнтївїї: шѣлцїме, грѣшадѣ, ш. а. d. e. Амѣ възѣтѣ о тѣлцїме de оменї адѣвнѣдї дн пїада чеа таре, unde се аѣла шї о грѣшадѣ de лѣте. 30. Днаинте шї дънъ верѣ. а нѣса, d. e. Die de нїмене нѣдї пасѣ. = Нѣдї пасѣ de нїмене. 31. Кѣ верѣзѣрїле сїмпле фѣклѣндѣсе апої дїн трѣнселе компѣсе, d. e. Грѣѣ лѣкрѣ есте а de-дѣче о ідеѣ дънъ регѣлеле крїтїчеї, ш. а. — нн. 86. 167

§. 8. КОЖЪКЦІА.

356. Че фънкціе аре коажъкціеа дп ворвіре? 357. Към се аплікъ коажъкціеа легвѣторѣ? 358. Към се аплікъ, коаж. дес'презвѣторѣ. 359. Към се аплікъ коаж. дпвоіторѣ? 360. Към се аплікъ коаж. дппротівіторѣ. 361. Към се аплікъ коаж. кондіціонале? 362. Към се аплікъ коаж. казале? 363. Към се аплікъ коаж. дпкціторѣ? 364. Към се аплікъ коаж. фінале? 365. Към се аплікъ коаж. тім'пзрале?

356. Коажъкціеа, прекъм дпсамі ідеаа къвжптълѣ не аратъ, аре фънкціе де а лега ла одалтъ дп ворвіре дозе саъ маі тълте препосіціі сімпле ші еліптіче (фіе еле афірматіве саъ негатіве) спре а форма d'ın тржпселе препосіціі копъсе, фрасе ші періоде фелзріте, d. e. Еъ воіѣ ве пі тълне ла тіне къ фратемеѣ (проп. копъсеъ d'ın дозе сімпле. — пп. 233. 234.) Тъ, Тітъ, Валеріе ші Жъліанъ съ не аштептаці тълне а касъ, (проп. копп. d'ın патръ сімпле афірматіве пп. іdem et 243.) — Нічі тъ, нічі Тітъ, нічі Валеріе, нічі Жъліанъ п'аці фостъ а касъ кънд в'амъ къзтатъ, (проп. копп. d'ın патръ сімпле негатіве. — пп. іdem et 244.) — Еъ те сфътзескъ ка съ фії къ інімъ къратъ кътръ Націеа ші Патріеа та! (Фрасъ п. 245.) — Къвжптъл мпціі не спзне, ка съ фімъ тот-деазпа възп, дрепці ші ізвіторі де омені (Фрасъ п. idem.) Фіндъ къ къръценіеа къзетълѣ е чеа маі пзтернікъ артъ, къ кареа не пзтемъ апъра дп контра патімілор, (а ініміцілор постріі челор d'інтъзптръ ші перікълоші,) казтъ ка арта ачеаста съ пъ се рънеаскъ къ пзтереа d'ін тълне жздекъціі

ші а ле днцеленчизнеі тале! (periodă de doze тълдълъри нп. 252. 266.) — нп. 201. 233. 234. 239. 243. 244.

357. Копжзкциіле легьторе се апликъ маі кз самъ ла фортареа пропосіціілор компъсе, d. e. Валеріе аз терсѣ ла скѳлъ кз Тітѣ = Валеріе ші Тітѣ аз терсѣ днпрезвнъ ла скѳлъ. — Тоці с'аз скзлат асзпра теа, ші тз ънкъ! = пълъ ші тз ънкъ! = ба ші тз ънкъ! = ба ші тз днсзці ънкъ! Еѣ п'ам фостѣ а касъ, пічі тз = пічі тз ънкъ, = даръ пічі тз ънкъ = даръ пічі тз ънкъ пз! = Жовіанъ ші Максенціе прекът ші Флавіе днші сзлт амічі взні, ш. а. п. 202. ла копж. легьторе.

358. Копжзкциіле дес'презвнъторе се апликъ ші ла фортареа пропосіціілор компъсе ші ла ачееа а періоделор, d. e. Аѣ еѣ воіѣ ретълне аіче, аѣ тз. — Еѣ зікѣ кз пічі зпзл, пічі алтзл пз ва ретълне тзлт аіче. — Пентрз че ворвешті тз, акът аша, акът алмнтрелеа? — Нічі преа аварѣ, (згълрчітѣ,) пічі преа лібералѣ (словод ла тълъ) пз е віне а фі. — Нз пзшаі ачестеа, даръ ънкъ ші алтеле, маі тарі декът ачестеа аѣ фълкзтѣ ел пентрз Націеа ші Патріеа са. ш. а. п. 202. ла копж. дес'презвнъторе.

359. Копжзкциіле днвоіторе се апликъ маі кз самъ ла періоде ші анъте ла челе дрепте днпнте de antecedentъ; еаръ ла челе днторсе днпн-

те де съсеквентъ, d. e. Деші сфатѣриле че ці ле даѣ кѣ некоптепіре, пѣ прѣвескѣ ла алтѣ, декѣт пѣ-маі ла дндрептареа та чеа моралѣ: тотѣші тѣ стѣпжнѣтѣ де патімї днтрѣшн градѣ, че ковѣршеште кѣтм се веде, тѣтѣ пѣтїнда де дндрептаре, пѣ ле естїмезї, нїчї те повѣдѣзештї дѣлѣ дѣкселе. — Націеа тотдеазна се аратѣ кѣтрѣ фїї сѣї, ка о тамѣ възпѣ шї дѣїосѣ, дешї мѣлїї д'їнтрѣшнїї дѣ-пѣ рѣшїнеа шї пемѣлдепіреа чеї факѣ прїп фанте-ле лор, с'арѣ пѣтѣ асетѣла фѣрте вїне кѣ фїї чеї де пѣпѣркѣ д'їн Евангелїе. — п. 202. ла копж. днвоїтѣре шї п. 368. ла А. I. а, b, с, II. а, b, с, III. а, b, с, шї В. I. II. III.

Л. ам. Де кѣте-орї антєчедента періѣделор дрепте, аре днпїнтеа са вре-о копжнїкїе днвоїтѣре, маї тотдеазна съ-секвента ачелорашї аре, асеменеа днпїнтеаса, кѣте зна дїп челе днпрѣтївїтѣре, прекѣт пе аратѣ есетпѣлѣ ѣнтеїѣ де маї сѣс.

360. Копжнїкїїле днпрѣтївїтѣре се аплїкѣ маї кѣ самѣ ла періѣделе челе дрепте днпїнте де съсеквентѣ, — п. 359. ла л. ам. — d. e. Мѣлїї ворѣескѣ вїне деспре націоналїтате, патриѣїстѣ, чївїлїзаціе, кѣлтѣрѣ, прогресѣ, оменїре ш. а.; кѣ тѣте ачестеа фѣртепѣцїне лѣкрѣрї ведетѣ дн фан-тѣ, каре пѣмаї де сѣмїментѣлѣ злор асеменеа вїр-тѣцї тарї сѣ фїе днсѣфлєцїте. — п. 202. ла копж. днпрѣтївїтѣре.

361. Копжнїкїїле кондїціонале се аплїкѣ ла періѣделе дрепте, парте днпїнте де антєчедентѣ,

parte de съсеквентъ, d. e. Дн зилеле ачестеа воіѣ
вені ла тине, пзмаі дакъ шъ ворѣ ерта днпрецъръри-
е. — Дакъ омені арѣ фі аша де взні, аша де
дрепці, аша де моралі ші аша де віртзоші, дн че
кпѣ еі арѣ дорі съ фіе взпоскзці днаінтеа лзміі;
кътъ ізвіре, зніре ші армоніе ай веде атзпчі дн-
тре дашні! — п. 202. ла конж. кондіціонале.

362. Дпеле д'ін конжзпкціле казсале се а-
плікъ ла формареа фраселор, еаръ алтеле ла а
періоделор, атът днаінте де антеchedentъ, кът ші
де съсеквентъ, d. e. Еѣ штіѣ віне, къ лзкръл есте
аша, прекзп ці'л ззгръвескѣ. — Фііндѣ къ тзлці,
саѣ пѣ штіѣ, саѣ пѣ воескѣ а естіма ші а кзлті-
ва дн фантъ віртзтеа чеа адевъратъ, еі се а-
пзкъ а кзлтіва пзмаі таска віртзці, днврѣкатъ
дн фъцърічіе. — Еѣ пѣ потѣ обсерва термінзл
че ці'л лашѣ пзсѣ, днтръ а вені ла тине; пентрз-къ
днпрецъръріле дн каре тѣ афлз, маѣ невоітѣ амі
скішва планзл, чел авѣамѣ днтръ ачеаста. — п.
202. ла конж. казсале.

363. Конжзпкціле днкіеторе се аплікъ ла
аргументаціі, ла періоделе днторсе днаінте де ан-
теchedentъ, ші ла челе дрепте днаінте де съсеквентъ,
d. e. Тот чел че лзкреазъ д'ін ізвіре, пентрз віпеле
ші ферічіреа Націеі ші а Патріеі сале, се пзмеште
декомзп націоналістѣ ші патриотѣ, тх прпн зрпа-
ре къ дрептзл меритезі а фі пзмітѣ астфелѣ, ка

звѣл, че зѣла шѣ нѣптеа лѣкрезѣ, пентрѣ дѣфлорѣеа
 Націѣ шѣ а Патріѣ тале! — Де а чееа е атѣта
 фѣдѣрнѣе саѣ маскѣ де вѣртѣте дѣнтре ѡменѣ;
 пентрѣ къ еѣ, саѣ нѣ къноскѣ, саѣ нѣ извескѣ вѣртѣ-
 теа чеа адевѣратѣ! — Кѣлтѣра інтелектѣалѣ, мо-
 ралѣ, націоналѣ, патриѡтѣкъ шѣ соціалѣ, тотдеазна
 аѣ фостѣ дѣсоціѣтѣ де грегѣтѣдѣ тарѣ; де а чееа
 нѣштѣрѣл извѣторѣлор де асеменеа кѣлтѣрѣ есте, пре-
 кът се веде, атѣт де мѣкъ претѣтѣнденеа дѣ соціѣ-
 тѣдѣле чѣвѣле! —

364. Конжѣкѣдѣле фѣнале се аплѣкъ ла фѣра-
 сѣрѣ, ла пѣрѣѡдеа дѣнтѡрсе дѣнаѣнте де антѣченѣп-
 тѣ, шѣ ла челе дѣрѣте дѣнаѣнте де сѣвсеквѣнтѣ, d. e.
 Еѣ'цѣ зѣкъ, сѣ (= ка сѣ) фачѣ лѣкрѣл ачѣста. —
 Пентрѣ ка сѣ поѣ къноашѣ опѣнеа, че о аре
 лѣмеа десѣре тѣне, дѣнтреавѣ'цѣ къѣетѣл, шѣ ел цѣ о
 ва спѣне, фѣрѣ скѣдѣре саѣ адаѣѣре. — Дѣнтреавѣ-
 тѣ'цѣ де тѣмѣзрѣѣ пасѣрѣле тале спѣре къѣле челе
 взѣне; пентрѣ ка сѣ нѣ'цѣ фѣе маѣ тѣрѣзѣ къ пѣ-
 пѣтѣнѣцѣ де а фаче ачѣста. = п. 202. ла конж.
 фѣнале.

365. Конжѣкѣдѣле тѣмѣзрале се аплѣкъ ла
 пѣрѣѡдеа дѣрѣте атѣт дѣнаѣнте де антѣченѣпѣтѣ вѣт
 шѣ де сѣвсеквѣнтѣ, d. e. Дѣнаѣнте де а дѣчѣне ла
 лѣкрѣ, каѣтѣ, ка сѣ'л дѣцѣлеѣдѣ, дѣнокѣмаѣ прѣкът
 се каде = каѣтѣ ка сѣ дѣцѣлеѣдѣ лѣкрѣл, дѣнокѣмаѣ
 прѣкът се каде, дѣнаѣнте де а дѣчѣне ла дѣнѣ-

съл. — Дъпъ че воіѣ термина лъкръл ачестѣ дн-
ченътѣ, тѣ воіѣ анъка де зп алтъл фѳрте интере-
сантиѣ = Еѣ тѣ воіѣ анъка де зп лъкръ фѳрте ин-
тересантиѣ, дндатъ че воіѣ термина не ачестѣ дн-
ченътѣ. — п. 202. ла конж. тѣмъграле.

§. 9. ИНТЕРІЕКЦІЕА.

366. Че фелѣ де фънкціе аре интеріекціеа днворіре? 367. Пр'ін че семне
се репресентеазъ интеріекціеле? 368. Пр'ін че фел де квінте ші насрѣ де деклі-
націе се потѣ дндепліні интеріекціеле?

366. Интеріекціеа аре днворіре фънкціеа де
а еспріма пр'ін ніште семне патърале, тѳте стъріле
ачелеа, днкаре не лфлъмѣ къ ініма, кълд не въ-
къръмѣ, не днтрістъмѣ, не шіръмѣ, кълд сжтцімѣ
дърере, кълд кіешъмѣ пре чіпева днтръ ажъторѣ,
ш. а. d. e. ха ха ха! о! ох! оф! ваі! алѳо! валѳо!
ш. а. — п. 203.

Л. ам. Интеріекціеа (d. interjectio лат.) днсемнеазъ арън-
каре днтре, пълере днтре = днтрешъпере, аше-
заре днтре, аместекаре днтре, нептръ къ ші интері-
екціеле, ка ніште семне патърале де воріре, се аместекъ
къте одатъ прінтре квінте (кълд воріімѣ), деші еле днтре
сіне п'аѣ вре-о легътеръ граматікалъ, втеле къ алтеле.

367. Интеріекціеле се репресентеазъ пр'ін ні-
ште ескламаціі саѣ стрігърі, че, ка ніште семне
патърале де воріре, сжнт атът де фелъріте, не
къл ші днсемші стъріле інімїі пѳстре, аша, d. e. Ін-
теріекціеле възкріеі се репресентеазъ пр'ін ха ха

ха! а ле дзреріі ші а ле дитрістьрїі пр'ін о! ох!
оф! ай! ваї! алѳо! валѳо! ш. а. — п. 56. л. ам.

Л. ам. Граїва ші ворва ініміі пѳстре се дескопере маї
мзлѳ пр'ін інтерїекціі, а ле мїнциі маї мзлѳ пр'ін чело-
лалте класе спеціале де кзвінте; сарь а ле мїнциі дитрїе-
пъ кз а ле ініміі, пр'їң тѳте класеле спеціале де кзвінте,
апакате дзнь регзлеле сїнтетїчеї граматїкале — пп. 60. 61.

368. Інтерїекцііле се потѳ днденліні: 1. Пр'ін
сзвстантїві аплїкаці дн касзл вокатївзлї d. e. Дзт-
незезле, Дзтнезезле, кчї маї лзсатѳ! — Dѳmne
Дзтнезезле! Дзтнезезле ал пзтерїлор! — 2. Пр'ін
сзвстантївзл пзсѳ дн касзл номїнатївзлї, d. e. ажз-
торѳ! ажзторѳ! — 3. Пр'ін сзвстантїв, дн касзл датї-
взлї de ла днтзлцїтѳ, d. e. Ох ѳменїлор ѳменїлор, de
че пзвз штїці дндрептѳ оdatѳ! — 4. Пр'ін сзвстан-
тївзл копкордатѳ дн номїнатївзл сїңгзрїтзлї кз
адїектївзл посесївѳ: меѳ, тзѳ ш. а. d. e. Амїкзл
меѳ! = Прїетензл меѳ! дн лок de Амїкзле ал
меѳ = Прїетене ал меѳ! — 5. Пр'ін сзвстантївзл пзсѳ
дн датївзл днтзлцїтзлї, шї копкордатѳ кз адїектї-
взл посесївѳ, пзмаї дн ценѳ шї пзмерѳ, d. e. Оменїлор
меї! — Амїчїлор меї! — Амїчелор меле! — 6. Пр'ін
їмператївіі верззрїлор, d. e. Дзте де ла мїне! — Лїу-
сеште де аїчї! — 7. Пр'ін оптатївіі верззрїлор, d. e.
Сз пз те вѳдѳ маї мзлѳ пе аїче! — Ох де пз те амї
веде маї мзлѳ кз фіреа ачеаста! — 8. Пр'ін ад-
вербѳ, d. e. Фрзмосѳ! — Фѳрте фрзмосѳ! — Бїне
те пордї! — ш. а.

Л. ам. Граїва ші ворва ініміі пѳстре се дескопере маї
мзлѳ пр'ін інтерїекціі, а ле мїнциі маї мзлѳ пр'ін чело-
лалте класе спеціале де кзвінте; сарь а ле мїнциі дитрїе-
пъ кз а ле ініміі, пр'їң тѳте класеле спеціале де кзвінте,
апакате дзнь регзлеле сїнтетїчеї граматїкале — пп. 60. 61.

КАПЪЛ IV.

ОРТОГРАФІЕА = ДРЕАПТА-СКРІЕРЕ.

369. Че дивъцътърѣ есте Ортографіеа? 370. Към се дъпарте Ортографіеа?
371. Че не аратъ Ортографіеа џенералъ? 372. Че не аратъ Ортографіеа специалъ?

369. Ортографіеа (d. къвинтеле гречештї: *ὀρθός* = дрептѣ, дреаптъ, шї *γραφῆ* = скриптъръ скріере), есте о дивъцетъръ граматикалъ, че не аратъ: 1. Модъл де а аплика дъ скріере фелзрите-ле интервикциї, дъпъ фелзл къцетърїи шї ал сѣм-дїрїи пѣстре чеї дїп лъзптръ. 2. Модъл де а аплика дъ трънса літереле, дъпъ фіреа лімвїї, дъ ка-ре воїмѣ съ ворвїмѣ скриндѣ.

Л. ам. Тѣтъ скріереа фъкътъ къ интервикциї-ле къвени-те шї дъпъ сїтаксъл лімвїї, се взметете дреаптъ шї бъпъ; дїп контръ, реа.

370. Ортографіеа се дъпарте дъ дозе пърдї ад. дъ џенералъ шї специалъ.

371. Ортографіеа џенералъ не аратъ семеле де интервикциї, прекъм шї модъл де а ле аплика дъ скріере, дъпъ фелзл къцетърїи шї ал сѣмдїм-дъ-тълїи постръ.

372. Ортографіеа специалъ не аратъ модъл де а аплика літереле дъ скріере, дъпъ фіреа лім-вїї, дъ ка-ре воїмѣ съ ворвїмѣ скриндѣ, прїп трма-ре аїче, дъпъ фіреа лімвїї ромънештї.

СЕКЦІЯ I.

ОРТОГРАФІЯ ЦЕНЕРАЛЪ.

373. Че тревзе штізтѣ днаинте де а арѣта семпеле де интерпункціе ші модѣл де а ле аплика дн скріере? 374. Че днсемнеазъ а скріе? 375. Че есте скріереа? 376. Че дндемлінеште скріереа ка о ворбіре штѣт не ворбіре д'ін віл граіѣ? 377. Кѣм дндемлінеште скріереа ка о ворбіре штѣт не ворбіреа д'ін віл граіѣ? 378. Пр'ін че се нѣте зні скріереа ка о ворбіреа? 379. Д'ін че се компѣне скріереа ка о ворбіре штѣт, че еа есте? 380. Не че леці ші реггле се днтемееазъ скріереа, ка о ворбіре штѣт, дн прівіреа пропосіцілор, а фраселор ші а періоделор? 381. Не че пр'інчипе се днтемееазъ скріереа, ка о ворбіре штѣт, дн прівіреа квінтелор дн деосебі лзате? 382. Кѣм сѣлз пр'інчипл скріеріі, днтемееазъ не ал ростіріі? 383. Кѣм сѣлз пр'інчипл скріеріі днтемееазъ, не ал дндатіврїі? 384. Кѣм сѣлз пр'інчипл скріеріі днтемееазъ не ал дериваціі? 385. Каре сѣлз семпеле прівічипале де интерпункціі ші кѣм се днпартѣ еле? 386. Кѣм се аплікъ нота? 387. Кѣм се аплікъ нота нзататъ сѣлз семіколонѣл? 388. Кѣм се аплікъ челе дозе пѣлктзрі сѣлз колонѣл? 389. Кѣм се аплікъ пѣлктзл сѣлз семпѣл днкеріі? 390. Кѣнд се аплікъ назса сѣлз семпѣл кзцетзріі? 391. Кѣнд се аплікъ семпѣл днтревзріі? 392. Кѣнд се аплікъ семпѣл ескламаціі сѣлз ал стрігзріі? 393. Каре сѣлз семпеле акчесѣре де интерпункціі, сѣлз каре се маі аплікъ дн скріере, афаръ де челе маі сѣс атінсе? 394. Кѣнд се аплікъ парентесѣл? 395. Кѣнд се аплікъ семпѣл днтревзшперіі? 396. Каре сѣлз семпеле че се аплікъ ла дншзрїіреа ші сѣлз дншзрїіреа знеі скріері сістематіче? 397. Кѣнд се аплікъ параграфѣл? 398. Кѣнд се аплікъ семпѣл днтрзвїріі? 399. Кѣнд се аплікъ семпѣл чїтаціі сѣлз ал адзчзріі? 400. Кѣнд се аплікъ апострофѣл? 401. Кѣм се фаче семпѣл арѣтзріі маі департе? 402. Каре есте семпѣл скзртзріі знзі кѣлзлїтѣ? 403. Каре есте семпѣл скзртзріі знеі вокале? 404. Де кѣте фелзрі е ачцентѣл сѣлз семпѣл топзлзі, ші кѣм се аплікъ ел дн орї-паре фелз? 405. Каре есте семпѣл егалїтзціі ші кѣм се аплікъ ел? 406. Каре сѣлз семпеле опсерваціі, сѣлз а ле лѣзрїі ашїнте? 407. Каре есте семпѣл репетїціі сѣлз ал пофторїі?

373. Днаинте де а арѣта семпеле де интерпункціе, прекзт ші модѣл де а ле аплика дн скріере, тревзе штізтѣ, че фелз де ворбіре есте екрїереа, кѣм се наште, ші не че прівічипе, леці ші реггле се днтемееазъ еа?

374. А скріе днсемнеазъ а ворбі дн скрісѣ сѣлз а не дескопері зпї алтора кзцетзріле нѣстре,

пр'ин ниште семне, че се потѣ ведѣ, ад. пр'ин лі-
тере нп. 16. 21. 32.

375. Скриереа есте о ворвіре мѣтъ, че се
пóте ведѣ. — нп. 23. 24.

376. Скриереа ка о ворвіре мѣтъ, ъндеплине-
ште пе ворвіреа d'ин гѣръ, саѣ пе ачеа d'ин віл
граіѣ. — п. 22. ла 3 л. ам.

377. Скриереа, ка о ворвіре мѣтъ, ън зрмѣ-
торіѣл modѣ ъндеплинесте пе ачеа d'ин віл граіѣ,
ад. літереле ъндеплинесткѣ созрїле шї пе органеле
лор, скриереа ка лѣкраре, пе ростїре; еарѣ веде-
реа ка лѣкраре, пе аззїре. — нп. 5. 15. 16. 17.
18. 22 ла 1. 3. л: ам.

378. Скриереа, пѣмаї пр'ин четїреа d'ин віл
граіѣ, се пóте знї кѣ ростїреа; пентрѣ-кѣ ън о
асемenea чїтїре лѣкреазѣ де одатѣ, созрїле шї лі-
тереле, ведереа шї аззїреа. — п. 22. ла 2. л. ам.

379. Скриереа ка о ворвіре мѣтъ, че еа е-
сте, се компѣне d'ин кѣвїнтеле, че сѣнт ънберѣка-
те ън літере шї ашезате ън пропосїції, фрасе шї
перїоде дѣпѣ леѣїле кѣдетѣрїї шї фїреа лімвїї, ън
каре воїмѣ съ ворвїмѣ скрїїндѣ. — нп. 206.
229—244. 245—251. 252—269.

380. Скриереа, ка о ворвіре, ън прївіреа про-
посїціїлор, а фраселор шї а перїоделор, се ънте-
мееазѣ пе леѣїле жѣдекѣцїї, саѣ а ле кѣдетѣрїї, пре-
кѣм шї пе регзлеле лімвїї, ън каре воїмѣ, съ вор-

вѣмъ скріидѣ; пентрѣ-къ пої пѣ пѣтетъ ворві, шїчї
 .дн скрісѣ ѣнкъ, фъръ а кѣѣта дѣпъ леѣле мїп-
 цїї, шї фъръ а скріе днпрезпъ шї дѣпъ регъеле
 лїмвїї, дн каре воїмъ сѣ не дескоперїмъ кѣѣтърї-
 ле нѣстре. — п. 207.

381. Скрїереа, ка о ворвіре тѣтъ, дн прївї-
 реа кѣвїтелор лѣате дн деосевї, пе треї фелърї
 де прїнчїпе сѣ днтемеазъ, ад. пе ал ростїреї, ал
 дндѣтїпърїї (ал днделѣпѣї deprїnderї) шї ал де-
 рїваѣїеї.

382. Прїнчїпѣл скріерїї, днтемеатѣ пе ал ро-
 стїрїї, аша сѣпъ: Скрїе дѣпъ ростїреа чеа маї вѣ-
 пъ, че се фаче зїдева, дн мїжлокѣл наѣїеї днтреѣї!

Л. ам. Ростїреа чеа маї вѣпъ е ачееа-че се потрївеште
 маї вїне кѣ фїреа шї дерїваѣїеа лїмвїї: асемеаеа ростїре,
 (тодѣаѣна шї ла тѣте Наѣїїле) пѣмаї лїтераѣїлор се веде а фї
 фостѣ шї а фї шї асѣзї, маї комѣл.

383. Прїнчїпѣл скріерїї, днтемеатѣ пе ал дн-
 дѣтїпърїї, аша сѣпъ: Скрїе дѣпъ дндѣтїнареа фѣ-
 кѣтъ де чеї маї ренѣмїдї Скрїїторї шї Азкторї аї
 Наѣїеї тале!

384. Прїнчїпѣл скріерїї, днтемеатѣ пе ал де-
 рїваѣїеї, аша сѣпъ: Скрїе дѣпъ дерїваѣїеа шї фї-
 реа лїмвїї тале чеї наѣїонале, дн зїре кѣ еѣфонїеа!

Л. ам. Кѣтъ гревтате днтїмпївъ аплїкаѣїеа прїнчїпѣлѣї
 дерїваѣїеї дн скріере, се ва арѣта ла Ортографїеа спецїалъ.

I. Семпеле прїнчїпале де їнтерпѣнкѣїї.

385. Семпеле прїнчїпале де їнтерпѣнкѣїї сѣлїт:
 Кома (,), Кома пѣнкѣтатъ сѣѣ Семїколонѣл (;),

Доже пѣиктѣри саѣ Колонѣл (:), Пѣиктѣл саѣ семпѣл дѣкиерѣи (.), Пазса саѣ семпѣл кзѣетѣрѣи (—), Семпѣл дѣтревѣрѣи (?), Семпѣл ескламаѣиѣ саѣ ал стрѣгѣрѣи (!): d'ın ачестеа челе чѣнчѣ d'ın теѣѣ се аплѣкѣ ла препосѣдѣи, фрасе шѣ перѣоде; еарѣ челе доже d'ın зртѣ, пѣмаѣ ла дѣлѣдѣареа тонѣлѣи.

386. Кома (,) се аплѣкѣ:

1. Дѣн перѣодѣл de доже мѣдѣлѣрѣи, кѣнд пѣмаѣ аптечедѣнта аре конжѣнкѣиѣ дѣнтѣеа са. — п. 266. —

2. Дѣн фрасѣ, дѣнтре пропос. прѣнѣипалѣ шѣ инѣидентѣ; дѣнтре чеа прѣнѣипалѣ абсолѣтѣ шѣ чеа релатѣвѣ, дѣнтре чеа инѣидентѣ детерѣминатѣвѣ шѣ чеа есплѣкатѣвѣ. — п. 247—251. —

3. Дѣн пропосѣдѣеа конѣжѣсѣ, неафлѣндѣсе дѣнтре пѣрѣѣле еѣ челе d'inteѣѣ конжѣнкѣиѣле: шѣ, саѣ, d. e. Тѣтѣѣ, Валерѣе, Жѣлѣанѣ шѣ Іѣстинѣѣ аѣ фостѣ ерѣ ла мѣне. — п. 234. —

4. Дѣнапѣнте de пропѣтѣеле релатѣве, кѣнд еле се афлѣ дѣн фрасѣ саѣ перѣодѣ. — п. 128. —

5. Дѣнапѣнте de конж. ка, ка сѣ, кѣ, фѣиндѣкѣ, ш. а. кѣнд еле се афлѣ дѣн мѣклокѣл фрасѣлѣѣ. — п. 202. —

6. Дѣнапѣнте de конж. шѣ, кѣнд еа се аплѣкѣ дѣн лок de: еарѣ, дарѣ, d. e. Еѣ плекѣ ла царѣ, шѣ (еарѣ, дарѣ) воѣ кѣзѣтаѣѣ, ка сѣ вѣгѣсѣѣѣ тотѣдеа-зпа а касѣ.

7. **Д**аптре кзвінтеле, че се апликь ка пиште вокативі **дн** міжлокъл фрасълзі, d. e. **Е**ѣ амѣ фькзтѣ пептрѣ тине, ізбите приетеле, тот-че миѣѣ фостѣ прип пзтиндѣ!

8. **Д**аптре адіективіи калітативі, че се цинѣ тот де зн свѣстанівѣ, нефиндѣ **дн**тре дѣлшиі конжзнк-ціяе ші, d. e. **А**чест върват есте дрепт, чинститѣ = дрепт ші чинстит.

1. **Л. ам.** **Д**паинте де конж. ші (ка легьторе) ші саѣ (ка асемьлъторе) пиі одагь пз се пзне кома, d. e. **П**етрѣ ші Іон аѣ фостѣ ла миіе, — **К**ома пзккаты саѣ семіколонѣ е о **дн**терпзнкціе.

2. **К**ома есте пазса чеа маі скъртѣ, саѣ зн семнѣ де ре-свѣлареа чеа маі пзципѣ; пептрѣ четиторѣ.

387 **К**ома пзккаты саѣ семіколонѣ (;) се апликь:

1. **Л**а періоде **дн**тре координателе антечеден-теі ші а ле свѣсеквентеі. — нп. 226. 268 ла II. а) б) III. а) б) с). —

2. **Л**а периодѣ де дозе тѣдълърі **дн**паинтеа свѣсеквентеі, че кзпринде **дн** сине вре о казсъ саѣ причинѣ, консеквенціе саѣ зрмаре, декларацие саѣ лътъріре, контраріетате саѣ **дн**протівіре, ліміта-ціе саѣ търциіре кз конжзнкціле: пептрѣ-кѣ, фі-индѣ-кѣ, **дн**се, тотѣші, де ачееа, аша-дарѣ, д'ин-контрѣ, кз мѣлт маі, пѣмаі, пѣмаі дакѣ, алтмін-трелеа, ш. а. — нп. 202. 268. ла V. I. II. III.

1. **Л. ам.** **К**з кѣт ворѣ фі маі лѣнці координателе знѣі периодѣ, кз агѣта маі маре тревзипѣ аѣ ші еле де интерпзнк-ціяе ачеста.

2. Семіколонъа се аплікъ атънчї, кѣнд кома арѣ аї преа тѣнчїпъ, сарѣ пѣктѣл преа шѣлт, пентрѣ ресѣфлареа саѣ ре-таосъа четїторѣаѣ.

388. Челе дохе пѣктѣрї саѣ колонъа (:) се аплікъ:

1. Ла періоде днтре антїседентъ шї сѣсек-вентъ, фїндѣ дндестѣл делѣнчї координателе знеїа саѣ а ле алтеїа. — п. 268. ла А. II. а) б) В. II. III. —

А. ам. днтре антїседентеле шї сѣсеквентеле челе скърте пѣмаї кома се пѣне, d. e. Дешї п'аре ел нїште аверї днтїсе, тотѣшї фачерїле лѣї де віне, сѣнт дндестѣл де дн-сеппате, ш. а.

2. Днаїнте де зїчерїле алтора (саѣ шї а ле нѣстре) читате дн декърсѣл скріерїї дн кїп де е-сеппак, де днвѣдетъръ, де сфѣтѣре, ш. а. d. e. Мѣнтѣиторїѣл зїче: „Ізвеште не апрѣпеле тѣѣ, ка днсѣдї пре тїне.“ — Сфатѣл че шїл потѣ да А-мїче, дн днпреѣзърїре тале де фадъ, есте: а фї пѣрѣреа кѣ імїтѣ дреаптѣ шї кѣратѣ, а фї рѣвѣ-торѣ шї статорїкѣ, а лѣкра пѣмаї дѣпѣ нїште прїнчїне сѣпѣтѣсе, солїде шї практикавїле, а кѣ-та де адї днплїні кѣ сфїнженїе даторїнѣеле тале соціале шї морале, шї а пѣ перде нїчї декѣм спе-ранѣа (недеждеа) че те днсѣфлещеште.

А. ам. Днаїнте де зїчерїле алтора, саѣ шї а ле нѣстре, адѣсе дн скріере, ка днтр'ѣп модѣ паратївѣ саѣ їсторїкѣ, пѣмаї кома се пѣне, прекѣм шї дѣпѣ кѣвїптеле ѣсвате: зїче, скріе, снѣне, сокѣте, ш. а. дакѣ еле с'арѣ афла дн мїжлокѣл фра-сѣлї, d. e. „Чел-че їзвеште пре Дѣмпнезѣ,“ зїче Мѣнтѣито-

різл, „ачела ізвеште ши пре анронеде съб.“ — „Моралъл.“
зіче Філософъл Кант, „нъ се ноте наште, декът пзмаі д'ін-
тр'ън кзвет кзрат, знітѣ дитрѣ тот, кз о інінѣ дрептъ.“

3. Кънд воімѣ ка четиторъл съ фіе кз лзаре-
амінте ла челе-че і ле дитпъртъшімѣ дн скрісѣ,
нъ маі пзцін ші дзпъ кзвінтеле: адекъ, аша, прекът,
есте, сжит, зрмъторізл, ш. а. пзіндъсе еле днаінте де
вре-о лъмзрре, d. e. Казселе че дитпедекъ оменіреа
дн кзлтзра еі чеа адевзратъ, сжит: 1.... 2....
3.... ш. а. — Казселе ш. а. сжит зрмътореле:
1.... 2.... 3.... ш. а. — Дрептатае есте: а
да тот-днсъзлі ачееа, че і се кзвіне дзпъ леціле
дрептъціі. — Філософіі чеі маі рензміці аі веакъ-
лі постръ, сжит: Шелінг, Хегел, Фаіербах, ш. а.

Л. ан. Dove пзкктрї даѣ маі маре репасѣ четиторълі
дн четіре, декът кома пзкктатъ, кз тоте ачестеа коборъреа
гласълі ла пзкктѣ се фаче нъ ла дъкселе. — 389. ла л. ан.

389. Пзкктъл саѣ семъл днкіерїі (.), се а-
плікъ:

1. Дн капътъл знеі пропосїціі комплете пре-
кът ші ал зпзі періодѣ. — п. 237. 252—269. —

2. Дн капътъл знеі препосїціі еліптіче, че се
кзпрінде пзмаі д'інтр'ън кзвжнт, прівітѣ ка рес-
пзисѣ ла вре-о дитреваре, d. e. Чіне д'ін поі есте
фъръ де пъкатѣ? — Німене. — п. 239. —

3. Ла тілзрїле кърцілор прекът ші ла фелъ-
рїтеле лор дитпърцірі ші съвт-дипърдірі, d. e. Гра-
матікъ Ромънеаскъ. Прекъвжнтаре. Партеа зптеїа.
Секціеа а доза. Лзаре амінте. ш. а.

4. Ла скъртареа вре зпѣи кѣвѣнт, кѣм сѣнт:
ad. = адекъ. d. e. = de есемплѣ. — ш. а. = шѣ
алтеле. — mod. зрм. = modѣл зрмѣторѣ. — ш. а.
m. d. = шѣ аша маѣ департе.

Л. ам. Пѣнтѣл дѣ воѣ четиторѣлѣи а коворѣ гласѣл, саѣ
ал лѣсѣ жос кѣ тотѣл.

390. Семѣл кѣдетѣрѣи саѣ пазса (—), се
аплѣкѣ:

1. Дѣпѣ пѣнтѣл пѣсѣ дѣкапѣтѣл зпѣи пропо-
сѣдѣи, саѣ шѣ ал зпѣи фрасѣ, че е легатѣ de зп шѣрѣ
маре de кѣдетѣрѣи, каре, ка зпеле че се ласѣ афарѣ, се
дѣдепѣнескѣ prin пазсѣ. „Undeclinindѣ deчѣ сем-
пѣл ачеста локѣл кѣдетѣрѣилор лѣсате афарѣ d'in
скрѣере, ел сѣтѣзеште кѣтва не четиторѣ, de а ре-
флекта, атѣт ла челе скрѣсе, кѣт шѣ ла челе че
ѣнкѣ с'арѣ маѣ пѣте скрѣе асѣпра обѣктѣлѣи дѣ-
чепѣтѣ, d. e. Naѣеа есте о фамѣлие маре. — Na-
ѣеа дѣтрѣзпате дѣтр'зп органисѣтѣ сѣциал, се при-
веште ка о фамѣлие организате, ка о персѣнѣ мо-
рале. —

2. Дѣпѣ маѣ тѣлте пропосѣдѣи шѣ фрасе адѣ-
се дѣ скрѣере de есемплѣ, фѣрѣ а авѣ дѣтре сѣ-
не, зпа кѣ алта, вре-о легѣтѣрѣ идеале, d. e. „Мѣлѣи
сѣнт кѣетадѣ дѣсѣ пѣциѣи алешѣ.“ — Сѣнт ѣменѣ,
карѣи аѣ маре плекаре шѣ тѣлѣтѣ зпѣ-воѣнѣцѣ кѣ-
трѣ Naѣеа шѣ Патрѣеа лор! — Кѣлтѣра наѣиона-
лѣ, патриѣтикѣ шѣ сѣциалѣ, се дѣтетеазѣ не кѣл-
тѣра интелектѣлѣл, морале шѣ сѣциалѣ. —

3. Кънд скріторъла къртъ де одаць шіръл къ-
цетърілар сале, саѣ къ скопѣ, саѣ пентрѣ къ е дп-
пѣтінитѣ, лъсѣндѣ апої пе четіторѣ де а къцета
дпсѣші ла челе пекрїсе, d. e. А фї тот-деавна
треазѣ шї дештепѣ къ мїптеа, кърат шї дрепѣ къ
їніма — дпсе че ворбескѣ еѣ! — Міе мї се па-
ре. — Мъ темѣ дпсѣ съ пѣ пѣкѣтѣскѣ! — Не-
порочїтъла де міне! — Аша е къ адевѣратѣ — дп-
се дппреѣзѣрїле дп каре м'аѣ арѣкватѣ сѣрта! —
Еѣ вѣдѣ къ тѣ вреаї съ те гѣтештї, ка съ — пѣ
пѣ, маї аштеантѣ ѣкѣ кътева зїле! — ш. а. (а-
лѣтѣреазѣ къ 1 де маї сѣсѣ.)

4. Кънд воїмѣ съ дїнемѣ дпкордатѣ аштеп-
тареа четіторълї, ла челе че ѣкѣ маї зрмеазѣ,
d. e. Скопъла Дѣмнезеїрїї дптрѣ дпфїндареа омѣ-
лї аѣ фостѣ — ка ел съ фїе дрепт, воїторѣ шї
фѣкѣторѣ де вїне, пїп де вїртѣте шї ферїчїтѣ. —
Зече апї аѣ фостѣ дп Лондон стѣдентъла Валерїе,
Ел аѣ петрекѣтѣ аколо тот тїмпъла ачеста — тѣп-
къндѣ, вѣндѣ шї — преѣтѣлѣндѣсе де пе о злїцѣ
пе алта! —

5. дптре дптревѣрїле шї респѣнсѣрїле че се
факѣ дптре нїште персѣне кѣноскъте, d. e. Подї
венї тѣпе къ міне ла царѣ? — Ба пѣ. — Че те
дпнедекѣ ла ачеста? — Нїште требї каспїче. —
Нѣ лѣ-аї пѣтѣ дпкредїнда кѣїва? — Нічї декѣм. —
ш. а.

6. дп лок де парептесъла, че арѣ требї съ се

дѣлѣ дѣлайте ші дѣлѣ пропосіііеа іпсідептъ, d. e. Моралѣ — не кареле пої де-комзи саѣ нѣ'л кз-пѣштетѣ саѣ нѣ'л ізвѣтѣ, — есте знїкѣл фзнда-ментѣ ал тѣріеї ші ал ферїчіреї пѣстре чеї соціале = Моралѣ (не кареле пої ш. а.) есте фзнда-ментѣ ш. а. — нн. 247. 248. 249.

1. А. ам. Паска се нѣне ші дѣтре дої нѣмерї днсем-пѣндѣ пѣнѣ ла, d. e. де ла п. 1—2 $\frac{1}{2}$ ал Граматїчеї се про-нѣне дѣвѣцетѣра деспре граїѣ.

2. Чеа маї шаре ресѣларе саѣ репосѣ дн четїре се фа-че дѣнѣ пасѣ.

391. Семнѣл дѣтревѣрїї (?) се аплїкѣ:

1. Дѣнѣ фїе-каре дѣтреваре лѣмѣрїтѣ, фїе еа зрматѣ, саѣ нѣ, дереспнѣсѣл, че с'арѣ чере ла дѣнѣса, d. e. Чїне се пѣте зїче атот-пѣтернїкѣ? — Нѣмаї Дѣмнезеѣ. — Чїне нѣ вреа сѣ се снѣнѣ лецілор? — Нѣмаї чел пелецїтѣ. — Чїне е аїче?

А. ам. Дѣтре дѣтревѣрїле зрмате, дереспнѣсѣрїле лор, се нѣне пѣнѣтѣл кѣ пасѣ, прекзпн се пѣте веде дн есем-пеледе де маї сѣсѣ.

2. Дн фрасѣл комнѣсѣ д'їнтр'о проп. абсолѣ-тѣ ші алта іпсідептъ, семнѣл дѣтревѣрїї се нѣне дн капѣтѣл челеї іпсідепте, d. e. Ачеста е омѣл, че нѣ вреа сѣ аскѣлте де гласѣл дрептѣлї кѣвѣнт? — Ел е ачела че н'аре нїчі зн сѣштѣѣ моралѣ, націоналѣ ші патріотїкѣ дн кѣдетѣл ші і-пїма са? — Пѣте се нѣмі взп омѣл ачела, кареле нїчі о фантѣ взнѣ п'аѣ фѣкѣтѣ дн віаца са? ш. а.

1. Л. ам. Дъпъ дитревареа, че се фаче дитр'ън модѣ паративѣ саѣ историкѣ, пѣтаѣ пѣиктъа саѣ dedatѣ а се пѣне, d. e. Тъ'ми фачѣ токтаѣ дитревареа, ла каре днсъѣ аї тревѣ съ респнзѣ. — Diogenes, фѣндѣ дитреватѣ, че кавъ зѣоа таре кѣ фъарѣа не влѣщѣ, аѣ респнсъ: ѳменѣ.

2. Семпъа дитревърѣѣ чере а се дѣмъа саѣ а се рѣѣкаа топъа дп четѣре, дптоктаѣ ка дп ворвѣре.

392. Семпъа ескламацѣѣ саѣ ал стрѣгърѣѣ (!)
се аплѣкъ:

1. Дъпъ фѣе-каре интерѣекцѣѣ, d. e. о! ох! ваї!
ш. а. — п. 204.

Л. ам. Дъпъ интерѣекцѣѣе зрмате де вре-о пропосѣѣѣ саѣ фрасѣ, пѣтаѣ кома се узне; еаръ дъпъ асемене проп. саѣ фрасѣ, семпъа ескламацѣѣѣ, d. e. ох! кѣт де ферѣѣтѣ ашѣ фѣ, кѣнд тѣ-ашѣ маї пѣте веде зпкъ одатъ! — „Ваї де мѣне,“ стрѣга ел, „кѣте непорѣѣрѣѣ венѣрѣ де одатъ асѣраа меа!“ ш. а.

2. Дъпъ фѣе-каре стрѣгаре, че кѣпрѣнде дп сѣне вре о мѣраре, дорѣндъ, рѣгъмѣнте, тѣндъѣѣне саѣ порзѣкъ (аша дар' дъпъ фѣе-каре императивѣѣ), асеменеа шѣ кѣнд воїмѣ съ ворвѣмѣ кѣѣва кѣ енерѣѣѣ, d. e. Кѣт де тарѣ сѣлт лѣкрѣрѣле тале Дѣмне! — Кѣт де трекѣтѣре сѣлт тѣте дп лѣтеа а-чеаста! — Съ трѣештѣ! — Мъ рогѣ аскѣлтѣ-тѣ! — Дѣте шѣ фѣ одатъ! Іа вѣне сама кѣ чѣне те дпсоѣештѣ! ш. а.

1. Л. ам. Дъпъ вокативъа, че се афлѣ сѣгър дп скрѣре, се пѣне семпъа ескламацѣѣѣ; еаръ дъпъ ачела-че се афлѣ дп мѣжлокъа фрасъаѣѣ, се пѣне кома, d. e. Домпъа меѣ! — Dѣмна меа! — Де аї тѣмпѣ Домпъале (саѣ Домпъа меѣ,) те пофрескѣ, ка съ вѣї пѣпъ ла мѣне, авѣндѣ аѣѣ сѣпне дитре алтеле шѣ о повѣтате пѣѣкѣтѣ.

2. Вине тревъе лватѣ сама на семнъл ескламаціеі съ въ копфънде дн скріере къ ал днтревърїи; пентръкъ се потѣ фаче фрасе каре ла пѣрере съ вїе днтревърїе, кьнд еле тотъші сѣнт де алтѣ патъръ, d. e. Спъне'нїі пентръ Дъмпне-зеѣ, че аї фькътѣ! — Пентръ че въ кьнеці одаѣ маї серї-осѣ шї маї солидѣ! — Кьнд те веї дндрента одаѣ! — ш. а.

3. Пропосїціле саѣ фраселе, дънѣ каре се пъне семнъл ескламаціеі, се рогтескѣ днтр'ан топ маї днаат плїн де дп-пѣтїмїре шї де сѣмнїре.

II. Семпеле акчесоре де Интерпънкціі.

393. Семпеле акчесоре де интерпънкціі саѣ каре се аплїкъ дн скріере, афаръ де челе маї сѣс атїнсе, сѣнт: Парентесъл саѣ семнъл днкїдерїи () саѣ [], семнъл днтреръмперїи (= = =) саѣ (...) саѣ (- - -), семпеле че се аплїкъ ла днпърдїреа шї сѣвт. днпърдїреа знеї скріерї сї-стематїче. — Параграфъл (§), Семнъл днтр'ъ-нїрїи (=), семнъл чїтадіеі саѣ ал адъчерїи („ “), Апострофъл ('), семнъл арътъреї маї депар-те (ш. а. саѣ ш. а. m. d.), семнъл скъртърїи з-нїї къвѣнт (.), семнъл скъртърїи знеї вока-ле (~), Акцентъл (^ шї '), семнъл егалїтъціі (=), семпеле оесерваціеі саѣ а ле лърїи амїнте (* саѣ †), семнъл репетїдіеі саѣ ал пофторїрїи (:;:).

394. Парентесъл саѣ семнъл днкїдерїи () саѣ [] се аплїкъ:

1. Кьнд воїмѣ съ деоесїмѣ о пропосїціе де алта дн вре зп фрасѣ, d. e. Еѣ мїамѣ пропъсѣ [пъ штїѣ де факѣ вїне саѣ рѣѣ] съ кьлѣторескѣ дн о-рїентѣ.

2. Кънд воимѣ съ лѣтѣримѣ вре зп кѣвѣнт, саѣ вре о пропосидіе, d. e. Лоѣика (штѣица че не дѣвацѣ а кѣцета, а жѣдека шѣ а сокотѣ дѣпѣ лѣѣиле дрептѣлѣ кѣвѣнт), есте фолоситѣре центрѣ тот отѣл, фѣръ деосевѣре.

Л. ам. Кѣвинтеле кѣпринсе дѣ парентесѣ, се четескѣ маѣ дѣчетѣ, dar' totodatъ шѣ маѣ исте декѣт челелалте.

395. Семѣл дѣтрерѣтперѣ (= = =), саѣ (...), саѣ (- - -), се аплѣкѣ атѣпчѣ, кънд кѣртѣмѣ де одатѣ шѣрѣл кѣцетѣрѣлор пѣстре, фѣръ ал маѣ тер-мина дѣпѣ ачѣеа саѣ ал сфѣршѣ, d. e. Аштеап-тѣ пѣѣин, аштеаптѣ! вреаѣ сѣѣѣ... „Чел че аре зрекѣ де азѣтѣ“, --- тѣк маѣ акѣт ѣмѣ вѣне шѣ мѣ дѣ мѣнте проверѣл ачѣста! дѣсѣ пѣ штѣѣ дакт = = = ш. а.

396. Семпеле че се аплѣкѣ ла дѣпѣрѣѣреа шѣ сѣвт-дѣпѣрѣѣреа зпѣйскрѣерѣ сѣстематѣче, сѣнт d. e. Партеа I. ш. а. Канѣл I. ш. а. Секѣѣеа I. ш. а.

Л. ам. Фѣнд маѣ дѣтѣнсе дѣпѣрѣѣрѣле шѣ сѣвт-дѣпѣрѣ-рѣле зпѣйскрѣерѣ сѣстематѣче саѣ а зпѣѣ обѣктѣ штѣѣѣѣѣѣѣ, атѣпчѣ не лѣнѣгѣ семпеле де маѣ сѣсѣ се аплѣкѣ шѣ пара-графѣл шѣ лѣтерѣле чѣле тарѣ. ваѣнкѣ шѣ лѣтерѣле дѣпѣрѣѣ-тате де ла вре-о лѣмѣвѣ класѣкѣ кѣм е чѣа латѣнѣ, чѣа елѣ-ѣ шѣ чѣа еврѣеаскѣ.

397. Параграфѣл (§), се аплѣкѣ маѣ кѣ самѣ дѣпѣ кѣрѣѣле чѣле сѣстематѣче, спре а се пѣтѣ деосевѣ маѣ вѣне о тратаѣѣе прѣнѣ-палѣ де алта, авѣнд тотдеаѣна шѣ кѣте зп пѣ-терѣ лѣнѣгѣ сѣне, d. e. Граматѣка спецѣалѣ. Сек-

ция II. §. 1. Съестантивъл. §. 2. Произтеле.
§. 3. Адиективъл, ш. а. (φόια 19 ші 33.)

Л. ам. §. ка зп семп ал дитърдиреі де матеріа, че се скріе,
се по те апліка ші дп алге кърці, деші еле пз с'арѣ трага
дитр'зп методѣ токмаі штіиндіфікѣ саѣ сістематікѣ.

398. Семнъл дитрзпиріі (=) се аплікъ:

1. Кънд воімѣ, ка съ дитрзпимѣ де одатъ зп
квѣнт кз алтеле, d. e. Колоръл алвастръ есте де
doze = треі = патрз = ші маі шѣте фелзрі = ко-
лоръл алвастръ есте де doze фелзрі, де треі фе-
лзрі, де патрз фелзрі ш. а. ад. квѣнтъл: фелзрі,
пр'ін семнъл = се дитрзпеште де одатъ кз doze,
треі, патрз ш. а.

2. Дп капътъл зпзі рѣнд, скрісѣ кз тѣла саѣ
тпърітѣ, кънд о парте де квѣнт ретъне дп ка-
пътъл рѣндълзі ачелзіаші, еаръ чеелалтъ се тре-
че ла рѣндъл зршъторѣ, d. e. Еѣ те сфътз-
ескѣ спре віне.

Л. ам. Деспърдітзра зпзі квѣнт се дитемеагъ парте
не фіреа лімбіі, парте не модъл кз кареле есте ел комп-
нѣсѣ. — п. 13. л. ам. — п. 20 л. ам.

399. Семнъл чітаціеі саѣ ал адзчеріі („“) се
аплікъ, кънд чітъмѣ дп скріеріле постре, сен-
тенціі, фрасе дитреці дппрзмзтате де ла алціі,
пзіндѣ цзтътате де семп („) ла дичепзтъл кз-
вінтелор, еаръ цзтътате („“) дп капътъл ачело-
раші, d. e. Florian зиче: „Дп Едіптѣ тóте месте-
рїле ераѣ іерезітаре (моштенітóре) ші пішълзі пз'і

ера ертатѣ а се лѣса де професіеа тѣтѣне-сѣѣ.“ — „Мѣлці́ омені́,“ зиче Фенелон, „сѣнтъ вѣні́, мѣлці́ еарѣші́ рѣі́, пѣтаі́ пентрѣ къ алці́ жї́ жѣдекъ де астфелѣ; фїндѣ-къ есперіенціеа не аратъ, къ мѣлці́ арѣтаці́ де вѣні́ сѣнтъ љн фѣптѣ рѣі́, шї́ мѣлці́ арѣтаці́ де рѣі́, сѣнтъ љн фѣптѣ вѣні́.“

400. Апострофѣл (') се аплїкъ:

1. љнпре доже кѣвїнте (маї́ алесѣ љн поесїе,) акѣмъ љн капѣтѣл челѣі́ антечїдент, акѣмъ ла љн-ченѣтѣл челѣі́ сѣвсеквентѣ, љнсемпѣндѣ къ зна d'ın вокале е лѣсатъ афарѣ, d. e. Ел пѣ љнкане љн кас' ачеаста = ел пѣ љнкане љн каса ачеаста.

2. љн лїтѣва ротѣнеаскъ се пѣне шї́ ла љн-ченѣтѣл кѣвѣнтѣлї́ фѣрѣ а фї́ пречедатѣ ел де алтеле, шї́ анѣме ла проп. конж. къ датївѣ, d. e. 'тї́, 'ці́, 'ї́ = жтї́, жці́, жї́. — п. 121. ла 4. 5. 6.

401. Семпѣл арѣтѣрїі́ маї́ департе (ш. а. саѣ ш. а, m. d.) се аплїкъ атѣлчї́, кънд ла челе d' maї́-пїнте шї́ алтеле с' ар маї́ пѣтѣ адѣоці́ љн скрїере, не каре тотѣші́ скрїиторѣл ле ласѣ афарѣ, љнде-пїнїндѣле къ ш. а. = шї́ алтеле, саѣ къ ш. а. m. d. = шї́ аша маї́ департе.

Л. ам. Дакъ о љнтѣмпларе їсторїкъ d. e. о вѣтѣліе ш. а. се љнтїнде ла маї́ мѣлці́ ані́ ѣршаці́, фѣрѣ љнтрерѣмплере, зпѣл дѣпѣ алтѣл, їсторїкъл пѣтаі́ анѣл чел d' ѣнтїеї́ љн-семпнеазѣ, еарѣ не чеїалалці́ жї́ љндепїнїеште къ ш. а. саѣ къ ш. а. m. d. — d. e. Бѣтѣліеа (ресѣоїл) де шенте ані́ с' аѣ љнтѣмплатѣ ла ан. 1756, ш. а. — Бѣтѣліеа де треїзечї́ де ані́ с' аѣ фѣкѣтѣ ла ан. 1618, ш. а. m. d.

402. Семнѣл скъртърїи ънї кѣвѣнт есте пѣктѣл
d. e. ad. = адекъ, ш. а. = ши алтеле. — п. 389. ла 4.

403. Семнѣл скъртърїи ънї вокале (̣) се аплїкъ
ѣн капѣтѣл кѣвѣнтѣлї маї алес деасѣпра вокалелор:
ї ши з, d. e. еѣ, пої, вої, еї, тоѣї, карїї, ш. а.

404. Акцентѣл есте de doze фелзрї, адекъ:
ѣнѣл греѣ пѣмїтѣ ши апѣсатѣ (́), еарѣ алтѣл лѣнгѣ
пѣмїтѣ ши аскѣѣтѣ (́): чел греѣ се аплїкъ ѣн
капѣтѣл кѣвѣнтѣлї, ѣнсемнѣндѣ къ сілава, деа-
сѣпра къріа се пѣне ел, треѣне ростїтѣ къ ѣн топ
апѣсатѣ, d. e. ашѣ есте, ел борѣеѣ пѣлт ши фѣ-
чеѣ пѣѣїнѣ! Іарѣ акцентѣл лѣнгѣ се аплїкъ акѣт
ла ѣнчепѣтѣ, акѣт ла шїжлокѣ, акѣт ѣн капѣтѣл
кѣвѣнтѣлї, ѣнсемнѣндѣ къ сілава, деасѣпра къ-
ріа се пѣне ел, треѣне сѣ се ростеаскъ къ ѣн топ
прелѣѣїтѣ, d. e. Прїн ѣнтрѣпѣреѣ кѣвѣнтѣлї дѣт-
незеѣскѣ, Мїнтеѣ ши їнїма ѣтѣлї аѣ къпѣтѣт пї-
ште лѣѣї сфїнте ѣнтрѣ ѣндрепѣреѣ лор, ш. а.

1. Л. а. Акцентеле ачестеѣ, ши маї алес чел лѣнг пѣ се маї
аплїкъ асѣѣї ѣн скрїере, пентрѣ-къ фїе-кареле (пѣскѣт ро-
тѣнѣ) шїте акцентѣл кѣвѣнтеле ши de ла сіне ѣнсѣшї, фѣрѣ
а авѣ невоїе ѣнтрѣ ачестеѣ de повѣѣїреѣ Граматїчеї.

2. Літера о се акцентеѣзѣ de комѣн къ акцентѣл лѣнг,
d. e. ѓ = а, асеменеѣ ши е, d. e. ѓ = еѣ, ѣнсѣ ла літереле аче-
стеѣ ар ѣї маї пїмерїтѣ сѣ се пѣнѣ акцентѣл чїркѣтфлѣксѣ
(А) декѣт чел лѣнг. п. 5. ла л. ам. ши 419. ла 1. 2. л. ам.

405. Семнѣл егалїтѣѣї сѣѣ маї ѣне зїсѣ ал
екалітѣѣї = се аплїкъ пѣ пѣмаї ѣн скрїерїле ма-
тематїче дар' ши ѣн алтеле, de къте орї воеште
скрїиторѣл сѣ арѣте о асемѣпѣре тоталѣ ѣнтрѣ пї-

ште кзвінте саѣ фрасе, d. e. А тот пѣтерпѣкъл = Чед-
че тóте ле нóте фаче. — Жзліанѣ есте зн ом ізвѣ-
торѣ де оменіре = Жзліан есте зн ом че ізвѣште
оменіреа, ш. а.

406. Семпеле обсерваціеі саѣ а ле лѣрїі амін-
те (* саѣ †) се аплікѣ маї ѣлтеїѣ дн текстѣ лжлгѣ
кзвѣнтѣл че чере о есплікаціе маї таре, саѣ врео
чітаціе де Азкторѣ, саѣ де ані, еарѣ дѣлѣ ачееа
ші маї цосѣ тот пе ачееашї фóіе, днаїнте де есплі-
каціе саѣ чїтаціе.

1. Л. ам. Дн локъл семпелор ачестора се нѣнѣ шї па-
мерї тот дн модѣл че се арѣтѣ маї сѣс.

2. Воїндѣ сѣ трацетѣ лѣареа амінте а четїторѣлї аспїра
ѣпор кзвінте саѣ шї фрасе, дакѣ ачелеа ле скріеїтѣ кѣ шѣла,
ле сѣвтрацетѣ ад. трацетѣ о лініе де десѣтѣл лор, еарѣ
дакѣ ле тїпѣрїтѣ, рѣрїтѣ літерїле кѣ каре еле се тїпѣрескѣ.

407. Семпѣл репетїціеі (:,:) се аплікѣ ла
версѣрїле фѣкѣте кѣ скопѣ де а се кѣнта, дн сем-
пѣндѣ, кѣ версѣрїле днаїнтеа кѣрора се пѣле ел,
треѣзе сѣ се репетеѣе (сѣ се пофтореаскѣ) саѣ сѣ
се кѣнте кѣте де доѣе орї знѣл.

СЕКЦІЕА II.

ОРТОГРАФІЕА СПЕ ЧІА ЛЪ.

408. Пе че назѣ се днтемееаѣ аплїкаціеа літерелор дн скріере? 409. Дїи
че патетѣ кзвонїте кѣ зшѣрїндѣ фіреа шї дерїваціеа літѣїї, сїре а пе пѣтѣ днте-
мееа пе днсселе ла аплїкаціеа літерелор дн скріере? 410. Пе че фелѣ де прїочїнѣ
треѣзе сѣ се днтемееѣе Етімологіеа літѣїї саѣ Аналітіка еї чеа граматїкалѣ, пѣл-

тръ ка са съ се пѣтъ лѣа де назъ ла апликаѣа лѣтерелор дн скрѣре? 411. Дахъ Аналіѣка лѣмвѣи пѣстрѣ де астазѣ есте прѣазкрать дѣпъ зн прѣчпнѣ органикѣ шѣ фѣлологѣкѣ? 412. Де че сокотѣнѣ съжѣтѣмѣ ла апликаѣа лѣтерелор дн скрѣре, дѣпъ че Аналіѣка лѣмвѣи де астазѣ нѣ се пѣте лѣа де назъ темѣнѣкѣ саѣ де зн прѣчпнѣ детермѣнатѣ шѣ статорнѣкѣ дѣтрѣ ачѣаста? 413. Че фѣлѣ де регъле сокотѣмѣ, на съ се пѣзаснѣ дн прѣвѣра лѣтерѣи фѣнале а зѣор кѣвѣнте, дахъ нѣмѣмѣ а не вѣне дн скрѣре де прѣчпнѣл рѣстрѣи чеи маѣ вѣне, ал дѣнѣзѣнѣрѣи чеи маѣ вѣне, шѣ — дѣкѣт е кѣ пѣтѣнѣ — дѣпъ ал дерѣваѣи? 414. Че фѣл де арѣнакѣлѣ трѣвѣе съ ѣе — шѣ дн че модѣ — сѣнѣстанѣвѣи, адѣкѣтѣи шѣ партѣчпнѣи, че аѣ ѣ скрѣтѣ дн кѣпѣтѣл лор на пе о лѣтерѣ фѣналь? 415. Кѣмѣ ар трѣвѣи съ се скрѣе, дѣпъ прѣчпнѣле де маѣ сѣсѣ, лѣтереле фѣнале ла персѣна I. а сѣнѣ, ла перс. I. шѣ III. а дѣнѣ. де ла прѣс. Ind. асѣменѣа прѣс. I. шѣ III. де ла сѣнѣ. шѣ дѣнѣ. Нѣтрѣкѣтѣлѣи? 416. Кѣмѣ ар трѣвѣи съ се скрѣе дѣпъ прѣчпнѣле де маѣ сѣсѣ персѣна I. шѣ III. а сѣнѣрѣтѣлѣи де ла Трѣкѣтѣл индѣкатѣвѣлѣи? 417. Кѣмѣ ар трѣвѣи съ се скрѣе дѣпъ прѣчпнѣле де маѣ сѣс. верѣл асѣлар: а авѣ, ла персѣна а III. а сѣнѣрѣтѣлѣи де ла Прѣа-трѣкѣтѣл I. шѣ II. ал индѣкатѣвѣлѣи? 418. Кѣмѣ ар трѣвѣи съ се скрѣе дѣпъ прѣчпнѣле де маѣ сѣсѣ прѣсѣнтѣле инфѣнѣтѣвѣлор? 419. Дн че ар трѣвѣи съ се скѣпѣе дн скрѣре, ѣа дѣпъ прѣчпнѣле де маѣ сѣсѣ? 420. Азѣнѣ дн прѣвѣре прѣчпнѣле де маѣ сѣсѣ че зѣчѣтѣ асѣпра скрѣрѣи кѣ кѣпѣсѣнтѣе дѣнѣле? 421. Кѣмѣ се аплѣкѣ дн скрѣере лѣтереле чеде шѣрѣи?

408. Апликаѣа лѣтерелор дн скрѣере се дн-тѣмѣеазъ парте пе фѣреа шѣ дерѣваѣа лѣмвѣи, парте пе нѣште регъле спецѣале де а ле Орѣографѣи.
— п. 384. —

I. Апликаѣа лѣтерелор дн скрѣере дѣпъ фѣреа шѣ дерѣваѣа лѣмвѣи.

409. Спрѣ а не пѣтѣ повѣзѣи дѣпъ фѣреа шѣ дерѣваѣа лѣмвѣи ла апликаѣа лѣтерелор дн скрѣере, нѣ ле пѣтѣмѣ кѣпѣште пе ачѣлеа кѣ зѣшѣрѣнѣ дѣн дѣсѣшѣ Еѣтѣмологѣа саѣ Аналіѣка грамѣтѣка-лѣ. Фѣѣа 25. шѣ 33.

410. Пѣнѣтрѣ-ка Еѣтѣмологѣа саѣ Аналіѣка лѣмвѣи съ се пѣтъ лѣа де вазъ ла апликаѣа лѣтерелор дн скрѣере, ѣа трѣвѣе съ се дн-тѣмѣеазѣ пе зн прѣчпнѣ органикѣ шѣ фѣлологѣкѣ форматѣ дѣпъ

ростіреа чеа маї възъ, дндѣтинареа чеа маї възъ, прекъм ши дъпъ фіреа ши дериваціеа лімвї, дн зѣіре къ ехфоніеа. — нн. 382. 383. 384. 35. ла 3. л. ам.

411. Аналітіка лімвїі нѳстре де астъзі нѳ е прелъкрать дъпъ зп прїнціпѳ органикѳ ши філоло-
дїкѳ, чї маї тѳлт дъпъ нїште прїнціпе аместека-
те, ад. парте дъпъ кърщїле векї, парте дъпъ че-
ле позе, (ши днтр' ачестеа дїп хртъ парте дъпъ
провїнціалїстї, парте дъпъ дериваціе.)

Л. ам. Ної Ромънїї сѳмщїмѳ, ши не зі че терце тот маї тѳлт тревъїнда де а аве о лімвѳ детермінать, о лімвѳ зїкѳ, каре дн скріере съ фїе ла тоді тот ачееамї, фъръ deocеї-
ре. Къте фелърї де провїнціалїстї дакъ нѳ ши де діалекте аѳ алте Нації, д. е. чеа італїанъ, францезъ, германъ, ш. а. ши къ тоге ачестеа, дн скріере, фїе-каре дїп транселе нѳмаї къ-
те о лімвѳ аре, ад. къте о лімвѳ прелъкрать ши форматъ дъ-
пъ нїште прїнціпе ши регъле статорнїче, днскърт къте о
лімвѳ детермінать! — Към дъсъ нѳтеръ ажъїде Націїле ачесте къте ла о лімвѳ детермінать? Маї алесѳ прїп
днфїїндареа содїетъщїлор літераре ши філолодїче. — Пъль къндѳ деchї нѳ вомѳ аве ши ної дн сѳмъл Націїеї асемenea со-
дїетате, пъп' атъпчї, сѳщ нїчї де към, сѳщ фѳрте къ греѳ нѳтем
сперѳ ка съ авемѳ ши ної о лімвѳ детермінать дн скріере.

412. Дъпъ че Аналітіка лімвїї нѳстре де астъзі
нѳ се нѳте дъа де вазъ сѳщ де прїнціпѳ статор-
нїк ла аплїкаціеа літерелор дн скріере, ної, пъль
кънд нѳ вомѳ аве о Граматїкѳ комънъ, сѳмтемѳ
де сокотїндъ а не цїне днтръ ачестеа парте де
рѳстіреа чеа маї възъ, парте де дндѣтинареа чеа
маї възъ, парте ши де дериваціе. — нн. 382. 383.
384. —

Л. am. Модѣ скріеріи даъть роствіреа ші дндѣтінареа чеа маі вѣпъ, прекум ші даъть derivație, се поѣте кѣрѣнте къ днлеспіре дін скріеріле Авкторілор ші а ле скріиторілор пострі челор маі вѣпі.

413. Voindă съ зрѣтѣмъ дн скріере даъть прінчїпеле де маі езеѣ, сокотімъ къ дн прівїреа дѣї ѣ (ѣ скзртѣ) ка а знеї фїнаде, зрѣтѣореа регзлъ ар тревзі съ се пѣзеаскъ, ад:

ѣ, ка о літерѣ фїналъ съ се аплїче: г. — дн пѣ

1. Ла тоѣ съветантївіі маскѣліні, карїі ка неде-термінаці се термінъ ла сїнгзрїтѣ дн консонантъ, d. e. omă = om, капѣ = кап, domă = dom, ш. а.

2. Ла пронѣте, d. e. елѣ = ел, жлѣ = жл, челѣ-че = чел-че.

3. Ла тоѣ адїектївіі маскѣліні, че се термінъ ла сїнгзрїтѣ дн консонантъ, d. e. вѣпѣ = вѣп, дзгѣ = дзг, скзртѣ = скзрт, дналтѣ = дналт, спрїнтїнѣ = спрїнтїн, дрептѣ = дрепт, ш. а.

4. Ла тоѣ адверзрїле шї копжжкціїле термінате дн консонантъ, d. e. дрептѣ аї зїсѣ = дрепт аї зїсѣ, стрѣтѣ ѣ аї жѣдекатѣ = стрѣтѣ аї жѣдекатѣ, кѣндѣ = кѣнд, кѣтѣ = кѣт не кѣтѣ = не кѣт ш. а.

Л. am. Адїектївіі термінаці дн консонантъ прін зрѣаре акзп дн ѣ се факѣ адверзрї, дндатъ че еле се вор аплїка ка мїнте комплїменте де а ле верзрїлор, d. e. дрептѣ аї жѣдекатѣ, стрѣтѣ ѣ аї скрісѣ, ш. а. — п. 227. —

5. Ла верзрї, шї анѣте, ла персѣнеле че се термінъ дн консонантъ, d. e. жѣдекѣ = жѣдек, жѣдекѣтѣ = жѣдекѣт, ш. а.

6. Ла партіцівіі масквліні термінаціі дн кон-
сонантъ, d. e. жздекъндѣ = жздекънд, жздекатѣ =
жздекат, ш. а.

414. Съвсантивіі, адіективіі ші партіцівіі че се
термінъ дн ѣ, дѣпъ принципъ дериваціі, ар тревзі
съ іее артикълъ л саѣ лѣ, перзжндѣ ші атѣпчі ѣ
скъртареа са, d. e. омѣ, омѣ-л саѣ омѣ-лѣ; канѣ,
канѣ-л саѣ канѣ-лѣ, вѣпѣ, вѣпѣ-л саѣ вѣ-
пѣ-лѣ, омѣ-л мѣрндѣ саѣ омѣ-лѣ мѣрндѣ, жзде-
катѣ-л саѣ жздекатѣ-лѣ, ш. а.

1. Л. ам. Артикълъ л саѣ лѣ, пѣсѣ дн канѣтъл партіціне-
лор, вшорѣ с'ар пѣтѣ конѣнда къ проп. конж. 'л (= лл); сире
а пѣ се днѣшпла ачеста, съ се днсемнезе вртѣтореле:
1. Пронѣтеле тотдеагна аре днапнтеа са ѣп апостроф, семпѣ
къ літера ж, е лѣсатѣ афарѣ, еарѣ артикълъ пѣ'л аре,
d. e. Жздекъндѣ'л (d. e. еѣ пре ел) мѣрндѣл (омѣл че мѣ-
ре) ш. а. 2. Пронѣт. 'л пѣсѣ дн канѣтъл партіцікълѣ тре-
кѣтѣ тотдеагна аре дѣпъ сіне верѣл аззіл. а авс, еарѣ ар-
тикълъ пѣ'л аре d. e. Дѣсѣ'лаѣ пре елѣ днапнтеа лѣі Пилатѣ,
дѣсѣл (= дѣсѣлѣ) днѣсѣ ера певіноватѣ, ш. а.

2. Дѣпъ принципъ дериваціі, ѣпкъ ші џенетивіі ші да-
тивіі де ла днѣлдітѣ ар тревзі съ канете ѣ, d. e. а лорѣ,
лорѣ (де ла џенетивѣл латіп illorū-m) а џменілорѣ, се днѣ-
леце а ачестора саѣ а ачелора, де каріі ворѣмѣ) = hominū
illorum (i. e. de quibus loquimur.)

3. Фіналъ ѣ, че дѣпъ принципъ дериваціі се рекомѣн-
дѣ а се пѣне дн канѣтъл нѣтелор маі сѣс днсемпате, дн
лімба латіпъ лѣші аре оріцінеа са, ші'л нѣтемѣ форма дн-
датѣ че вомѣ да афарѣ не консонанта фіналъ де ла кѣвнте-
ле латіне, еарѣ не літера о, тот а лор фіналъ о вомѣ скіп-
ва дн ѣ, d. e. Канѣ де ла сарп-ѣ, вѣпѣ де ла бонп-м, номѣ де
ла ропп-с, ропп-м, домпѣ де ла домп-с, домпн-с, омѣ де ла
ном-о, жздекѣ де ла јудіс-о, ш. а. жздекѣмѣ де ла јудісамп-с.

4. Апликаціеа лѣи ѡ капѣтъа персѡнеі I. de ла презентѣ индикативѣаи прекъм ші дн капѣтъа партічине лор о факѣ ші дн ші ачеіа, каріі адмнстрелеа дн скріере аплікъ пѣмаі арт. ѡл; ачеста се vede: 1. Ла тнмврле преатрекъте I. ші II. а ле индикативѣаи, формате дн партічине ші верѣ. аззіл. а аве d. e. Дѡсѡ-ла-аѣ пре дѡсѡла дн шнтеа жѡдекѡдїі, ш. а. — Ос жндїтѣ-ла-аѣ пре дѡсѡла ла шѡрте, ш. а. 2. Ла шпїреа партічнѣаи презентѣ кѡ вре шн проп. конж. d. e. Амплннндѡ-шї даторннде ле тале кѡ кѡвнндѡ. ш. а. — Арѣтнндѡ-шї ел шнє скрісѡреа та, ш. а. 3. Ла дн-треѡврле че ле пѡтемѣ фаче дн тнмѡла de фадѡ атѣт пен трѡ тнмѡла de фадѡ, кѡт ші чел трекътѣ, d. e. Зїкъ-шї еѣ чеѡа? Факѡ-шї еѣ чеѡа? Зїкъ-ѡѡ еѣ чеѡа? факѡ-ѡѡ еѣ чеѡа? Зїкъ-ле еѣ чеѡа? Факѡ-ле еѣ чеѡа? Зїсѡ-ѡамѣ еѣ чеѡа? Фѡкъѡ-ѡамѣ еѣ чеѡа? Ворѡтѡ-шїамѣ еѣ чеѡа? (I. жннн)

5. Шнїі, (афарѡ de арт. маск. ле шї л) аплікъ дн скріере ѡ л алшїі лѣ дн темєндѡсе кѡ тоцїі тот не фїреа шї дерїѡаціеа лнмѡї: арт. ѡ л е формате прн еѡтонїе дн пропѡ-меле ел, дн че кнп шї ла спанїолї арт. ел е формате дн проп. ел еарѡ лѣ е дн сѡшї арт. итал. lo, скнмѡндѡсе ла пої о дн ѡ шї дн кѡѡнтѣа ачеста, ка дн тѡте челелалте че ле авемѣ дерїѡате дн лнмѡа романѡ d. e. ѡнѣ = bono, итал. ш. а. Арт. ле се асеатѡѡ днтокмаї кѡ арт. маск. фран-цеѡѣ ле кѡ тѡте кѡ артікѡлѣа ачеста ла пої шї ла италїенї се аплікъ шї ла днмѡлдітѣа пѡтелор фемннне, d. e. le sorelle = сѡрорїле, le galline = гѡпн-ле, le regine = рецнн-ле, ш. а. Карє дн сѡ е рѡдѣчнна артікѡлор — парте шї а пропѡмелор — ачестора? Е дн сѡшї проп. латн. „ille“ кареле днѡѡ-мѣтѡпнѣтѣ не дѡ доѡе фелѡрї de артікѡлї, ad. не ил шї не ле формндѡсе дн чел дннтеїѣ ла италїенї арт. il, ла спанїолї арт. el шї проп. ел, ла францеѡї пропѡм. il, ла пої проп. ел шї арт. ѡл; еарѡ дн чел de ал доїлеа (le), ла пої, ла италїенї шї ла францеѡї арт. ле тотодатѣ дн сѡ ла итал. шї арт. lo прекъм шї ла пої, арт. лѣ саѣ пѡмаї л.

415. Ла Презентѣа Индикативѣаи персѡна I, de ла сннгрїтѣ. Перс. I. шї III. de ла днмѡлдітѣ дн модѣа зрѡтѡрїѣ ар треѡвї сѡ се скріє дѡпѣ орнчн-

пъл derivaціей, ad. жъдекъ, шедъ, факъ, аздъ (еъ), — жъдекътъ, шедетъ, фачетъ, аззимъ (ноі), — жъдекъ, шедъ, факъ, аздъ (еі); еаръ персѡна I. ші III. de ла сінгъритъл ші днпълцитъл Нетректълзі аша: жъдекатъ (еъ), жъдекатъ (ноі), жъдека (елеа), жъдекаъ (еі еле) ш. а. п. 183.

416. Персѡна I. ші а III. а сінгъритълзі де ла тімъпъл трекътъ ал Індикативълзі, дъпъ принципеле де маі сзс дн зртъторъл modъ ар тревъї съ се скріе ла вервъріеле регъларе, ad. пер. I. дн ъ, еаръ III. дн ъ (копж. I.) дн ъ (копж. II. III.) ші і (ж.) (копж. IV.) d. e. жъдекаїъ, шеззіъ, фъкзіъ, аззііъ — жъдекаї, шезъ, фъкъ, аззі, ш. а.

Л. am. Адевъръл еете, къ дн челелалте лімвї, чes' derive d'ın чеа романъ, дптокмаї ка а пѡстръ, перс. I. а тімъпълзі трекътъ (= passato perfetto indeterminato) се термінъ дн і, d. e. дн чеа італ. am-ai (копж. I.), cred-ei (копж. II.), nutr-ii (копж. III.) — дн чеа снап. am-ê (I.), tem-i (II.), part-i (III.), — дн чеа порт. louvr-ei (I.) tem-i (II.), applaud-i (III.) ва дн чеа італ. перс. III. de ла сінгъритъл вервълзі свѡстант. are fu. ad. дптокмаї ка ла ної; къ тѡге ачестеа, ної сокотімъ къ дн лімба пѡстръ перс. ачeаста ар тревъї съ се терміне дн ъ, пентръ-къ термінаціеа ачeаста е ла ної деконън характерістіка персѡней I. ші III, еаръ і нъмаї а перс. II. п. 183. ла копжъгарае вервъріелор регъларе.

417. Вервъла аз. а авѣ, ла персѡна а III а сінгъритълзі ші а днпълцитълзі де ла Преатректъл I. ші II. ал Індикативълзі дн modъл зртъторъ, ар тревъї съ се скріе дъпъ принципеле де маі сзс, ad. перс. III. а сінгърит. а d. e. а жъдекатъ, а фостъ жъдекатъ, ш. а. еаръ перс. III. de ла днпълцитъ: аъ, d. e. аъ жъдекатъ,

аѣ фостѣ жѣдекатѣ, ш. а. пептрѣ-къ аззіліареле де ла тѣмъріле ачестеа сѣнт тот ачелеа, че се аплікѣ ші ла Нетректѣл Індікатівѣлѣ, дѣсѣ дѣ тѣмъл ачеста перс. III. а сѣнгрѣт. есте а, еарѣ а дѣтѣлѣтѣлѣ есте аѣ, п. 183. ла Нетректѣл ші преа-тректѣл I. ші II. ал Індікатівѣлѣ.

418. Пресентеле инфінітивѣлор дѣпѣ прѣнчѣнеле де маї сѣсѣ ар тревѣ сѣ се скрѣе: дѣ аре (копж. I.) дѣ ере (копж. II.), дѣ ере (копж. III.) ші іре (копж. IV.) саѣ прѣн скѣртаре дѣ а, е, е, ші і. — п. 168. —

Л. ам. Акчентеле ачестеа (маї алес ла копж. I ші II.) се пѣнѣ парте пептрѣ дѣтопадіе, еарѣ парте ші спре а се пѣтѣ деосеві инфінітивѣл де тѣмъріле че аѣ тот ѣн фѣнал ѣс дѣнѣл, аша дѣ копж. I. перс. III. а сѣнг. де ла Нетректѣл Індікатів аре фѣналѣ а, ад. ка ші инфінітивѣл д. е. Ел жѣдека ші ел пѣтеѣ жѣдека, (= а жѣдека) асеменеа дѣ копж. II. перс. III. а сѣнгр. де ла пресент. Індікатівѣлѣ аре фѣналѣ е, ад. ка ші инфінітивѣл, д. е. ел шедѣ, ші ел пѣте шедѣ, (= а шедѣ) ш. а.

419. Літереле, оа, дѣпѣ прѣнчѣл дерѣваціеї, дѣ о ар тревѣ сѣ се скѣтѣе дѣ скрѣере, ретѣнд ро-стѣреа лор тот ачеші ші ла літера ачеста, д. е. потѣ (де ла лат. potis sum = possum), пѣте = поа-те (d. potest), пострѣ, (d. noster), нѣстрѣ = поа-стрѣ (d. nostra) морѣ (d. morior), мортѣ (d. mortuus), мѣрте = моарте (d. morte), фѣрте = фоар-те (d. forte), дѣрпѣ (d. dormio), дѣрме = доар-ме (d. dormit) ш. а. — п. 5. ла л. ам. —

1. Л. ам. Аплікаціеа літереї о дѣ лок де оа, о чере дѣ-саші літера о, рѣдѣчѣна де ла каре оа се дерѣвѣ дѣ ворѣере.

2. Тот дъпъ принципъ ачеста ар тревъи съ се скитке еа дп е, d. e. съ кълэгъ = кълеагъ, штергъ = штеаргъ, съ мергъ = съ теаргъ, ш. а. п. 404. ла 2. л. ам.

420. Асъпра скриеріи къ консонанте дъпле, зичетѣ, къ лимба постръ, дъпъ derivațiea ши фіреа са чеа толе, фърте зшор ар нзтѣ примі апликаțieа ачелора, маї алесѣ къ еа атзпчї (дптокмаї ка лат. итал. спан. порт. ши франдеза) с'ар фаче ши маї върватъ, аша зикъндѣ, даръ тотодатъ ши маї соноръ ла аззїтѣ; сокотимѣ къ то̀те ачестеа, къ, дпайте de a авѣ ши лимба постръ (ка челе маї сзсѣ атїнсе) о Граматїкъ комънъ, форматъ дъпъ зп принципѣ органикѣ ши філолодїкѣ, прекъш ши зп Лексіконѣ прелъкратѣ тот дп модъл ачеста, нъ пзціпъ греотате ар дптімпїна ла апликаțieа дъплелор дп скриере тодї чеї че нъ кълоскѣ лимба латїпъ, саѣ такар чеа италианъ.

1. Л. ам. Деспре літерїле че се ногѣ дъплїка дп скриере, vezї п. 18 ла 6. л. ам.

2. Модъл de a аплика de комън літереле дп скриере се по̀те дпвъда дп Аналітика Граматїчеї ши дп неконтенїтеле есерції.

II. Регъле специале деспре апликаțieа літерїлор челор тарї дп скриере.

421. Літерїле челе тарї се аплїкъ:

1. Ла дпчензтъл скриерїи.
2. Ла дпчензтъл фіе-кързї фрасѣ дп просъ ши а фіе-кърей строфе ши версѣ, дп Поесїе.
3. Дъпъ пзкктѣ ши дъпъ чїтареа кзвїтелор по̀стре саѣ а ле алтора.

4. Ла тóте пзмеле пропрїи, d. e. Титѣ, Азре-
іе, ш. а.

5. Ла пзмеле сервѣторілор d. e. Сънта Маріеа,
Апвіереа, Апълдареа Домпэлї, ш. а.

6. Ла пзмїреа тітлзрілор шї а дірегѣторїлор,
d. e. Міністрѣ, Секретарїатѣ, ш. а.

1. Л. am. Nzmele derivate de la челе пропрїи, de la а
ле тітлзрілор шї а ле дірегѣторїлор, се потѣ скріе шї кклї-
тере мїчі, d. e. іашїанѣ, міністерїал, професорал, ш. а.

КАПЪЛ V.

ПРОСОДИЕ А.

421. Че тревѣе съ кзпрїндѣ дн сіне ворѣа пóстрѣ, пентрѣ ка еа съ пóтѣ респн-
де скопэлї, ла каре цїнтїмѣ прїп трѣнса? 422. Дїп че се потѣ кзпóште
кзцетърїле пóстре дн ворвїре? 423. Дїп че се потѣ кзпóште сѣштцемїтеле пó-
стре дн ворвїре? 424. Кзм се пзмеште днвѣцетѣра че не аратѣ модѣл де а не
еспрїма сѣштцемїтеле пóстре дн ворвїре прїп репосїзнеа, молѣтатае, днтързіереа,
днлѣдареа шї апѣсареа тонэлї? 425. Кзм се дншпарте Просодїеа? 426. Че не а-
ратѣ Просодїеа цепеналѣ? 427. Че не аратѣ Просодїеа спецїалѣ?

421. Пентрѣ ка ворѣа пóстрѣ съ пóтѣ респн-
де скопэлї, ла кареле цїнтїмѣ прїп трѣнса,
еа тревѣе съ кзпрїндѣ дн сіне де одатѣ шї кзцет-
търї шї сѣштцемїнте.

1. Л. am. Кзцетърїле = кздекѣціле мїнциї, еарѣ сѣштце-
мїнтеле = сѣштцїрїле інімеї. — п. 34. —

2. Фїндѣ-кѣ ворѣа пóстрѣ аре о дестїнаціе сѣвлїмѣ дн сфера
оменїреї, пѣфърѣ темейѣ се чере, ка елентеле еїсѣ фїе кз-
рате шї днтърїнате ла омалѣ дзпѣ леңїле мїнциї шї а ле іні-

ми оменешті. Тоть ворва че п'аре дн сине сѣмцеминте, декът пѣмаі кѣцетърі, се пѣте асемъна кѣ о лѣминъ фъръ кѣдъръ, дн коптръ ачеса-че аре дн сине кѣ тѣлтѣ маі пѣднне кѣцетърі, декът сѣмцеминте се пѣте асемъна кѣ о кѣдъръ фъръ лѣминъ; еаръ ачеса-че аре дн сине ші кѣцетърі ші сѣмцеминте кѣрате ші днтръпате амъндоче ла олатъ дѣнъ лециле мнѣдїи ші а ле ініміи оменешті, се пѣте асемъна кѣ о лѣминъ ші кѣдъръ, че даѣ днпрехъз отълаі о віеацъ сѣфлетеаскъ, днтемеіать пе лециле оменіріи; дн зрмъ ворва че п'аре дн сине астѣсѣлѣ де кѣцетърі ші сѣмцеминте, се пѣте асемъна кѣ о лѣминъ ші кѣдъръ амъцитѣре, кѣ інокрісіеа мнѣдїи ші а інімеі, днскърт, кѣ зп днтверекѣ ші рѣчеалъ, че дншедекъ кѣрскѣ віеацї чеі псіхиче а отълаі. — Дн че кнѣ дечї віеаца органикъ дн патъра вегеталъ ші анималъ аре невоіе де о лѣминъ ші кѣдъръ адевърать ші пропорціонатъ; дн ачел кнѣ ші віеаца псіхикъ дн патъра оменаскъ аре невоіе де о лѣминъ ші кѣдъръ адевърать ші пропорціонатъ, ад. де лѣмина мнѣдїи ші де кѣдъра ініміи оменешті: органъл, прїи кареле пѣтемѣ фаче днтре ної о речїпрокъ днпъртъшїре де асеменеа лѣминъ ші кѣдъръ, есте претъгнѣденеа лїмба націоналъ. — п. 35. ла 1. 2. 3. 4. 5. Л. ам. пп. 207. 2. Л. ам. ла В. —

3. Дн кѣцетъріле, че се дескопърѣ дн ворвіре, пѣтемѣ кѣнѣште мнѣтеа, кѣцетъл, жѣдеката, сокотїнда, прїнчїпеле ші ідеїле, днскърт пѣтереа мнѣдїи, асеменеа ші дн сѣмцеминтеле, че се дескопърѣ дн трапса, пѣтемѣ кѣнѣште плевъріле, дорїнцеле, пофтеле, дншїтїміріле, днскърт стареа ініміи ворвіторълї; еаръ дн дескоперїреа ачестор зѣмѣ е-lemente пѣтемѣ кѣнѣште дн зрмъ скопъл саѣ тендїнда, ла каре пѣлтеште ворвіторъл прїи комънікаціеа ідеїлор ші а сѣмцеминтелор сале.

4. Днтръпареа ла олатъ а кѣцетърілор ші а сѣмцеминтелор = днтръпареа кѣзѣлтѣлї = кѣцетареа ші сѣмцїреа пѣстръ дѣнъ лециле інтелектъале ші морале. — п. 207. 2. Л. ам. ла В. — п. 10. ла 3. Л. ам. —

422. Кѣцетъріле пѣстре се потѣ кѣнѣште дн ворвіре дн пропосїціле, фраселе ші періодеде че

Форматъ дѣлъ речееле Аналітичеі ші а ле Сип-
тичеі граматикале. — ф.ф. 25. 33. 130. —

Л. ам. Аичі нѣ се дитреавъ, дакъ кзѣтъріле ворѣтор-
се дитемеіазъ не фундаментъ ворѣрїи, чи нѣшаі дакъ
се еспрїмъ дѣлъ фїреа лїмвїи ші речееле Граматичеі,
п. 33. Л. ам. — п. 421. ла 1. 2. 3. Л. ам. —

423. Сѣшцемїтеле пѣстре се потѣ кзпѣште
п ворѣре маї кз самъ дїп репеѣзнеа, дитързіе-
еа, молътатаеа, търїеа, дѣлѣдареа ші апъсареа
тонълзі, пентрѣ кз семеле ачестеа се потѣ лза
аї тѣлт ка нїште еспресїї де а ле інімії декът
е а ле мїнцїї оменештї.

Л. ам. Аичі нѣ се дитреавъ, дакъ сѣшцемїтеле ворѣто-
рїавї сѣлт адеврате, ад. дакъ ачелеа сѣлт дїтокнаї аша,
рекът еле се аратъ, чи нѣшаі дакъ еле се еспрїмъ дѣлъ
фїреа лїмвїи ші а інімії оменештї. п. 33. Л. ам. — п. 421. ла
1. 2. 3. Л. ам. —

424. Дѣвѣцетѣра че не аратъ модъла де а не
еспрїма кзѣтърїле ші сѣшцемїтеле пѣстре дѣ
ворѣре прїд репеѣзнеа, дитързіереа, молътатаеа,
търїеа, дѣлѣдареа ші апъсареа тонълзі, се нѣме-
ште *Procodie*.

1. Л. ам. Дѣлѣдареа ші апъсареа тонълзі — акцентъаѣеа
ші дїтонаѣеа сілабелор дѣ кзвїнте прекът ші а кзвїнте-
лор дитреѣї дѣ проносїдїї, фрасе ші періоде.

2. Афаръ де ачееа кз ворѣа есте де дозе фелѣрї ад. вїе
саѣ дїп вїѣл граїѣ ші мѣртъ саѣ дїп скрїсѣ, еа се маї пѣте
прївї ѣнкъ дѣ дозе кїнѣрї, ад. дѣ просъ кз нѣшїре де про-
саїкъ, ші дѣ поесїе кз нѣшїре де поетїкъ. Модъла де а ворѣ
дѣ просъ деспре вѣ сѣжетѣ дитрегѣ, се аратъ дѣ Реторїкъ,
еаръ де а ворѣ дѣ поесїе деспре вре вѣ сѣжетѣ, се дѣвадѣ
дѣ Поетїкъ. — п. 1. 14. 19. 21. 23. 24. 32. —

3. Mīmīka саѣ цестіквладіеа, че се чере цесте тог дн вор-
біре, се диваѣ дн Реторікѣ ла Партеа IV деспре Акціі.

425. Prosodiea се днпарте дн доже пѣрці:
дн ценералѣ ші спеціалѣ.

426. Prosodiea ценералѣ не аратѣ modъла de
а не еспрїма кздетѣрїле ші сѣмцетїнтеле нѣстре
дн ворбіре прїп репедїзнеа, днтѣрзїереа, тольта-
теа, тѣрїеа, днцлцареа ші авѣсареа тоцкзї дн
кзвїнтеле днтреці дїп препосїціїле, фраселе ші пе-
рїоделе, че ле ростїмѣ ворбїндѣ саѣ четїндѣ. — пп.
229—269. — п. 424 ла 1. Л. ам. —

427. Prosodiea спецїалѣ не аратѣ modъла de
а днцлца саѣ а авѣса тоцкз ла сїлабеле кзвїнте-
лор лзате дн деосевї. — п. 424. ла 1. Л. ам. —

СЕКЦІЕА I.

ПРОСОДИЕА ЦЕНЕРАЛЪ.

428. Че тревзе сѣ штїмѣ дн Prosodiea ценералѣ днїнте de тѣте? 429. Дїп
че се пѣте кзпѣште фелзрїтеа пропосїціїлор, а фраселор шї а перїоделор (дн прї-
вїреа акцентзациї de кзвїнте)? 430. Каре сѣнт стѣрїле прїнципале, дн каре се пѣ-
те афла чїнеа кз мїнтеа шї іпїма са, кзнд ворбеште? 431. Че тревзе сѣ штїмѣ
дн цепере деспре акцентзациїа de кзвїнте?

428. Дн Prosodiea ценералѣ тревзе сѣ штїмѣ
днїнте de тѣте, кѣ акцентзациїа de кзвїнте пѣте
сѣ фїе фѣрте фелзрїтѣ, дзпѣ кзп адекѣ арѣ фї
шї пропосїціїле, фраселе шї перїоделе, дн каре еа
с'арѣ фаче.

429. Фелхрѣа пропосіцілор, а фраселор ші а періоделор (ѣн прівіреа акчентзаціеі де кзвінте) се лóте кзпóште дін ѣлсаши стареа, ѣн кареа се афлѣ чінева кз мінтеа ші ініма са кънд ворвеште.

430. Стъріле прінчипале, ѣн каре се пóте а-фла чінева кз мінтеа ші ініма са кънд ворвеште сѣлт зрѣтѣореле, ad. de параціе (повестіре), de ѣнтреваре, de респзндере, de ѣнтъріре саѣ афір-таре (dovedіре), de негаре (тѣгъдзіре), de міра-ре, de дорінцѣ, de офтаре, de ѣнтрістаре, de дз-рере, de тѣніе, de възкзріе, de ѣндзраре, ш. а.)

Л. am. Офтареа vine de la optare latin.

431. Деспре акчентзаціеа де кзвінте тревѣ сѣ штімѣ ѣн ценере 1. кѣ еа тотдеазна се ѣнтеме-іазѣ пе стареа мінціі ші а ініміі ворвіторѣлѣ, 2. кѣ еа тотдеазна се скімѣѣ дзпѣ фіреа стърілор ачестора, 3. кѣ еа тотдеазна дѣ зп алт ѣнцелесѣ препосіцілор, фраселор ші періоделор, прекзт спре маі таре лѣтзріре се пóте vedē дін есемплѣл зр-тѣторіѣ. „Еѣ ам фостѣ ерї ла тїне,“ кареле а-тѣте ѣнцелесзрі пóте сѣ аїѣѣ, кѣте фелзрі де ак-чентзаціі се вор афла ѣн трѣпсѣл, ші азте:

1. Еѣ амѣ фостѣ іерї ла тїне (ѣнтр'зп тонѣ історікѣ, лініштїтѣ ші потрївітѣ кз фіреа літвіі).

2. Еѣ амѣ фостѣ іерї ла тїне? (ѣнтр'зп тонѣ апѣсатѣ ла проп. е ѣ, рѣнеде ші кам рѣдікатѣ ла челелалте кзвінте).

3. Еѣ амѣ фостѣ ерї ла тїне! (ѡтр'ѣп топѣ ѡпѣлатѣ саѣ рѣкатѣ ла проп. еѣ, домол шї маї рарѣ ла челелалте кѣвїнте).

4. Еѣ амѣ фостѣ іерї ла тїне, (ѡтр'ѣп топ доведїторѣ ѡпѣлатѣ ла партїчїпѣл фостѣ, домол шї маї рѣпедє ла челелалте кѣвїнте).

5. Еѣ амѣ фостѣ іерї ла тїне = Еѣ іерї амѣ фостѣ ла тїне, (ѡтр'ѣп топѣ доведїторѣ, ѡпѣлатѣ ла адверб. іерї, домол шї маї рѣпедє ла челелалте кѣвїнте).

6. Еѣ амѣ фостѣ іерї ла тїне, (ѡтр'ѣп топѣ респѣзеторѣ маї ѡпѣлатѣ ла: фостѣ іерї шї маї рѣпедє ла челелалте кѣвїнте).

ш. а. м. д.

1. А. ам. ѡп че кїшѣ акцентѣація де кѣвїнте дѣѣ атьтеа ѡпцелесѣрї пропосїцієй де маї сѣсѣ, ѡп ачелашѣ кїшѣ еа пѣте сѣ факѣ шї ла алте пропосїції шї фрасє маї лѣпїї, ва ѣпкѣ шї ла перїѣделє ѡтрѣпї.

2. Depindearea de a чєтї кѣратѣ шї пє ѡпцелесѣ дѣпї їнтерпѣкциї, фѣрте пѣлтѣ пѣте ѡпцеснї пє тїверїме ла апликація акцентѣлї, ад. ка еа сѣ прїчєапѣ шї аша зїкѣндѣ сѣ сѣпѣрѣ де одаѣ, ѣнде, кѣндѣ шї кѣм трєѣе сѣ'л аплїчє ла кѣвїнте ѡп пропосїції, фрасє шї перїѣде.

3. Аїчї пѣ се потѣ да рєгѣле маї спєчїалє десїре акцентѣація де кѣвїнте, пєптрѣ-кѣ ачєса прївїтѣ маї пѣлтѣ ка о еспресїє а їнїмеї дєѣт а мїндїї, аѣрѣп шї де ла дїспосїцілє пѣстрє чєлє їндївїдуалє, д. е. де ла temperamentѣ, де ла градѣл кѣлтѣрїї, де ла depindeare, ва де пѣлтє орї шї де ла алте кондїції, ѡпѣлтѣ шїїндѣ пѣї ачєстєа пѣ трєѣе сѣ пє пїрѣмѣ, дакѣ ведемѣ кѣте одаѣ, кѣ ѣпѣл се шѣпїє, се аїпїнде, стрїгѣ шї рѣкпеште пєптрѣ орї-чєлѣкрѣ мїкѣ чєпїї се фачє пє воїє, кѣнд алѣл пѣпѣ шї ла пєдшїпїлїрєа чєлор

maī marī dorinde, ретъне тот лінштїтѣ шї нескїмбатѣ,
ворвеште допол, кѣ вѣндеде шї статорнїе, ш. а.

4. Фїндѣ кѣ ворва пѣстрѣ есте де дове феларї, ад. вїе
шї мѣтѣ, шї фїндѣ кѣ еаръшї ворва мѣтѣ нѣмаї прїн четї-
ре се пѣте фаче вїе (п. 378); четїторѣл тревѣе съ се сѣр-
гѣаскѣ а се дѣврѣка тот-деазна — дѣпѣ пѣтїцѣ — дн пер-
сѣна ворвїторѣлї, ад. а четї атѣт композиціле сале кѣт шї
не а ле алтора дѣпѣ стареа мїнцї шї а мїмїї, че се препѣ-
не кѣ се афлѣ тїнѣрїтѣ дн тѣлпселе, алтїнтре, четїреа лѣї
ка о ростїре монотѣвї шї ка о еспресїе фѣрѣ сѣлетѣ, пїчї о
днрѣрїре пѣ ва пѣте фаче асѣпра аскѣлтѣторїлор.

СЕКЦІЕА П.

ПРОСОДИЕА СПЕЧАЛЪ.

432. Че тревѣе съ штїмѣ дѣпїнте де тѣте дн Просодїеа спецїалѣ? 433. Че се
чере пентрѣ ка чїнева съ кѣпѣскѣ, кѣт се каде, акцентѣцїеа сїлабелор дн кѣвїн-
теле ротѣнештї? 434. Че тревѣе штїтѣ дн спецїалѣ деспре акцентѣцїеа вока-
лелор фїнале дн кѣвїнтеле ротѣнештї?

432. Дн Просод. спецїалѣ, дѣпїнте де тѣте,
тревѣе съ штїмѣ кѣ акцентѣцїеа сїлабелор дн кѣ-
вїнте — днтрѣ кѣтѣ ад. ачестеа се їеаѣ дн део-
севї — тотдеазна шї ла тѣте нацїле се днтетеїа-
зѣ пе фїреа лїмвїї, че о ворвеште попорѣл днтрѣгѣ.

433. Пентрѣ ка чїнева съ кѣпѣскѣ кѣт се ка-
де акцентѣцїеа сїлабелор дн кѣвїнтеле ротѣнештї,
се чере саѣ ка ачелашї съ фїе пѣскѣтѣ ротѣнѣ,
саѣ ка ел съ шї факѣ граїѣл ротѣнескѣ днтрѣ тотѣ
фамїларѣ прїн о днделѣнгѣ ворвїре шї скрїере дн
лїмба ротѣнеаскѣ. (Де есетпѣл пѣтемѣ лза аїчї
не D. Вїнтерхалдер де ла Вѣкрештї).

434. **Ан** специалъ деспре вокалеле финале **ан** кзвинтеле ром. требзе съ штимъ, 1. къ знеле *din* трънселе *ieaș* акцентъл лъигъ, кзм *d. e.* сьнт а ле *infinitivilor de la conj. I. și IV. d. e.* а жздека, а жзра, а жзка, а шъпка, ш. а. асемenea: а аззи, а линишти, а пзтри, а хотъра, а амъра, ш. а. 2. алтеле *ieaș* акцентъл апъсатъ саъ греъ, кзм сьнт *infinitivii de la conj. II, d. e.* а шедѐ, а ведѐ ш. а. асемenea ла *mod. Ind. timpul petr. și чел трек.* знеле верьзри ла *mod. imper. ш. а. d. e.* жздека, шедѐа, фъчѐа, аззиа (еа с. ea), фъ, жздекъ, шеъ, фъкъ, аззи (еа с. ea), фш, фъ, зѐ, дѐ (тѐ), ш. а. 3. алтеле *ieaș* тонъл скзртъ, кзм сьнт аллѐи і шѐи ѝ, **ан** капетъл кзвинтелор, *d. e.* ноѐ, воѐ, еѐ, еѝ, амѝ, авемѝ, авемѝ, ш. а. 4. алтеле *ieaș* знѝ тонѝ де мѝжлокѝ **ан**тре чел лъигъ шѐи чел скзртъ, кзм *d. e.* е **ан** кзвинтеле: пъ-ринте, касъ, сокрѝ, акрѝ, макрѝ, ш. а.

1. **А.** ам. Прекзм сьнт *infinitivii*, акцентъаѝ саъ неакцентъаѝ, аша сьнт шѐи съвстантивѝ *infinitivaili*, че се деривъ *din* ачѐиашѝ, саъ къ алте кзвинте, съвстантивѝ *infinitivaili*, **ан** прѝвѝреа акцентъаѝ, цѝнѝ нескѝмватъ литера финалъ а *infinitivilor de la conj. I. și IV. d. e.* а жздека (*infinit. de la Conj. I.*), жздека-ре (съвст. неарт.), жздека-ре-а = жздека-реа (съвст. арт.) — а шедѐ (*infinit. de la Conj. II.*), шедѐ-ре (съвст. неарт.), шедѐ-ре-а = шедѐ-реа (съвст. арт.), — а фъче (*infinit. de la Conj. III.*), фъче-ре (съвст. неарт.), фъче-ре-а = фъче-реа (съвст. арт.), — а аззи (*inf. de la Conj. IV.*), аззи-ре (съвст. неарт.), аззи-ре-а = аззи-реа (съвст. арт.), ш. а. п. 42. ла 2. **А.** ам. — п. 87. ла **А.** ам. —

2. Съвстантивѝ дерѝваѝ *din* партѝципѝи трекъцѝ се акцентъазъ ла силава лор чеа пенълатѝмъ (**ан**аѝнте де чеа де не-врѝмъ), че е лъсашѝ литера финалъ а партѝципѝилор ачѐстора, *d. e.*

сешъвтъръ де ла партиципла сешъпатъ, арътъръ де ла парт. арагъ, ловитъръ де ла парт. ловитъ, ш. а.

De дн сешъпатъ: Литера а дн слага финалъ а партиципатор трекуди, се скимъ дн з ла състантивий derivaці дн ачеіаші, d. e. арагъ, арътъръ, сешъпатъ, сешъвтъръ, ш. а. дн че кип адекъ литера а се скимъ декотън, де кѣте орї перде акцентъа, d. e. факъ фъчешъ, ласъ лъсамъ, ш. а. — п. 434. ла 7. А. ам. —

3. Състантивий derivaці дн adiektivий партиципалі се акцентъазъ ла слага лор чеа пенълтмъ, d. e. жъдекъторіе де ла жъдекъторъ, фершекъторіе де ла фершекъторъ, ш. а. — п. 87. А. ам. —

4. Adiektivий маскуліні derivaці дн партиципий трекуди се акцентъазъ ла слага лор ватинъ (de ne врмъ), еаръ чеі фетеніні ла пенълтмъ, п. 87. ла А. ам. — Към днсъ требъе акцентъаці чеіамалці adiektivий derivaці, към d. e. сѣнт чеі състантивалі, adiektivалі ші вербалі, фіреа лимбий не арагъ маі віне декът орї-че регъа де Procodie. — п. 138. ла А. ам. 1. 2. 3.

5. Партиципий пресенді ші трекуди се акцентъазъ ла слага лор чеа de ne врмъ, d. e. жъдекъндъ, шезъндъ, фъкъндъ, авзіндъ, асемелеа: жъдекатъ, шезътъ, фъкътъ, авзітъ, еаръ партиципий трекуди кѣте de o слагаъ, ла днсамі слага а-чешаші се акцентъазъ, d. e. мѣрсъ, шъасъ, стълатъ, фрїнтъ, кѣптъ, ш. а. — пп. 342. 343.

6. Дн діѳтонгъа е а, ші трїѳтонгъа і е а дн квинтеле rom. е, ші іе сѣнт скърте. демі нх се днсешъпъ totdeauna дн скрісъ къ сешъа скъртърїі, d. e. ѳаръ, іѳаъ, ш. а.

7. Литера а, дакъ еа е лъпъ дн слага д'ънтеіѳ авре впаі къвълтъ се фаче скъртъ ші се скимъ дн з, дндатъ че се воръ маі адъорї слагае ла днсѣа, ретъндъ апоі а се акцентъа челе адъорїте днтокмаі дъпъ фіресълімбий, d. e. кѣсъ, късѣщъ, късѣліе, късърорїтъ, късъроріе, ш. а.

8. Се штіе къ депрїндереа омъаі дн тіперече ла вре вп лъкръ ввпъ саъ ръъ, се фаче дн врмъ фіре, де ачеша требъе кътатъ, ка тіперїмеа сколастикъ, че дъпъ фръмезїмеа са е флессїбіаъ ла тѣте, съ кашете дн кърсѣа Граматїчеі о депрї-

dere de a scrie kзратѣ ші фъръ смінте ортографіче, асеме-
nea ші о четіре ші ростіре вѣнъ, о четіре зікѣ ші ростіре
длгемеіатъ не днцеледере ші сѣшдешлнтѣ; пентръ къ а-
честеа сѣнт крітеріал (септл) чел маі вѣнъ, че'л пѣтемѣ а-
ве деспре прогресъл, че се фаче ла дѣвѣдетвѣра Граматічеі.
Кѣм вор фі ачестеа, аша ва фі ші прогресъл. Depindea
е тотъл. Depindea ла четіреа шопотонъ ші фъръ днцел-
едере, фаче дн отъл тіперѣ о машіпъ ворвіторѣ, ліпсітѣ де
віаца ші днсфледіреа кѣвенітѣ, кѣнд дн контръ, depinde-
rea лѣ ла ворвіреа ші четіреа дѣпъ іптерпннкціі, не днцел-
лесѣ ші къ акцентаціеа кѣвенітѣ, фаче маі ла крмѣ дн
трднсъл ып омѣ, че totdeauna сѣнтѣ ші днцеледере, кѣнд
ворвеште саѣ четеште чева.

BIBLIOTECA „ASTRA”
SIBIU



END



12.16.54/2

